KONTROLLUTVALGET I SUNNDAL KOMMUNE

Sunndalsøra, 05.09.2017

Til medlemmene i kontrollutvalget

MØTEINNKALLING

MØTE NR.: **4/17**
TID: **21.09.2017 kl. 09:00 (merk tiden)**
STED: **Formannskapssalen, Sunndal rådhus**

SAKSLISTE:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 21/17	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 11. MAI 2017
PS 22/17	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 23/17	TERTIALRAPPORT – 1.TERTIAL 2017 – SUNNDAL KOMMUNE
PS 24/17	FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKTET «BOSETTING OG INTEGRERING AV FLYKTNINGER MED SÆRLIG VEKT PÅ BARN OG UNGE SIN SITUASJON»
PS 25/17	BESTILLING AV SELSKAPSKONTROLL – KRISTIANSUND OG NORDMØRE HAVN IKS
PS 26/17	FORSLAG TIL BUDSJETT FOR 2018 FOR KONTROLL OG TILSYN
PS 27/17	PLAN FOR KONTROLLUTVALGET SIN VIRKSOMHET 2017-2019
PS 28/17	KOMMUNIKASJONS-/REVISJONSPLAN FOR REVISJONSÅRET 2017
PS 29/17	OPPFØLGINGSLISTE
PS 30/17	EVENTUELT

Dersom det er saker kontrollutvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i senere møte, kan dette gjøres under **Eventuelt**.
Eventuelle forfall meldes på tlf. 71 11 14 52, evt. mobil 99160260.
E-post: sveinung.talberg@molde.kommune.no

Innkallingen går som melding til varamedlemmer som innkalles etter behov.

Trond M. Hansen Riise(s)
leder

Sveinung Talberg
rådgiver

Kopi:
Ordfører
Rådmann
Møre og Romsdal Revisjon IKS

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2017-1563/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 06.09.2017

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 21/17	Kontrollutvalget	21.09.2017

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 11.MAI 2017

Sekretariatets innstilling

Protokollen fra møte 11.mai 2017 godkjennes.

Til å signere protokollen sammen med leder, velges:
1. .....
2. .....

Saksopplysninger

Vedlagt følger protokollen fra forrige møte. Protokollen er tidligere utsendt. Det er ikke fremkommet merknader til protokollen. Protokollen godkjennes formelt i påfølgende møte samtidig som det velges to medlemmer til å signere protokollen sammen med leder.

Sveinung Talberg
rådgiver

KONTROLLUTVALGET I
SUNNDAL KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Møte nr:	3/17
Møtedato:	11.05.2017
Tid:	Kl. 11.00 – kl 15.30
Møtested:	kommunestyresalen, Sunndal rådhus
Sak nr:	14/17 – 20/17
Møteleder:	Trond M. Hansen Riise, leder (V)
Møtende medlemmer:	Odd-Helge Gravem, nestleder (Ap) Erling Rød (Frp) Edel Magnhild Hoem (SV)
Forfall:	Liv Berit Gikling (Sp)
Ikke møtt:	Ingen
Møtende vara:	Nils Ulvund (Sp), Sak PS 16/17, 17/17, 19/17, 20/17
Fra sekretariatet:	Sveinung Talberg, rådgiver
Fra revisjonen:	Tore Kvisvik, regnskapsrevisor
Av øvrige møtte:	Ståle Refstie, ordfører (sak PS 19/17 og 20/17) Randi Borghild Dyrnes, rådmann (sak PS 16/17, 17/17, 19/17, 20/17) Karin Balstad Braseth, økonomikonsulent (sak PS 17/17) Mette Kårvatn Sande (Sak PS 18/17)

Lederen ønsket velkommen og ledet møtet.

Det fremkom ingen merknader til innkalling og sakliste.
Innkalling og sakliste ble godkjent.

TIL BEHANDLING:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 14/17	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 31. MARS 2017
PS 15/17	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 16/17	G.NR.50, B.NR. 1, FNR. 130, NYE KOMMUNALE OMSORGSBOLIGER I SENTRUM - BYGGEREGNSKAP
PS 17/17	SUNNDAL KOMMUNE - ÅRSREGNSKAP FOR 2016
PS 18/17	SUNNDAL ENERGI KF - ÅRSREGNSKAP FOR 2016 (ettersendt)
PS 19/17	OPPFØLGINGSLISTE
PS 20/17	EVENTUELT

PS 14/17	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 31. MARS 2017

Kontrollutvalgets vedtak

Protokollen fra møte 31.mars 2017 godkjennes.

Til å signere protokollen sammen med leder, velges:
1. Odd-Helge Gravem
2. Erling Rød

Kontrollutvalgets behandling

Leder orienterte. Leder foreslo Erling Rød og Odd-Helge Gravem til å skrive under møteprotokollen fra møte 31.03.2017 sammen med leder.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med framlegg framsatt i møte av leder. (4 voterende)

PS 15/17	REFERAT OG ORIENTERINGER

Kontrollutvalgets vedtak

Referat- og orienteringssakene tas til orientering

Kontrollutvalgets behandling

Referatsaker:

RS 11/17 **Protokoll fra styremøte i Sunndal Energi KF 28.03.2017** (vedlagt)

RS 12/17 **Kontrollutvalget i Sunndal – årsmelding 2016**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 29.03.2017, sak 15/17 (vedlagt)

RS 13/17 **Avvikling av kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 29.03.2017, sak 16/17 (vedlagt)

RS 14/17 **Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet**
Brev fra oppdragsansvarlig revisor , datert 20.04.2017(vedlagt)

RS 15/17 **Protokoll fra styremøte i Sunndal Energi KF 24.04.2017** (vedlagt)

Orienteringssaker:

OS 16/17 **Referatsaker i Sunndal kommunestyre 29.03.2017**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 29.03.2017 (vedlagt)

OS 17/17 **Protokoll fra styremøte i NIR 21.04.2017** (vedlagt)

Kontrollutvalgets behandling

Sekretæren gikk igjennom referat- og orienteringssakene.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med innstilling. (4 voterende)

PS 16/17	**G.NR.50, B.NR. 1, FNR. 130, NYE KOMMUNALE OMSORGSBOLIGER I SENTRUM - BYGGEREGNSKAP**

Kontrollutvalgets uttalelse

Kontrollutvalget har i møte 11.05.2017 i sak PS 16/17 behandlet byggeregnskapet til **g.nr.50, b.nr. 1, fnr. 130, nye kommunale omsorgsboliger i sentrum.**

Grunnlaget for behandlingen har vært revidert sluttrapport med oversikt over byggekostnader, datert 15.02.2017 og uttale fra Møre og Romsdal Revisjon IKS, datert 24.03.2017. I tillegg har revisjonen supplert utvalget med muntlig informasjon om byggeregnskapet.

Prosjektet **nye kommunale omsorgsboliger i sentrum (prosjekt 2011029 PA Omsorgsboliger Sunndal)** hadde en vedtatt budsjettramme på kr 54 500 000,-. Sluttregnskapet viser en totalkostnad på kr 55 897 485.-. Dette tilsvarer et merforbruk på kr 1 397 485.- (2,56 %) i forhold til vedtatt budsjett.

Prosjektet er finansiert med låneopptak og tilskudd fra Husbanken.

Byggeprosessen ble påbegynt våren 2014 og ble ferdigstilt i juli/august 2015. Det har vært en del utfordringer i prosjektet ved at det ved prosjektering i eksisterende bygg har fremkommet en del mangler som ikke var ivaretatt i beskrivelser. Som følge av mangler ved sprinkleranlegget er ikke anlegget overtatt pr. dato for sluttrapport 15.02.2017. Manglene er under utbedring. Prosjektleder beklager at budsjettrammen ble overskredet, men sier det er krevende å gjennomføre et prosjekt som gjelder ombygging i eksisterende bygg samt at den beskrivende delen heller ikke var helt på «stell». Husbanken sitt tilskudd er på kr 25 mill. kr mot stipulert ca. 16 mill. kr. Dette innebærer redusert låneopptak mot det som var stipulert.

Byggeregnskap skal normalt legges fram til politisk behandling innen et år etter at prosjektet er ferdig. Kontrollutvalget vil bemerke at det har gått lang tid fra prosjektet var ferdig til regnskapet legges fram.

Revisor har konkludert med at byggeregnskapet for **nye kommunale omsorgsboliger i sentrum** er avlagt i samsvar med god kommunal regnskapsskikk og kan godkjennes.

Ut over dette, og det som fremgår av saksframlegget til kontrollutvalget og uttalelsen fra revisjonen, datert 24. mars 2017, har ikke kontrollutvalget merknader til byggeregnskapet for **nye kommunale omsorgsboliger i sentrum**.

Kontrollutvalget anbefaler kommunestyret å godkjenne byggeregnskapet slik det er avlagt.

Kontrollutvalgets behandling

Sekretær og revisor redegjorde for prosessene rundt behandling av byggeregnskap.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med innstilling. (5 voterende)

PS 17/17	SUNNDAL KOMMUNE - ÅRSREGNSKAP FOR 2016

Kontrollutvalgets uttalelse

Kontrollutvalget har i møte 11.05.2017 i sak 17/17 behandlet Sunndal kommunes årsregnskap for 2016.

Grunnlaget for behandlingen har vært kommunens årsregnskap for 2016 og rådmannens årsberetning 2016 samt revisors beretning datert 5. mai 2017. I tillegg har revisjonen og rådmann/økonomisjef supplert utvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger i møte.

Årsregnskapet inneholder de oppstillinger og noter som er Lov- og forskriftsbestemt. Årsregnskapet er avlagt 15.03.2017 av rådmann og økonomisjef. Frist etter forskrift for å avlegge regnskapet var 15.2.2017.

Sunndal kommunes driftsregnskap for 2016 viser kr 519 430 000 til fordeling til drift, og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 31 592 000. Netto driftsresultat er positivt med kr 24 216 000. Dette utgjør 2,93 % av brutto driftsinntekter. Teknisk beregningsutvalg (TBU) anbefaler at dette minimum bør være på 1,75 %.

Noen driftsenheter har også i 2016 hatt utfordringer med å holde budsjettet, men regnskapet viser at enhetene totalt har et mindreforbruk på kr 4 333 000 som er et avvik på 1 prosent. Kommunen har i 2016 bokført 58 mill. kr mer i inntekter enn budsjettert, men 28 mill. kr mer i utgifter enn budsjettert. Dette ga et positivt brutto driftsresultat på 31 mill. kr i forhold til budsjettet og er hovedårsaken til det regnskapsmessige mindreforbruket.

Etter revisjonens mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Etter utvalgets gjennomgang av årsmelding og regnskap samt revisors beretning, mener kontrollutvalget at årsregnskapet gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av Sunndal kommunes virksomhet og for kommunen sin økonomiske stilling pr. 31.12.2016.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet for Sunndal kommune for 2016 slik det er avlagt.

Kontrollutvalgets behandling

Økonomikonsulent og revisor svarte på spørsmål fra kontrollutvalget. I møtet opplyste revisor at kommunen i 2016 har ført lønnskostnader etter anordningsprinsippet. Dette innebærer at alle lønnsutgifter for andre halvdel av desember har blitt bokført i 2016. Dette er en endring fra tidligere år og har medført større lønnsutgifter enn tidligere år. Beløpet dette dreier seg om ble ikke opplyst hverken i møtet eller i noter til regnskapet. Dette påvirker netto driftsresultat negativt for 2016. Odd-Helge Gravem spurte om det ikke var fornuftig å betale ned på lån når kommunen hadde så stort disposisjonsfond. Rådmann og revisor svarte at det var nødvendig å ha en buffer for fremtidige driftsutgifter og at en ville følge generasjonsprinsippet når det gjelder finansiering av utgiftene.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med innstilling. (5 voterende)

PS 18/17	SUNNDAL ENERGI KF - ÅRSREGNSKAP FOR 2016

Kontrollutvalgets uttalelse

Kontrollutvalget har i møte 11.05.2017 i sak 18/17 behandlet Sunndal Energi KF sitt årsregnskap for 2016.

Grunnlaget for behandlingen har vært regnskapet, revisors beretning og styret i Sunndal Energi KF sin årsberetning for 2016.

Årsregnskapet, som består av balanse, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital, kontantstrømanalyse og noter samt en beskrivelse av vesentlige og anvendte regnskapsprinsipp, er avlagt av styret og daglig leder. Årsregnskapet er innarbeidet i årsberetningen.

Sunndal Energi KF sitt regnskap for 2016 viser et årsoverskudd på kr 9 519 569. Årsoverskuddet er foreslått disponert til utdeling av utbytte med kr 4 300 000 og overført til egenkapitalen med kr 5 219 569.

Kontrollutvalget har påsett at regnskapet er revidert på en betryggende måte. Etter revisjonens mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og god regnskapsskikk.

Etter utvalgets gjennomgang av årsberetning åregnskap og revisors beretning, mener kontrollutvalget at årsregnskapet gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av Sunndal Energi KF sin virksomhet i 2016 og for foretaket sin økonomiske stilling pr. 31.12.2016.

Ut over det som fremgår av saksframlegget til kontrollutvalget og revisjonsberetningen datert 08.05.2017, har kontrollutvalget ikke merknader til Sunndal Energi KF sitt regnskap for 2016.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet for Sunndal Energi KF 2016 slik det er avlagt.

Kontrollutvalgets behandling

Nils Ulvund fratrådte møtet og fikk permisjon fra resten av møtet før en startet saksbehandlingen.

Økonomileder hos Sunndal Energi KF var tilstede for å redegjøre for årsregnskapet.
Det var spørsmål til den mindreinntekten som har akkumulert seg på nettsiden. Svaret var at Denne inntekten vil bli krevd inn i senere år.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med innstilling. (4 voterende)

PS 19/17	OPPFØLGINGSLISTE

Kontrollutvalgets vedtak

Følgende saker slettes fra oppfølgingslisten:

1. Habilitet jf. sak PS 13/17.
2. Lønnsnivå og sluttavtaler jf. sak PS 13/17.

3. Forventningavklaringsmøte jf. sak PS 13/17.

Kontrollutvalgets behandling
Sekretær orienterte. Utvalget gikk igjennom de saker som var satt opp på oppfølgingslisten. Tilstede for å redegjøre fra administrasjonen var rådmannen.
Kontrollutvalget mottok den 02.05.2017 svar fra rådmannen på brev av 05.04.2017 fra kontrollutvalget om saker på oppfølgingslisten fra møte 31.03.2017.

Kontrollutvalget ønsker å følge «Ambulansestasjonssaken» videre og avventer fylkesmannen sin klagebehandling av saken.

Kontrollutvalget ønsker å følge saken om «feil i fakturering til Sunndal kommune» videre ved å be revisor følge opp videre om rutinene er etablert og fungerer rundt kontroll av inngående fakturaer fungerer.

Kontrollutvalget ønsker å følge saken om «prosjektregnskap til kontrollutvalget» videre. Kontrollutvalget fikk i møtet en ny liste over pågående og ferdige prosjektregnskap. Kontrollutvalget er opptatt av at vedtatte rutiner for investeringsprosjekt følges og at prosjektene med regnskap avsluttes raskere og fremmes for kontrollutvalget, ØP og kommunestyret.

Kontrollutvalget ønsker å følge saken om «Trygghetsalarmer og rutiner» videre nå når kommunen skal tilknyttes det digitale responssenteret.

Kontrollutvalget ønsker å følge saken om «Selskapskontroll av Kristiansund og Nordmøre Havn IKS» videre ved at sekretariatet gjør en henvendelse til kontrollutvalgene i de andre eierkommunene og forespør om slik interesse der.

Kontrollutvalget ønsker å avslutte saken om «Habilitet» ved at rådmannen har klargjort tydeligere i hvilke saker en som ansatt er inhabil og hvilke rutiner kommune legger til grunn. Dette går fram av svaret fra rådmannen i brev av 02.05.2017 til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget ønsker å avslutte saken om «lønnsnivå og sluttavtaler» da kontrollutvalget har fått svar på dette fra rådmannen i brev av 02.05.2017 til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget ønsker å avslutte saken om «Forventningsavklaringsmøte» da kontrollutvalget viser til behandlingen av dette i sak PS 20/17.

Kontrollutvalget ønsker å følge saken om «Sunndalsøra Samfunnshus BA – forvaltning» videre. Ordføreren var tilstede i møte og redegjorde for saken og viste til svaret han hadde gitt i notat datert 8.5.2017 til kontrollutvalget som svar på kontrollutvalgets brev med spørsmål av 05.04.2017. Det er fortsatt flere uavklarte spørsmål i saken og kontrollutvalget avventer engasjert advokat fra Sunndal kommune sin vurdering av saken. Sunndal kommune er nå i ferd med «å rydde opp». En skal få bedre rutiner på eierskapsforvaltning og rådmannen skal arbeide videre med dette i eierskapssekretariatet.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med fremlegg framsatt i møtet. (5 voterende)

PS 20/17	EVENTUELT

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar ordfører, rådmann og revisor's redegjørelse til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalget har invitert ordfører, rådmann og revisor til et forventningavklaringsmøte. Dette gjelder forventinger alle parter har til hverandre. Bakgrunnen er at kontrollutvalget ønsker at de inviterte er tilstede i møtene i kontrollutvalget når det er hensiktsmessig.
Alle var enige om at dette var fornuftig. Kontrollutvalget kaller inn partene i de saker det er hensiktsmessig, men ser for seg at revisor møter i alle kontrollutvalgets møter der det er praktisk mulig. Dette gjelder i praksis også rådmannen, men rådmannen blir varslet i god tid i hvilke saker kontrollutvalget ønsker at rådmannen skal møte. Kontrollutvalget ønsker også en ordning der rådmannen og revisor er tilstede i møter for å få svar på spørsmål «der og da» og for å unngå at det blir en sak kontrollutvalget ber om svar på til neste møte. Dette er lite effektiv saksbehandling. Ordføreren blir innkalt bare i spesielle saker.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med fremlegg framsatt i møtet av leder. (5 voterende)

Trond M. Hansen Riise
leder

Odd Helge Gravem
nestleder

Erling Rød

Edel Magnhild Hoem

Nils Ulvund

Sveinung Talberg
rådgiver

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2017-1563/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 06.09.2017

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 22/17	Kontrollutvalget	21.09.2017

REFERAT OG ORIENTERINGER

Sekretariatets innstilling

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Saksopplysninger

Referatsaker:

RS 16/17 **Protokoll fra styremøte i Sunndal Energi KF 13.06.2017** (vedlagt)

RS 17/17 **Protokoll fra styremøte i NIR 16.06.2017** (vedlagt)

RS 18/17 **Protokoll fra møte i representantskapet i NIR 16.06.2017** (vedlagt)

RS 19/17 **PS 26/17 Arbeidsgiverstrategi i Sunndal kommune**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 10.05.2017, (vedlagt)

RS 20/17 **PS 27/17 Ny revisjon av arbeidsreglement for ansatte i Sunndal kommune**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 10.05.2017, (vedlagt)

RS 21/17 **PS 31/17 Rutiner i forbindelse med tilskuddsutbetalinger og selvkostområdet**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 10.05.2017, (vedlagt)

RS 22/17 **PS 32/17 Årsmelding 2016 for Sunndal kommunes næringsfond**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 10.05.2017, (vedlagt)

RS 23/17 **PS 38/17 Årsmelding for Sunndal kommune**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 14.06.2017, (vedlagt)

RS 24/17 **PS 39/17 Sunndal kommune - regnskap 2016**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 14.06.2017, (vedlagt)

RS 25/17 **PS 40/17 Finansrapport 2016**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 14.06.2017, (vedlagt)

RS 26/17 **PS 41/17 Tertialrapport - 1. tertial 2017 - Sunndal kommune**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 14.06.2017, (vedlagt)

RS 27/17 **PS 42/17 Sunndal Energi KF - årsberetning og regnskap 2016**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 14.06.2017, (vedlagt)

RS 28/17 **PS 43/17 Sunndal Energi KF - Disponering av årsoverskudd 2016**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 14.06.2017, (vedlagt)

RS 29/17 **PS 44/17 Budsjettreguleringer 1. tertial 2017**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 14.06.2017, (vedlagt)

RS 30/17 **PS 45/17 Nytt rapporteringssystem i Sunndal kommune**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 14.06.2017, (vedlagt)

RS 31/17 **PS 46/17 Innkjøpsreglement Sunndal kommune 2017 etter nytt lovverk om offentlige anskaffelser - ny behandling**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 14.06.2017, (vedlagt)

RS 32/17 **PS 48/17 Sunndalsøra samfunnshus BA - mandat til årsmøtet**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 14.06.2017, (vedlagt)

RS 33/17 **Protokoll fra representantskapsmøte i Møre og Romsdal Revisjon IKS 15.6.2017**
(vedlagt)

RS 34/17 **Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal – møteprotokoll styret**
Møteprotokoll fra styremøte 26.06.2017 (vedlagt)

RS 35/17 **Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal – Årsmelding 2016**
Årsmelding (vedlagt)

RS 36/17 **Protokoll fra styremøte i Sunndal Energi KF 05.09.2017** (vedlagt)

Orienteringssaker:

OS 18/17 **Vurdering av habilitetsspørsmål**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 10.05.2017, RS 31/17 (vedlagt)

OS 19/17 **Kontrollutvalget i Sunndal – protokoll fra møte 31.03.2017**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 10.05.2017, RS 37/17 (vedlagt)

OS 20/17 **Kontrollutvalget i Sunndal – protokoll fra møte 11.05.2017**
Protokoll fra Sunndal kommunestyre 14.06.2017, RS 50/17 (vedlagt)

OS 21/17 **Fylkesmannens vedtak – lovlighetskontroll ny ambulansestasjon**
Sunndal kommunestyre 06.09.2017, RS 59/17 (vedlagt)

OS 22/17 **Arbeidstilsynet – tilsyn med Sunndal kommune kommunalteknisk ledelse**
Brev fra Arbeidstilsynet, datert 21.06.2017 om tiltak etter tilsyn (vedlagt)

OS 23/17 **Fylkesmannen i Møre og Romsdal – tilsyn med tenester til personar med utviklingshemming**
Brev fra Fylkesmannen, datert 05.07.2017 om oppfølging av tilsynet(vedlagt)

OS 24/17 **Utkast til oppdragsavtale mellom Sunndal kommune og Møre og Romsdal Revisjon IKS**
Utkast til oppdragsavtale (vedlagt)

OS 25/17 **Protokoll fra møte i styret for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal 04.09.2017**
(vedlagt)

Sveinung Talberg
rådgiver

RS 16/17

SUNNDAL ENERGI KF

PROTOKOLL

Den 13.06.2017 kl.12.00 – 15.30 ble det holdt styremøte på Sunndal Energi KF sitt kontor.

Tilstede: Janne Merete Rimstad Seljebø, Arne Magne Rønningen, May Jorid Strand, Einar Mo, Stig Rune Andreassen, Anders Nedal og Terje Monsøy

Forfall:

Fra administrasjonen møtte daglig leder Kolbjørn Solem.

I sak 34 møtte økonomileder Mette Kårvatn Sande.
I sak 39 møtte leder for fjernvarme Georg Tvedt.

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:

Sak 31/2017 GODKJENNING AV MØTEINNKALLING

Vedtak: Styret i Sunndal Energi godkjenner møteinnkallingen.
Sak 41 – STEVNING kom i tillegg, og ble utlevert på styremøte.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 32/2017 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRA STYREMØTE 24. APRIL 2017

Vedtak: Styret i Sunndal Energi godkjenner møteprotokollen fra styremøtet 24. april 2017.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 33/2017 ORIENTERING OM KRAFTPRISEN/KRAFTMAKEDET

Vedtak: Styret i Sunndal Energi tar saken til orientering.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 34/2017 REGNSKAPSOVERSIKT 1. TERTIAL

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF tar den fremlagte regnskapsoversikten for 1. tertial 2017 til etterretning med et foreløpig driftsresultat på 5,706 MNOK og driftsinntekter på 31,943 MNOK.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 37/2017 NEDSETTING AV KOMITE FOR REVIDERING AV LØNNSPLAN

Vedtak: Styret i Sunndal Energi utpeker forhandlingsutvalget (styreleder, nestleder og daglig leder) til å sitte i komiteen som skal revidere lønnsplanen. Planen legges fram til styret for godkjenning.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 38/2017 KRANBIL

Vedtak: Styret i Sunndal Energi gir administrasjonen anledning til å innhente pris på kranbil. Forslag til finansieringsløsning og anbefalt tilbud legges fram for vedtak i styret i en egen styresak.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 39/2017 ORIENTERING FRA FJERNVARMEAVDELINGEN

Vedtak: Styret i Sunndal Energi gir administrasjonen anledning til å gå videre med de presenterte prosjektene gitt at man oppnår den forespeilede ENOVA støtten.

Vedtaket var enstemmig.

Nedenforstående saker er unntatt offentlighet jfr. Off. loven

Sak 35/2017 BUNNFRADRAG FOR ANLEGGSBIDRAG

Vedtak: Styret i Sunndal Energi ønsker at administrasjonen i neste styremøte legger fram sin vurdering med forslag til vedtak.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 36/2017 VURDERING AV UTBETALING AV BONUS

Vedtak: Styret i Sunndal Energi utsetter saken til neste styremøte. Styreleder forbereder ny sak.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 40/2017 ØKONOMISK SITUASJON MINIKRAFTVERK

Vedtak: Styret i Sunndal Energi tar saken til orientering. Administrasjonen legger fram ny sak etter første styremøte [redacted]

Vedtaket var enstemmig.

Sak 41/2017 STEVNING

Vedtak: Styret i Sunndal Energi tar saken til orientering.

Vedtaket var enstemmig.

Janne Merete Rimstad Seljebø
leder
sign.

Kolbjørn Solem
daglig leder

Kopi:
Ordføreren
Rådmannen
Sekretær i kontrollutvalget

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal	
Kommunenr: 1539 / 1563	
Dato: 20 JUN 2017	
Saks og Arkivnr: 1539/1563	Løpenr: 214/17
Arkivkode: 026	Gradering:

RS 17/17

PROTOKOLL
Møte i styret nr. 3-2017

NIR

Tidspunkt:
Fredag 16. juni 2017 kl. 10.00

Sted:
NIR, Vågeveien 7, 3. etg., Kristiansund

Protokoll sendes:
Styrets medlemmer og varamedlemmer
Representantskapets leder
Ordførere, rådmenn og tekniske sjefer (eller tilsvarende) i NIR-kommunene
Kontrollutvalgene
Distriktsrevisjon Nordmøre (NIRs revisor)
Øvrige tilstedeværende på møtet

Saker til behandling:
09/17 Revisors beretning for 2016
10/17 Økonomiplan for 2018-2021

Medlemmer til stede:

Aure/Smøla:	Anna Lovisa Melland
Averøy:	Svein Kongshaug
Halsa/Tingvoll:	Stig Fjeldset
Kristiansund:	Maritta B. Ohrstrand
Oppdal:	Eli Dahle
Rauma:	Ole Kjell Talberg
Sunndal:	Eilif Lervik

Forfall:
Ingen.

I tillegg møtte:
Representantskapsleder Arne Hoem.
Else Mari Strand, Pål Harstad, Linn Stamnes Stokke og Hilde Ødegaard Harstad fra administrasjonen.

GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Styret fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Innkalling og saksliste godkjennes.

SAKER TIL ORIENTERING

MØTER, KURS OG KONFERANSER

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Vårens fagmøte i NIR ble avholdt 27. april med 17 deltakere fra eierkommunene og samarbeidsparter.

Det har vært møter med Torbjørn Aae som har godtatt tilbudet om stilling i NIR fra høsten.

Styreleder har vært på generalforsamling i Rekom AS, som ser ut til å gå lysere økonomiske tider i møte.

Administrasjonen og styreleder har vært på Avfallskonferansen og generalforsamling i Avfall Norge.

Daglig leder har hatt møter med Norsirk AS og Revac AS som vil få ansvaret for EE-avfallet fra NIR fra 1. juli.

Høstkonferansen i regi av Avfallsforum Møre og Romsdal arrangeres i Kristiansund 1.-2. november. Styret og repskapsleder har anledning til å delta på NIRs regning om de ønsker. Invitasjon kommer senere.

REGNSKAP PR. 30.04.17

Saksbehandler: Else Mari Strand

Regnskapet pr. 30.04.17 var sendt ut til styret og ble kort gjennomgått i møtet.

EIERMØTE I NIR

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Det er nå sendt ut en foreløpig invitasjon til eiermøte i NIR 21. september. Det er ordførere, rådmenn, representantskapet og styret som har fått dette varselet.

INFORMASJONS- OG PROFILERINGSARBEID

Saksbehandler: Linn Stamnes Stokke / Pål Harstad

Vi samarbeider med IKT Orkide om nye nettsider som vi regner med å lansere tidlig i høst.

Nytt iRetur kom i posten i forrige uke. Tilhørende filmer om datasikkerhet og hjemmekompostering lanseres på facebook.

Strandryddeaksjonen har fått stor oppmerksomhet og mange har ryddet. Vi har foreløpig ikke oversikt over mengder eller kostnader. Vi har fått tildelt tilskudd fra Miljødirektoratet for nesten det beløpet det ble søkt om.

Vi jobber med å promotere appen slik at flest mulig tar den i bruk, og vi har nå fergereklame ut juli i tillegg til markedsføring på Facebook. Appen er nå lastet ned over 7 500 ganger. Vi antar at vi når rundt 20 % av befolkningen med app.

NY MILJØSTASJON OG OMLASTESTASJON I KRISTIANSUND

Saksbehandler: Pål Harstad

Cowi er i gang med å tegne ny omlastestasjon for Kristiansund kommune og NIR har deltatt på møter om saken.

AVFALLSPLAN FOR KRISTIANSUND

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

NIR bistår Kristiansund kommune i arbeidet med ny avfallsplan.

MULIGHETER FOR HENTEORDNING FOR GLASS- OG METALLEMBALLASJE I FLERE KOMMUNER

Saksbehandler: Pål Harstad

NIR har hatt møter med renovatøren i Averøy, Halsa og Tingvoll som vil komme med et forslag til løsning innen utgangen av august.

KRAV FRA NORSK GJENVINNING OM INNSYN I AVTALE MED REKOM

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Det ble orientert om kravet.

Styret fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Sakene tas til orientering.

SAKER TIL BEHANDLING

09/17 REVISORS BERETNING FOR 2016

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresakene 01/17 (årsregnskap) og 05/17 (endring av noter i årsregnskapet) og 06/17 (årsberetning)*
Vedlegg:	*Revisors beretning for 2016*

Revisors beretning for 2016 er vedlagt saken.

Saken oversendes enstemmig til representantskapet med følgende forslag til

v e d t a k :

Revisors beretning tas til etterretning.

10/17 ØKONOMIPLAN FOR 2018-2021

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Ingen*
Vedlegg:	*Ingen*

Økonomiplanen tar ikke høyde for endringer som følge av ny kommunestruktur eller nye krav fra EU. Det er mulig at både utsortering av matavfall og investering i ettersorteringsanlegg kan bli aktuelt, men på det nåværende tidspunkt ikke vet nok om disse løsningene til å sette dem opp i økonomiplanen.

I økonomiplanen for 2017 - 2020 var det budsjettert med bruk av 375.000 kr fra fond i perioden 2018 - 2020. Bruk av premiefond i KLP gjør at dette er redusert til 50.000 kr for hele planperioden. I årets økonomiplan er samtlige årsavgifter lavere enn det en la opp til i planen for 2017-2020.

	Regnskap 2016	Rev.budsjett 2017*	Budsjett 2018*	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	
Driftsinntekter							
Inntekter til drift av NIR							
Årsavgift NIR-kommunene	4 758 777	6 186 377	6 575 000	6 745 000	6 955 000	7 090 000	1
Andre inntekter	326 177	330 000	465 000	480 000	495 000	510 000	2
Sum inntekter til drift av NIR	*5 084 954*	*6 516 377*	*7 040 000*	*7 225 000*	*7 450 000*	*7 600 000*	
Avfallsbehandling							
Salg av avfall og viderefakt. til NIR-kommunene	18 775 600	18 120 000	19 365 000	19 535 000	19 705 000	19 875 000	3
Innkjøp og tjenester viderfakt. NIR-kommunene	2 113 000	1 005 000	2 300 000	2 300 000	2 000 000	2 000 000	
Sum avfallsbehandling	*20 888 600*	*19 125 000*	*21 665 000*	*21 835 000*	*21 705 000*	*21 875 000*	
Sum driftsinntekter	25 973 554	25 641 377	28 705 000	29 060 000	29 155 000	29 475 000	
Driftskostnader							
Kostnader relatert til drift av NIR							
Lønns- og pensjonskostnader	4 024 425	4 484 130	4 165 000	4 280 000	4 455 000	4 575 000	4
Revisjon, juridisk bistand, konsulenthonorar	48 900	55 000	60 000	60 000	60 000	60 000	
Kontorkostnader, husleie, lisenser m.m.	559 002	615 000	645 000	675 000	680 000	685 000	
Møter,konferanser, reiser m.m.	352 112	400 000	400 000	410 000	475 000	425 000	5
Informasjonsarbeid for kommunene	1 239 324	1 150 000	1 300 000	1 325 000	1 350 000	1 375 000	6
Årsavgifter og medlemskap, bl.a. på kom.	239 822	260 000	300 000	305 000	310 000	315 000	
Prosjekter/aktiviteter	70 830	87 500	200 000	200 000	200 000	200 000	7
Kostnader relatert til drift av NIR	*6 534 415*	*7 051 630*	*7 070 000*	*7 255 000*	*7 530 000*	*7 635 000*	
Avfallshåndtering							
Transport og behandling av avfall	18 779 073	18 120 000	19 365 000	19 535 000	19 705 000	19 875 000	
Sum avfallshåndtering	*20 915 022*	*19 120 000*	*21 665 000*	*21 835 000*	*21 705 000*	*21 875 000*	
Sum driftskostnader	27 449 437	26 171 630	28 735 000	29 090 000	29 235 000	29 510 000	
Brutto driftsresultat	-1 475 883	-530 253	-30 000	-30 000	-80 000	-35 000	
Renteinntekter og utbytte	56 726	50 000	60 000	60 000	65 000	70 000	
Netto driftsresultat	-1 419 157	-480 253	30 000	30 000	-15 000	35 000	
Overføringer							
Bruk av tidligere års mindreforbruk	107 400	160 830	0	0	50 000	0	8
Utbetaling fra fond (bruk av mindreforbruk)	1 830 225	349 423					
Overføring fra drift til investering (KLP-innskudd)		-30 000	-30 000	-30 000	-35 000	-35 000	
Resultat	518 468	-	-	-	-	-	

** Revidert budsjett for 2017 og budsjett for 2018 behandles i representantskapsmøte 16.06.17.*

INVESTERINGSPLAN 2018-2021

	Regnskap 2016	Rev.budsjett 2017	Budsjett 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021
Sum finansieringsbehov år x-1	-288615	-17 352	0	0		0
Dekning av underfinansiering fra disposisjonsfor	129752	17 352				
Dekning av aksjekjøp i Rekom fra disposisjonsfo	158863	0				
Finansiert tidl. års underfinansiering i år x	288615	17352	0	0	0	0
Finansieringsbehov for kjøp i år x (+1):						
KLP-innskudd	-17352	30 000	30000	30000	35000	35000
Sum finansieringsbehov for kjøp i år x	288615	47 352	30 000	30 000	35 000	35 000
Finansiering:						
KLP-innskudd (overførsel fra drift)	0	30 000	30 000	30 000	35000	35000
Sum finansiering i år x	0	30 000	30 000	30 000	35 000	35 000

** Revidert budsjett for 2017 og budsjett for 2018 behandles i representantskapsmøte 16.06.17.*

Kommentarer:

Det er ingen planlagte investeringer i perioden 2018-2021, med unntak av at det årlige EK-innskuddet til KLP skal dekkes inn.

1. Årsavgiften som kommunene betaler til NIR vil ha følgende prisutvikling i perioden:
   - 2018: + 0,6 % i forhold til opprinnelig budsjett for 2017 (før utdeling fra fond)
   - 2019: + 2,6 %.
   - 2020: + 3,1 %
   - 2021: + 1,9 %

2. NIR har inngått en avtale med Avfallsforum Møre og Romsdal som gjelder f.o.m. 1/8-17 og som innebærer sekretærtjenester tilsvarende en 50% stilling. Avtalen er løpende med 1 års gjensidig oppsigelse.

3. En regner med at restavfallsmengdene vil gå noe ned etter hvert som nye avfallsløsninger kommer på plass, men at prisstigningen vil holde beløpet uendret i perioden. Det vil komme en ny løsning for omlasting av papir og restavfall i Kristiansund, men vi vet ikke hvordan dette vil påvirke prisen. Inntil videre er det kun tatt høyde for en indeksregulering av dagens priser.

4. Det er budsjettert med 4,5 stillinger (ref. merknad 2 om ny avtale med Avfallsforum Møre og Romsdal) og 3% lønnsøkning pr. år. I periode 2018 - 2021 er det ikke budsjettert med pensjonskostnader, da disse vil bli dekket av premidfondet i KLP. Premiefondet hadde pr. 31.12.15 en saldo på 3,7 millioner kroner. (Tall pr. 31.12.16 er ventet i løpet av mai.)

5. I 2020 er det tatt høyde for at det nye styret skal delta på et styrekurs.

6. Informasjonsarbeid overfor kommuner og innbyggere vil bli viktigere enn noen gang når det skal innføres nye avfallsløsninger. Både innbyggerne og ansatte i alle ledd skal læres opp og motiveres til innsats for å nå de nye målene om 70 % materialgjenvinning.

7. For å kunne møte fremtidens krav om 70 % materialgjenvinning, er det behov for utredninger, deltakelse i prosjekter, befaringer o.a.

8. I 2020 planlegges det med bruk av 50.000 kr fra disposisjonsfond for å dekke styrets deltakelse på styrekurs.

Styret legger saken enstemmig fram for representantskapet med følgende forslag til

v e d t a k :

Forslag til økonomiplan for 2018-2021 vedtas.

Kristiansund den 16. juni 2017

Eilif Lervik
styreleder

Eli Dahle

Stig Fjeldset

Svein Kongshaug

Anna Lovisa Melland

Maritta B. Ohrstrand

Ole Kjell Talberg

RS 18/17

PROTOKOLL
Møte i representantskapet nr. 2-2017

NIR

Tidspunkt: Fredag 16. juni 2017 kl. 11.30

Sted: NIR, Vågeveien 7, 3. etg., Kristiansund

Protokoll sendes:
Representantskapets medlemmer og varamedlemmer
Styrets medlemmer
Ordførere, rådmenn og tekniske sjefer (eller tilsvarende) i NIR-kommunene
Kontrollutvalg
Kommunerevisjon
Øvrige tilstedeværende på møtet

Saker til behandling:

04/17	**Årsberetning, årsregnskap og revisors beretning for 2016**
05/17	**Revidert budsjett for 2017 med utdeling fra fond**
06/17	**Budsjett for 2018**
07/17	**Økonomiplan for 2018-2021**
08/17	**Valg av nytt styremedlem fra Smøla**
09/17	**Valg av revisor**

Medlemmer til stede:

Aure kommune:	-
Averøy kommune:	Jan Steinar E. Johansen (2. vara)
Halsa kommune:	Ola Rognskog
Kristiansund kommune:	Idar Anton Slatlem
	Berit M. Frey (1. vara)
Oppdal kommune:	Ingvill Dalseg
Rauma kommune:	Arne Hoem
Smøla kommune:	Svein Roksvåg
Sunndal kommune:	Janne Merete R. Seljebø
Tingvoll kommune:	Liv Solemdal

Forfall:
Erlend Vaag, Iver Nordseth og Bjørg Width fra Aure kommune. Ingrid Rangønes og Roald Røsand fra Averøy kommune. Henrik Stensønes fra Kristiansund kommune.

I tillegg møtte:
Styreleder Eilif Lervik.
Ordfører i Aure, Ingunn Golmen.
Styremedlem Ole Kjell Talberg.
Else Mari Strand, Linn S. Stokke, Pål Harstad og Hilde Ødegaard Harstad fra administrasjonen.

GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Innkalling og saksliste godkjennes.

VALG AV REPRESENTANTER TIL Å UNDERSKRIVE PROTOKOLL

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Følgende personer ble, i tillegg til representantskapets leder, foreslått og valgt for underskrift av protokoll:
Ola Rognskog og Liv Solemdal.

SAKER TIL ORIENTERING

SEKRETARIAT FOR AVFALLSFORUM MØRE OG ROMSDAL

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Årsmøtet i forumet tildelte NIR kontrakten med sekretariat. Avtalen er løpende med en oppsigelsestid på ett år. Hos NIR vil i hovedsak Linn S. Stokke ha sekretæransvaret mens Else Mari Strand vil ha ansvaret for økonomien. Tidligere ansatt i NIR, Torbjørn Aae, har takket ja til en 50 %-stilling for å dekke opp arbeidsoppgaver for NIR.

INFORMASJONSARBEID

Saksbehandler: Linn S. Stokke/Pål Harstad

Det ble gitt en orientering om informasjonsarbeidet siden siste møte og en oppdatering på hvor mange som bruker tømme-appen. NIR regner med å lansere nye nettsider til høsten.

ARBEID FOR EIERKOMMUNENE

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

NIR er for tiden involvert i flere prosjekter for eierkommunene:

- Kristiansund: Avfallsplan
- Kristiansund: Ny omlastestasjon og ny miljøstasjon
- Kristiansund: Hjemmekompostering
- Averøy, Halsa og Tingvoll: Henteordning for glass- og metallemballasje

EIERMØTE I NIR

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Det ble kort informert om planene for høstens eiermøte.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Orienteringssakene tas til orientering.

SAKER TIL BEHANDLING

04/17 ÅRSBERETNING, ÅRSREGNSKAP OG REVISORS BERETNING FOR 2016

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresakene 01/17 (årsregnskap), 05/17 (endring av noter i årsregnskapet), 06/17 (årsberetning) og 09/17 (revisors beretning)*
Vedlegg:	*Årsberetning for 2016* *Årsregnskap for 2016* *Revisors beretning for 2016*

Årsberetning og årsregnskap for 2016 var vedlagt saken sammen med revisors beretning.

Styret behandlet årsregnskapet i møtet 10. februar og 21. april, årsberetningen i møtet 21. april og revisors beretning i møtet 16. juni.

Ref. note 14 om investeringsregnskapet, var det i 2016 en underfinansiering på kr 17 352 relatert til egenkapitalinnskudd i KLP. Det foreslås at underfinansieringen dekkes ved bruk av disposisjonsfond og at budsjettet for 2017 endres i henhold til dette. Se også sak 05/17.

Ref. note 15 om årets resultat, viser driftsbudsjettet et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 518 468. Det foreslås at mindreforbruket overføres til disposisjonsfond og at budsjettet for 2017 endres tilsvarende. Se også sak 05/17.

Videre anbefales det en utdeling (tilbakebetaling) fra fond til eierne på det beløp som overstiger maksimalfondets størrelse vedtatt av representantskapet i sak 11/14. Se sak 05/17.

Ved behandlingen av **årsregnskapet** fattet styret følgende vedtak:

> *"Styret legger saken enstemmig fram for representantskapet med følgende forslag til*
>
> ***v e d t a k :***
>
> *Årsregnskap for 2016 godkjennes.*
>
> *Underfinansieringen i investeringsregnskapet på kr 17 352 dekkes ved bruk av disposisjonsfond. Budsjettet for 2017 endres i henhold til dette.*
>
> *Årets regnskapsmessige mindreforbruk på kr 518 468 overføres til disposisjonsfond. Budsjettet for 2017 endres tilsvarende.*
>
> *Det foretas en utdeling fra fond i henhold til representantskapets vedtak i sak 11/14. Dette fremmes som egen sak."*

Ved behandlingen av **årsberetningen** fattet styret følgende vedtak:

"Styret legger saken enstemmig fram for representantskapet med følgende forslag til

vedtak:

Årsberetning for 2016 godkjennes."

Ved behandlingen av **revisors beretning** fattet styret følgende vedtak:

"Saken oversendes enstemmig til representantskapet med følgende forslag til

vedtak:

Revisors beretning tas til etterretning."

Representantskapet fattet følgende enstemmige

vedtak:

Årsberetning og årsregnskap for 2016 godkjennes. Revisors beretning for 2016 tas til etterretning.

Underfinansieringen i investeringsregnskapet på kr 17 352 dekkes ved bruk av disposisjonsfond. Budsjettet for 2017 endres i henhold til dette jf. sak 05/17.

Årets regnskapsmessige mindreforbruk på kr 518 468 overføres til disposisjonsfond. Budsjettet for 2017 endres tilsvarende jf. sak 05/17.

Det foretas en utdeling fra fond i henhold til representantskapets vedtak i sak 11/14. Dette fremmes som egen sak 05/17.

05/17 REVIDERT BUDSJETT FOR 2017 MED UTDELING FRA FOND

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresak 07/17*
Vedlegg:	*Ingen*

Flere forhold gjør at årets budsjett må justeres. Under er endringene beskrevet før de er oppsummert i revidert budsjett til slutt i saken.

Årsoppgjørsdisposisjoner

Årsregnskapet for 2016 fører til endringer i avsetninger til, og bruk av, fond som det ikke var budsjettert for. Det vises til sak 04/17.

1. Underfinansiering i investeringsregnskapet (jf. note 14 i årsregnskapet) på 17 352 kr dekkes av disposisjonsfond.

2. Regnskapsmessig mindreforbruk i 2016 (jf. note 15 i årsregnskapet) på 518 468 kr overføres til disposisjonsfond.

Ny avtale med Avfallsforum Møre og Romsdal

Avfallsforum Møre og Romsdal har bedt om sekretærtjenester fra NIR tilsvarende en 50% stilling. Se sak 02/17. Saken vil berøre følgende budsjettposter: "Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal", "Lønns- og pensjonskostnader" og "Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk". Posten "Lønns- og pensjonskostnader" justeres samtidig for erfaringstall.

3. Budsjettposten "Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal" økes til 330 000 kr.
   Budsjettposten "Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk" (disposisjonsfond) økes fra 37 500 kr til 160 830 kr.
   Budsjettposten "Lønns- og pensjonskostnader" økes til 4 484 130 kr.

Utdeling fra fond

Representantskapet har i sak 11/14 anbefalt overfor eierne at NIR sine fond ikke overstiger 1 mill. kr. Etter at disposisjonene over er foretatt, er totalbeholdningen på fond (med forbehold om at årsregnskap for 2016 vedtas av representantskapet):

Totale fond pr. 31.12.16	1 009 137 kr
Årsoppgjørsdisposisjoner, sakens pkt. 1	-17 352 kr
Årsoppgjørsdisposisjoner, sakens pkt. 2	518 468 kr
Øvrig bruk av fond i 2017, sakens pkt. 3	-160 830 kr
Ny saldo på fond	1 349 423 kr

Det foreslås at hele beløpet som overstiger 1 mill. kr utdeles (tilbakebetales) til eierne. Fordelt etter eierandel blir dette:

	Eierandel	Utdeling
Aure	5,7 %	19 917
Averøy	9,3 %	32 496
Halsa	2,5 %	8 736
Kristiansund	39,5 %	138 022
Oppdal	11,0 %	38 437
Rauma	12,0 %	41 931
Smøla	3,5 %	12 230
Sunndal	11,5 %	40 184
Tingvoll	5,0 %	17 471
	100 %	**349 423**

Vi gjør oppmerksom på at beløpene skal gå tilbake til kommunenes selvkostregnskap for avfall/renovasjon.

4. Det utdeles til eierne kr 349 423 kr.
   Årsavgiften til NIR-kommunene reduseres dermed fra 6 535 800 kr til 6 186 377 kr.
   Kr. 349 423 overføres fra disposisjonsfondet til driftsbudsjettet.

Øvrige endringer i budsjettet for 2017
Det var budsjettert med for høyt beløp på renteinntekter og utbytte. Rentene er fortsatt lave, samtidig som signaler tilsier at det ikke vil bli utbetalt utbytte fra Rekom i 2017.

5. Budsjettposten "Renteinntekter og utbytte" reduseres fra 100 000 kr til 50 000 kr.

NIR betaler årlig et egenkapitalinnskudd til KLP. Det er ikke tatt høyde for dette i budsjettet for 2017.

6. Det budsjetteres med et EK-innskudd til KLP på 30 000 kr i et nyopprettet investeringsbudsjett for 2017. Investeringen finansieres ved å overføre 30 000 kr fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet. Det er tatt høyde for dette i budsjettposten "Lønns- og pensjonskostnader" under punkt 3.

Summert blir revidert driftsbudsjett og nyopprettet investeringsbudsjett for 2017 som følger:

REVIDERT DRIFTSBUDSJETT FOR 2017

	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Rev.budsj 2017	Punkt i saken
Driftsinntekter					
Inntekter til drift av NIR					
Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal	326 177	220 000	225 000	330 000	3
Årsavgift NIR-kommunene.	4 758 777	4 758 775	6 535 800	6 186 377	4
Sum inntekter til drift av NIR	***5 084 954***	***4 978 775***	***6 760 800***	***6 516 377***	
Avfallsbehandling					
Salg og viderefakturering av avfall	18 698 552	17 970 000	18 120 000	18 120 000	
Diverse innkjøp og tjenester viderfakt. NIR-kommunene	2 113 000	955 000	1 005 000	1 005 000	
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	***20 811 552***	***18 925 000***	***19 125 000***	***19 125 000***	
Sum driftsinntekter	**25 896 506**	**23 903 775**	**25 885 800**	**25 641 377**	
Driftskostnader					
Kostnader relatert til drift av NIR					
Lønns- og pensjonskostnader.	4 024 425	4 564 000	4 335 800	4 484 130	3
Revisjon, juridisk bistand, konsulenthonorar	48 900	55 000	55 000	55 000	
Kontorkostnader, husleie, lisenser, m.m.	559 002	640 000	615 000	615 000	
Fag-, styre- og repskapsmøter, konferanser, reiser m.m.	352 112	350 000	400 000	400 000	
Informasjonsarbeid for kommunene	1 239 324	1 150 000	1 150 000	1 150 000	
Årsavgifter/medlemskap	239 823	250 000	260 000	260 000	
Prosjekter/aktiviteter	70 830	62 400	87 500	87 500	
Sum kostnader relatert til drift av NIR	***6 534 416***	***7 071 400***	***6 903 300***	***7 051 630***	
Avfallsbehandling					
Transport og behandling av avfall	18 702 025	17 970 000	18 120 000	18 120 000	
Div. innkjøp for videresalg.	2 135 948	950 000	1 000 000	1 000 000	
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	***20 837 973***	***18 920 000***	***19 120 000***	***19 120 000***	
Sum driftskostnader	**27 372 389**	**25 991 400**	**26 023 300**	**26 171 630**	
Brutto driftsresultat	**-1 475 883**	**-2 087 625**	**-137 500**	**-530 253**	
Renteinntekter og utbytte	56 726	150 000	100 000	50 000	5
Netto driftsresultat	**-1 419 157**	**-1 937 625**	**-37 500**	**-480 253**	
Overføringer					
Utbetaling fra fond/bruk av tidl.års mindreforbruk	1 830 225	1 830 225		349 423	4
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk.	107 400	107 400	37 500	160 830	3
Overførsel fra drift til investering. KLP-innskudd 2017.				-30 000	6
Mindreforbruk 2016	1 863 613	1 863 613		518 468	
Mindreforbruk 2016 til disposisjonsfond	-1 863 613	-1 863 613		-518 468	2
Sum overføringer	**1 937 625**	**1 937 625**	**37 500**	**480 253**	
Regnskapsmessig mindreforbruk	**518 468**	**0**	**0**	**0**	

INVESTERINGSBUDSJETT FOR 2017

	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Rev. Budsj. 2017	Pkt. i saken
Underfinansiering i Investeringsregnskapet i 2015	-129 752	-129 752		
Kjøp av aksjer i Rekom. Representantskapets sak 10/16	-158 863	-167 700		
Sum finansieringsbehov 2015 og 2016	-288 615	-297 452		
Dekning av underfinansiering i 2015. Fra disp.fond. Rep.skapets sak	129 752	129 752		
Dekning av aksjekjøp i Rekom fra disp.fond. Rep.skapets sak 10/16	158 863	167 700		
KLP-innskudd 2016	-17 352			
Sum finansiering i 2016	**288 615**	**297 452**		
Udekket i Investeringsregnskapet i 2016	**-17 352**	**0**	**-17 352**	
KLP-innskudd 2017			-30 000	6
Sum finaniseringsbehov 2016 og 2017		**0**	**-47 352**	
Dekning underfinansiering 2016. Fra disposisjonsfond. Sak 01/17			17 352	1
Overført fra drift i 2017:KLP-innskudd 2017.			30 000	6
Sum finansiering 2017		**0**	**47 352**	

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Budsjettet for 2017 justeres i henhold til punktene 1-6 i saken.

Det utdeles til eierne totalt 349 423 kr som vist i saken.

06/17 BUDSJETT FOR 2018

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresak 08/17*
Vedlegg:	*Ingen*

Forslag til budsjett for 2018 følger i hovedsak vedtatte økonomiplan med følgende endringer:

- Inntekter for sekretariat for avfallsforum er økt etter vedtak i rep.skapsak 02/17.
- Kostnader og inntekter på avfallsbehandling og diverse innkjøp for viderefakturering er justert etter regnskap for 2016, erfaringstall og forventet økt innkjøp av dunker som følge av henteordning for glass- og metallemballasje.
- Lønn, honorar, pensjonsutgifter og arbeidsgiveravgift er justert etter faktiske forhold og vedtak i rep.skapsak 02/17 (sekretariat for avfallsforum) og 03/17 (bruk av fond i KLP).
- Midler til informasjonsarbeid er økt. Dette arbeidet er viktigere enn noen gang med tanke på de kommende kravene til økt gjenvinningsgrad.
- Midler til prosjekter/aktiviteter er økt for å ha en ekstra buffer i forhold til nye sentrale krav til avfallssortering og mulige endringer som følge av kommune- og regionreform.
- Bruk av fond tas ut.

Merk at årsavgiften til kommunene går ned i forhold til den vedtatte økonomiplanen.

Detaljene i budsjettet ser slik ut:

DRIFTSBUDSJETT FOR 2018

	Regnskap 2016	Rev.Budsjett 2017	Økonomiplan 2018*	Budsjett 2018
Driftsinntekter				
Inntekter til drift av NIR				
Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal	326 177	330 000	235 000	465 000
Årsavgift NIR-kommunene	4 758 777	6 186 377	6 697 015	6 575 000
Sum inntekter til drift av NIR	***5 084 954***	***6 516 377***	***6 932 015***	***7 040 000***
Avfallsbehandling				
Salg og viderefakturering av avfall	18 698 552	18 120 000	18 385 000	19 365 000
Diverse innkjøp og tjenester viderfakt. NIR-kommunene	2 113 000	1 005 000	1 200 000	2 300 000
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	***20 811 552***	***19 125 000***	***19 585 000***	***21 665 000***
Sum driftsinntekter	**25 896 506**	**25 641 377**	**26 517 015**	**28 705 000**
Driftskostnader				
Kostnader relatert til drift av NIR				
Lønns- og pensjonskostnader	4 024 425	4 484 130	4 467 015	4 165 000
Revisjon, juridisk bistand, konsulenthonorar	48 900	55 000	55 000	60 000
Kontorkostnader, husleie, lisenser, m.m.	559 002	615 000	675 000	645 000
Fag-, styre- og repskapsmøter,konferanser, reiser m.m.	352 112	400 000	380 000	400 000
Informasjonsarbeid på vegne av kommunene	1 239 324	1 150 000	1 200 000	1 300 000
Årsavgifter/medlemskap	239 823	260 000	260 000	300 000
Prosjekter/aktiviteter/innovasjon	70 830	87 500	100 000	200 000
Sum kostnader relatert til drift av NIR	***6 534 416***	***7 051 630***	***7 137 015***	***7 070 000***
Avfallsbehandling				
Transport og behandling av avfall	18 702 025	18 120 000	18 385 000	19 365 000
Div. innkjøp for videresalg.	2 135 948	1 000 000	1 200 000	2 300 000
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	***20 837 973***	***19 120 000***	***19 585 000***	***21 665 000***
Sum driftskostnader	**27 372 389**	**26 171 630**	**26 722 015**	**28 735 000**
Brutto driftsresultat	**-1 475 883**	**-530 253**	**-205 000**	**-30 000**
Renteinntekter og utbytte	56 726	50 000	105 000	60 000
Netto driftsresultat	**-1 419 157**	**-480 253**	**-100 000**	**30 000**
Overføringer				
Utbetaling fra fond/bruk av tidl.års mindreforbruk	1 830 225	349 423		
Bruk av tidligere års regnskapsm. mindreforbruk	107 400	160 830	100 000	
Overførsel fra drift til investering. KLP-innskudd 2018		-30 000		-30 000
Mindreforbruk foregående år	1 863 613	518 468		
Mindreforbruk overført til disposisjonsfond	-1 863 613	-518 468		
Sum overføringer	**1 937 625**	**480 253**	**100 000**	**-30 000**
Regnskapsmessig mindre-/merforbruk	**518 468**	**-**	**-**	**-**

* Økonomiplan for 2018 vedtatt av representantskapet i 2016.

GENERELLE MERKNADER

Styret gis myndighet til å regulere budsjettpostene innenfor totalrammen.

INNTEKTER

Sekretariat Avfallsforum Møre og Romsdal (AMR)

Avfallsforum Møre og Romsdal vedtok på sitt årsmøte 05.04.17 å øke sekretariatets tjenester fra 500 timer pr. år til en 50 % stilling fra 01.08.17. Dette er en løpende avtale med ett års oppsigelsesfrist.

Årsavgift:
Årsavgiften for 2018 blir 6 575 000 kr, eller 105,44 kr/innbygger (105,05 kr/innbygger i 2017 før utdeling fra fond).

Salg og viderefakturering av avfall
Avfallsmengdene er justert etter erfaringstall, og prisene beregnet etter gjeldende avtaler med en forventet indeksregulering.

Renteinntekter og utbytte
Vi forventer renteinntekter på bankinnskudd på 55 000 kr og utbytte fra Gjensidige på 5 000 kr.

Bruk av tidligere års mindreforbruk
På grunn av reduserte pensjonskostnader (bruk av premiefond), vil det ikke være behov for å bruke av tidligere års mindreforbruk, slik det var tenkt i økonomiplanen.

KOSTNADER

Lønns og pensjonskostnader
Posten består av lønn og feriepenger, møtegodtgjørelser til styret og representantskapet, pensjonskostnader og arbeidsgiveravgift. Årets pensjonspremie dekkes i sin helhet av premiefondet i KLP.

Det budsjetteres i 2018 med 4,5 stillinger i NIR (ref. rep.skapsak 02/17 sekretariattjenester for Avfallsforum Møre og Romsdal)).

Kontorkostnader, husleie, lisenser, m.v.
Posten dekker kostnader til husleie, renhold, lisenser/programvare, datautstyr, inventar, IT-kostnader og andre driftsutgifter.

Kurs-, møte- og konferanseutgifter
Deltakelse på kurs, konferanser og generalforsamlinger for ansatte, styrets leder og styret. Kostnader til styre- og representantskapsmøter og fagmøter. Bilgodtgjørelse, diett etc. etter statens satser.

Informasjonsarbeid på vegne av kommunene
Informasjonsarbeid og holdningsskapende arbeid er viktigere enn noen gang for å oppnå dagens og fremtidens forventede gjenvinningsgrad. Posten dekker iRetur, nettside, Facebook, filmproduksjon, tømmekalendre, annonsering, profilering, plakater, osv.

Årsavgifter/medlemskap
Posten dekker medlemskontingent i Avfall Norge og Avfallsforum Møre og Romsdal. Disse kontingentene gjelder for både NIR og NIRs medlemskommuner og gir blant annet redusert deltakeravgift på kurs og konferanser. Avfall Norge har de siste årene kjørt landsdekkende informasjonskampanjer som dekkes med en ekstraordinær medlemskontingent. Dette er også inkludert i denne posten.

Videre dekkes også kontingent i Avfallsforum Midt-Norge, Nordmøre Næringsråd, Miljøfyrtårn, Bedriftshelsetjeneste og Grønt Flagg.

Prosjekter, aktiviteter og innovasjon
Mange viktige avgjørelser må tas de nærmeste årene for å oppfylle EUs mål om 70 % gjenvinningsgrad innen 2030. Posten prosjekter/aktiviteter er derfor økt i forhold til økonomiplanen.

INVESTERINGSBUDSJETT FOR 2018

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Underfinansiering i Investeringsregnskapet i 2015	-129 752		
Kjøp av aksjer i Rekom	-158 863		
Sum finansieringsbehov 2015 og 2016	-288 615	0	0
Dekning av underfinansiering i 2015	129 752		
Dekning av aksjekjøp i Rekom fra disposisjonsfond	158 863		
KLP-innskudd 2016	-17 352		
Sum finansiering i 2016	**288 615**	**0**	**0**
Udekket i Investeringsregnskapet i 2016	**-17 352**	**-17 352**	**0**
KLP-innskudd 2018		-30 000	-30 000
Sum finaniseringsbehov 2018		**-47 352**	**-30 000**
Dekning underfinansiering tidligere år		17 352	0
Overført fra drift i 2018 (KLP-innskudd 2018)		30 000	30 000
Sum finansiering 2017		**47 352**	**30 000**

NIR har pr. budsjettdato ingen planer om investeringer i 2018, med unntak av at det årlige EK-innskuddet i KLP må dekkes. Dette gjøres ved en overførsel fra drift på 30.000 kr.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Forslag til budsjett for 2018 vedtas.

07/17 ØKONOMIPLAN FOR 2018-2021

Saksbehandler: *Else Mari Strand*
Tidligere behandling: *Styresak 10/17*
Vedleg: *Ingen*

Økonomiplanen tar ikke høyde for endringer som følge av ny kommunestruktur eller nye krav fra EU. Det er mulig at både utsortering av matavfall og investering i ettersorteringsanlegg kan bli aktuelt, men på det nåværende tidspunkt ikke vet nok om disse løsningene til å sette dem opp i økonomiplanen.

I økonomiplanen for 2017 - 2020 var det budsjettert med bruk av 375.000 kr fra fond i perioden 2018 - 2020. Bruk av premiefond i KLP gjør at dette er redusert til 50.000 kr for hele planperioden. I årets økonomiplan er samtlige årsavgifter lavere enn det en la opp til i planen for 2017-2020.

	Regnskap 2016	Rev.budsjet 2017*	Budsjett 2018*	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	
Driftsinntekter							
Inntekter til drift av NIR							
Årsavgift NIR-kommunene	4 758 777	6 186 377	6 575 000	6 745 000	6 955 000	7 090 000	1
Andre inntekter	326 177	330 000	465 000	480 000	495 000	510 000	2
Sum inntekter til drift av NIR	***5 084 954***	***6 516 377***	***7 040 000***	***7 225 000***	***7 450 000***	***7 600 000***	
Avfallsbehandling							
Salg av avfall og viderefakt. til NIR-kommunene	18 775 600	18 120 000	19 365 000	19 535 000	19 705 000	19 875 000	3
Innkjøp og tjenester viderfakt. NIR-kommunene	2 113 000	1 005 000	2 300 000	2 300 000	2 000 000	2 000 000	
Sum avfallsbehandling	***20 888 600***	***19 125 000***	***21 665 000***	***21 835 000***	***21 705 000***	***21 875 000***	
Sum driftsinntekter	**25 973 554**	**25 641 377**	**28 705 000**	**29 060 000**	**29 155 000**	**29 475 000**	
Driftskostnader							
Kostnader relatert til drift av NIR							
Lønns- og pensjonskostnader	4 024 425	4 484 130	4 165 000	4 280 000	4 455 000	4 575 000	4
Revisjon, juridisk bistand, konsulenthonorar	48 900	55 000	60 000	60 000	60 000	60 000	
Kontorkostnader, husleie, lisenser m.m.	559 002	615 000	645 000	675 000	680 000	685 000	
Møter,konferanser, reiser m.m.	352 112	400 000	400 000	410 000	475 000	425 000	5
Informasjonsarbeid for kommunene	1 239 324	1 150 000	1 300 000	1 325 000	1 350 000	1 375 000	6
Årsavgifter og medlemskap, bl.a. på kom.	239 822	260 000	300 000	305 000	310 000	315 000	
Prosjekter/aktiviteter	70 830	87 500	200 000	200 000	200 000	200 000	7
Kostnader relatert til drift av NIR	***6 534 415***	***7 051 630***	***7 070 000***	***7 255 000***	***7 530 000***	***7 635 000***	
Avfallshåndtering							
Transport og behandling av avfall	18 779 073	18 120 000	19 365 000	19 535 000	19 705 000	19 875 000	
Sum avfallshåndtering	***20 915 022***	***19 120 000***	***21 665 000***	***21 835 000***	***21 705 000***	***21 875 000***	
Sum driftskostnader	**27 449 437**	**26 171 630**	**28 735 000**	**29 090 000**	**29 235 000**	**29 510 000**	
Brutto driftsresultat	**-1 475 883**	**-530 253**	**-30 000**	**-30 000**	**-80 000**	**-35 000**	
Renteinntekter og utbytte	56 726	50 000	60 000	60 000	65 000	70 000	
Netto driftsresultat	**-1 419 157**	**-480 253**	**30 000**	**30 000**	**-15 000**	**35 000**	
Overføringer							
Bruk av tidligere års mindreforbruk	107 400	160 830	0	0	50 000	0	8
Utbetaling fra fond (bruk av mindreforbruk)	1 830 225	349 423					
Overføring fra drift til investering (KLP-innskudd)		-30 000	-30 000	-30 000	-35 000	-35 000	
Resultat	**518 468**	-	-	-	-	-	

** Revidert budsjett for 2017 og budsjett for 2018 behandles i representantskapsmøte 16.06.17.*

INVESTERINGSPLAN 2018-2021

	Regnskap 2016	Rev.budsjett 2017	Budsjett 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021
Sum finansieringsbehov år x-1	-288615	-17 352	0	0		0
Dekning av underfinansiering fra disposisjonsfor	129752	17 352				
Dekning av aksjekjøp i Rekom fra disposisjonsfo	158863	0				
Finansiert tidl. års underfinansiering i år x	**288615**	**17352**	**0**	**0**	**0**	**0**
Finansieringsbehov for kjøp i år x (+1):						
KLP-innskudd	-17352	30 000	30000	30000	35000	35000
Sum finansieringsbehov for kjøp i år x	**288615**	**47 352**	**30 000**	**30 000**	**35 000**	**35 000**
Finansiering:						
KLP-innskudd (overførsel fra drift)	0	30 000	30 000	30 000	35000	35000
Sum finansiering i år x	**0**	**30 000**	**30 000**	**30 000**	**35 000**	**35 000**

** Revidert budsjett for 2017 og budsjett for 2018 behandles i representantskapsmøte 16.06.17.*

Kommentarer:

Det er ingen planlagte investeringer i perioden 2018-2021, med unntak av at det årlige EK-innskuddet til KLP skal dekkes inn.

1. Årsavgiften som kommunene betaler til NIR vil ha følgende prisutvikling i perioden:
   - 2018: + 0,6 % i forhold til opprinnelig budsjett for 2017 (før utdeling fra fond)
   - 2019: + 2,6 %.
   - 2020: + 3,1 %
   - 2021: + 1,9 %

2. NIR har inngått en avtale med Avfallsforum Møre og Romsdal som gjelder f.o.m. 1/8-17 og som innebærer sekretærtjenester tilsvarende en 50% stilling. Avtalen er løpende med 1 års gjensidig oppsigelse.

3. En regner med at restavfallsmengdene vil gå noe ned etter hvert som nye avfallsløsninger kommer på plass, men at prisstigningen vil holde beløpet uendret i perioden. Det vil komme en ny løsning for omlasting av papir og restavfall i Kristiansund, men vi vet ikke hvordan dette vil påvirke prisen. Inntil videre er det kun tatt høyde for en indeksregulering av dagens priser.

4. Det er budsjettert med 4,5 stillinger (ref. merknad 2 om ny avtale med Avfallsforum Møre og Romsdal) og 3% lønnsøkning pr. år. I periode 2018 - 2021 er det ikke budsjettert med pensjonskostnader, da disse vil bli dekket av premidfondet i KLP. Premiefondet hadde pr. 31.12.15 en saldo på 3,7 millioner kroner. (Tall pr. 31.12.16 er ventet i løpet av mai.)

5. I 2020 er det tatt høyde for at det nye styret skal delta på et styrekurs.

6. Informasjonsarbeid overfor kommuner og innbyggere vil bli viktigere enn noen gang når det skal innføres nye avfallsløsninger. Både innbyggerne og ansatte i alle ledd skal læres opp og motiveres til innsats for å nå de nye målene om 70 % materialgjenvinning.

7. For å kunne møte fremtidens krav om 70 % materialgjenvinning, er det behov for utredninger, deltakelse i prosjekter, befaringer o.a.

8. I 2020 planlegges det med bruk av 50.000 kr fra disposisjonsfond for å dekke styrets deltakelse på styrekurs.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Forslag til økonomiplan for 2018-2021 vedtas.

08/17 VALG AV NYTT STYREMEDLEM FRA SMØLA

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Ingen*
Vedlegg:	*Vedtak i Smøla kommunestyre og rådmannens utpekelse*

Jørn Lie har gått over i ny stilling i Smøla kommune og bedt om å få fratre som kommunens representant i styret i NIR. Lie er nå vara til styret (Aure har styreposisjonen de første 2 årene av valgperioden), men skulle gå inn som fast medlem fra årsskiftet.

Vedtaket i Smøla kommunestyre og rådmannens utpekelse er vedlagt saken.

Rådmannen i Smøla har foreslått Birger Træthaug som ny styrerepresentant fra Smøla.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Birger Træthaug velges som nytt styremedlem i NIR etter Jørn Lie.

09/16 VALG AV REVISOR

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Ingen*
Vedlegg:	*Ingen*

I sak 04/16 valgte representantskapet Distriktsrevisjon Nordmøre IKS som revisor for ett år. Det foreslås nå å forlenge dette.

Distriktsrevisjon Nordmøre IKS har siden forrige valg fusjonert og skiftet navn til Møre og Romsdal Revisjon IKS.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Møre og Romsdal Revisjon IKS velges som revisor for NIR for regnskapsåret 2017.

Kristiansund den 16. juni 2017

Arne Hoem | Ola Rognskog | Liv Solemdal

Saker til behandling

RS 19/17

PS 26/17 Arbeidsgiverstrategi i Sunndal kommune

Rådmannens innstilling

Sunndal kommunestyre vedtar ny arbeidsgiverstrategi for Sunndal kommune.

Behandling i Administrasjonsutvalget - 28.04.2017

Administrasjonsutvalget fremmet følgende endring av ordlyd:

I avsnittet «Respekt», erstattes 5. setning «Rollebevissthet, tillit og samarbeid er gode stikkord» med «Det legges vekt på rollebevissthet, tillit og samarbeid».

Rådmannens innstilling med ovennevnte endring ble enstemmig vedtatt.

Administrasjonsutvalget fremmer slik innstilling til kommunestyret:

Sunndal kommunestyre vedtar ny arbeidsgiverstrategi for Sunndal kommune med følgende endring:

I avsnittet «Respekt», erstattes 5. setning «Rollebevissthet, tillit og samarbeid er gode stikkord» med «Det legges vekt på rollebevissthet, tillit og samarbeid»

Behandling i Kommunestyret - 10.05.2017

Representanten Einar Mo, SP, fremmet følgende forslag:

«Saka sendast tilbake til administrasjonen for førebuing av ny behandling i administrasjonsutvalet. Kommunestyret ber om å få vist til mellom anna følgjande forhold i arbeidsgjevarstrategien:

- Ei konkret målsetting for Sunndal kommune som arbeidsgjevar
- Varsling og trakassering
- Etiske retningsliner
- Det bør visast mellom anna til plan for lønspolitikk, plan for kompetanseheving og lov om offentlege innkjøp
- Retningsliner for etikk, diverse rutiner for å underbygge arbeidsgjevarstrategien.»

Einar Mo fremmet også følgende oversendelesforslag:

«Sunndal kommune sine etiske retningsliner frå 2007 bør reviderast og på nytt vedtakast av kommunestyret.»

VOTERING:

Det ble først votert over innstillingen, som ble satt opp imot forslaget fra Einar Mo. Forslaget ble vedtatt med 24 mot 3 stemmer for innstillingen.

Deretter ble det votert over oversendelsesforslaget, som ble enstemmig vedtatt.

Kommunestyret har etter dette fattet slikt vedtak:

Vedtak:

Saka sendast tilbake til administrasjonen for førebuing av ny behandling i administrasjonsutvalet. Kommunestyret ber om å få vist til mellom anna følgjande forhold i arbeidsgjevarstrategien:

- Ei konkret målsetting for Sunndal kommune som arbeidsgjevar
- Varsling og trakassering
- Etiske retningsliner
- Det bør visast mellom anna til plan for lønspolitikk, plan for kompetanseheving og lov om offentlege innkjøp
- Retningsliner for etikk, diverse rutiner for å underbygge arbeidsgjevarstrategien.

OVERSENDELSESFORSLAG:

Sunndal kommune sine etiske retningsliner frå 2007 bør reviderast og på nytt vedtakast av kommunestyret.

RS 20/17

PS 27/17 Ny revisjon av arbeidsreglement for ansatte i Sunndal kommune

Rådmannens innstilling

Sunndal kommunestyre vedtar ny revisjon av arbeidsreglement for ansatte i Sunndal kommune.

Behandling i Administrasjonsutvalget - 28.04.2017

Administrasjonsutvalget sluttet seg enstemmig til rådmannens innstilling.

Administrasjonsutvalget fremmer slik innstilling til kommunestyret:

Sunndal kommunestyre vedtar ny revisjon av arbeidsreglement for ansatte i Sunndal kommune.

Behandling i Kommunestyret - 10.05.2017

Representanten Erling Rød, FrP, la fram følgende tilleggsforslag:

«Annet lønnet arbeid og verv.»

Representanten Einar Mo, SP, la fram følgende forslag:

«Saka blir utsett og sendt tilbake til administrasjonsutvalet.

Reglementet bør ta med punkt om:

- Sanksjonar
- Oppseiing»

Under debatten trakk Einar Mo sitt forslag.

VOTERING:

Det ble først votert over tilleggsforslaget, som falt med 10 mot 17 stemmer.

Deretter ble det votert over innstillingen fra administrasjonsutvalget, som ble enstemmig vedtatt.

Kommunestyret har dette gjort slikt vedtak:

Vedtak

Sunndal kommunestyre vedtar ny revisjon av arbeidsreglement for ansatte i Sunndal kommune.

PS 28/17 Endring i vedtekter for Sunndal kommunes utdanningsfond

Rådmannens innstilling

Sunndal kommunestyre vedtar følgende endring i vedtekter for Sunndal kommunes utdanningsfond punkt 4 (Administrasjon):

«Søknader om bruk av Sunndal kommunes utdanningsfond legges fram for behandling i Administrasjonsutvalget. Søknaden skal inneholde et oppsett over hva som dekkes av utgifter i forbindelse med kompetanseutviklingen. Administrasjonsutvalget fatter endelig vedtak.»

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 25.04.2017

Rådmann Randi Dyrnes orienterte innledningsvis.

Økonomi- og planutvalget sluttet seg enstemmig til innstillingen.

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Sunndal kommunestyre vedtar følgende endring i vedtekter for Sunndal kommunes utdanningsfond punkt 4 (Administrasjon):

«Søknader om bruk av Sunndal kommunes utdanningsfond legges fram for behandling i Administrasjonsutvalget. Søknaden skal inneholde et oppsett over hva som dekkes av utgifter i forbindelse med kompetanseutviklingen. Administrasjonsutvalget fatter endelig vedtak.»

Behandling i Kommunestyret - 10.05.2017

Økonomi- og planutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Økning finansieres ved økt bruk av fondet flyktninghjelp kr 280 000 og inntekt fra momskompensasjon kr 70 000

RS 21/17

PS 31/17 Rutiner i forbindelse med tilskuddsutbetalinger og selvkostområdet

Rådmannens innstilling

Kommunestyret tar tilbakemelding og status vedrørende rutiner for tilskuddsutbetalinger og kostnadshåndtering i selvkostområdet til etterretning.

Behandling i Kommunestyret - 10.05.2017

Ordfører Ståle Refstie og representanten Bjørn Røkkum, AP, ba om å få vurdert sin habilitet med bakgrunn i at det er blitt reist spørsmål om deres habilitet i lovlighetskontroll av saken om ny ambulansestasjon på Sunndalsøra, som ikke er ferdig behandlet hos Fylkesmannen enda. Kommunestyret erklærte Ståle Refstie og Bjørn Røkkum habile i behandlingen av saken, jf. Forvaltningslovens § 6, 2. ledd.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kommunestyret tar tilbakemelding og status vedrørende rutiner for tilskuddsutbetalinger og kostnadshåndtering i selvkostområdet til etterretning.

RS 22/17

PS 32/17 Årsmelding 2016 for Sunndal kommunes næringsfond

Rådmannens innstilling

Kommunestyret godkjenner framlagt årsmelding for 2016 for Sunndal kommunes næringsfond.

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 25.04.2017

Økonomi- og planutvalget sluttet seg enstemmig til innstillingen.

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret godkjenner framlagt årsmelding for 2016 for Sunndal kommunes næringsfond.

Behandling i Kommunestyret - 10.05.2017

Økonomi- og planutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Kommunestyret ber om at saken legges fram for behandling på møte den 6. september 2017.06.14
Kommunestyret ber også om at våre berørte nabokommuner blir forespurt om deltakelse i en felles henvendelse til Riksrevisjonen.

RS 23/17

PS 38/17 Årsmelding for Sunndal kommune

Rådmannens innstilling

Sunndal kommunestyre godkjenner «Årsmelding Sunndal kommune 2016».

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 30.05.2017

Rådmann Randi Dyrnes orienterte innledningsvis.

Økonomi- og planutvalget sluttet seg enstemmig til innstillingen.

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Sunndal kommunestyre godkjenner «Årsmelding Sunndal kommune 2016».

Behandling i Kommunestyret - 14.06.2017

Rådmann Randi Dyrnes og økonomisjef Andrea Fivelstad orienterte innledningsvis om gjeldende sak, samt de to neste sakene i møtet, *sak 39/17 Sunndal kommune – regnskap 2016* og *sak 40/17 Finansrapport 2016*.

Økonomi- og planutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Sunndal kommunestyre godkjenner «Årsmelding Sunndal kommune 2016».

RS 24/17

PS 39/17 Sunndal kommune - regnskap 2016

Rådmannens innstilling

Sunndal kommunestyre godkjenner fremlagt regnskap for Sunndal kommune for 2016.

Mindreforbruket, kr 31.591.512,68 fordeles slik;

1) Avsetning til ordinært disposisjonsfond: 10,8 mill.

2) Avsetning til – Renteutviklingsfondet
(nytt navn: rentesikringsfond) (disposisjonsfond): 5 mill.
3) Avsetning til – Flyktningefondet
(nytt navn: «Periodisering av flyktningemidler») (disposisjonsfond): 9,8 mill.
4) Avsetning til – Næringsfondet (disposisjonsfond): 6,0 mill.

Kommunens driftsbudsjett for 2017 reguleres tilsvarende.

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 30.05.2017

Økonomisjef Andrea Fivelstad orienterte innledningsvis.

Økonomi- og planutvalget sluttet seg enstemmig til innstillingen.

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Sunndal kommunestyre godkjenner fremlagt regnskap for Sunndal kommune for 2016.

Mindreforbruket, kr 31.591.512,68 fordeles slik;

5) Avsetning til ordinært disposisjonsfond: 10,8 mill.
6) Avsetning til – Renteutviklingsfondet
(nytt navn: rentesikringsfond) (disposisjonsfond): 5 mill.
7) Avsetning til – Flyktningefondet
(nytt navn: «Periodisering av flyktningemidler») (disposisjonsfond): 9,8 mill.
8) Avsetning til – Næringsfondet (disposisjonsfond): 6,0 mill.

Kommunens driftsbudsjett for 2017 reguleres tilsvarende.

Behandling i Kommunestyret - 14.06.2017

Representanten Erling Rød, FrP, fremmet følgende tilleggsforslag fra FrP:

«Noter

Kristiansund og Nordmøre Havn IKS mangler under andre rettsobjekter

Note 2 Godtgjørelse til ordfører for andre verv mangler.

Note 5 Aksjer og andeler til varig eie

Kristiansund og Nordmøre Havn IKS er ikke listet

Verdien av 50 % Sunndal Parkering AS er satt for høyt

Verdien av andre selskaper er også satt feil

Note 10 Andre vesentlige forpliktelser

Kommunen hefter 100 % for alt i Sunndal Energi

Kommunen hefter for sin andel i IKS-er NIR og KNH.»

VOTERING:

Tilleggsforslaget fra FrP falt med 5 mot 21 stemmer.

Økonomi- og planutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Sunndal kommunestyre godkjenner fremlagt regnskap for Sunndal kommune for 2016.

Mindreforbruket, kr 31.591.512,68 fordeles slik;

9) Avsetning til ordinært disposisjonsfond: 10,8 mill.
10) Avsetning til – Renteutviklingsfondet
    (nytt navn: rentesikringsfond) (disposisjonsfond): 5 mill.
11) Avsetning til – Flyktningefondet
    (nytt navn: «Periodisering av flyktningemidler») (disposisjonsfond): 9,8 mill.
12) Avsetning til – Næringsfondet (disposisjonsfond): 6,0 mill.

Kommunens driftsbudsjett for 2017 reguleres tilsvarende.

RS 25/17

PS 40/17 Finansrapport 2016

Rådmannens innstilling

Kommunestyret tar gjeldsrapporten til etterretning.

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 30.05.2017

Økonomi- og planutvalget sluttet seg enstemmig til innstillingen.

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret tar gjeldsrapporten til etterretning.

Behandling i Kommunestyret - 14.06.2017

Økonomi- og planutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kommunestyret tar gjeldsrapporten til etterretning.

RS 26/17

PS 41/17 Tertialrapport - 1. tertial 2017 - Sunndal kommune

Rådmannens innstilling

Kommunestyret tar tertialrapporten for 1. tertial 2017 til etterretning.

Behandling i Oppvekst- og omsorgsutvalget - 31.05.2017

Oppvekst- og omsorgsutvalget sluttet seg til rådmannens innstilling.

Oppvekst- og omsorgsutvalget fremmer slik innstilling for kommunestyret.

Kommunestyret tar tertialrapporten for 1. tertial 2017 til etterretning.

Behandling i Teknikk-, miljø- og kulturutvalget - 01.06.2017

Teknikk-, miljø- og kulturutvalget sluttet seg til rådmannens innstilling.

Teknikk-, miljø- og kulturutvalget fremmer slik innstilling for kommunestyret:

Kommunestyret tar tertialrapporten for 1. tertial 2017 til etterretning.

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 30.05.2017

Rådmann Randi Dyrnes orienterte innledningsvis.

Tertialrapportene fra tjenestene ble presentert på følgende:

- Assisterende rådmann Harriet Berntsen presenterte tertialrapporten for rådmannen og service- og informasjonsavdelinga.
- Økonomisjef Andrea Fivelstad presenterte tertialrapporten for økonomiavdelinga.
- Plansjef Anne Guri Aase presenterte tertialrapporten for plan-, miljø- og næringstjenesten.
- Rådmann Randi Dyrnes presenterte tertialrapporten for innvandrertjenesten.

Økonomi- og planutvalget sluttet seg enstemmig til innstillinga.

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret tar tertialrapporten for 1. tertial 2017 til etterretning.

Behandling i Kommunestyret - 14.06.2017

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kommunestyret tar tertialrapporten for 1. tertial 2017 til etterretning.

RS 27/17

PS 42/17 Sunndal Energi KF - årsberetning og regnskap 2016

Rådmannens innstilling

Sunndal kommunestyre godkjenner årsberetning og regnskap 2016 for Sunndal Energi KF. Regnskapet viser en samlet driftsinntekt på 79,7 mill og et overskudd etter skatt på 9,5 mill.

Behandling i Kommunestyret - 14.06.2017

Kolbjørn Solem, daglig leder i Sunndal Energi KF, orienterte innledningsvis.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Sunndal kommunestyre godkjenner årsberetning og regnskap 2016 for Sunndal Energi KF. Regnskapet viser en samlet driftsinntekt på 79,7 mill og et overskudd etter skatt på 9,5 mill.

RS 28/17

PS 43/17 Sunndal Energi KF - Disponering av årsoverskudd 2016

Rådmannens innstilling

Sunndal kommunestyret vedtar at overskuddet i Sunndal energi KF sitt regnskap for 2016 disponeres i tråd med styret sitt forslag;

Utbytte til eier	kr	4 300 000
Overført annen egenkapital		kr 5 219 569
SUM		kr 9 519 569

Behandling i Kommunestyret - 14.06.2017

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Sunndal kommunestyret vedtar at overskuddet i Sunndal energi KF sitt regnskap for 2016 disponeres i tråd med styret sitt forslag;

Utbytte til eier	kr	4 300 000
Overført annen egenkapital	kr	5 219 569
SUM	kr	9 519 569

RS 29/17

PS 44/17 Budsjettreguleringer 1. tertial 2017

Rådmannens innstilling

Kommunestyret godkjenner følgende budsjettendringer

Nr		*i 1000 kr*
1	Barnehagetjenesten, styrking av budsjettet iht. vedtak. K.sak 19/17	325
2	Personalavdelingen, styrking av budsjettet iht. vedtak. K.sak 19/17	350
3	Redusert inntekt på ansvar 8400 pga. all inntekt for ressurs krevende brukere er flyttet til PLO	5 324
4	Reduserte utgifter pensjon, KLP	-9 300
5	Reduserte utgifter til arbeidsgiveravgift (AGA), pga. redusert pensjon, PKL	-986
6	Balansering av budsjettet ved å redusere inntekten fra bruk av disposisjonsfond	4 287
7	Flytting av inntekt fra naturressursskatt fra ansvar 8000 (til nytt ansvar 8400)	13 378
8	Flytting av inntekt fra naturressursskatt (fra ansvar 8000) til nytt ansvar 8400	-13 378

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 30.05.2017

Økonomi- og planutvalget sluttet seg enstemmig til innstillingen.

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret godkjenner følgende budsjettendringer

Nr		*i 1000 kr*
1	Barnehagetjenesten, styrking av budsjettet iht. vedtak. K.sak 19/17	325
2	Personalavdelingen, styrking av budsjettet iht. vedtak. K.sak 19/17	350
3	Redusert inntekt på ansvar 8400 pga. all inntekt for ressurs krevende brukere er flyttet til PLO	5 324
4	Reduserte utgifter pensjon, KLP	-9 300
5	Reduserte utgifter til arbeidsgiveravgift (AGA), pga. redusert pensjon, PKL	-986
6	Balansering av budsjettet ved å redusere inntekten fra bruk av disposisjonsfond	4 287
7	Flytting av inntekt fra naturressursskatt fra ansvar 8000 (til nytt ansvar 8400)	13 378
8	Flytting av inntekt fra naturressursskatt (fra ansvar 8000) til nytt ansvar 8400	-13 378

Behandling i Kommunestyret - 14.06.2017

Økonomi- og planutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kommunestyret godkjenner følgende budsjettendringer

Nr		*i 1000 kr*
1	Barnehagetjenesten, styrking av budsjettet iht. vedtak. K.sak 19/17	325
2	Personalavdelingen, styrking av budsjettet iht. vedtak. K.sak 19/17	350
3	Redusert inntekt på ansvar 8400 pga. all inntekt for ressurs krevende brukere er flyttet til PLO	5 324
4	Reduserte utgifter pensjon, KLP	-9 300
5	Reduserte utgifter til arbeidsgiveravgift (AGA), pga. redusert pensjon, PKL	-986
6	Balansering av budsjettet ved å redusere inntekten fra bruk av disposisjonsfond	4 287
7	Flytting av inntekt fra naturressursskatt fra ansvar 8000 (til nytt ansvar 8400)	13 378
8	Flytting av inntekt fra naturressursskatt (fra ansvar 8000) til nytt ansvar 8400	-13 378

RS 30/17

PS 45/17 Nytt rapporteringssystem i Sunndal kommune

Rådmannens innstilling

Kommunestyret vedtar forslag til nytt regnskaps- og aktivitetsrapportering for Sunndal kommune. Regnskapsrapportering i økonomi- og planutvalgets møter gjennomføres fra høsten 2017. Ny mal for tertialrapportene gjennomføres fra og med 1.1.2018.

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 30.05.2017

Økonomi- og planutvalget sluttet seg enstemmig til innstillingen.

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar forslag til nytt regnskaps- og aktivitetsrapportering for Sunndal kommune. Regnskapsrapportering i økonomi- og planutvalgets møter gjennomføres fra høsten 2017. Ny mal for tertialrapportene gjennomføres fra og med 1.1.2018.

Behandling i Kommunestyret - 14.06.2017

Rådmann Randi Dyrnes og representanten Synnøve Helland, leder for arbeidsgruppa, orienterte innledningsvis.

Økonomi- og planutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kommunestyret vedtar forslag til nytt regnskaps- og aktivitetsrapportering for Sunndal kommune. Regnskapsrapportering i økonomi- og planutvalgets møter gjennomføres fra høsten 2017. Ny mal for tertialrapportene gjennomføres fra og med 1.1.2018.

RS 31/17

PS 46/17 Innkjøpsreglement Sunndal kommune 2017 etter nytt lovverk om offentlige anskaffelser - ny behandling

Rådmannens innstilling

Sunndal kommunestyre vedtar nytt innkjøpsreglement i tråd vedlegg 1 gjeldende fra 14.06.2017.

Skiensmodellen utgår og erstattes med den til enhver tid gjeldene Telemarksmodell for bygg og anleggskontrakter i vedlegg 5.

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 30.05.2017

Innkjøpsansvarlig Monica Holthe orienterte innledningsvis om de endringer i saksframlegget og innstillingen som er gjort siden saken ble lagt fram første gang i utvalget 25.04.2017.

Representanten Arne Christen Drøpping, KrF, la fram følgende oversendelsesforslag fra H, V og KrF:

«Det må være slik at miljøperspektivet skal trekkes inn ved innkjøp og anskaffelser.»

Under debatten trakk Arne Christen Drøpping sitt forslag.

Økonomi- og planutvalget sluttet seg enstemmig til innstillingen.

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Sunndal kommunestyre vedtar nytt innkjøpsreglement i tråd vedlegg 1 gjeldende fra 14.06.2017.

Skiensmodellen utgår og erstattes med den til enhver tid gjeldene Telemarksmodell for bygg og anleggskontrakter i vedlegg 5.

Behandling i Kommunestyret - 14.06.2017

Innkjøpsansvarlig Monica Holthe orienterte innledningsvis.

Representanten Erling Rød, FrP, fremmet følgende tilleggsforslag:

«Nytt punkt:

Når kommunen, alene eller sammen med andre offentlige organer, betaler mer enn 50 % av kostnaden, skal tiltaket og arbeidet konkurranseutsettes hvis beløpet er over kr 100 000,-.»

VOTERING:

Tilleggsforslaget falt med 6 mot 20 stemmer.

Økonomi- og planutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Sunndal kommunestyre vedtar nytt innkjøpsreglement i tråd med vedlegg 1 gjeldende fra 14.06.2017.

Skiensmodellen utgår og erstattes med den til enhver tid gjeldene Telemarksmodell for bygg og anleggskontrakter i vedlegg 5.

PS 47/17 Kommunal forskrift om rett til sykehjemsplass

Rådmannens innstilling

Sunndal kommunestyre vedtar kommunal forskrift om rett til sykehjemsplass.

Behandling i Oppvekst- og omsorgsutvalget - 31.05.2017

Oppvekst- og omsorgsutvalget sluttet seg enstemmig til rådmannens innstilling.

Oppvekst- og omsorgsutvalget fremmer slik innstilling til kommunestyret:

Sunndal kommunestyre vedtar kommunal forskrift om rett til sykehjemsplass.

Behandling i Kommunestyret - 14.06.2017

Oppvekst- og omsorgsutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Sunndal kommunestyre vedtar kommunal forskrift om rett til sykehjemsplass.

RS 32/17

PS 48/17 Sunndalsøra samfunnshus BA - mandat til årsmøtet

Rådmannens innstilling

Sunndal kommunestyre gir sin representant i årsmøtet for Sunndalsøra samfunnshus BA følgende mandat til kommende årsmøte:

Utredning av en oppløsning av foretaket Sunndalsøra samfunnshus BA. Målsettingen er full kommunal overtakelse av eiendom og drift.

Behandling i Kommunestyret - 14.06.2017

Innledningsvis ble kommunestyrets medlemmer bedt om å vurdere sin habilitet med bakgrunn i om de har tilknytning til saken som eiere i Sunndalsøra Samfunnshus BA, ref. oversikten over eiere i vedlegg 1. Rådmann Randi Dyrnes redegjorde for reglene om habilitet.

Følgende representanter fikk sin habilitet i saken vurdert:

- Jorunn Silseth sitter i styret for LO Indre Nordmøre, tidligere LO Sunndal, og i Fagforbundet Sunndal, tidligere Sunndal kommunale fagforening. Ble erklært inhabil, jf. Forvaltningslovens § 6, 1. ledd bokstav e).
- Bjørn Flemmen Steinland sitter i styret for Sunndal Sparebank. Steinland ble erklært inhabil, jf. Forvaltningslovens § 6, 1. ledd bokstav e).
- Stig Rune Andreassen sitter som nestleder i styret for Sunndal boligbyggelag. Ble erklært inhabil, jf. Forvaltningslovens § 6, 1. ledd bokstav e).
- Arne Magne Rønningen sitter i generalforsamlinga for Sunndal Sparebank. Rønningen ble erklært habil med 19 mot 2 stemmer, jf. Forvaltningslovens § 6, 1. ledd bokstav e).

Det var 22 voterende etter dette.

Etter at habilitetsspørsmålene var ferdigbehandlet, orienterte rådmannen videre om saken.

Representanten Steinar Husby, V, la fram følgende oversendelsesforslag:

«Sunndal kommune skal ved en eventuell avvikling av Sunndalsøra Samfunnshus BA og overtakelse av Sunndal kulturhus, lage nye kommunale retningslinjer for kulturhuset. De nye retningslinjene skal ta til etterretning:

1. Husets tidligere intensjoner som lå til grunn for reisingen av Sunndalsøra samfunnshus i 1960 og oppgradering i 1990, med fokus på å være et tilgjengelig hus som bidrar til å fremme kulturlivet i kommunen og regionen
2. Dagens muligheter og utfordringer, samt erfaringer og innspill fra dagens brukere.»

Representanten Lusie Gjersvoll, AP, la fram følgende forslag:

«Alternativt forslag:

Sunndal kommunestyre gir sin representant i årsmøtet for Sunndalsøra samfunnshus BA følgende mandat til kommende årsmøte:

Kommunestyret har etter dette fattet slikt vedtak:

Vedtak:

Sunndal kommunestyre gir sin representant i årsmøtet for Sunndalsøra samfunnshus BA følgende mandat til kommende årsmøte:

Det velges et nytt styre med 5 medlemmer.

Det nyvalgte styret for Sunndalsøra samfunnshus skal gis i mandat og oppgave å:

1. Utrede en oppløsning av foretaket Sunndalsøra samfunnshus BA, med målsetting om full kommunal overtakelse av eiendommen og driften av denne
2. Styret skal anbefale om videre drift eller avvikling og salg til kommunen er best.
3. Vurdere selskapets vedtekter og eventuelt endre selskapsform slik at selskapet kan drives lovlig, og en eventuell oppløsning blir mulig
4. Gjennomgå avtalene som ble inngått i forbindelse med byggingen av Sunndal folkebibliotek og Sunndal kulturhus, og vurdere om disse er tilfredsstillende fulgt opp av og for selskapet
5. Kalle inn til ekstraordinær generalforsamling for selskapet så snart disse oppgavene er utført, og legge sakene fram for denne.

OVERSENDELSESFORSLAG:

Sunndal kommune skal ved en eventuell avvikling av Sunndalsøra Samfunnshus BA og overtakelse av Sunndal kulturhus, lage nye kommunale retningslinjer for kulturhuset. De nye retningslinjene skal ta til etterretning:

1. Husets tidligere intensjoner som lå til grunn for reisingen av Sunndalsøra samfunnshus i 1960 og oppgradering i 1990, med fokus på å være et tilgjengelig hus som bidrar til å fremme kulturlivet i kommunen og regionen
2. Dagens muligheter og utfordringer, samt erfaringer og innspill fra dagens brukere.

PS 49/17 Stengning av kommunal veg - Erik Hauges alle mot Sunndalsvegen ved Holten

Rådmannens innstilling

Sunndal kommunestyre vedtar, med hjemmel i veglovens §7, stengning av Erik Hauge allè mot Rv. 70 Sunndalsvegen ved Holten.

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 30.05.2017

Økonomi- og planutvalget sluttet seg enstemmig til innstillingen.

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Det nyvalgte styret for Sunndalsøra samfunnshus skal gis i mandat og oppgave å:

1. *Utrede en oppløsning av foretaket Sunndalsøra samfunnshus BA, med målsetting om full kommunal overtakelse av eiendommen og driften av denne*
2. *Vurdere selskapets vedtekter og eventuelt endre selskapsform slik at selskapet kan drives lovlig, og en eventuell oppløsning blir mulig*
3. *Gjennomgå avtalene som ble inngått i forbindelse med byggingen av Sunndal folkebibliotek og Sunndal kulturhus, og vurdere om disse er tilfredsstillende fulgt opp av og for selskapet*
4. *Kalle inn til ekstraordinær generalforsamling for selskapet så snart disse oppgavene er utført, og legge sakene fram for denne.»*

Representanten Erling Rød, FrP, fremmet følgende forslag:

«Sunndal kommunestyre gir sin representant i årsmøtet for Sunndalsøra Samfunnshus BA følgende mandat til kommende årsmøte om å arbeide for:

Det velges et nytt styre med 5 medlemmer.

Styret skal arbeide for å få alt på bordet etter 10 års forsømmelser.

Styret skal benytte en uavhengig revisor eller advokat i sitt arbeid.

Styret skal finne verdien av selskapet hvordan verdiene kan fordeles.

Styret skal anbefale om videre drift eller avvikling og salg til kommunen er best.»

VOTERING:

Det ble foretatt en punktvis avstemming med følgende resultat:

Arbeiderpartiets (AP) forslag fremmet av Lusie Gjersvoll:

Punkt 1 ble vedtatt med 20 mot 2 stemmer.

Punkt 2 ble vedtatt med 21 mot 1 stemme.

Punkt 3 ble vedtatt med 21 mot 1 stemme.

Punkt 4 ble vedtatt med 21 mot 1 stemme.

Fremskrittspartiets (FrP) forslag fremmet av Erling Rød:

Første setning ble vedtatt med 20 mot 2 stemmer.

Andre setning falt med 2 mot 20 stemmer.

Tredje setning falt med 2 mot 20 stemmer.

Fjerde setning falt med 10 mot 12 stemmer.

Femte setning ble vedtatt med 15 mot 7 stemmer.

Oversendelsesforslaget fra Venstre (V) fremmet av Steinar Husby ble enstemmig vedtatt.

MØTEBOK

RS 33/17

MØRE OG ROMSDAL REVISJON IKS

Styre/råd/utvalg:	Møtested:	Møtedato:	Kl.:
Representantskapet	**Kristiansund**	**15.06.2017**	**09.30-10.00**

Sak 1: Åpning av møtet
Leder i representantskapet Egil Strand ønsket velkommen.

Sak 2: Registrering av deltakere/konstituering

Følgende møtte:

Møre og Romsdal fylkeskommune:	30,4 %	Representant:	Jon Aasen
Molde:	12,1 %	Representant:	Torgeir Dahl
Kristiansund:	12,1 %	Representant:	Kjell Terje Fevåg
Vestnes:	3,8 %	**Ingen**	
Rauma:	3,8 %	**Ingen**	
Nesset:	2,3 %	**Ingen**	
Aukra:	3,0 %	**Ingen**	
Fræna:	4,6 %	**Ingen**	
Eide:	2,3 %	Representant:	Egil Karstein Strand
Averøy:	3,6 %	Representant:	Ingrid O. Rangønes
Gjemnes:	2,3 %	Representant:	Knut Sjømæling
Tingvoll:	3,0 %	Representant:	Peder Hanem Aasprang
Sunndal:	3,8 %	Vara:	Ståle Refstie
Surnadal:		Representant:	Marit G. Langli
Rindal:	2,3 %	**Representant:**	Ola T. Heggem
Halsa:	1,5 %	**Ingen**	
Smøla:	2,3 %	**Ingen**	
Aure:	3,0 %	Representant:	Ingunn Golmen

Fra styret: Styrets leder Per Ove Dahl og Heidi Blakstad Dahl

Fra administrasjonen: Daglig leder Veslemøy E. Ellinggard

Sak 3: Godkjenning av innkalling og sakliste
Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.

Sak 4: Valg av møteleder og møtesekretær
Møteleder Egil Strand og møtesekretær Veslemøy E. Ellinggard ble enstemmig valgt

Sak 5: Valg av to representanter til å underskrive møteprotokollen sammen med møteleder
Ingunn Golmen og Kjell Terje Fevåg ble enstemmig valgt

Sak 6: Orientering om status i selskapet og utfordringer fremover ved styrets leder og daglig leder
Representantskapet tok den muntlige orienteringen til etterretning

Sak 7: Representantskapets praktisering av Offentlighetsloven

Det ble fattet følgende enstemmige vedtak i saken:

Innkallinger, sakspapirer og protokoller fra representantskapet er offentlige med mindre et dokument unntas offentlighet. Selve møtet er åpent med mindre møtet særskilte vedtar lukking.

Sak 8: Representantskapets del av Representantskapets og styrets årshjul

Det ble fattet følgene enstemmige vedtak i saken:

Representantskapets del av Representantskapets og styrets årshjul vedtas med følgende årlige møter i Representantskapet:

Juni	*Representantskapet behandler årsregnskapet, styrets årsberetning og revisors beretning.* *Velger styre året etter valgår.*
September	*Representantskapet vedtar budsjett og økonomiplan.* *Velger ny valgkomite i valgår.*

Sak 9: Årsregnskap

Årsregnskapet med styrets årsberetning og revisjonsberetning godkjennes

Sak 10: Eventuelt:

Det ble fremmet sak om å vedta styrehonorar for 2016.

Administrasjonen la frem hva som var avsatt i regnskapet:
Honorar for et halvt år kr 89 400 + ekstrahonorar for medgått tid ved opprettelse av selskapet kr. 42 000 til styrets leder og kr. 10 000 til nestleder. Arbeidsgiveravgift kommer i tillegg.

Styrehonorar inklusive tilleggshonorar som avsatt i regnskapet ble vedtatt som honorar for 2016.

Leder i representantskapet Egil Strand avsluttet møtet.

Vi bekrefter med våre underskrifter at møtebokens blader er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.

Kristiansund N, 15.6.2017

.....
Egil Strand

.....

.....
Ingunn Golmen

.....
Kjell Terje Fevåg

MØTEPROTOKOLL - STYRET

Møtedato: 26. juni 2017 kl. 10 00
Møteleder: Torbjørn Rødstøl
Sak nr: 01- 05/17

Fast medlem		Varamedlem		Kommune
Leder Torbjørn Rødstøl	X	Arne Hop		Rauma
Ove Medalen	X	Per Olav Eidseter		Nesset
Frank Lien	X	Martin Louis Lyngstad		Molde
Knut Sjømæling	X	Heidi Høgset		Gjemnes
Martin Kjøpstad		Sivert Petter Dyrkorn		Vestnes
Bjørn Steinland	X	Liv Karin Meisal		Sunndal
Anita Øye Halås	X	Odd Magne Bolli		Eide
Øyvind Solem		Inngunn Hjelmås		Aukra
Ottar Nerland		Sigrid Gjendem Fjørtoft		Fræna

X - møtte

June Fostervold møtte som representant fra de ansatte. Referent: Anny Sønderland

Kopi av protokoll: styremedlemmer, varamedlemmer, medlemskommunene, styreleder og daglig leder i Møre og Romsdal Revisjon IKS, Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal, tidligere ansatte i Kommunerevisjonsdistrikt 2.

Det var ingen merknader til innkallingen. Styreleder ba om at sak om valg av revisor også ble tatt opp.

SAK 01/17 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA FORRIGE MØTE

Styret gjorde slikt vedtak:

Protokoll fra møte 29.9.2016 godkjennes.

SAK 02/17 ÅRSMELDING 2016

Det ble påpekt noen mindre feil i årsmeldingen. Dette vil bli opprettet og nye årsmelding sendt ut.

Styret gjorde slikt vedtak:

Årsmelding 2016 godkjennes.

SAK 03/17 REGNSKAP 2016

Styret gjorde slikt vedtak:

Regnskapet for 2016 godkjennes.

SAK 04/17 ORIENTERING OM ARBEIDET MED AVVIKLING AV SELSKAPET

Møre og Romsdal Revisjon IKS har tilsett daglig leder og har tatt over ansatte og oppdrag fra 1.2.2017. Kommunerevisjonsdistrikt 2 er formelt avvikla som selskap.

Styreleder og konstituert daglig leder fikk i sak 11/16 fullmakt til å håndtere det økonomiske oppgjøret mellom selskapene. Utkast til avtale ble delt ut på møtet.

Det ble stilt spørsmål ved pensjonsforpliktelsene. Brev til kommunene datert 31.1.2017 «Budsjett 2017 for revisjon – pensjonsforpliktelser for tidligere ansatte» ble delt ut på møtet. De tidligere eierkommunene skal ta over ansvaret for pensjonsforpliktelsene for tidligere ansatte.

Det kom inn noen innspill og spørsmål knyttet til avviklingsregnskapet.

Det var diskusjon rundt egenkapitalen i KLP. Det ble gitt uttrykk for at om eierkommunene skulle ta over forpliktelsene, måtte de også ta over egenkapitalen. Det blir lagt til grunn at disse forholdene tas med i det økonomiske oppgjøret mellom selskapene, og evt. tas opp med eierkommunene.

SAK 05/17 VALG AV REVISOR

Det skal avlegges regnskap for 2017 og et avviklingsregnskap som skal styrebehandles. Styret valgte i sak 10/16 KOMREV3 som revisor for 2016. Siden etableringen av selskapet ble utsatt, er det behov for å videreføre avtalen evt. velge annen revisor.

Styret gjorde slikt vedtak:

Styreleder får fullmakt til å velge revisor.

RS 35/17

KOMMUNEREVISJONSDISTRIKT 2
MØRE OG ROMSDAL

ÅRSMELDING 2016

Selskapet – avvikling av selskapet

Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal ble etablert i 1993 ved sammenslåing av flere revisjonsenheter, og eies av kommunene Molde, Vestnes, Rauma, Nesset, Sunndal, Gjemnes, Eide, Fræna og Aukra. Selskapet er hjemlet i § 27 i kommuneloven om interkommunalt samarbeid.

Selskapet har som oppgave å utføre lovpålagt revisjon i eierkommunene.

Sammenslåingen av Kommunerevisjonsdistrikt 2, Fylkesrevisjonen og Distriktsrevisjon Nordmøre IKS til Møre og Romsdal Revisjon IKS vil gi et nytt selskap som skal være revisor for 17 kommuner og fylkeskommunen. Etableringen har tatt lengre tid enn forventet.

Det ble først lagt opp til at Møre og Romsdal Revisjon IKS skulle etableres 1.7.2015, deretter 1.7.2016. Selskapet ble etablert 1.10.2016, men siden en kommune ikke hadde vedtatt selskapsavtalen, ble det en ytterligere utsettelse. Kommunerevisjonsdistrikt 2 fikk dermed et videre ansvar for oppdrag og ansatte. Møre og Romsdal Revisjon IKS ble registrert i Brønnøysundregistrene 2.1.2017. Virksomhetsoverdragelse skjedde fra 1.2.2017.

Ansatte i fylkesrevisjonen og ansatt hos Kommunerevisjonsdistrikt 2 ble samlokalisert i Julsundvegen 47 A i Molde 1.8.2016.

Kommunene i Kommunerevisjonsdistrikt 2 gjorde slikt likelydende vedtak 2016/våren 2017:

- Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal avvikles i det oppgavene ivaretas av Møre og Romsdal Revisjon IKS fra 1.10.2016 jf. kommunestyrets vedtak i sak 30/15 om å inngå som deltaker i Møre og Romsdal Revisjon IKS.

Sunndal kommune endret i sitt vedtak dato for avvikling i samsvar med faktisk oppstart av det nye selskapet.

Styret

Styret har hatt følgende medlemmer:

Faste medlemmer	**Personlige varamedlemmer**	**Deltakerkommune:**
Torbjørn Rødstøl, leder	Arne Hop	Rauma
Ove Medalen, nestleder	Per Olav Eidseter	Nesset
Frank Lien	Martin Louis Lyngstad	Molde
Knut Sjømæling	Heidi Hogset	Gjemnes
Martin Kjøpstad	Sivert Petter Dyrkorn	Vestnes
Bjørn Steinland	Lise Karin Meisal	Sunndal
Anita Øyen Halås	Odd Magne Bolli	Eide
Øyvind Solem	Inngunn Hjelmås	Aukra
Ottar Nerland	Sigrun Gjendem Fjørtoft	Fræna

Ansatte har møtt i styret med tillitsvalgt.

Styret har videreført sitt arbeid og fungerer som et avviklingsstyre. Det har i løpet av 2016 vært avholdt to møter i styret og ett i lønnsforhandlingsutvalget (telefonmøte). De sakene som har vært behandlet er blant annet budsjett, regnskap, lønnsforhandlinger og avviklingen av selskapet.

Styret godkjente via mail budsjett for 2017. (29.12.2016). Budsjettet for 2016 ble videreført i 2017 med en økning på 3 % inntil nytt selskap tar over. Dette for å sikre at forpliktelser, som lønn til de ansatte, blir ivaretatt.

Styreleder har hatt ekstra oppgaver knyttet til møter om virksomhetsoverdragelsen og avtale mellom nytt og gammelt selskap.

Personell

Selskapet hadde 9,5 stillinger i 1993. Reduksjon i antall ansatte har vært mulig pga at revisjonsarbeidet er lagt om til mer fokus på risiko- og vesentlighetsvurderinger, og at det er tatt i bruk elektroniske hjelpemidler i dokumentasjon og kommunikasjon. Dette har ført til høyere effektivitet i form av flere tjenester og lavere kostnader. De nye hjelpemidlene har også gitt en bedre kvalitet på arbeidet.

Det er lagt til grunn at selskapet skal ha seks ansatte. Ved utgangen av 2016 var det 5 ansatte og en stilling vakant. I sak 10/15 Budsjett 2016 framgår det at et tiltak for å kunne holde budsjettet er fortsatt å ha en stilling vakant. Det var videre en forutsetning i budsjettet for Møre og Romsdal Revisjon IKS at ansatte i Distriktsrevisjon Nordmøre skulle bistå våre kommuner.

Maria-Elis Henøen Hustad ble ansatt som regnskapsrevisor og tiltrådte 1.9.2016. Da daglig leder sluttet 1.7.2016, ble denne stillingen holdt vakant i påvente av etablering av nytt selskap. Konsekvensen har blitt merarbeid for de ansatte, og at noen oppgaver har blitt utsatt. Ansatte fra de andre enhetene har etter nyttår deltatt i arbeidet med revisjon for selskapets kommuner. Tidligere revisorer Sigmund Harneshaug og Ole Tønnesen har også bistått i arbeidet i 2017.

Anny Sønderland har siden 1.7.2016 vært konstituert som daglig leder i Kommunerevisjonsdistrikt 2 etter at daglig leder over flere år, distriktsrevisor Sigmund Harneshaug, gikk av med pensjon 1.7. 2016.

Selskapet har i hatt følgende ansatte i 2016: Sigmund Harneshaug, Einar Andersen, June Fostervold, Anne Oterhals, Maria-Elis Henøen Hustad og Anny Sønderland.

Revisjonsoppgaver

Kommunerevisjonsdistrikt 2 har utført regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll med hjemmel i kommuneloven. I tillegg utfører selskapet ulike attestasjonsoppgaver.

Revisjonsvisjonsberetning til kommunene sine regnskaper ble avgitt innen lovens frist som er 15. april.

Noe av arbeidet med regnskapsrevisjon har i 2016 blitt utsatt til 2017 blant annet pga. sein etablering av nytt selskap.

Forvaltningsrevisjon

Overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon er utarbeidet for alle kommunene og disse er godkjent av kommunestyrene.

I 2016 ble det i tillegg levert 3 forvaltningsrevisjonsrapporter. Rapportene omhandlet temaene

- Barnevern. Rauma kommune.
- Samhandlingsreformen. Eide kommune

- Kommunens økonomiske situasjon innen helse og omsorg - styring og rapportering. Molde kommune.

Arbeidet med de to første rapportene ble gjennomført i 2015.

Det er gjennomført oppfølging av tidligere forvaltningsrevisjonsrapporter og rapportert til kontrollutvalgene.

Selskapskontroll
Overordna analyse og plan for selskapskontroll er utarbeidet for alle kommunene og disse er godkjent av kommunestyrene.

Kvalitetskontroll
Det ble gjennomført kvalitetskontroll i revisjonsenheten fra Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) høsten 2016. Kontrollen var knyttet til regnskapsrevisjon i en kommune og gjennomgang av to forvaltningsrevisjonsrapporter. Det ble ikke avdekket vesentlige feil. Det ble gitt merknader til forvaltningsrevisjon, og revisjonen har iverksatt forbedringstiltak på disse områdene.

Økonomi
Kommunene faktureres med et fastbeløp på kr 100 000 og resten etter innbyggertall.

Oversikt over fakturerte kostnader til revisjon per kommune i 1000 kroner.

År	Molde*	Fræna	Eide	Gjemnes	Vestnes	Rauma	Aukra	Nesset	Sunndal*
2016	1 935	787	347	283	569	627	341	314	608
2015	1 879	764	337	275	552	609	331	305	590
2014	1 530	631	292	241	465	510	284	265	497
2013	1 409	587	277	232	436	481	269	254	470
2012	1 380	576	275	232	432	478	266	252	471
2011	1 483	621	289	245	463	514	278	272	507
2010	1 419	597	278	241	448	496	271	265	495
2009	1 360	577	274	237	434	483	265	259	482

*Kommunale foretak faktureres direkte.

I honoraret til den enkelte kommune inngår også kostnad for revisjon av kirkelig fellesråd/sokneråd samt enkelte andre selskap, legat og stiftelser. Denne praksisen vil det nye selskapet se på.

Kommunene vil bli fakturert for 11 måneder fra Møre og Romsdal Revisjon IKS i 2017 i samsvar med vedtatt budsjett 2017:

År	Molde	Fræna	Eide	Gjemnes	Vestnes	Rauma	Aukra	Nesset	Sunndal
2017	1856	761	336	274	550	607	330	303	588

Kommunene skal ta over ansvaret for pensjon for tidligere ansatte. Det ble gjort et trekk på kommunenes betaling på 308 000 kroner for å ivareta disse forpliktelsene. Anslag for pensjonskostene for 2017 for kommunene er 600 000 kroner.

For januar 2017 er det tatt utgangspunkt i budsjett 2016 pluss 3 %. Januar 2017 er fakturert av Kommunerevisjonsdistrikt 2.

Økonomisk oversikt i 1000 kroner

	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014
INNTEKTER				
Kommunene	5 816	5811	5 644	4 716
Selskaper	621	863	783	656
Andre inntekter	84	10		*642
SUM	**6 521**	**6684**	**6 427**	**6 014**
UTGIFTER				
Fast lønn	3 696	3925	3 998	3 855
Pensjon	911	1 093	554	1 242
Arbeidsgiveravgift	651	773	640	723
Andre utgifter	1352	893	780	860
SUM	**6610**	**6684**	**5 972**	**6 680**
Regnskapsresultat	- 89		455	-666

*bruk av fond

Inntektene i 2016 ble på 6,5 mill. kroner. Regnskapet viser i 2016 et merforbruk på kr 89 142.

Tabellen nedenfor viser postene med størst avvik i forhold til budsjettet i 2016.

Mindreforbruk lønn og sosiale utgifter	kr	558 000
- derav pensjonsandel KLP	kr	182 000
Merutgifter kjøp av varer og tjenester	kr	484 000
- derav kostnader til ikke avviklet ferie/avspasering	kr	363 000
Mindreinntekter andre salgs- og leieinntekter	kr	241 000

Andre utgifter
Under andre utgifter inngår også konsulentutgifter. Dette er 1/3 av utgifter til ekstern prosessleder for etablering av Møre og Romsdal Revisjon IKS.

Under andre utgifter er bokført kr 363 000 til ikke avviklet ferie og timer til avspasering. Det har ikke vært praksis i selskapet å avsette som påløpt kostnad lønn for ikke avviklet ferie og fleksitid. Det er ulik praksis på dette området. I forbindelse med avvikling og overgang til nytt selskap ble disse kostnadene avsatt og vil etter avtale bli overført det nye selskapet. Disse kostnadene er ikke budsjettert i 2016. For januar 2017 er tilsvarende kostnader beregnet til kr 45 235.

Dekning av tidligere merforbruk
Det ble i 2016 budsjettert med dekning av tidligere merforbruk på 100 000 kroner. Merkostnader på kr 363 000 ikke avvikla ferie og avspasering gjorde at selskapet ikke klarte å dekke tidligere underskudd som planlagt. Merforbruket er på kr 131 535 fra 2014 og kr 89 141 fra 2016, i alt **220 677 kroner** per 1.1.2017.

Kr 220 677 må dekkes inn i avviklingsregnskapet 2017. Det er forskuttert utgifter for Møre og Romsdal Revisjon IKS som skal refunderes. Endelig avviklingsregnskap vil bli lagt fram.

Kommunestyrene i Kommunerevisjonsdistrikt 2 gjorde slikt likelydende vedtak 2016/våren 2017:

- Overskudd/underskudd i Kommunerevisjonsdistrikt 2 fordeles på eierkommunene etter fordelingsnøkkel som tilsvarer størrelsen på det årlige tilskuddet den enkelte kommune betalte i 2016.

Avtale om virksomhetsoverdragelse
Det er utarbeidet en avtale mellom Kommunerevisjonsdistrikt 2 og Møre og Romsdal Revisjon IKS knyttet til virksomhetsoverdragelsen. Dette gjelder i første rekke det økonomiske oppgjøret mellom selskapet. Styreleder og konstituert daglig leder fikk av styret fullmakt til å inngå slik avtale.

Arbeidsmiljø og likestilling
Det har vært utskifting av medarbeidere. Erfarne regnskapsrevisorer har gått av med pensjon i 2016 og 2015. Dette i tillegg til vakanser og utsatt etablering av nytt selskap har ført til stort arbeidspress og ekstraarbeid. Utviklings- og systemarbeid har blitt satt på vent i påvente av det nye selskapet. De ansatte er opptatt av å levere tjenester til god kvalitet. Tilstrekkelig personellressurser og et større fagmiljø vil blant annet bidra til dette.

Sykefraværet er lavt og det er registrert 29 dager i 2016, mot 40 dager i 2015 og 19 dager i 2014.

Styresammensetningen i selskapet tilfredsstiller ikke kravene til minst 40 % representasjon fra hvert av kjønnene. Selskapet praktiserer lik lønn og øvrige arbeidsbetingelser uavhengig av kjønn.

Molde 21.6.2017
Anny Sønderland

RS 36/17

SUNNDAL ENERGI KF

PROTOKOLL

Den 05.09.2017 kl. 11.00 – 14.15 ble det holdt styremøte på Sunndal Energi KF sitt kontor.

Tilstede: Janne Merete Rimstad Seljebø, Arne Magne Rønningen, May Jorid Strand, Stig Rune Andreassen, Anders Nedal og Terje Monsøy

Forfall: Einar Mo. Aksel Sæsbø ble innkalt som vara, men hadde ikke anledning til å møte.

Fra administrasjonen møtte daglig leder Kolbjørn Solem.

I sak 45 møtte økonomileder Mette Kårvatn Sande.

I sak 50 ble daglig leder, Kolbjørn Solem og ansatt representantene, Terje Monsøy og Anders Nedal kjent inhabile i saken.

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:

Sak 42/2017 GODKJENNING AV MØTEINNKALLING

Vedtak: Styret i Sunndal Energi godkjenner møteinnkallingen.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 43/2017 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRA STYREMØTE 13. JUNI 2017

Vedtak: Styret i Sunndal Energi godkjenner møteprotokollen fra styremøtet 13. juni 2017.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 44/2017 ORIENTERING OM KRAFTPRISEN/KRAFTMARKEDET

Vedtak: Styret i Sunndal Energi tar saken til orientering. Administrasjonen vurderer om en skal gi en oppdatering av status på tilkomst/avgang av kunder under «orientering om kraftprisen/kraftmarkedet» i fremtidige styremøter.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 45/2017 REGNSKAPSOVERSIKT FOR 2. KVARTAL 2017

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF tar den fremlagte regnskapsoversikten for 2. kvartal 2017 til etterretning med et driftsresultat på 7,889 MNOK og driftsinntekter på 43,545 MNOK.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 46/2017 UTBYTTE FRA SELSKAPER SUNNDAL ENERGI HAR EIERINTERESSER

Vedtak: Styret i Sunndal Energi tar saken til orientering og ønsker at administrasjonen i fremtiden legger til i oversikten alle selskap Sunndal Energi har eierandeler i.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 47/2017 ENERGIALLIANSEN AS – AVVIKLING

Vedtak: Styret i Sunndal Energi tar informasjonen om avviklingen av Energialliansen AS til orientering.

Vedtaket var enstemmig.

Nedenforstående saker er unntatt offentlighe[redacted]oven

Sak 48/2017 ANSETTELSE AV NY LÆ[redacted]LING

Vedtak: Styret i Sunndal Energi KF tar saken til orientering.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 49/2017 BUNNFRADRAG FOR ANLEGGSBIDRAG

Vedtak: Styret i Sunndal Energi vedtar [redacted]Dersom situasjonen på et senere stadium skulle tilsi at en ny vurdering bør gjøres, vil administrasjonen legge fram en ny sak for styret.

Vedtaket var enstemmig.

Sak 50/2017 VURDERING AV UTBETALING AV BONUS

Vedtak: S[redacted]d

Vedtaket var enstemmig.

Sak 51/2017 SMÅVOLL KRAFTVERK AS[redacted]

Vedtak: [redacted]

Vedtaket var enstemmig.

Sak 52/2017 ERVERV AV AKSJER [redacted]

Vedtak: S[redacted]

Vedtaket var enstemmig.

Janne Merete Rimstad Seljebø
leder
[redacted]

Kolbjørn Solem
daglig leder

Kopi:
Ordføreren
Rådmannen
Sekretær i kontrollutvalget

[redacted]

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Unntatt offentlighet	Arkiv-saksnr
	Saker til behandling		
PS 26/17	Arbeidsgiverstrategi i Sunndal kommune		2016/16166
PS 27/17	Ny revisjon av arbeidsreglement for ansatte i Sunndal kommune		2017/800
PS 28/17	Endring i vedtekter for Sunndal kommunes utdanningsfond		2016/15600
PS 29/17	Rådgjevande folkerøysting om målform i grunnskulen		2016/15431
PS 30/17	Regulering av driftsbudsjett og investeringsbudsjett - midlertidig bygg ved Sande skole		2017/26
PS 31/17	Rutiner i forbindelse med tilskuddsutbetalinger og selvkostområdet		2012/1277
PS 32/17	Årsmelding 2016 for Sunndal kommunes næringsfond		2014/701
PS 33/17	Reguleringsplan for Rådshammaren massetak - sluttbehandling		2015/21920
PS 34/17	Priser på tomter i kommunale boligfelt - fastsettelse av priser 2017-2018		2012/59
PS 35/17	Forslag til endringer i Forskrift om husholdningsavfall for Sunndal kommune, 2.gangs behandling		2012/1593
PS 36/17	Justering av eigardel - Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS		2013/166
	Referatsaker OS 18/17		
* RS 31/17	Vurdering av habilitetsspørsmål		2017/88
RS 32/17	Avgjørelse om tallet på geografiske driftsenheter		2014/1881
RS 33/17	Styrk matproduksjonen - uttalelse vedtatt på årsmøtet i Møre og Romsdal Bygdekvinnelag 12.03.2017		2017/538
RS 34/17	Et grunnlag for utvikling av en kommunal veteranplan		2017/571
RS 35/17	Kommentarer til tidligere utsendt e-post til landets ordførere, om bruk av kontrollutvalg i forhold til barnevernssaker (kopi av e-post til Foreningen Familie i barnevern)		2017/479
RS 36/17	Ønske om forhandlinger i avlastersaken		2016/16685
* RS 37/17	Kontrollutvalget i Sunndal - protokoll fra møte 2/17, 31.03.2017 OS 19/17		2008/262

- - - OS 18/17

Fra: Harriet Berntsen (harriet.berntsen@sunndal.kommune.no)
Sendt: 10.04.2017 14:24:17
Til: Randi Mette Bakkebø
Kopi:

Emne: VS: Forespørsel vedrørende habilitet
Vedlegg:

Fra: Brevik, Frida Farstad [mailto:fmmrfrje@fylkesmannen.no]
Sendt: 10. april 2017 14:20
Til: Harriet Berntsen <Harriet.Berntsen@sunndal.kommune.no>
Emne: Forespørsel vedrørende habilitet

Hei,
Viser til deres forespørsel om habilitet jf. brev av 27.03.17.

Problemstillingen ble fremlagt i forbindelse med besøk hos Fylkesmannen (Rådmannsdag) og avdelingsdirektør Helge Mogstad har veiledet på dette temaet.

Våre vurderinger var som følgende:

1. Mellomleder NN er valgbar som folkevalgt jf. valgloven § 3-3.
2. NN er valgbar som utvalgsleder, jf. koml. § 14 bokstav b (omfattes ikke av unntaket som «leder av forvaltningsgren»)
3. NN er valgbar som utvalgsleder for teknikk-, miljø- og kulturutvalget, jf. koml. § 14 bokstav b (omfattes ikke av unntaket som «leder av forvaltningsgren»)
4. NN vil være inhabil i kommunaltekniske saker der han har medvirket ved tilretteleggelsen for en avgjørelse jf. koml. § 40 nr. 2 bokstav b.
5. NN vil være inhabil i saker som omhandler hans ansvarsområde (VA) jf. koml. § 40 nr. 2 bokstav b.
6. Bestemmelsen i koml. § 40 nr. 2 bokstav b omfatter i utgangspunktet «enhver deltagelse i saksbehandlingsprosessen som innebærer innsamling av informasjon vedrørende det aktuelle saksforhold eller vurdering av dette, også hvor vedkommende saksbehandler har spilt en forholdsvis beskjeden eller underordnet rolle ved saksforberedelsen, som medlem av et team eller på et rent forberedende trinn i saksbehandlingen».

Håper dette besvarer spørsmålene deres.

Med vennlig hilsen

Frida Farstad Brevik
Seniorrådgiver

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Postboks 2025, 6404 Molde
Tlf. 712 58 451, mobil: 976 47 729
E-post: frida.farstad.brevik@fylkesmannen.no
Web: www.fylkesmannen.no/mr

Interpellasjoner

IN 3/17	Interpellasjon - nytt styre i Kristiansund og Nordmøre Havn IKS	2015/1873

Spørsmål til ordfører

SP 1/17	Spørsmål til kommunestyremøte 14.06.2017 - svømmehallen, åpen for hvem	2017/1116

Referatsaker

RS 41/17	Oversendelse av prosjektrapport - Regionalt senter for Helseinnovasjon og Samhandling	2017/815
RS 42/17	Merknad til NTP 2018-2029 fra ORKide - Nordmøre regionråd - uttalelse sendt Mørebenken	2016/15070
RS 43/17	Sunndal Nasjonalparksenter - Protokoll fra generalforsamlingen 03.05.2017	2008/2138
RS 44/17	Kontrollutvalgets uttalelse til byggeregnskap - gnr. 50, bnr. 1, fnr. 130, nye omsorgsboliger i sentrum	2017/638
RS 45/17	Kontrollutvalgets uttalelse til Sunndal Energi KF sitt årsregnskap for 2016	2017/928
RS 46/17	Kontrollutvalgets uttalelse til Sunndal kommunes årsregnskap for 2016	2017/520
RS 47/17	Protokoll generalforsamling i Kommunekraft AS, 12.05.2017	2008/1846
RS 48/17	Oppfølging av tidligere brev om sammenheng mellom Lindetrær og humledød	2015/43550
RS 49/17	Sunndal kommunes uttalelse til søknad om endring av tillatelse til virksomhet etter forurensingsloven	2012/1418
OS 20/17 RS 50/17	Protokoll fra møte 3/17 i kontrollutvalget i Sunndal 11.05.2017	2008/262
RS 51/17	Invitasjon til å delta i felles utredningsarbeid for felles brann og redningstjeneste	2017/748
RS 52/17	Invitasjon til å delta i felles utredningsarbeid for felles brann og redningstjeneste	2017/748
RS 53/17	Notat fra dialogmøte SUNS-SNF-ØP 25.04.2017	2017/739
RS 54/17	Ny organisasjon i politidistriktet	2014/1881

RS 55/17	Vedrørende innføring av politikontakter i alle kommuner		2014/1881
RS 56/17	Høringsuttalelse - deponi for ordinært avfall på Raudsand (kopi av brev til Miljødirektoratet)		2017/482
RS 57/17	Kreftkoordinator i kommunen - overgang til 60 prosent lønnsdekning		2012/1941
RS 58/17	Protokoll - representantskapsmøte Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS - 28.04.2017		2008/1947
RS 59/17	Fylkesmannens vedtak - lovlighetskontroll ny ambulansestasjon		2012/1277
RS 60/17	Protokoll fra havnerådsmøte 28.07.2017		2009/1167
RS 61/17	Oversendelse av protokoller fra møter 26.06.2017 - Sunndal Parkering AS		2013/697
RS 62/17	Et rikt hav hvis vi tar ansvar nå - stopp forgiftningen av maten vår - opprop til regjering og Storting		2017/1682
RS 63/17	Informasjon om endringer i ekteskapsloven – Kommunale vigsler		2017/1407
RS 64/17	Vedtak i klagebehandling av detaljregulering for Øksendalsøra		2011/874
RS 65/17	Innkalling til eiermøte i NIR 21.09.2017		2008/2247
RS 66/17	Særutskrift Revisjon av etiske retningslinjer for Sunndal kommune		2017/1749
RS 67/17	Løpende revisjon innkjøpsreglement - tilbudsåpning	X	2017/624
RS 68/17	Løpende revisjon innkjøpsreglement - tilbudsåpning	X	2017/624

OS 21/17

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Unntatt offentlighet	Arkiv-Saksnr
PS 55/17	Kommuneplan for Sunndal - arealdelen, fastsetting av planprogram		2015/1705
PS 56/17	Forslag til budsjettrammer og foreløpig budsjett 2018 for Sunndal kommune		2017/1696
PS 57/17	Arbeidsgiverstrategi i Sunndal kommune		2016/16166
PS 58/17	Ny revisjon av lønnspolitikk i Sunndal kommune		2015/1702
PS 59/17	Bekymringsmelding fiskesperre Sunndal kommune		2009/508
PS 60/17	Bekymringsmelding fra Sunndal kommune til Riksrevisjonen - Raudsand		2017/482
PS 61/17	Forvaltningsplan for rovvilt i region 6 Midt-Norge, høringsuttalelse til revidert forvaltningsplan for rovvilt		2016/15897
PS 62/17	Årsrapport 2016 for Sunndal næringsselskap AS		2008/1837
PS 63/17	Årsrapport 2016 for Sunndal næringseiendom AS		2010/1058
PS 64/17	Sunndal pensjonistsenter - organisering og drift		2017/246
PS 65/17	Byggeregnskap nye kommunale omsorgsboliger		2017/638
PS 66/17	Reguleringsplan for næringsareal Gjøra - sluttbehandling		2016/15214
PS 67/17	Reguleringsplan for Rådshammaren massetak - klagebehandling		2015/21920
PS 68/17	Lissynsnøytrale seremonirom		2016/15306
PS 69/17	Ny selskapsavtale for Krisesenteret for Molde og omegn IKS		2017/1648
PS 70/17	Valg av medlemmer til lokal militær skjønnsnemnd		2016/14699
PS 71/17	Fra ungdommens kommunestyre (UKS) til ungdomsråd. Vedtekter for ungdomsrådet i Sunndal kommune.		2017/33
PS 72/17	Fritak fra politiske verv på grunn av varig flytting - Cathrine Synøve Helene Stensvold		2016/14649
PS 73/17	Søknad om fritak fra politiske verv - Linda Haugan		2016/14649
PS 74/17	Søknad om fritak fra politiske verv - Siw Hege Grasmo Nilsen		2016/14649
	Referatsaker		

FYLKESMANNEN
I MØRE OG ROMSDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
rådgiver Marina Opstad, 71 25 84 42

Vår dato
05.07.2017
Deres dato
23.12.2016

Vår ref.
2017/33/FMMRMAOP/323
Deres ref.
2012/1277

Sunndal kommune
Postboks 94
6601 SUNNDALSØRA

Råd 12/1277
RDY
K: BRE, ~~AM~~, STR

Sunndal kommune – vedtak etter kommuneloven – lovlighetskontroll

Fylkesmannen finner ikke grunn til å oppheve kommunens vedtak i sak 63/16.

Det vises til kommunens oversendelse av 23.12.2016.

Sunndal kommunestyre har i møte den 05.10.16, under sak 63/16, fattet følgende vedtak:

«Kommunestyret er meget lite tilfreds med håndteringen av den kommunale økonomiske prosessen vedrørende bygging av ny ambulansestasjon. Det påpekes overfor rådmannen at denne saken må benyttes som lærdom for videre arbeid med kommunens kvalitetssystemer.

Betingelsene for tilskudd kr 1.000.000 utbetalt til Helse & Sosialbygg Sunndal AS viser seg vanskelig / umulig å få dokumentert i henhold til krav i tidligere vedtak. Beløpet kan imidlertid sannsynliggjøres, og betraktes som et framforhandlet rundsum flyttetilskudd til utbygger, som anses nødvendig for å få lagt bygget til sentrum. Utførte asfaltarbeider ved ambulansestasjonen anses som en jobb som er gjort av Sunndal kommune for egen regning, og tidligere krav rettet mot Helse & Sosialbygg Sunndal AS anses for avsluttet.

Kommunestyret vil videre be rådmannen om - å kvalitetssikre rutinene for håndtering av tilskudds-utbetalinger, og legge fram resultatet av dette arbeidet senest 31.03.2017. - å vurdere behovet for en mer detaljert rutine for kostnadshåndtering i selvkostområdet, og rapportere status senest 31.03.2017.»

Kommunestyrerepresentantene Maja Solli, Arne Drøpping, Stig Rune Andreassen og Tone Hustad har ved brev av 24.10.2016 framsatt krav om lovlighetskontroll av vedtaket.

Kommunestyret har den 14.12.16, under sak 97/16, behandlet kravet om lovlighetskontroll og opprettholdt tidligere vedtak i sak 63/16. Saken er deretter oversendt fylkesmannen for klagebehandling i samsvar med kommuneloven (koml.) § 59.

I forbindelse med fylkesmannens klagebehandling er det mottatt opplysninger fra Erling Rød ved e-post av 17.03.2017 og 20.04.2017. Det er samtidig mottatt nye opplysninger fra kommunen ved brev datert 04.05.2017. Når det gjelder bakgrunnen for saken ellers vises det til saksdokumentene.

Fylkesmannens merknader:
Etter koml. § 59 nr. 1 kan tre eller flere medlemmer av kommunestyret bringe avgjørelser truffet av folkevalgt organ inn for fylkesmannen til lovlighetskontroll innen tre uker. De formelle vilkårene for å ta denne saken opp til lovlighetskontroll er oppfylt.

Fylkesmannen skal i det følgende vurdere om vedtak i sak 63/16 er truffet av rette myndighet, blitt til på lovlig måte og om det er innholdsmessig lovlig.

Avgjørelsesmyndighet
Avgjørelsen i denne saken er truffet av kommunestyret, som er kommunens øverste organ. Det er således klart at vedtak i sak nr. 63/16 er truffet av organ med nødvendig myndighet.

Saksbehandling
Klagerne har merknader til saksbehandlingen. Anførslene vil bli gjennomgått i det følgende:

1. Klagerne anfører at Erling Rød var habil.

Erling Rød ble erklært inhabil med 24 mot 3 stemmer. Begrunnelsen var at han sitter som styremedlem i Sunndal Næringseiendom AS, som på et tidspunkt har vært involvert i saken. Fylkesmannen finner ikke å stille spørsmålstegn ved kommunestyrets skjønnsmessige vurdering av Rød sin habilitet etter fvl. § 6, 2. ledd.

2. Klagerne anfører at det var en saksbehandlingsfeil at Erling Rød ikke fikk forklare sitt innhold til saken før han fratrådte møtet.

Av veileder H-2266 «Habilitet i kommuner og fylkeskommuner» punkt 6.2 side 32 følger det at *«det medlemmet habilitetsspørsmålet gjelder kan gi uttrykk for sin oppfatning av spørsmålet (...).»* Veilederen fremsetter ikke noe krav om at medlemmet skal gi uttrykk for sin oppfatning av spørsmålet, men at medlemmet kan gjøre det. Det kommer ikke frem av avgjørelsen om Rød ble spurt om å uttale seg, eller om han selv gav uttrykk for at han ønsket å si noe om habilitetsspørsmålet eller hadde innvendinger til dette. All den tid det ikke er noe i avgjørelsen som tyder på at Rød ble hindret fra å gi uttrykk for sin oppfatning av habilitetsspørsmålet, finner ikke fylkesmannen grunn til å konstatere saksbehandlingsfeil i forhold til avgjørelsen av habilitetsspørsmålet.

3. Klagerne anfører at det var en saksbehandlingsfeil at Bjørn Røkkum, som ble erklært inhabil, deltok under behandlingen av Erling Rød sin habilitet.

Av veileder H-2266 «Habilitet i kommuner og fylkeskommuner» punkt 6.2 side 33 følger det: *«Oppstår det spørsmål om flere medlemmers habilitet i samme sak, skal de alle avstå fra å delta i habilitetsavgjørelsene. Dette gjelder både for sin egen og andres habilitet og selv om grunnlaget for inhabilitetsproblematikken er helt forskjellig for de respektive enkeltmedlemmene.»*

Fylkesmannen er kommet til at det utgjør en saksbehandlingsfeil at Røkkum ble erklært inhabil først langt ut i møtet, etter at han hadde vært til stede under debatten og deltatt i habilitetsavgjørelsen av Rød.

Av fvl. § 41 følger det at et vedtak likevel er gyldig, til tross for saksbehandlingsfeil, når det er *«grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.»* 24 av 27 representanter anså Erling Rød som inhabil. Det ville slik ikke påvirket behandlingen av Rød sin habilitet om Bjørn Røkkum hadde blitt erklært inhabil i starten av

møtet og ikke deltatt i habilitetsavgjørelsen av Rød. Hva gjelder Røkkum sin tilstedeværelse under debatten, så går det ikke frem av avgjørelsen at Røkkum involverte seg i diskusjonen før han ble erklært inhabil. Sett i forhold til at tillegget fra AP og SV ble vedtatt med 16 mot 8 stemmer, og Røkkum ikke var blant de voterende, kan fylkesmannen under enhver omstendighet ikke se at det har virket inn på avgjørelsens innhold at Røkkum ble kjent inhabil langt ut i møtet.

På bakgrunn av ovennevnte kan fylkesmannen ikke se at vedtaket er ugyldig som følge av den saksbehandlingsfeil som ble gjort i forhold til habilitetsbehandlingen av Bjørn Røkkum.

4. Klagerne anfører at ordfører Ståle Refstie var inhabil som følge av at han har skrevet under på en festeavtale med Helse- og Sosialbygg Norge AS datert 18.04.2013.

Det følger av fvl. § 6, 2. ledd at en tjenestemann kan være inhabil til å treffe avgjørelse dersom det foreligger *«andre særegne forhold»* som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet. Ved denne vurderingen skal det blant annet legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for vedkommende eller noen han har nær personlig tilknytning til.

Det ble ikke reist spørsmål om ordførerens habilitet i møtet. Ordføreren har signert festekontrakten som partsrepresentant for kommunen, som eier av arealet, dette er en privatrettslig handling. Fylkesmannen kan vanskelig se at festekontrakten eller avgjørelsen i sak 63/16 innebærer en særlig fordel som tilkommer ordføreren spesielt. På bakgrunn av dette er fylkesmannen kommet til at klagernes anførsel om at ordfører Refstie var inhabil, ikke kan føre frem.

5. Klagerne anfører at ovennevnte festeavtale går langt utover plan- og økonomiutvalget sitt vedtak av 22.01.2013.

Om festekontrakten er i samsvar med plan- og økonomiutvalget sitt vedtak faller utenfor fylkesmannens behandling. Det er vedtak 63/16 i seg selv som er gjenstand for fylkesmannens vurdering, ikke faktiske brudd på vilkår for vedtaket eller tidligere vedtak.

6. Klagerne anfører at setterådmann Knut Haugen ikke skulle deltatt under behandlingen av saken da han hadde arbeidet for kontrollutvalget, men ikke hadde samme syn som utvalget.

Knut Haugan ble i sak 34/16 oppnevnt som setterådmann til å behandle oppfølgingen av saken knyttet til valg av plassering av ambulansestasjon på Sunndalsøra og utbetaling av tilskudd til ny ambulansestasjon. Gjennom kontrollutvalget sin behandling i sak 27/16 ble kommunestyret både gjort kjent med kontrollutvalget sitt syn på saken og setterådmannen sine vurderinger. I tillegg la både kontrollutvalget og setterådmannen frem innstilling i sak 27/16. Kommunestyret var slik godt opplyst om begge sider av saken før møtet i sak 63/16. Det var bestemt at setterådmannen skulle orientere om sin vurdering av saken under sak 63/16, dette ble det opplyst om i innkallingen. Det ble ikke reist spørsmål om Haugen sin tilstedeværelse verken før eller under møtet. Hva gjelder kontrollutvalget, så var også de gitt anledning til å møte, det var likevel ingen fra utvalget til stede i møtet.

Fylkesmannen kan ikke se at det var feil at setterådmann Knut Haugen deltok under behandlingen av saken.

7. Klagerne anfører at setterådmannens utredning ikke er forsvarlig gjort og at den har mange feil og mangler. Herunder er det særlig pekt på forholdene rundt dokumentasjon av merkostnader og betaling av asfaltering.

Av kommuneloven § 23, andre ledd, første punktum følger det at *«administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.»* Hva som er forsvarlig utredning må vurderes i det enkelte tilfellet.

Utvalgssak 63/16 ble lagt frem for kommunestyret med innstilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget har hatt saken om utbetaling av tilskudd til bygging av ny ambulansestasjon til behandling flere ganger, og er selv pålagt å se til at saken er forsvarlig utredet, jfr. kontrollutvalgsforskriften § 20, andre ledd. Tidligere rådmann Per Ove Dahl og setterådmann Knut Haugan har gitt utførlige svar på kontrollutvalget sine spørsmål. Både Dahl og Haugan innrømmer kritikkverdig/mangelfull saksbehandling, gjennomføring og oppfølging av økonomirutiner – blant annet i forhold til dokumentasjon av merkostnader og betaling av asfaltering. Setterådmannens svar og innstilling er en del av saksframlegget til sak 63/16.

Kommuneloven § 6 fremsetter at *«kommunestyret»* er det øverste kommunale organ. Kommunestyret har all kompetanse som er lagt til kommunen, og har ansvaret for kommunens samlede virksomhet. At det foreligger en innstilling til vedtak fra administrasjonen forplikter ikke kommunestyret til å treffe et vedtak i samsvar med det som er innstilt. Som kommunens øverste organ kan kommunestyret treffe det vedtaket det ønsker innenfor de krav forvaltningsloven § 17, første ledd setter til sakens opplysning.

Manglende utredning er ikke tatt opp under kommunestyrets behandling den 05.10.2016 (sak 63/16). Ordføreren har satt opp dagsorden og det er ikke bedt om mer omfattende vurderinger eller utredninger. Fylkesmannen finner at kommunestyrets medlemmer har vært godt kjent med saken og de feil som er begått. På bakgrunn av opplysningene i saken har de vedtatt med 16 mot 8 stemmer å forkaste kontrollutvalget sin innstilling punkt 2 og ta tillegget fra AP og SV til følge.

Fylkesmannen finner å kunne konkludere med at saken er forsvarlig utredet og at vedtak i sak nr. 63/16 er blitt til på lovlig måte.

Vedtakets innhold

1. Klagerne anfører at avgjørelsen innebærer brudd på vedtekter for kommunalt næringsfond i det tilskuddet på 1 million ble belastet næringsfondet i strid med formålet og med et beløp som er over maksimalbeløpet på 100 000 euro.

Avgjørelse om å bevilge tilskudd på inntil 1.000.000 kr til Helse og Sosialbygg Sunndal AS, og belaste næringsfondet, ble tatt 22.01.2013 under sak 3/13. Det er ikke satt frem krav om lovlighetskontroll av dette vedtaket innen fristen. Tilskuddet ble utbetalt henholdsvis

04.06.2013 (80%) og 29.10.2013 (20%). Det er vedtak 63/16 som er gjenstand for fylkesmannens lovlighetsvurdering, ikke lovligheten av tidligere vedtak eller faktiske brudd på vilkår i vedtak 3/13. Å vurdere lovligheten av å belaste næringsfondet med 1 million er slik ikke en del av gjeldende lovlighetskontroll. Hva gjelder de kommunale vedtektene for næringsfond, vil fylkesmannen på generelt grunnlag peke på at vedtektene bør håndheves konsistent. Det er likevel slik at vedtektene for næringsfondet i Sunndal kommune ikke i seg selv er rettslig bindende. Det avgjørende er om tilskudd er i tråd med lov om offentlig støtte, forskrifter med hjemmel i lov om offentlig støtte og EØS-avtalen art. 61.

2. Klagerne anfører at avgjørelsen innebærer brudd på lov om kommunale vass- og avløpsanlegg i det kommunen urettmessig har kostnadsført selvkostområdet vann og kloakk for arbeid med asfaltering.

Det er gjennom sakens utredning kommet frem at det har blitt asfaltert mer enn det som tilsvarer areal for VA-ledninger, at det ikke har blitt foretatt kostnadsfordeling og at den delen av kostnaden som gjelder vei/parkering ikke burde vært belastet selvkostregnskapet. På denne bakgrunn har kommunen fremsatt krav ovenfor Helse & Sosialbygg Sunndal AS, men kravet er avvist som foreldet.

Avgjørelse om at kommunen skulle sørge for fremføring av vann og avløp til tomtegrensen ble tatt 22.01.2013 under sak 3/13. At kommunen i tillegg har betalt for asfaltarbeider utover forutsetningene for vedtak i sak 3/13, og belastet kommunen sitt selvkostregnskap (VAR) på feil grunnlag, er faktiske forhold som ikke kan overprøves nå ved denne lovlighetskontrollen av vedtak i sak 63/16. Det som er vedtatt i sak 63/16 er at tidligere krav rettet mot Helse & Sosialbygg Sunndal AS forkastes og at Sunndal kommune selv tar på seg kostnadene for utførte asfaltarbeider ved ambulansestasjonen. Fraskrivelse av pengekrav er et privatrettslig forhold som ikke inngår i kontrollen etter § 59. Det er bare de forvaltnings- og offentligrettslige sidene ved en avgjørelse som er gjenstand for lovlighetskontroll.

Etter dette finner fylkesmannen at vedtak i sak nr. 63/16 er innholdsmessig lovlig.

Nye opplysninger
Økonomi- og planutvalget har i møte den 25.04.2017, under sak 37/17, fattet vedtak om å ettersende nye opplysninger til fylkesmannen. Det er bedt om at fylkesmannen tar med i vurderingen at tilskuddet, som ble vedtatt gitt til Helse og Sosialbygg Sunndal AS, faktisk ble utbetalt til Helse og Sosialbygg Norge AS. Videre er det pekt på at en e-post til rådmannen er signert med Helse og Sosialbygg AS, som ikke er et registrert selskap.

Det er vedtak 63/16 som er gjenstand for fylkesmannens lovlighetsvurdering. I denne sammenheng kan fylkesmannen ikke overprøve brudd på vedtak i sak 3/13. Å vurdere lovligheten av at tilskuddet på 1 million ble utbetalt til Helse og Sosialbygg Norge AS, og ikke Helse og Sosialbygg Sunndal AS i tråd med vedtak 3/13, er slik ikke en del av fylkesmannens vurdering. Fylkesmannen kan ikke se at opplysningene som er ettersendt får betydning for vurderingen av vedtak 63/16 sin lovlighet.

Konklusjon
Etter en konkret og helhetlig vurdering av saken kan fylkesmannen ikke se at kommunestyrets vedtak i sak 63/16 er ulovlig.

Fylkesmannens vedtak:
Med hjemmel i koml. § 59, jf. rundskriv H-25/92 og H-2299 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet finner fylkesmannen ikke grunnlag for å oppheve kommunestyrets vedtak i sak 63/16.

Med hilsen

Helge Mogstad (e.f.)
direktør

Marina Opstad

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Kopi:

Maja Solli	Hagavn. 11	6600	SUNNDALSØRA
Arne Drøpping	Drøppingvn. 390	6622	ÅLVUNDFJORD
Stig Rune Andreassen	Øranvegen 34	6600	Sunndalsøra
Tone Hustad	Reinset	6622	ÅLVUNDFJORD

OFFENTLIG ELEKTRONISK POSTJOURNAL

En tjeneste fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Dokument

Virksomhet	Arbeidstilsynet
Sak	Tilsyn 974619792 SUNNDAL KOMMUNE KOMMUNALTEKNISK LEDELSE
Dokumenttittel	Tiltak etter tilsyn fra Arbeidstilsynet.
Saksnummer	2016/22821
Dokumentnummer	7
Dokumenttype	Innkommende
Avsender	Sunndal Kommune - kommunalteknisk ledelse
Mottaker	Arbeidstilsynet
Dokumentdato	Tue Jun 20 00:00:00 CEST 2017
Journaldato	Tue Jun 20 00:00:00 CEST 2017
Publisert i OEP	Fri Jun 23 08:33:41 CEST 2017
Unntaksgrunnlag dokument	
Kontaktpunkt	Tlf. 73 19 97 00 E-post innsyn@arbeidstilsynet.no

VÅR SAKSBEHANDLER
ANNE MARIT KJELBERGNES,
TLF. 95164428

SUNNDAL KOMMUNE
Postboks 94
6601 SUNNDALSØRA

Orgnr 964981604

Tilsyn - SUNNDAL KOMMUNE KOMMUNALTEKNISK LEDELSE

Vi viser til tilsyn den 16.06.2016.

Vi viser til vedtak om pålegg av 06.09.2016 og e-post av 15.06.2017.

Oppfylte pålegg

Vi viser til tilbakemelding fra Sunndal kommune av 20.04.2017 og e-post av 20.05.2017.

Pålegg - Kjemisk helsefare - kartlegging og risikovurdering

I tilbakemeldingene dokumenterer virksomheten at det er foretatt en kartlegging og risikovurdering av kjemisk helsefare (brannrøyk/sot) ved brann- og feiervesenet. Dette ble utført i samarbeid med bedriftshelsetjenesten i Kristiansund og brannsjefer fra flere kommuner på Nordmøre. Verneombud var inkludert og aktivt med i dette arbeidet.

På bakgrunn av tilbakemeldingen anses pålegget som oppfylt.

Pålegg - Kjemisk helsefare - tiltak for å redusere risiko

I tilbakemeldingen ble det redegjort for hvilke tiltak virksomheten har utført. Det er utarbeidet prosedyrer og rutinebeskrivelser. Det er bygd et nytt vaskerom med ny vaskemaskin. Egen garderobe med dusjanlegg i tilknytning til vaskerommet er under bygging. Feierverksted er helt nytt og ferdig bygget og er nå samlokalisert sammen med brannvesenet.

På bakgrunn av tilbakemeldingen anses pålegget som oppfylt.

Pålegg - Kjemisk helsefare og personlig verneutstyr - informasjon og opplæring

I tilbakemeldingen opplyses det at det er innført, presistert og øvet på de nye rutinene for å unngå eksponering.

På bakgrunn av tilbakemeldingen anses pålegget som oppfylt.

Pålegg - Registerføring - arbeidstakere som kan eksponeres for kreftfremkallende eller mutagene kjemikalier

I tilbakemeldingen opplyser virksomheten at det er etablert et register for både brannmenn og feiere.

På bakgrunn av tilbakemeldingen anses pålegget som oppfylt.

Fristutsettelse

Vi viser til søknad av 20.06.2017 om fristutsettelse. Vi har vurdert forespørselen.

Fristutsettelsen gjelder følgende:

Pålegg - Ventilasjon og prosessavsug - tiltak

Arbeidsgiver skal sørge for mekanisk ventilasjon, prosesstilpasset avsug og andre ventilasjonstiltak for å redusere arbeidstakeres eksponering for kjemikalier og forurensinger til et minimum. Dette skal gjøres i samarbeid med verneombud/ansattes representant.

For å kunne vurdere om pålegget er oppfylt, må vi innen fristen ha mottatt:

- Dokumentasjon på at det er installert eksosavsug for den ene tankbilen

Hjemmel: arbeidsmiljøloven §§ 3-1 første ledd og andre ledd bokstav c og 4-5 første ledd og forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften) §§ 7-1 og 7-2

Ny frist settes til: **01.02.2018**

Hva må dere gjøre?

Dere må sende oss en skriftlig tilbakemelding for hvert enkelt punkt innen fristen. Tilbakemeldingen skal undertegnes av arbeidsgiver eller en stedfortreder. Tilbakemeldingen kan også undertegnes av verneombudet eller en representant for de ansatte.

Informasjon til verneombudet

Verneombudet skal gjøres kjent med vedtak fra Arbeidstilsynet, jf. arbeidsmiljøloven §§ 6-2 sjette ledd og 18-6 åttende ledd. Vi har sendt en egen kopi av dette brevet til verneombudet. Hvis virksomheten ikke har verneombud, skal arbeidsgiveren gi kopien til representanten for de ansatte.

Har dere behov for mer informasjon?

Dere finner mer informasjon om Arbeidstilsynet og om regelverket på www.arbeidstilsynet.no og www.regelhjelp.no. Dere kan også kontakte oss på telefon 73 19 97 00. Dersom dere har spørsmål til saken, kontakt saksbehandler, oppgi referansenummer 2016/22821.

Med hilsen
Arbeidstilsynet

Tore Jeppe Sørhaug
tilsynsleder
(sign.)

Anne Marit Kjelbergnes
senioringeniør
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.

Kopi til:
Verneombud
SUNNDAL KOMMUNE KOMMUNALTEKNISK LEDELSE, Postboks 94, 6601 SUNNDALSØRA
Sunndal kommune v/ hovedverneombud, Postboks 94, 6601 SUNNDALSØRA

05 23/17

OFFENTLIG ELEKTRONISK POSTJOURNAL

En tjeneste fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Dokument

Virksomhet	Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Sak	Sunndal kommune - tilsyn med tenester til personar med utviklingshemmimg
Dokumenttittel	Oppfølging av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstenester til personar med psykisk utviklingshemming i Sunndal kommune
Saksnummer	2016/2205
Dokumentnummer	42
Dokumenttype	Utgående
Avsender	Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Mottaker	Sunndal kommune
Dokumentdato	Wed Jul 05 00:00:00 CEST 2017
Journaldato	Thu Jul 06 00:00:00 CEST 2017
Publisert i OEP	Mon Jul 10 12:28:30 CEST 2017
Unntaksgrunnlag dokument	
Kontaktpunkt	Tlf. 71 25 85 31 E-post postmottak@fmmr.no

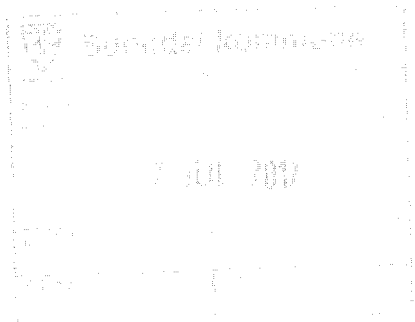
FYLKESMANNEN
I MØRE OG ROMSDAL

Saksbehandlar, innvalstelefon
fagkoordinator Janne Helen Bjørsnøs, 71258536

Vår dato
05.07.2017
Dykkar dato

Vår ref.
2016/2205/JABJ/730
Dykkar ref.

Sunndal kommune
Romsdalsvegen 2
Postboks 94
6601 SUNNDALSØRA

Oppfølging av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstenester til personar med psykisk utviklingshemming i Sunndal kommune

Fylkesmannen i Møre og Romsdal gjennomførte i perioden 14.04.2016 – 07.10.2016 tilsyn med kommunale helse- og omsorgstenester til personar med utviklingshemming i Sunndal kommune. Det ligg føre ein rapport frå tilsynet datert 07.10.2016.

I samband med oppfølginga av tilsynet blei Sunndal kommune si leiing kalla inn til eit møte hos Fylkesmannen den 15.06.2017, om kommunen sitt arbeid med å rette avvika avdekt i tilsynet. Bakgrunnen var at Fylkesmannen var uroleg for rettstryggleiken til vaksne personar med utviklingshemming som får helse- og omsorgstenester i Sunndal kommune. Fylkesmannen ønskja å få meir informasjon om korleis kommunen sikrar at brukarane til ei kvar tid får forsvarleg hjelp. Vidare ønskja Fylkesmannen å vurdere framdrifta og innhaldet i kommunen si plan for retting av avvika saman med kommunen.

Frå kommunen møtte rådmann Randi Dyrnes, prosjektleiar Laila Wennevold og avdelingsleiarane Unni Brevik og Ragnhild Nes. Fylkesmannen var representert ved direktør Grete Teigland, seniorrådgivar Eilin Reinaas og fagkoordinator Janne Bjørsnøs.

Kommunen orienterte i møtet om kva som er gjort i etterkant av tilsynet, kva som er status no og vidare plan for arbeidet. Fylkesmannen fekk også eit oppsummerande notat frå kommunen. Fylkesmannen utdjupa si uro for tenestetilboda til tenestemottakarane.

I møtet blei kommunen bedt om å gjere ei vurdering av om kvar enkelt tenestemottakar er sikra forsvarlege helsetenester no, og sette inn tiltak der det er naudsynt. Det blei avtalt at kommunen skulle gje Fylkesmannen ei tilbakemelding på dette arbeidet innan 23.06.2017.

Den 19.06.2017 fekk Fylkesmannen både ein skriftleg og ein munnleg statusrapport frå Sunndal kommune. Det blei då orientert om korleis kommunen har valt å organisere arbeidet med kartlegging og analyse av behov, og kva som skal inngå i risiko- og sårbarheits analysane.

Fylkesmannen fekk vidare den 23.06.2017 både skriftleg og munnleg orientering om det arbeidet som er gjennomført så langt og kva som står igjen. Av tilbakemeldinga gjekk det fram at risikovurderingane viste at det er naudsynt å sette inn ekstra tiltak straks, og at kommunen har funne fram til slike strakstiltak der er det er naudsynt. Kommunen har også ei førebels plan for korleis den skal arbeide vidare etter sommarferien i veke 32.

Fylkesmannen ser at kommunen på kort tid har klart å gjennomføre eit omfattande arbeid med å risikovurdere og setje i verk naudsynte tiltak for å sikre forsvarleg tenesteyting i sommar. Kommunen si leiing har i brev datert 23.06.2017 stadfesta at dei vurderer at liv og helse no er sikra på ein forsvarleg måte. Kommunen har også opplyst at den har sikra at endringar hjå brukarane blir vurdert etter kvart, og naudsynte tiltak vil bli satt i verk dersom det oppstår eit behov for det. Det vil til ei kvar tid være ein leiar tilgjengeleg for å avklare dette saman med helsepersonell.

I møtet mellom kommunen og Fylkesmannen den 15.06.2017, blei det avtalt eit nytt møte etter ferien for å saman vurdere vidare framdrift og innhald i kommunen si plan for retting av avvika.

Fylkesmannen har derfor satt av tid til eit møte med Sunndal kommune den 30. august kl. 13.30 – kl.15.30 på Fylkeshuset i Molde. De kan ta kontakt med vårt servicekontor i 4.etg., så vil dei vise dykk til rett møterom

Med helsing

Grete Teigland (e.f.)
direktør

Janne Helen Bjørsnøs

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

OS 24/17

OPPDRAGSAVTALE

1. Bakgrunn

Eierne i Møre og Romsdal Revisjon IKS (MRR) har i fellesskap vedtatt at all revisjon skal skje i egenregi gjennom Møre og Romsdal Revisjon IKS. Dette er nærmere regulert i eier- og selskapsavtalen for Møre og Romsdal Revisjon IKS.

MRR utsteder hvert 4. år, eller oftere ved behov, et engasjementsbrev som stiles til kontrollutvalget med kopi til kommunen v/ rådmann samt økonomisjef. Hensikten med engasjementsbrevet er å beskrive revisjons forståelse av revisjonsoppdraget, slikt at kontrollutvalget og administrasjonen får en oppfatning av rollefordeling og hva som kan forventes av revisor.

Denne avtalen (Oppdragsavtalen), regulerer hvilke tjenester revisor (leverandør) skal levere og løse for kommunen v/kontrollutvalget (kunde), samt hvilke forutsetninger og forventninger som ligger til grunn for denne leveransen.

2. Partene

Denne avtalen er inngått mellom MRR (leverandør) og Molde kommune v/ kontrollutvalget (kunde).

3. Avtalens omfang

Ved etablering av MRR var utgangspunktet at leveranseomfanget fra MRR til kommunen skal være i samme omfang som tidligere. For Molde kommune gjelder dette tjenester innen:

a. Regnskapsrevisjon (for nærmere spesifikasjon - se vedlegg 1 - Gjennomføring av regnskapsrevisjon)
b. Forvaltningsrevisjon/selskapskontroll og eventuelle andre undersøkelser (for nærmere spesifikasjon – se vedlegg 2 - Gjennomføring av forvaltningsrevisjon/selskapskontroll og eventuelt andre undersøkelser)

Når det gjelder selve leveransen av regnskapsrevisjon er spesifikasjon av denne samt forventinger til gjennomføring nærmere regulert i vedlegg 1 til avtalen.

Når det gjelder forvaltningsrevisjonsprosjekter, selskapskontroll og andre undersøkelser, skal kontrollutvalget bestille dette gjennom egne vedtak i kontrollutvalget. Forventninger til og gjennomføring av disse leveransene er nærmere regulert i vedlegg 2 til avtalen.

4. Avtaleperiode

Avtalen gjelder for en valgperiode av gangen. Som følge av at MRR først ble operativ fra 1. februar 2017, gjelder nærværende avtale gjelder for perioden 1. september 2017 til 31. desember 2019.

Ny avtale for perioden 1. januar 2020 til 31. desember 2024 skal være ferdigforhandlet før 1. oktober 2019.

5. Rammeverk og kontaktperson

Rammeverk:

Det er utarbeidet rammeverk/styringsdokumenter som legger føringer for arbeidsform og innhold i arbeidet til kontrollutvalget, kontrollsekretariatet for Romsdal og den valgte revisor i Molde kommune, herunder samhandling mellom aktørene. Dette gjelder følgende reglement/styringsdokument:

- Reglement for kontrollutvalget i Molde kommune (Revidert i kommunestyret 3.9.2015 i k-sak 64/15) - **Vedlegg 3**
- **Plan for virksomheten for perioden 2016-2019 – (planlagt vedtatt i samme møte som oppdragsavtale)- Vedlegg 4**

Det forutsettes at den til enhver tid valgte revisor i kommunen, er kjent med gjeldende reglement og styringsdokument, og hensynstar dette i sin aktivitet og arbeid.

Kontaktperson:

Kontrollsekretariatet for Romsdal er revisor sin kontaktperson i alle saker overfor kontrollutvalget.

6. Honorar

Vedtatt budsjett i MRR (etter godkjenning i representantskapet) danner grunnlag for det årlige honoraret/driftstilskudd fra kommunen til MRR. Avtalt honorar omfatter de tjenester/leveranser som inngår i pkt. 3 over, og som ytterligere er spesifisert i vedlegg 5.

Utgangspunktet for honorarberegning er eieravtalen § 3. I en overgangsfase på 4 år fra etablering skal betaling ta utgangspunkt i det kommunen betalte ved overgangen til MRR.

a. Honorar
   - Framgangsmåten for beregning av honorar reguleres av selskapsavtalen § 9. Det innebærer at Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal skal motta MRR sitt budsjettutkast til gjennomsyn i god tid før styrebehandling i MRR. Dette med tanke på mulig drøfting i kontrollutvalget av budsjett til MRR og kommunen sitt driftstilskudd.

     Videre forutsettes det at det i forkant av oversendelse av budsjettutkast, har vært dialogmøte mellom partene omkring leveranseinnhold/-omfang og –tilnærming med henblikk på honoraret sin størrelse og muligheter for effektivisering og/eller justering av innholdet i leveransene.

   - Som det framgår av selskapsavtalen § 3, er det en intensjon mellom partene at eksisterende leveranse skal effektiviseres. Begge parter skal bidra og legge til rette for dette.

b. Fakturerings-/betalingsplan
   - Driftstilskudd faktureres forskuddsvis hvert kvartal så lenge fastpris ligger til grunn for fakturering, jf. vedtak i MRRs representantskap for fakturering i henhold til fastpris eller medgått tid.

- Honorar i henhold til medgått tid faktureres etterskuddsvis hvert kvartal for bestillinger ut over avtalt omgang og etter at fastpris periode er utløpt. Fakturaen skal vedlegges oversikt over medgått tid per medarbeider – fordelt på hovedkategorier av oppdrag/prosjekt.
- Fakturaen skal betales innen 14 dager fra utstedelse.
- Tilleggsbetaling utover avtalt beløp, er kun aktuelt dersom det bestilles større utredninger eller granskninger som går ut over hva som har vært en naturlig del av eksisterende leveranse, jf. pkt. 3 over samt vedlegg 1 og 2. Større utredning og/eller granskning innebærer bestilling av enkeltprosjekt som går ut over det som tidligere har inngått i leveransene.
- Tilleggsfakturering må være avtalt med Kontrollutvalget i forkant før oppstart av tilleggsprosjekt.

7. Andre forhold

MRR skal ha etablert et kvalitetssikringssystem som blant annet omfatter opplegg for uavhengig oppdragskontroll for utvalgte oppdrag, herunder et system for intern periodisk kvalitetskontroll av enkeltoppdrag. Dette er beskrevet i MRR sin kvalitetsmanual som bygger på ISQC 1 (Internasjonal Standard for kvalitetskontroll).

MRR skal delta i eksternt foreningsbasert kvalitetskontrollopplegg. Kopi av rapporter fra foreningsbaserte kvalitetskontroller av MRR skal når rapport foreligger, straks og uoppfordra oversendes i sin helhet til kontrollutvalget.

MRR skal etablere ett system for årlig egenevaluering av kvaliteten av eget arbeid og de forutsetninger som må være tilstede for at revisjonen blir utført med en tilfredsstillende kvalitet. Egenevalueringen skal også omtale resultatet av gjennomførte oppdragskontroller, resultatet av og resultatet av eventuell gjennomført ekstern foreningsbasert kvalitetskontroll. Egenevaluering skal årlig uoppfordret oversendes kontrollutvalget.

MRR skal legge til rette for at kontrollutvalget kan oppfylle sitt ansvar for tilsyn av revisjonsordninga i samsvar med kontrollutvalgsforskriften § 6 og pkt. 3 i reglementet for kontrollutvalget i kommunen. Det forutsettes at MRR legger til rette for at kontrollutvalget kan gjennomføre sitt tilsyn.

Revisors arbeidspapirer er revisor sin dokumentasjon av gjennomføring av revisjonsoppdragene. Dokumentasjonen skjer i henhold til gjeldene revisjonsstandarder. MRR sitt kvalitetssikringssystem inklusive egenevaluering, samt ekstern foreningsbasert kvalitetskontroll sikrer at dokumentasjonen er i henhold til lov og revisjonsstandarder. Når revisjonsselskap er organisert som et interkommunalt foretak har kontrollutvalget ikke rett til innsyn i revisor sine arbeidspapirer. Ved behov kan kontrollutvalget likevel be revisor om opplysninger om hvordan et saksforhold er revidert, herunder hvilken skjønnsutøvelse om er anvendt.

MRR skal årlig utarbeider åpenhetsrapport i samsvar med revisorloven § 5a-2 og i tråd med anbefalinger fra NKRF. Åpenhetsrapporten skal uoppfordret oversendes til kontrollutvalget, når rapporten er godkjent i styret til MRR.

MRR skal sende sitt årsregnskap med styrets årsberetning og revisjonsberetning skal uoppfordret til kontrollutvalget når det er fastsatt av representantskapet.

8. Oppsigelse av avtalen

Hver av partene kan si opp avtalen med ett års varsel, dog bare innenfor de rammer som er angitt i selskapsavtalen §16.

9. Vedlegg til avtalen

Avtalen har følgende vedlegg. Dette omfatter

- Vedlegg 1: Gjennomføring av regnskapsrevisjon
- Vedlegg 2: Gjennomføring av forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og andre undersøkelser
- Vedlegg 3: Reglement for kontrollutvalget
- Vedlegg 4: Plan for virksomheten 2016-2019 (nytt dokument)
- Vedlegg 5: Honorar for gjeldende år

Sted, 29. aug. 2017

Møre og Romsdal Revisjon IKS
Daglig leder

Kontrollutvalget i Molde
Ved Kontrollutvalgsleder

Vedlegg 1 – Gjennomføring av regnskapsrevisjon

1. Innledning

Innholdet i vedlegget skal regulere forhold knyttet til gjennomføring av regnskapsrevisjon i Molde kommune, herunder avklare forventninger som ligger til revisorfunksjonen samt regulere forholdet mellom utfører av oppdraget og kontrollutvalget.

Det er en forutsetning at revisjon utføres i samsvar med lov, forskrift, revisjonsstandarder og god kommunal revisjonsskikk fastsatt av Norsk Kommunerevisorforbund (NKRF).

2. Leveranseomfang

Ved etablering av MRR er utgangspunktet at omfang av tjenester fra MRR skal være i samme omfang som kommunen tidligere fikk fra Kommunerevisjonsdistrikt 2. Det er derfor lagt til grunn at innenfor det avtalte vederlaget, jf. pkt. om honorar, inngår følgende elementer i tjenesteleveransen - regnskapsrevisjon:

Regnskapsrevisjon	
Tjeneste	**Elementer**
Ordinær revisjon av årsmelding og årsregnskap	Revisjonsberetning Oppfølging av revisjonsmerknader Deltakelse på nødvendige planleggings- og oppsummeringsmøter bl.a. med kontrollsekretariat/administrasjon enkeltvis og/eller i fellesskap
Revisjonsrelaterte tjenester – attestasjoner/bekreftelse	Utstedelse av attestasjoner/bekreftelser innen følgende områder (ikke uttømmende) - Kompensasjonskrav etter lov om kompensasjon for merverdiavgift - Spillemiddelregnskap (kulturdepartementet for idretts- og kulturanlegg) - Refusjonskrav lønnstilskudd fra NAV - Byggeregnskap - EU – tilskudd (flere) - Følgeskriv til lønnsoppgavene
Løpende rådgivning og mindre utredninger	Revisor skal være tilgjengelig for administrasjon og kontrollutvalget for løpende spørsmål, avklaringer og mindre utredninger når det gjelder spørsmål av regnskaps-, avgifts- og skattemessig art/karakter
Løpende møter med kontrollsekretariatet	Revisor skal være tilgjengelig for kontrollutvalgssekretariatet for spørsmål og avklaringer i forhold til saker som er relevante for revisor sitt oppdrag, og i forhold til kontrollutvalgssekretariatets behov for avklaringer i tilknytning til sin forberedelse av saker til kontrollutvalget.
Møte i kontrollutvalget og kommunestyret	Oppdragsansvarlig revisor eller stedfortreder skal møte i kontrollutvalget når det gjelder saker som vedrører revisor sin leveranse. I tillegg skal oppdragsansvarlig revisor eller stedfortreder møte i kommunestyret ved behandling av saker som gjelder leveranser fra revisor.

3. Arbeidsform/arbeidsdeling

Samarbeid med Kontrollutvalget/Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal:

Kontrollutvalget har på vegne av kommunestyret ansvaret for alt tilsyn og kontroll i Molde kommune. Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal er kontrollutvalget sitt operative ledd, og er således revisor sin kontaktperson i alle saker overfor kontrollutvalget.

Det skal etableres en plan/opplegg for regelmessige møter mellom revisor og kontrollutvalgssekretariat, hvor det legges opp til et tett og godt samarbeid for å koordinere aktiviteter og dele informasjon.

- Kontrollutvalgssekretariatet skal i planleggingsfasen av revisjonsarbeidet bli involvert og orientert om risiko- og vesentlighetsvurderinger, herunder også ha mulighet til å komme med innspill til revisjonsplan og fokusområder
- Kontrollutvalgssekretariatet skal i fellesskap med revisor utarbeide plan for fellesmøter mellom administrasjon/revisor og kontrollutvalgssekretariat med henblikk på revisjonen sin gjennomføring og framdrift, samt skape arena for felles faglig prinsippdiskusjoner og oppfølging av revisjonsmerknader
- Revisor skal i møter med kontrollutvalgssekretariatet bli orientert om de funn/resultater som kontrollutvalgssekretariatet har gjort når det gjelder generelt tilsynsarbeid og dennes oppfatning av intern kontroll. Revisor kan ved behov om tilgang til arbeidspapirer/dokumenter som kontrollutvalgssekretariatet har i den sammenheng
- Revisor skal ha mulighet til å komme med innspill til kontrollutvalget sin handlingsplan for generell kontroll og tilsyn

Samarbeid med administrasjon

- Revisor skal i god tid før oppstart av både interim- og årsoppgjørsrevisjon oversende spesifikasjon (PBC-liste) til administrasjonen, over hvilken dokumentasjon som revisor forventer skal foreligge tilfredsstillende dokumentert før revisjonen starter.
- Administrasjonen skal tilrettelegge forholdene slik at revisor kan utføre sitt arbeid både med hensyn til kvalitet og tidsriktighet. MRR skal ha tilgang til kommunens fysiske og elektroniske arkiver og regnskapssystemer i det omfang MRR anser nødvendig for å kunne utføre sitt oppdrag.
- Revisjonsarbeidet skal skje ute hos enheten som blir revidert i tilstrekkelig stort omgang og kommunen skal legge til rette for hensiktsmessig kontorplass/møterom i ved arbeid hos enheten.

4. Revisjonsteam

Revisjonsteamet består av:

Navn	Kompetanse	Rolle i teamet	Fokus- og ansvarsområder i temaet
Veslemøy Ellinggard	Statsautorisert revisor	Oppdragsansvarlig	Overordnet og helhetlig styring av revisjonsoppdraget, herunder fastsettelse av angrepsvinkel for revisjonen, risikovurderinger og konklusjoner.
Anne Oterhals	Registrert revisor	Team manager	Løpende oppdragsstyring og gjennomføring av revisjonen sammen med revisormedarbeidere.

I tillegg kommer ulike revisjonsmedarbeidere til å delta på oppdraget.

Molde kommune stiller krav om at oppdragsansvarlig revisor skal inneha tittelen statsautorisert revisor. Endringer av teammedlemmer skal meldes til Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal.

5. Revisjonsprosessen

Revisjonsprosessen og metodikk:

MRR anvender et felles revisjonsverktøy «Descartes». Revisjonsverktøyet er et standardsystem som er gjenstand for løpende oppdatering i henhold til gjeldende revisjonsstandarder. Dette skal sikre en enhetlig og kvalitetsmessig gjennomføring av revisjonen, som er i samsvar med nasjonale og internasjonale revisjonsstandarder.

Prosess	Aktiviteter	Handlinger
Rapportering	Lovpålagt kommunikasjon	- Revisjonsberetning - Nummererte brev iht. lov og forskrift
	Formell kommunikasjon	- Notat/brev/presentasjoner om valg av revisjonsstrategi / angrepsvinkel med bakgrunn i vesentlige transaksjonsklasser/risikovurderinger/vesentlighet - Oppsummeringsnotat/-brev/-presentasjon fra interimrevisjon med fokus på virksomhetsstyring og intern kontroll - Oppsummeringsnotat/-brev/-presentasjon fra årsoppgjørsrevisjon
	Uformell kommunikasjon	Løpende møter og kommunikasjon med administrasjon og fellesmøter administrasjon/revisjon/kontrollutvalgssekretariat for løpende avklaringer og oppdateringer.

Tidsplan og betjening av Molde kommune som kunde:

Tidsrom	Aktivitet MRR
April - juni	• Risikovurderingshandlinger, herunder møter med ordfører, rådmann, avdelingsledelsen og økonomi – diskusjon av risikovurderinger og vesentlighet • Kartlegge internkontroll og virksomhetsstyring, herunder gjennomgang av IT systemer • Identifisere risiko for alle virksomhetsområder gjennom ett nært samarbeid med nøkkelpersoner i administrasjonen • Planlegging og fastsetting av revisjonsplan • Møter med kontrollutvalgssekretariat for å avstemme overordnede risikovurderinger/vesentlighet og forventninger, herunder krav til rapportering • Presentere og diskutere revisjonsplan med økonomiavdeling/toppledelsen
August - oktober	• Rapportering (og evt. presentasjon i kontrollutvalget) av revisjonsplan • Gjennomføring av interimsrevisjon, herunder test av nøkkelkontroller
November - desember	• Rapportering og presentasjon i kontrollutvalget av oppsummering fra Interimrevisjon • Fellesmøte administrasjon/revisor/kontrollutvalgssekretariat for gjennomgang av funn og vurderinger fra interimrevisjon/enhetsbesøk, samt forslag til forbedringer fra ovennevnte rapportering • Gjennomgang av rammeverk for årsmelding, presentasjon av noter og regnskapsoppsett samt revisjon av andre områder som kan revideres før årsskiftet • Planleggingsmøte for årsoppgjøret
Januar - mars	• Revisjon av periodiseringer/avstemminger • Gjenværende revisjonshandlinger • Rapportering og presentasjon i kontrollutvalget av oppsummering fra årsoppgjørsrevisjon • Fellesmøte administrasjon/revisor/kontrollutvalgssekretariat for oppsummering fra årsoppgjørsrevisjonen • Oppfølging av revisjonsmerknader

Vedlegg 2 – Gjennomføring av forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og andre undersøkelser

1. Innledning

Innholdet i vedlegget skal regulere forhold knyttet til gjennomføring av forvaltningsrevisjon, selskapskontroller og andre undersøkelser i kommunen, herunder avklare forventninger som ligger til leveransen i den sammenheng samt regulere forholdet mellom utfører av oppdraget og kontrollutvalget.

Oppgavene skal til enhver tid utføres i samsvar med gjeldene lov, forskrift og RSK001 Standard for forvaltningsrevisjon.

2. Leveranseomfang

Ved etablering av MRR er utgangspunktet at omfang av tjenester fra MRR skal være i samme omfang som kommunen tidligere fikk fra kommunerevisjonsdistrikt 2.

Det er derfor lagt til grunn at innenfor det avtalte vederlaget, jfr. pkt. om honorar, inngår følgende elementer (ikke uttømmende) i tjenesteleveransen – forvaltningsrevisjon, selskapskontroller og andre undersøkelser:

Forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og andre undersøkelser	
Tjeneste	**Elementer**
Forvaltningsrevisjon	Levering av 1 stk. forvaltningsrevisjonsrapport pr. år
Selskapskontroll	Selskapskontroll (som forvaltningsrevisjon) Levering av selskapskontroll som alternativ til forvaltningsrevisjon
Andre undersøkelser	Andre undersøkelser som normalt har inngått i leveransen fra kommunen. Eksempelvis: - mindre undesøkelser bestilt av kontrollutvalget
Løpende møter med kontrollsekretariatet for Romsdal	Revisor skal være tilgjengelig for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal for spørsmål og avklaringer i forhold til saker som er relevante for revisor sitt oppdrag, og i forhold til kontrollutvalgssekretariatets behov for avklaringer i tilknytning til sin forberedelse av saker til kontrollutvalget.
Møte i kontrollutvalget og kommunestyre	Oppdragsansvarlig revisor eller stedfortreder skal møte i kontrollutvalget når det gjelder saker som vedrører revisor sin leveranse. I tillegg skal oppdragsansvarlig revisor eller stedfortreder møte i kommunestyret ved behandling av saker som gjelder leveranser fra revisor.

3. Arbeidsform

Samarbeid med Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal:

Kontrollutvalget har på vegne av kommunestyret ansvaret for all tilsyn og kontroll i kommunen. Kontrollutvalgssekretariatet er kontrollutvalget sitt operative ledd, og således revisor sin kontaktperson i alle saker overfor kontrollutvalget.

Det skal etableres en plan/opplegg for regelmessige møter mellom revisor og kontrollutvalgssekretariat, hvor det legges opp til et tett og godt samarbeid for å koordinere aktiviteter og dele informasjon.

- Revisor skal ha mulighet til å komme med innspill til Kontrollutvalgssekretariatet sin overordna analyse når det gjelder selskapskontroll og forvaltningsrevisjon
- For å planlegge leveranser av forvaltningsrevisjonsprosjekt og selskapskontroller, skal Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal sørge for at Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for selskapskontroller fremlegges for vedtak i kommunestyret innen utgangen av året etter nytt valg.
- Etter kommunestyrets vedtak av Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for selskapskontroll bestiller kontrollutvalget forvaltningsrevisjonsprosjekt/selskapskontroll. Nytt prosjekt bestilles fortløpende hvert år. Frist for levering avtales med kontrollutvalget.
- Revisor utarbeider utkast til prosjektplan til det enkelte prosjekt, denne inneholder også framdriftsplan. I dette arbeidet inngår også felles møte med den aktuelle avdeling som prosjektet gjelder, med henblikk på å få innspill til aktuelle problemstillinger/revisjonskriterier, herunder etablere dialog med den reviderte enhet. Prosjektplanen skal godkjennes av kontrollutvalget.
- Revisor skal underveis i prosjektene uoppfordret holde Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal løpende oppdatert når det gjelder status og framdrift i det enkelte prosjekt, blant annet med henblikk på nødvendigheten å kunne foreta justeringer i prosjektene.
- Kontrollutvalgssekretariatet skal uoppfordret ha tilgang til rapportutkast når denne foreligger.
- Kontrollutvalget følger opp at de anbefalinger som blir gitt i forvaltningsrevisjonsrapporter og som kommunestyret vedtar, bli fulgt opp av administrasjonen.

Samarbeid med administrasjon

- Revisor skal i god tid før oppstart av prosjektene, orientere den aktuelle avdeling om arbeidsform og plan for framdrift.
- Administrasjonen skal tilrettelegge forholdene slik at revisor kan utføre sitt arbeid både med hensyn til kvalitet og tidsriktighet. MRR skal ha tilgang til kommunens fysiske og elektroniske arkiver og regnskapssystemer i det omfang MRR anser nødvendig for å kunne utføre sitt oppdrag.
- Revisjonsarbeidet skal skje ute hos enheten som blir revidert i tilstrekkelig stort omgang og kommunen skal legge til rette for hensiktsmessig kontorplass/møterom i ved arbeid hos enheten.

4. Revisjonsteam forvaltningsrevisjon

Revisjonsteamet vil bli sammensatt i henhold til prosjektets innhold og kompetansekrav i det enkelte prosjekt for forvaltningsrevisjon. Molde kommune sin kontaktperson for forvaltningsrevisjon er: Einar Andersen.

Oppdragsansvarlig revisor og teammedlemmer opplyses i den enkelte prosjektplan i forbindelse med bestilling.

5. Revisjonsprosessen

MRR anvender revisjonsverktøyet Descartes til å dokumentere forvaltningsrevisjon. I tillegg har MRR egen interne retningslinjer for kvalitetssikring av alle forvaltningsrevisjonsprosjekter.. Dette skal sikre en enhetlig og kvalitetsmessig gjennomføring av forvaltningsrevisjon (inkl. selskapskontroll), som er i samsvar med nasjonale og internasjonale revisjonsstandarder. En naturlig del av rapportering er å foreslå løsninger for identifiserte forbedringsområder.

Vedlegg 5 – Honorar for gjeldende år

- For året 2017 er beregnet honorar på årsbasis avtalt til xx kroner
- Faktisk honorar som skal betales i 2017 omfatter den operative perioden som MRR har vært i drift, hvilket omfatter perioden 1. februar – 31. desember. Samlet betaling for regnskapsåret 2017 utgjør med dette xx kroner.

OS 25/17

Styret
for Kontrollutvalgssekretariatet
for Romsdal

MØTEPROTOKOLL

Møte nr:	2/17
Møtedato:	4.9.2017
Tid:	Kl. 09.30 – kl. 12:55
Møtested:	Møterom «Galleriet», Molde rådhus
Sak nr:	9/17 – 15/17
Møteleder:	Stig Holmstrøm
Av styrets medlemmer møtte:	
Vestnes kommune:	Stig Holmstrøm, styreleder
Rauma kommune:	Lars Ramstad, nestleder
Aukra kommune:	Oddvar Hoksnes
Eide kommune:	Kåre Vevang
Gjemnes kommune:	Øyvind Gjøen
Molde kommune:	Trygve Grydeland
Nesset kommune:	Ivar Trælvik
Sunndal kommune:	Trond M. H. Riise
Forfall:	
Fræna kommune:	Ingvar Hals
Møtende vara:	
Fræna kommune:	Lisbeth Valle
Ikke møtt:	Ingen
Fra sekretariatet:	Jane Anita Aspen, daglig leder Sveinung Talberg, rådgiver
Av øvrige møtte:	Eirik Jenssen, rådgiver Juridisk seksjon Møre og Romsdal fylkeskommune (under sak ST 13/17)
	Protokollen godkjennes formelt i neste styremøte

Styrelederen Stig Holmstrøm ønsket velkommen og ledet møtet.

Innkalling og sakliste ble godkjent.

TIL BEHANDLING:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
ST 09/17	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA STYREMØTE 4. MAI 2017
ST 10/17	ØKONOMIRAPPORT PR. 31. JULI 2017
ST 11/17	INNKJØP AV ELEKTRONISK SAKS- OG ARIKIVSYSTEM
ST 12/17	BUDSJETT FOR 2018
ST 13/17	UTKAST TIL PLAN FOR INFORMASJONSSIKKERHET
ST 14/17	REFERAT OG ORIENTERINGER
ST 15/17	EVENTUELT

ST 09/17	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 4. MAI 2017

Styrets vedtak

Protokollen fra styremøte 4. mai 2017 godkjennes.

Disse velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder:
1. Øyvind Gjøen
2. Kåre Vevang

Styrets behandling

Det foreslås at Øyvind Gjøen og Kåre Vevang velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra styrets medlemmer. (9 voterende)

Daglig leders innstilling:

Protokollen fra styremøtet 4. mai 2017 godkjennes.

Disse velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder:
1. .....
2. .....

ST 10/17	ØKONOMIRAPPORT PR 31. JULI 2017

Styrets vedtak

Økonomirapport pr. 31.07.17 tas til orientering.

Styrets behandling

Daglig leder orienterte kort om situasjonen.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling. (9 voterende).

ST 11/17	INNKJØP AV ELEKTRONISK SAKS- OG ARKIVSYSTEM

Styrets vedtak

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal går til innkjøp av saks- og arkivsystemet Elements, gjennom en felles avtale inngått av ROR-IKT.

Avtalens lengde vurderes for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdals avtale med Molde kommune.

Styrets behandling

Daglig leder svarte på spørsmål fra styremedlemmene.

Flere styremedlemmer gav uttrykk for at de savnet mer detaljerte opplysninger om innholdet i anbudet og hva som ligger i avtalen med Evry.

Styret ønsker at daglig leder inviterer prosjektleder i ROR-IKT Geir Ståle Tennfjord til neste styremøte, slik at styret kan få mer detaljert informasjon.

Styret har merket seg at det informeres om at avtalen mellom ROR IKT og Evry maksimalt kan ha en varighet på 12 år. Styret synes dette er en for lang tidshorisont for sekretariatet, og ønsker at en skal vurdere å avgrense tidsrom for avtalen mellom Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal og Molde kommune.
Det ble fremmet følgende forslag til tillegg til daglig leders innstilling:

> *Avtalens lengde vurderes for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdals avtale med Molde kommune.*

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra styrets medlemmer. (9 voterende)

Daglig leders innstilling

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal går til innkjøp av saks- og arkivsystemet Elements, gjennom en felles avtale inngått av ROR-IKT.

ST 12/17	**BUDSJETT FOR 2018**

Styrets vedtak

1. Det framlagte forslag til budsjett for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal for 2018 godkjennes.
2. Daglig leder gis fullmakt til å omprioritere innenfor ansvarsområdets budsjettramme.

Utgiftene fordeles på kommunene etter en prosentvis andel beregnet etter folketallet pr. 1. januar 2017 – jfr. vedlegg

Styrets behandling

Daglig leder orienterte om enkelte poster i budsjettforslaget og svarte på spørsmål fra styremedlemmene.

Det gjøres spesielt oppmerksom på at det er budsjettert med 200 000,- fra disposisjonsfondet, da det ikke er ønskelig at disposisjonsfondet blir for stort. Kommunes andel går noe ned i forhold til budsjettet for 2017.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling. (9 voterende).

ST 13/17	UTKAST TIL PLAN FOR INFORMASJONSSIKKERHET

Styrets vedtak

Styret tar saken til foreløpig orientering og ber om at daglig leder legger frem en ny sak i neste styremøte, basert på de innspill som kom i dagens møte.

Styrets behandling

Daglig leder hadde invitert rådgiver på juridisk seksjon i Møre og Romsdal fylkeskommune, Eirik Jensen, til å delta under behandling av denne saken. Jenssen har god kompetanse på dette fagfeltet, og kjenner også godt til sekretariatets arbeid gjennom vervet som nestleder i Rauma kontrollutvalg.

Jenssen sier at det i utgangspunktet er riktig at sekretariatet har en egen plan for informasjonssikkerhet, da det er et § 27 samarbeid, som er en egen juridisk enhet. Jenssen sier at sekretariatet kan undersøke nærmere om en som § 27 samarbeid likevel kan forholde seg til Molde kommunes informasjonssikkerhet. Sekretariatet kjøper tjenester til all bruk av IKT fra Molde kommune.

Daglig leder informerer om at det er en utfordringen å finne et nivå på dette området som er tjenlig til liten organisasjon med bare to ansatte og som ikke driver noen systematisk innsamling av personopplysninger. Sekretariatet må ha et minimumsnivå av det som er nødvendig å ha på plass for vår type organisasjon. Det at vi er en egen juridisk enhet, kan kreve at vi har et eget system.

Det er viktig for sekretariatet sitt omdømme at vi har et skikkelig system, siden oppgaven til sekretariatet er å passe på at kommunene har sine system på plass.

Styret ønsker at det undersøkes videre hva som ligger i Molde kommunes informasjonssikkerhetssystem, og om det finnes en mulighet for at sekretariatet kan koble seg på dette.
Det ble fremmet følgende forslag til vedtak:

> *Styret tar saken til foreløpig orientering og ber om at daglig leder legger frem en ny sak i neste styremøte, basert på de innspill som kom i dagens møte.*

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra styrets medlemmer. (9 voterende)

Daglig leders innstilling

Styret ber daglig leder bearbeide de innspillene som kom frem i styremøte 4.9.2017 og legge frem plan for informasjonssikkerhet for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal for godkjenning i neste styremøte.

ST 14/17	REFERAT OG ORIENTERINGER

Styrets vedtak

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Styrets behandling

Referatsaker:

RS 02/17 **Uavhengig revisors beretning,** underskrevet revisjonsberetning datert 4.5.2017 fra KPMG.

Styret fattet enstemmig vedtak i samsvar med daglig leders innstilling (9 voterende).

ST 15/17	EVENTUELT

Under Eventuelt ble følgende tema tatt opp:

- **Brev til kommunene om kontrollutvalgenes rolle og status**
  Styremedlemmene fikk innledningsvis utdelt et utkast til brev utformet av styreleder og daglig leder.
  Styreleder Stig Holmstrøm gjennomgikk innholdet i utkastet.
  Det var mange problemstillinger som ble diskutert og følgende innspill ble notert:
  -Hvilket tidspunkt er det mest hensiktsmessig å legge frem et slikt brev? kanskje er best på starten av valgperioden?
  - Blir det for formelt språk?
  - Det kan være hensiktsmessig at kontrollutvalgsleder gjennomgår innholdet med kommunestyret?
  - Det bør også oppfordres til at informasjonen legges ut på kommunenes hjemmesider.
  - Det enkelte kontrollutvalg må selv ta ansvar for å få frem kontrollutvalgets rolle og funksjon, dette gjøres kanskje best ved presentasjon av årsmelding for kommunestyre og ved konkrete saker som kontrollutvalget jobber med.

  Styret konkluderte med at det var ønskelig at det ble lagt frem et nytt utkast til brev i styremøte i november, der det også blir innarbeidet noe mer henvisning til selskapskontroller. Styret foreslår at etter styremøte i november blir brevet forelagt kontrollutvalgene som fremmer det til sitt kommunestyre.

- **Oppsummering av erfaringer fra opplæringsdagen**
  - Flere styremedlemmer uttrykte skuffelse over dårlig oppmøte, det var 21 som deltok på samlingen av potensielt 90 som fikk invitasjonen.
  - Bør vurdere å legge samlingen til et annet tidspunkt, ikke så tett opp til ferien men nærmere et kontrollutvalgsmøte.
  - Flere medlemmer har deltatt på tilsvarende samling, og meldte seg ikke på denne gangen
  - God foredragsholder
  - Kunne vært nyttig med flere synspunkt på temaet fra for eksempel innlegg fra fylkesmann og økonomisjefer
  - Et tema som tar opp juridiske vurderinger/problemstillinger kan være aktuelt på neste samling
  - Kurset kunne vært kjørt i folkevalgtopplæringen, ville vært nyttig for kommunestyrerepresentantene

- **Arbeid med oppdragsavtale mellom kontrollutvalgene og Møre og Romsdal Revisjon IKS**
  Daglig leder orienterte om arbeidet med oppdragsavtalen mellom kontrollutvalgene og Møre og Romsdal Revisjon IKS. Avtalen skal erstatte engasjementsavtalen som har

vært mellom kontrollutvalgene og Kommunerevisjonsdistrikt 2. Sentralt i avtalene blir kommunikasjon mellom kontrollutvalg og revisor. Kontrollutvalgene skal få et utkast til diskusjon i først kontrollutvalgsmøte i høst. En tar sikte på å kunne godkjenne avtalene i kontrollutvalgsmøter i oktober/november.

- **Erfaringsutveksling**
  Styremedlemmene utvekslet erfaring omkring problemstillinger og saker som er aktuelle i kontrollutvalgene.

Lars Ramstad nestleder	Stig Holmstrøm leder	Kåre Vevang styremedlem
Øyvind Gjøen styremedlem	Trygve Grydeland styremedlem	Oddvar Hoksnes styremedlem
Trond M. H. Riise styremedlem	Lisbeth Valle varamedlem	Ivar Trælvik styremedlem
Jane Anita Aspen sekretær		

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2017-1563/04
Arkiv: 212
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 06.09.2017

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 23/17	Kontrollutvalget	21.09.2017

TERTIALRAPPORT – 1.TERTIAL 2017 – SUNNDAL KOMMUNE

Sekretariatets innstilling

Tertialrapporten pr. 1.tertial 2017 tas til orientering

Saksopplysninger

I henhold til lov 25.september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (koml.) § 77 nr. 4 skal kontrollutvalget

"påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte."

I medhold av bestemmelsen har Kommunaldepartementet gitt Forskrift 15.juni 2004 nr. 905 om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (kontrollutvalgsforskriften) hvor kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon fremkommer i kapittel 4.

I henhold til lov 25.september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (koml.) § 46 nr. 8, har Kommunaldepartementet gitt **Forskrift 15.desember 2000 om årsbusjett for kommuner.**

I § 10 i Forskrifta går det fram at administrasjonssjefen gjennom budsjettåret skal legge fram rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og utgifter i henhold til vedtatt årsbudsjett. Dersom administrasjonssjefen finner rimelig grunn til å anta at det kan oppstå nevneverdige avvik i forhold til vedtatt eller regulert årsbudsjett, skal det i rapportene til kommunestyret foreslås nødvendige tiltak. Rapporteringen skal minimum skje to ganger pr. år jf. merkn. til paragraf 10.

I § 11 går det fram at det skal foretas endringer i årsbudsjettet når dette anses påkrevd. Det er kommunestyret selv som skal foreta de nødvendige endringer i årsbudsjettet.

I § 12 går det fram at oversiktene skal inneholde inntekter, utgifter, avsetninger og bruk av avsetninger og bygge på samme forutsetninger som det vedtatte årsbudsjett. I dette ligger oppstilling på samme nivå som de obligatoriske oversiktene til årsbudsjettet jf. vedlegg 3 og 4 til Forskrifta.

Vedlagt følger:

- Saksframlegg til behandling i Kommunestyret 14.06.2016.
  Vedlegg av rapporter fra enhetene er ikke vedlagt, men kan lastes ned fra denne nettsiden: http://innsyn.sunndal.kommune.no/Dmb/ShowDmbDocument?mId=837&documentTypeId=MI.

VURDERING

Driftsregnskapet
Med bakgrunn i årsbudsjett og prognose rapporterer rådmannen at det ikke er kjente vesentlige avvik som gjelder tjenesteproduksjonen (tjenesteområdene 10 – 70).
Eneste kjente, vesentlige avviket er på tjenesteområde 80 Frie Inntekter. Der vil en foreslå å redusere budsjettet inntekt fra ressurskrevende brukere, med kr 5 324 000. Motposten blir redusert pensjonskostnad, KLP.

For 2. tertial 2017 blir det levert egen finansrapport.

Investeringsregnskapet
Det rapporteres ikke på status for investeringer.

Sykefravær
Pr. 1. tertial hadde Sunndal kommune hadde et samlet sykefravær på 7,1 %.
Målet for 2017 er 6 %. I 2016 var sykefraværet på 6,6 %. Rådmannen rapporterer om aktiv forebygging og oppfølging i henhold til kommunens retningslinjer.

Oppfølging av politiske vedtak
Det rapporteres på status for oppfølging av politiske vedtak.

Sveinung Talberg
Rådgiver

Sunndal kommune

Arkiv: 150
Arkivsaksnr: 2017/989-1
Saksbehandler: Andrea Fivelstad

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Oppvekst- og omsorgsutvalget	14/17	31.05.2017
Teknikk-, miljø- og kulturutvalget	26/17	01.06.2017
Økonomi- og planutvalget	62/17	30.05.2017
Kommunestyret	41/17	14.06.2017
Arbeidsmiljøutvalget		

Tertialrapporter 2017

Tertialrapport - 1. tertial 2017 - Sunndal kommune

Rådmannens innstilling

Kommunestyret tar tertialrapporten for 1. tertial 2017 til etterretning.

Behandling i Oppvekst- og omsorgsutvalget - 31.05.2017

Oppvekst- og omsorgsutvalget sluttet seg til rådmannens innstilling.

Oppvekst- og omsorgsutvalget fremmer slik innstilling for kommunestyret.

Kommunestyret tar tertialrapporten for 1. tertial 2017 til etterretning.

Behandling i Teknikk-, miljø- og kulturutvalget - 01.06.2017

Teknikk-, miljø- og kulturutvalget sluttet seg til rådmannens innstilling.

Teknikk-, miljø- og kulturutvalget fremmer slik innstilling for kommunestyret:

Kommunestyret tar tertialrapporten for 1. tertial 2017 til etterretning.

Behandling i Økonomi- og planutvalget - 30.05.2017

Rådmann Randi Dyrnes orienterte innledningsvis.

Tertialrapportene fra tjenestene ble presentert på følgende:

- Assisterende rådmann Harriet Berntsen presenterte tertialrapporten for rådmannen og service- og informasjonsavdelinga.
- Økonomisjef Andrea Fivelstad presenterte tertialrapporten for økonomiavdelinga.
- Plansjef Anne Guri Aase presenterte tertialrapporten for plan-, miljø- og næringstjenesten.
- Rådmann Randi Dyrnes presenterte tertialrapporten for innvandrertjenesten.

Økonomi- og planutvalget sluttet seg enstemmig til innstillinga.

Økonomi- og planutvalgets innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret tar tertialrapporten for 1. tertial 2017 til etterretning.

Vedlegg

1	Rådmannen
2	Økonomiavdelingen
3	Personalavdelingen
4	Service- og informasjonsavdelingen
5	Innvandrertjenesten
7	Grunnskoletjenesten
8	Barnehagetjenesten
9	Helse- og barneverntjenesten
10	NAV
11	Pleie- og omsorgstjenesten
12	Plan, miljø og næringstjenesten
13	Kulturtjenesten
14	Kommunalteknisk tjeneste
15	Eiendomstjenesten
16	Oversikt behandlede ØP-saker - 1 tertial 2017
17	Behandlede saker OO 2017 - 1 tertial
18	Behandlede saker TMK 2017 - 1 tertial
19	Oversikt behandlede K-saker - 1 tertial 2017
20	Oversikt behandlede interpellasjoner - 1 tertial 2017
21	Oversikt behandlede DIS-saker - 1 tertial 2017

Saksopplysninger

Rapport fra Kulturtjenesten og konsesjonskraftsinntekter er ikke vedlagt. Prognosen viser at det er ingen kjente avvik på de områdene.

Med bakgrunn i årsbudsjett og prognose er det ingen kjente vesentlige avvik som gjelder tjenesteproduksjonen (tjenesteområdene 10 – 70).

Eneste kjente, vesentlige avviket er på tjenesteområde 80 Frie Inntekter. Når det gjelder frie inntekter, er det behov for å korrigere budsjettet, det vil si å redusere budsjettet inntekt fra ressurskrevende brukere, med kr 5 324 000. Motposten blir redusert pensjonskostnad, KLP. Se egen budsjettendringssak.

Finansposter: Det er tatt opp nytt lån til videreformidling (Startlån). Ytterligere låneopptak er ikke foretatt hittil i år. Finansområdet har lav risikoprofil med ordinære banklån og innskudd. Det er ingen kjente, vesentlige avvik på dette området. For 2. tertial 2017 blir det levert egen finansrapport.

Vurdering

Økonomisk rapportering for Sunndal kommune

Tabellen nedenfor viser en samlet oversikt over regnskap hittil i år sammenlignet med budsjett og prognosen for hele året sammenlignet med årsbudsjettet.

		Tall i hele 1000				
Tjeneste-område	Tjeneste-område	Regnskap HIÅ	Budsjett HIÅ	Avvik HIÅ	Budsjett i år	Ny prognose
10	Rådmannen	6 283	7 398	-1 115	23 411	23 411
11	Økonomiavdelingen	2 110	2 145	-35	6 316	6 316
12	Personalavdelingen	2 012	2 595	-583	7 195	7 195
14	Service- og informasjonsavdelingen	6 587	5 503	1 084	14 790	14 790
15	Innvandrertjenesten	-4 564	-392	-4 172	-7 173	-7 173
18	Konsesjonskraftinntekter	-1 500	-1 500	0	-6 000	-6 000
20	Grunnskoletjenesten	33 976	34 136	-160	94 372	94 372
21	Barnehagetjenesten	17 724	17 136	588	47 281	47 281
30	Helse-og barnevernstjenesten	10 660	10 735	-75	27 648	27 648
31	NAV	4 990	4 652	338	13 991	13 991
32	Pleie-og omsorgstjenesten	70 200	68 192	2 008	182 240	182 240
40	Plan, miljø- og næringstjenesten	2 851	2 936	-86	7 999	7 999
50	Kulturtjenesten	6 271	6 203	68	17 603	17 603
60	Kommunalteknisk tjeneste	1 659	3 098	-1 439	18 709	18 709
70	Eiendomstjenesten	10 587	10 379	208	26 915	26 915
80	Frie inntekter	-185 938	-187 963	2 024	-489 156	-483 832
90	Finansposter	8 785	12 502	-3 717	13 859	13 859
	Totalt	**-7 308**	**-2 246**	**-5 063**	**0**	**5 324**

Regnskap HIÅ (hittil i år) viser et mindreforbruk på 7,3 mill. Dette er 5 mill bedre enn periodisert budsjett.

Ny prognose på årsbasis viser merforbruk på 5,3 mill. Årsaken er for høyt budsjetterte inntekter fra ressurskrevende brukere på tjenenesteområde 80. Inntekten fra ressurskrevende brukere er innarbeidet i budsjettert på Pleie- og omsorgstjenesten. Det er behov for å korrigere årsbudsjettet med beløpet for at budsjettet fortsatt skal være i balanse.

Rådmannen – 1. tertialrapport 2016

MÅL OG TILTAK 2017

A. BRUKERE OG LOKALSAMFUNN

Mål 1. En robust kommune for fremtiden
- være blant de 25 % beste kommunene på kommunebarometeret

Tiltak

1. Strategisk vurdering av videre veivalg for Sunndal etter Stortingets behandling av kommune- og regionreformen våren 2017
   Rapport: ikke påbegynt
2. Strategisk vurdering av interkommunale samarbeid
   Rapport: ikke påbegynt
3. Delta i Samarbeidsforum for Sunndal DMS sammen med helseforetaket og berørte tjenester i kommunen. Tema: drift og videreutvikling av Sunndal DMS
   Rapport: årlig møte med helseforetaket er gjennomført
4. Kontroll og analyse av faktorene som inngår i kommunebarometeret
   Rapport: er startet opp

Mål 2. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020

Tiltak

5. Utarbeide en helhetlig informasjonsstrategi for Sunndal kommune
   Rapport: pågår
6. Samarbeide om næringsutvikling med Surnadal kommune (SUSU-programmet 2014-2017)
   Rapport: gjennomføres
7. God dialog med lokalt næringsliv: ordfører, rådmann og leder for Sunndal Næringsselskap avholder "næringsprat" med minst 8 bedrifter i Sunndal
   Rapport: Gjennomført næringsprat med 3 bedrifter i 1.tertial.

Mål 3. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Tiltak

8. Videreføre arbeidet med ROS-analyser for Sunndal
   Rapport: Fem ROS-analyser er gjennomført i løpet av 1. tertial 2017.
9. Aktiv bruk av det nasjonalt planleggingsverktøyet for beredskap (CIM)
   Rapport: gjøres, men vi kan fortsatt bli bedre
10. Bruke telefonvarsling («Varsling 24») til innbyggerne i særlige tilfeller
    Rapport: gjennomføres
11. Gjennomføre minst en beredskapsøvelse i hele eller deler av organisasjonen
    Rapport: ikke gjennomført

12. Gjennomføre opplæring/informasjon og møter i beredskapsråd, kriseledelse og beredskapssekretariat
Rapport: kriseledelsen har hatt flere møter, første møte i beredskapsrådet avholdes i mai

B. MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON

Mål 4. Lavt sykefravær (%)	2014	2015	2016	Mål 2017
Sunndal kommune totalt	6,6	6,8	6,6	6,0
Rådmannen m/staber (N = 24)	4,0	3,0	4,6	3,0

Tiltak

13. Aktiv forebygging og oppfølging i henhold til kommunens retningslinjer
Rapport: Pr. 1. tertial hadde Sunndal kommune hadde et samlet sykefravær på 7,1 % ***og*** rådmann med staber 5,5, %. Begge deler er høyre enn årets målsettinger.

Mål 5. Rasjonell administrativ organisering og effektiv drift

Tiltak

14. Gjennomgang av kommunens administrative organisering
Rapport: Ikke gjennomført
15. Gjennomføre prosjekt om forbedringstiltak
Rapport: Ikke gjennomført
16. Gjennomføre nytt system for regnskaps- og aktivitetsrapportering
Rapport: nytt forslag er utarbeidet, politisk vedtak gjøres i juni

Mål 6. Gode ledere - kompetente og tydelige arbeidsgivere

Tiltak

17. Alle ledere med personalansvar skal ha lovpålagt kurs i lov- og avtaleverk og arbeidsgivers styringsrett
Rapport: Ikke gjennomført
18. Gjennomføre tiltak som gir en felles forståelse av ansvar og pliktet knyttet til de ulike rollene i arbeidslivet: arbeidsgiver, arbeidstaker, verneombud, tillitsvalgt etc.
Rapport: Ikke gjennomført
19. Gjennomføre medarbeidersamtaler med rådmannens ledergruppe
Rapport: gjennomført

Mål 7. HMS: fullt forsvarlig arbeidsmiljø for alle ansatte basert på kommunens verdier respekt, omsorg og ansvar

Tiltak

20. HMS/arbeidsmiljø skal være tema på alle personalmøter i tjenestene og stabene
Rapport: Delvis gjennomført

21. Gjennomføre årlige vernerunder
    Rapport: Gjennomført
22. Alle ansatte oppfordres til fysisk aktivitet, sykle på jobb, StikkUt-turer etc.
    Rapport: gjennomføres

Mål 8. HMS: gode rutiner for internkontroll

Tiltak

23. Gjennomføre 4 møter pr. år i kommunens kvalitetsråd
    Rapport: Gjennomføres. Møtereferat legges ut på kommunens intranett
24. Gjennomføre opplæring av ansatte etter behov i kvalitetssystemet Compilo
    Rapport: Gjøres
25. Tertialvis gjennomgang av avviksrapporteringene totalt og pr. tjeneste og stab
    Rapport:
26. Følge opp prosjekt om informasjonssikkerhet og personvern gjennomført i 2016
    Rapport: Pågår

C. ØKONOMI

Mål 9. Sunn kommuneøkonomi og god budsjettstyring	**2014**	**2015**	**2016**	**Mål 2017**
- netto driftsresultat i % av brutto driftsutgifter	3,2	3,6	....	3,0
- overholde vedtatt kommunebudsjett	ja	ja	ja	ja

Tiltak

27. Månedlig regnskapsrapport fra staber og tjenester til rådmannen
    Rapport: Gjennomføres
28. Tertialvis mål- og tiltaksrapportering til politikerne
    Rapport: Gjennomføres

Mål 10. Overholde vedtatt budsjett for rådmannen

Tiltak

29. Løpende budsjettkontroll med månedlig regnskapsrapport til rådmannen
    Rapport: Gjennomføres
30. Tertialvis mål- og tiltaksrapportering til politikerne
    Rapport: Gjennomføres

2.3. BUDSJETT 2017

Ansvar		Regnskap HIÅ	Budsjett HIÅ	Avvik	Budsjett i år
	Totalt	**6 283**	**7 398**	**-1 115**	**23 411**
1000	Utgifter etter ØP-s bestemmelser	-85	23	-109	70
1010	Tilleggsbevilgninger	0	50	-50	150
1100	Ordfører	744	897	-153	2 576
1110	Rådmannen	1 563	1 420	143	3 905
1112	Sentral lønnsavsetning	0	0	0	11 765
1115	Vertskommunetilskudd	-1 003	-200	-803	-600
5600	Kirkelig administrasjon	5 065	5 208	-143	5 545

Ulike budsjettposter har vært omperiodisert siden forrige rapportering. Budsjettet er som forventet pr. dato.

Økonomisk rapportering for Sunndal kommune

Tabellen nedenfor viser en samlet oversikt over regnskap hittil i år sammenlignet med budsjett og prognosen for hele året sammenlignet med årsbudsjettet.

		Tall i hele 1000				
Tjeneste-område	Tjeneste-område	Regnskap HIÅ	Budsjett HIÅ	Avvik HIÅ	Budsjett i år	Ny prognose
10	Rådmannen	6 283	7 398	-1 115	23 411	23 411
11	Økonomiavdelingen	2 110	2 145	-35	6 316	6 316
12	Personalavdelingen	2 012	2 595	-583	7 195	7 195
14	Service- og informasjonsavdelingen	6 587	5 503	1 084	14 790	14 790
15	Innvandrertjenesten	-4 564	-392	-4 172	-7 173	-7 173
18	Konsesjonskraftinntekter	-1 500	-1 500	0	-6 000	-6 000
20	Grunnskoletjenesten	33 976	34 136	-160	94 372	94 372
21	Barnehagetjenesten	17 724	17 136	588	47 281	47 281
30	Helse-og barnevernstjenesten	10 660	10 735	-75	27 648	27 648
31	NAV	4 990	4 652	338	13 991	13 991
32	Pleie-og omsorgstjenesten	70 200	68 192	2 008	182 240	182 240
40	Plan, miljø- og næringstjenesten	2 851	2 936	-86	7 999	7 999
50	Kulturtjenesten	6 271	6 203	68	17 603	17 603
60	Kommunalteknisk tjeneste	1 659	3 098	-1 439	18 709	18 709
70	Eiendomstjenesten	10 587	10 379	208	26 915	26 915
80	Frie inntekter	-185 938	-187 963	2 024	-489 156	-483 832
90	Finansposter	8 785	12 502	-3 717	13 859	13 859
	Totalt	**-7 308**	**-2 246**	**-5 063**	**0**	**5 324**

Regnskap HIÅ (hittil i år) viser et mindreforbruk på 7,3 mill. Dette er 5 mill bedre enn periodisert budsjett.

Ny prognose på årsbasis viser merforbruk på 5,3 mill. Årsaken er for høyt budsjetterte inntekter fra ressurskrevende brukere på tjenenesteområde 80. Inntekten fra ressurskrevende brukere er innarbeidet i budsjettert på Pleie- og omsorgstjenesten. Det er behov for å korrigere årsbudsjettet med beløpet for at budsjettet fortsatt skal være i balanse.

Behandlede saker i økonomi- og planutvalget 2017 - 1. tertial

SA3:F49	Sakstittel	Arkivsak	Saksbeh	Kode	Merknader
PS 1/17	Plan-, miljø- og næringstjenesten - arealplanoppgaver 2017	2012/14	AAA	A	
PS 2/17	Reguleringsplan for grustak i Litldalen, 1. gangs behandling	2015/1765	BSK	B	Høringsfrist 27.03.17
PS 3/17	Reguleringsplan for rv. 70 Elverhøybrua - sluttbehandling	2010/282	MIE	K	
PS 4/17	Reguleringsplan for Hagan boligfelt, mindre endring av bestemmelsene, merknadsbehandling og vedtak	2013/229	BSK	A	
PS 5/17	Strategiplan for reiseliv i Sunndal - avslutning av reiselivssamarbeidet med Surnadal kommune og videre oppfølging av reiselivsarbeidet i Sunndal	2011/2112	EAE	A	
PS 6/17	Eierskapsmelding for Sunndal kommune - revisjon 2016. Utsatt sak	2010/1476	EAE	K	
PS 7/17	Lovlighetskontroll Aursjøvegen AS - avtale mellom Statkraft, Nesset kommune og Sunndal kommune	2016/16439	AAA	B	Oversendt Fylkesmannen. Forventet svar juni 2017
PS 8/17	Gnr. 50, bnr. 219, Lykkjevegen 14 - nybygg bolig. Behandling av klage på gitt ny byggetillatelse	2016/15356	HBA	A	Vedtaket stadfesta av Fylkesmannen
PS 9/17	Omlegging av VA-ledninger i Driva bru. Kostnadsdekning.	2014/1882	EML	K	
PS 10/17	Sunndal Næringspark - samarbeid om utbygging. Kjøp av areal til bobilparkering	2013/855	AAA	A	
PS 11/17	Sunndal boligbyggelag AL - utbetaling av resterende beløp av prosjekteringsmidler til heis i borettslag	2014/1773	AAA	K	
PS 12/17	Gnr. 49, bnr. 45, Skjøllandbakkan - innløsning av festegrunn m.v. - Godkjenning av kjøpekontrakt	2016/16899	MIE	K	
PS 13/17	Gnr. 48, bnr. 98, ungdomsskolen - innløsning av festetomt - godkjenning av kjøpekontrakt	2016/16548	MIE	K	
PS 14/17	Gnr. 50, bnr. 173, Ringvegen 2B-2D - midlertidig bruk, forsamlingslokale. Behandling av søknad om midlertidig dispensasjon	2016/16015	HBA	A	Mottatt søknad om ferdigattest
PS 15/17	Gnr. 115, bnr. 89, Ørsvikvegen 77 - nybygg hagestue - Behandling av dispensasjon fra reguleringsplan	2016/16349	MAS	U	Søknaden trukket
PS 16/17	Gnr. 7, bnr. 11 - næringsareal på Gjøra. Søknad om refusjon av kostnader til vegbygging	2015/1185	AAA	A	
PS 17/17	Ålvundeid bygdalag - søknad om tilskudd til finansiering av offentlig toalett og dusj	2016/16553	EAE	A	
PS 18/17	Søknad om godkjenning av økt bompengeavgift for vegen Røymo-Hallen	2016/16843	EAE	K	
PS 19/17	Behandling av søknad om kommunalt tilskudd - Landbruk Nordvest	2016/16504	KLA	A	
PS 20/17	Søknad om tilskudd til brøyting av Aursjøvegen 2017	2008/253	EAE	A	
PS 21/17	Søknad om tilskudd til Kristiansund Ballklubb (KBK)	2016/16691	HBE	A	
PS 22/17	Presisering av budsjettvedtaket 2017	2017/26	AFI	K	
PS 23/17	Rebudsjettering - investeringer - fra 2016 til 2017	2017/26	AFI	K	
PS 24/17	Utskifting av renovasjonsbil	2017/485	EML	K	

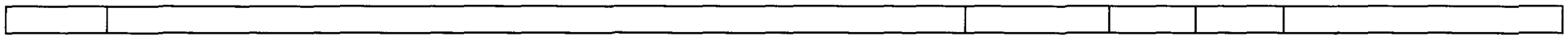
PS 25/17	Forslag til nytt system for regnskaps- og aktivitetsrapportering - foreløpig forslag	2016/14906	HBE	A	
PS 26/17	Strategi 2017-2020 - Orkide - Nordmøre regionråd	2017/498	RDY	K	
PS 27/17	Investeringsprogram for fylkesveger 2017-2023 - Uttale fra Sunndal kommune	2016/15423	AAA	A	
PS 28/17	Uttale fra Sunndal kommune om nasjonalt deponi av farlig avfall på Raudsand i Nesset kommune	2016/15114	AAA	K	
PS 29/17	Sunndalsøra sentrum - tidsbegrenset parkering - vurdering av merknader og godkjenning av oversiktsplan	2016/16768	MIE	A/O	Oversendelsesforslaget om meierikvartalet oversendt komm.tekn.tjeneste for videre oppfølging
PS 30/17	Reguleringsplan for næringsareal Gjøra, 1. gangs behandling	2016/15214	BSE	A	Høringsfrist 10.05.17
PS 31/17	Behandling av dispensasjon fra forbud mot tiltak nærmere sjø enn 100 meter	2017/14	MAS	A	
PS 32/17	Behandling av dispensasjon fra LNF-område i kommuneplan	2017/340	MAS	A	
PS 33/17	Behandling av dispensasjon fra arealformålet i reguleringsplan	2017/199	MAS	B	Fått varsel om at søknad om fradeling av mindre areal er underveis
PS 34/17	Gnr. 49, bnr. 35, skole- og idrettsparken I - festegrunn - godkjenning av avtale om regulering av festeavgift	2016/16914	MIE	A	
PS 35/17	Gnr. 49, bnr. 45, Skjøllandbakkan - innløsning av festegrunn m.v. - godkjenning av avtale om regulering av festeavgift/sluttoppgjør	2016/16899	MIE	A	
PS 36/17	Fiskerettighetshavere i Drivavassdraget - søknad om tilskudd til fangstrapporteringssystem	2017/267	EAE	A	
PS 37/17	Ny ambulansestasjon på Sunndalsøra - Avklaring av forhold mellom partene for tilskuddsutbetaling	2012/1277	RDY	A	Avventer svar fra Fylkesmannen
PS 38/17	Kommuneplan for Sunndal arealdelen, oppstart og utlegging av planprogram	2015/1705	BSK	A	Høringsfrist 30.06.17
PS 39/17	Regulering av driftsbudsjett og investeringsbudsjett - midlertidig bygg ved Sande skole	2017/26	AFI	K	
PS 40/17	Årsmelding 2016 for rådmannen	2017/654	HBE	A	
PS 41/17	Årsmelding 2016 - Økonomiavdelingen	2017/768	AFI	A	
PS 42/17	Årsmelding for service- og informasjonsavdelingen 2016	2017/654	HBE	A	
PS 43/17	Årsmelding 2016, Innvandrertjenesten	2008/1241	BMO	A	
PS 44/17	Årsmeldinger - Plan-, miljø- og næringstjenesten - Årsmelding 2016	2009/1101	AAA	A	
PS 45/17	Årsmelding 2016 for Sunndal kommunes næringsfond	2014/701	EAE	K	
PS 46/17	Innkjøpsreglement Sunndal kommune etter nytt lovverk om offentlige anskaffelser	2017/624	MHO	K	Utsatt. Ny behandling ØP 30.05.17
PS 47/17	Endring i vedtekter for Sunndal kommunes utdanningsfond	2016/15600	ILS	K	

PS 48/17	Reguleringsplan for Rådshammaren massetak - sluttbehandling	2015/21920	BSK	K	
PS 49/17	Reguleringsplan for Grødalen, mindre endring av plankart	2008/2680	BSK	A	
PS 50/17	Priser på tomter i kommunale boligfelt - fastsettelse av priser 2017-2018	2012/59	MIE	K	
PS 51/17	Behandling av midlertidig dispensasjon fra arealformålet i reguleringsplan	2017/406	MAS	A	
PS 52/17	Sunndal Næringspark - Kjøp av areal til bobilparkering	2013/855	AAA	A	
PS 53/17	Sunndal Nasjonalparksenter AS - avvikling	2008/2138	RDY	A	
PS 54/17	Støtte til deltakelse i Norway Cup 2017 - Care 24/7	2017/552	BRE	A	
PS 55/17	Tilskudd til 17. mai arrangement 2017	2017/495	TRO	A	
PS 56/17	Tilskudd til 1. mai-feiring 2017	2017/652	TRO	A	
PS 57/17	Vaskeri Sunndal AS - konkursbo og anmeldelse	2015/277	RDY	A	

Kode	Forklaring
A	Saken er avsluttet
B	Under behandling
O	Til videre oppfølging
K	Oversendt kommunestyret
U	Saken utgår

Behandlede saker i oppvekst- og omsorgsutvalget - 2017

Saksnr.	Sakstittel	Arkivsak	Saksbeh	Kode	Merknader
DIS 1/17	Kommunal forskrift om rett til sykehjemsplass eller tilsvarende bolig særlig tilrettelagt for heldøgns tjenester - kriterier og venteliste	2015/854	ABV	B	
PS 1/17	Trædalsstuene AS - søknad om skjenkebevilling ved Sunndal kulturhus	2017/12	EAE	A	
PS 2/17	Et mer demensvennlig samfunn - Årsmelding 2016	2015/2182	TRO		
PS 3/17	Kommunal forskrift om rett til sykehjemsplass	2015/854	ABV	B	
PS 4/17	Plan for psykisk helse og rusarbeid	2017/396	ANG	K	
PS 5/17	Ny evaluering av endret skolestruktur - praktisk gjennomføring	2016/16176	HBE	B	
PS 6/17	Årsmelding for pleie- og omsorgstjenesten 2016	2008/1236	ABV	K	
PS 7/17	Årsmelding 2016 NAV Sunndal	2017/769	ANG	K	
PS 8/17	Årsmelding 2016 Helse- og barneverntjenesten	2008/1185	KKO	K	
PS 9/17	Årsmelding for grunnskoletjenesten 2016	2008/1187	LHO	K	
PS 10/17	Årsmelding 2016 barnehagetjenesten	2017/749	MRE	K	
PS 11/17	Barnehageinntak 2017 - Status hovedinntak høst 2017	2016/16573	MRE	A	
PS 12/17	Phillipshaugen drift AS - nye drivere søker om skjenkebevilling ved Phillipshaugen Logde	2017/539	EAE	A	
PS 13/17	Gauldalsrock AS - søknad om skjenkebevilling for en enkelt anledning på Øratorget 23. og 24. juni 2017.	2017/631	EAE	A	
				Kode	Forklaring
				A	Saken er avsluttet
				B	Under behandling
				O	Til videre oppfølging
				K	Oversendt kommunestyret
				U	Saken utgår

0

	Behandlede saker i teknikk-, miljø- og kulturutvalget - 2017				
Saksnr.	**Sakstittel**	**Arkivsak**	**Salsbeh**	Kode	**Merknader**
PS 1/17	Hovedfordeling kulturmidler 2017	2014/133	OMA	A	Oversendelsesforslag kultur
PS 2/17	Virksomhetsplan 2017 - Eiendomstjenesten	2017/174	JHO	A	
PS 3/17	Landbruksplan for Sunndal 2018 - 2021 - oppstarting av planarbeid	2017/75	KLA	B	
PS 4/17	Valg av representanter til verneområdestyret for Trollheimen	2017/23	BSE	K	
PS 5/17	Uttalelse til søknad om endret krav av minstevannføring	2017/39	BSE	A	
PS 6/17	Virksomhetsplan for kommunalteknisk tjeneste 2017	2017/11	EML	A	
PS 7/17	Hovedplan VA 2017-2020	2017/7	EML	A	
PS 8/17	Behandling av tiltaksplan for trafikksikkerhet 2017	2017/124	GMT	A	
PS 9/17	Kommunalteknisk VA-norm for Sunndal kommune	2017/173	GMT	K	
PS 10/17	Prosjektgruppe "Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse " - fritak fra verv og valg av nytt medlem	2015/1872	PRA	A	
PS 11/17	Navn på bofellesskap	2008/943	OMA	A	
PS 12/17	Tilskudd til driversamling og kurs	2016/16893	OMA	A	
PS 13/17	Behandling av fradelingsaken etter jordloven	2016/16455	KLA	A	
PS 14/17	Behandling av omdisponeringssak, areal til ny kårbolig	2017/433	KLA	A	
PS 15/17	Melding om brannvernet 2016	2017/454	EML	A	
PS 16/17	Endring av Forskrift om husholdningsavfall for Sunndal kommune - unntak fra henteavstand	2012/1593	EML	K	
PS 17/17	Hjemmekompostering - avklaringer	2017/490	EML	A	
PS 18/17	Tiltaksplan kommunale veger og bruer 2017	2017/460	EML	A	
PS 19/17	Maskinkjøp - bruk av avsetninger 2017	2017/465	EML	A	
PS 20/17	Årsmelding 2016 - Eiendomstjenesten	2009/1085	JEH	K	
PS 21/17	Plan-, miljø- og næringstjenesten - Årsmelding 2016	2009/1101	AAA	K	

PS 22/17	Årsmelding kommunalteknisk tjeneste 2016	2008/1152	EML	K	
PS 23/17	Forslag til endringer i Forskrift om husholdningsavfall for Sunndal kommune, 2.gangs behandling	2012/1593	EML	K	
PS 24/17	Årsmelding 2016 - Kultur	2012/1102	OMA	K	
PS 25/17	Prosjekttilskudd 2017	16/106893		A	
				A	Saken er avsluttet
				B	Under behandling
				O	Til videre oppfølging
				K	Oversendt kommunestyret
				U	Saken utgår

	Behandlede saker i kommunestyret 2017 - 1. tertial				
Saksnr	**Sakstittel**	**Arkivsak**	**Saksbeh**	**Kode**	**Merknader**
PS 1/17	Eierskapsmelding for Sunndal kommune - revisjon 2016. Utsatt sak	2010/1476	EAE	A	
PS 2/17	Klientutvalget i Sunndal kommune	2017/272	JTE	A	
PS 3/17	Delegeringsreglement for Sunndal kommune 2017	2017/271	JTE	A	
PS 4/17	Reguleringsplan for rv. 70 Elverhøybrua - sluttbehandling	2010/282	MIE	A	
PS 5/17	Omlegging av VA-ledninger i Driva bru. Kostnadsdekning.	2014/1882	EML	A	
PS 6/17	Årsmelding Sunndal eldreråd 2016	2017/256	TRO	A	
PS 7/17	Et mer demensvennlig samfunn - Årsmelding 2016	2015/2182	TRO	A	
PS 8/17	Gnr. 49, bnr. 45, Skjøllandbakkan - innløsning av festegrunn m.v. - Godkjenning av kjøpekontrakt	2016/16899	MIE	A	
PS 9/17	Gnr. 48, bnr. 98, ungdomsskolen - innløsning av festetomt - godkjenning av kjøpekontrakt	2016/16548	MIE	A	
PS 10/17	Sunndal boligbyggelag AL - utbetaling av resterende beløp av prosjekteringsmidler til heis i borettslag	2014/1773	AAA	A	
PS 11/17	Søknad om godkjenning av økt bompengeavgift for vegen Røymo-Hallen	2016/16843	EAE	A	
PS 12/17	Minnestein over jøden David Glick	2016/16054	OMA	A	Seremoni med nedlegging 27.08.17
PS 13/17	Valg av representanter til verneområdestyret for Trollheimen	2017/23	BSE	A	
PS 14/17	Valg av nytt varamedlem til styret for Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal	2016/14649	TRO	A	
PS 15/17	Kontrollutvalget i Sunndal - årsmelding 2016	2017/360	BRE	A	
PS 16/17	Avvikling av kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal	2016/16518	RDY	A	
PS 17/17	Uttale fra Sunndal kommune om nasjonalt deponi av farlig avfall på Raudsand i Nesset kommune	2016/15114	AAA	A	Oversendt departementet.
PS 18/17	Beredskapsplan for Sunndal kommune - godkjenning	2011/546	HBE	A	
PS 19/17	Forslag til prosess og tilnærmingsmåte for budsjett 2018 og økonomiplan 2019 -2021	2017/491	AFI	A	Protokolltilførsel om opplæring i øk.forståelse: Drøftes med ØP
PS 20/17	Presisering av budsjettvedtaket 2017	2017/26	AFI	A	
PS 21/17	Rebudsjettering - investeringer - fra 2016 til 2017	2017/26	AFI	A	
PS 22/17	Eiendomsskatt - kraftanlegg - kapitaliseringsrenten	2009/2374	AFI	A	
PS 23/17	Utskifting av renovasjonsbil	2017/485	EML	A	

PS 24/17	Plan for psykisk helse og rusarbeid	2017/396	ANG	A	OO ikke oppnevnt repr. enda.
PS 25/17	Strategi 2017-2020 - Orkide - Nordmøre regionråd	2017/498	RDY	A	

Kode	Forklaring
A	Saken er avsluttet
B	Under behandling
O	Til videre oppfølging
U	Saken utgår

Behandlede interpellasjoner 2017 - 1. tertial

Saksnr	Sakstittel	Arkivsak	Saksbeh	Kode	Merknader
IN 1/17	Interpellasjon til kommunestyremøte 14.02.2017 - om endring av renovasjonsforskriften, fra Stig Rune Andreassen, FrP	2017/309	EML	A	
IN 2/17	Interpellasjon til kommunestyremøtet 29.03.2017 - Endring av kommunens møtereglement	2017/580		O	Sak legges fram i K høsten 2017

Kode	Forklaring
A	Saken er avsluttet
B	Under behandling
O	Til videre oppfølging
U	Saken utgår

Behandlede DIS-saker 2017 - 1. tertial

Saksnr	Sakstittel	Arkivsak	Saksbeh	Kode	Merknader
DIS 1/17 (ØP)	Budsjettrammer 2018-2021 og prosess - Drøftingssak	2017/491	AFI	A	

Kode	Forklaring
A	Saken er avsluttet
B	Under behandling
O	Til videre oppfølging
U	Saken utgår

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2017-1563/04
Arkiv: 216
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 07.09.2017

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 24/17	Kontrollutvalget	21.09.2017
	Kommunestyret	

FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKTET «BOSETTING OG INTEGRERING AV FLYKTNINGER MED SÆRLIG VEKT PÅ BARN OG UNGE SIN SITUASJON»

Sekretariatets innstilling

- Sunndal kommunestyre tar forvaltningsrevisjonsrapporten «**Bosetting og integrering av flyktninger med særlig vekt på barn og unge sin situasjon**» til etterretning og slutter seg til de anbefalingene som kommer fram i rapportens avsnitt 2.3, 3.3 og 4.3.

- Sunndal Kommunestyre ber rådmann om å sørge for at revisjonens anbefalinger i avsnitt 2.3, 3.3 og 4.3 blir fulgt og påse at dette arbeidet gjennomføres.

- Sunndal Kommunestyre ber Kontrollutvalget om å følge opp rapporten innen en periode på 12 – 18 mnd.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget i Sunndal behandlet i sitt møte 31.10.2016 sak 40/16 en bestilling av forvaltningsrevisjon om «Bosetting og integrering av flyktninger med særlig vekt på barn og unge sin situasjon». Dette med bakgrunn i kommunestyrets behandling og vedtak av plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019 i møte 05.10.2016, sak 64/16.
Vedtak i sak 43/16 i kontrollutvalget i Sunndal den 31.10.2016:

1. **Kontrollutvalget bestiller følgende forvaltningsrevisjonsprosjekt: «Bosetting og integrering av flyktninger med særlig vekt på barn og unge sin situasjon»:**
2.
- **Samordning av tjenester og tiltak**
- **Kvalifisering og integrering**
- **Økonomiforvaltning og ressursbruk**

3. **Undersøkelsen skal bygge på aktuelle problemstillinger som er skissert i saksframstillingen.**

4. **Prosjektet bestilles utført hos Møre og Romsdal Revisjon IKS.**

5. **Prosjektplan utarbeides og legges fram for kontrollutvalget.**

Kontrollutvalgets behandling i møte 31.10.2016:
Kontrollutvalget ønsker å gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt som retter seg mot bosetting og integrering av innvandrere med fokus på barn og unge som kommer sammen med

sine foreldre og hvordan disse integreres i lokalsamfunnet. De skal ha tilbud i barnehage, grunnskole og videregående skole. Asylmottak er ikke tema i dette prosjektet. Fokuset er på barns behov og vilkår som en sårbar gruppe. Hvordan lykkes Sunndal kommune med denne tjenesten og hva er utfordringene? Hvilke risikoområder foreligger, hvilke tiltak bør iverksettes for å redusere dette og hva kan en gjøre bedre på tjenesten og med de økonomiske rammer en har til disposisjon?

Kontrollutvalgets behandling i møte 31.01.2017:
Kontrollutvalget fikk i sak 05/17 til behandling prosjektplanen. Forvaltningsrevisor Einar Andersen redegjorde for prosjektplanen. Bestillingen oppfattes som tydelig og klar fra revisjonen sin side. Edel Hoem hadde en kommentar til metoden revisjonen har valgt og mente at en ikke bare burde intervjue voksne og ansatte, men for eksempel bruke videregående elever som intervjuere overfor flyktninger som er på samme alder. Da får en til en annen innfallsvinkel og spørsmål og svar fra de som skal integrere hverandre. En forventer at barn og unge sin stemme skal bli hørt.

En forventer tydelige anbefalinger i rapporten hva Sunndal kommune kan bli bedre på.

Kontrollutvalgets vedtak i møte 31.01.2017:
Kontrollutvalget godkjenner den fremlagte prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet "Bosetting og integrering av flyktninger med særlig vekt på barn og unge sin situasjon" med de merknader og tilføyelser som måtte fremkomme i møtet. Prosjektplanen danner grunnlaget for gjennomføringen av prosjektet.

Kontrollutvalget forventer å bli orientert om status i prosjektet og ta stilling til eventuelle endringer i prosjektplanen undervegs.

Kontrollutvalgets oppgaver ved forvaltningsrevisjon følger av kommunelovens § 77, nr. 4 og Forskrifter for kontrollutvalg, kap. 5.

Den 05.09.2017 mottar Kontrollutvalget i Sunndal utkast til rapport, og den 12.09.2017 oversendingsbrev vedlagt endelig rapport.

Under del 1.3 står det at revisjonen tok opp med sekretariatet om prosjektet også skulle omfatte enslige mindreårige asylsøkere, og fikk positiv tilbakemelding på dette.
Sekretariatet viste til kontrollutvalgets behandling i sak 40/2016 den 31.10.2016 der det står:
Kontrollutvalget ønsker å gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt som retter seg mot bosetting og integrering av innvandrere med fokus på barn og unge som kommer sammen med sine foreldre og hvordan disse integreres i lokalsamfunnet. De skal ha tilbud i barnehage, grunnskole og videregående skole. Asylmottak er ikke tema i dette prosjektet. Fokuset er på barns behov og vilkår som en sårbar gruppe. Hvordan lykkes Sunndal kommune med denne tjenesten og hva er utfordringene? Hvilke risikoområder foreligger, hvilke tiltak bør iverksettes for å redusere dette og hva kan en gjøre bedre på tjenesten og med de økonomiske rammer en har til disposisjon?

Sekretariatet konfererte med leder av kontrollutvalget som også bekreftet at prosjektet ikke skulle omhandle enslige mindreårige asylsøkere. Dette ble kommunisert til revisjonen.

Enslige mindreårige asylsøkere var heller ikke tema i prosjektplanen som ble vedtatt i kontrollutvalget 31.01.2017, sak 05/2017.

Vedlagt saken følger:

- Følgebrev fra kommunerevisjonen til Forvaltningsrevisjonsprosjektet om «Bosetting og integrering av flyktninger med særlig vekt på barn og unge sin situasjon», datert 12.09.2017.

- Forvaltningsrevisjonsrapport «Bosetting og integrering av flyktninger med særlig vekt på barn og unge sin situasjon», datert 12.09.2017.

VURDERING
Rapporten er levert innen avtalt tid. Kontrollutvalget vurderer rapporten slik at revisjonen har svart på de problemstillinger og spørsmål som er stilt og som går fram av vedtatt prosjektplan:

Tema 1: Samordning av tjenester og tiltak
Funn:
- Revisjonens undersøkelse viser at Sunndal kommune kan ha et forbedringspotensial når det gjelder kultur for samhandling og samordning mellom tjenesteleverandørene.
- Det kommer fram i undersøkelsen at enslige mindreårige og tidligere enslige mindreårige i bofellesskap kan trenge noe mer oppfølging.
- Behovet for mer kompetanse på noen områder blir påpekt. Informasjonsutvekslingen mellom tjenesteleverandørene kan bli bedre.
- Undersøkelsen viser at kapasiteten kan være noe ulik i de ulike enhetene som leverer tjenester. Dette vil kunne kreve noe ekstra fra enkelte tjenesteleverandører.
- Det kan være grunnlag for å se nærmere på om informasjonsutvekslingen og kapasiteten i alle enheter er tilfredsstillende.
- Det er utfordringer knyttet til at flyktningene er ulike, og at tilbudet ut fra dette i enda større grad bør tilpasses den enkelte for å lykkes med integrering.
- En større satsing på ungdom som integrerer ungdom kan være aktuelt.
- En bør vurdere om det ytterligere kan gjøres mer for å legge til rette for frivilligheten og kultur og fritidstilbudet.

Anbefalinger:
Basert på dette gis det følgende anbefalinger:

- Sunndal kommune bør vurdere om det er behov for å se nærmere på organiseringen av bofellesskap for enslige mindreårige og tidligere enslige mindreårige.

- Sunndal kommune bør vurdere kapasiteten i de ulike enhetene og videreutvikle samarbeidet herunder informasjonsutvekslingen.

- Sunndal kommune bør vurdere om det ytterligere kan gjøres mer for å legge til rette for frivilligheten og kultur og fritidstilbudet.

Tema 2: Kvalifisering og integrering
Funn:
- Sunndal kommune bør videre vurdere om det i større grad bør legges til rette for samarbeid om utformingen av introduksjonsprogrammet.
- Det er utfordringer knyttet til ulike tradisjoner/ kulturer, at foreldrene ikke alltid vet hva som blir forventet av de i Norge, og at det er usikkerhet knyttet til om kommunen når fram med informasjon.
- En merker seg at det ikke er noe systematisk opplegg eller samarbeid knyttet til barn og unge. Barn og unge får indirekte fokus gjennom tiltak rettet mot foreldrene, og gjennom

fokus på de voksenes integrering gjennom arbeid og utdanning.

Anbefalinger:
Basert på dette gis det følgende anbefalinger:

- Sunndal kommune bør vurdere om det i større grad bør legges til rette for samarbeid om introduksjonsprogrammet.

Tema 3: Økonomiforvaltning og ressursbruk

Funn:

- Årsoverskudd eller deler av dette, blir avsatt til **flyktningefond**. (disposisjonsfond) Det framgår av protokoll ved behandling av årsregnskap for 2016, at av det samla mindreforbruket i 2016, er 9,8 mill. kroner vedtatt avsatt til flyktningefond. Per 31.12 2016 var flykningefondet 13,6 mill. kroner. Revisjonen har ikke gått nærmere inn på bakgrunnen for mindreforbruket. En grunn er at det statlige tilskuddet kan komme ett år, mens utgiftene kan komme senere.
- Flyktningefond/disposisjonsfond blir brukt til «ekstraordinære» forhold som etablering av innføringsklasse, 2-årig prosjektstilling ved NAV, samarbeid med videregående skole om etablering av tilbud til voksne. Kommunestyret disponerer midlene.
- Det er ikke egen plan for flyktningetjenesten. Det er skepsis til dette da flyktninger skal bruke det vanlige tjenestetilbudet. Det blir pekt på at det ikke er så mye spesielt for flyktninger. De vanlige tjenestene skal brukes.
- Revisjonen har i denne rapporten ikke gått inngående inn i budsjett og regnskap og forvaltningen av midlene. Revisjonen har derfor ikke grunnlag for å gi vurderinger knyttet til forvaltningen av midlene.

Anbefalinger:
Ingen.

Kontrollutvalget innstiller på at Sunndal Kommunestyre vedtar å be rådmannen om å sørge for at revisjonens anbefalinger i avsnitt 2.3, 3.3 og 4.3 blir fulgt og påse at dette arbeidet gjennomføres.

Kontrollutvalget innstiller på at Sunndal Kommunestyre vedtar at Kontrollutvalget følger opp rapporten innen en periode på 12 – 18 mnd.

Sveinung Talberg
rådgiver

MØRE OG ROMSDAL REVISJON IKS

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Kommunenr: 1563
Dato: 12 SEPT 2017
Saks og Arkivnr: 1563
Løpenr: 243/17
Arkivkode: 216
Gradering: -

Kontrollutvalget i Sunndal kommune
v/ Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Rådhusplassen 1
6413 Molde

Deres referanse:	Vår referanse:	Arkivkode:	Sted/dato
	Einar Andersen	R11	Molde, 12.9.2017

Forvaltningsrevisjonsprosjekt om bosetting og integrering av flyktninger

Møre og Romsdal Revisjon IKS viser til kontrollutvalgets bestilling av forvaltningsrevisjon om bosetting og integrering av flyktninger med særlig vekt på barn og unge sin situasjon.

Prosjektet er gjennomført, og rapport følger vedlagt for behandling av Kontrollutvalget i Sunndal kommune. Rapporten oversendes kun elektronisk.

Med hilsen

Einar Andersen
Forvaltningsrevisor

Vedlegg:
- Rapport om bosetting og integrering av flyktninger med særlig vekt på barn og unge sin situasjon

Kopi med vedlegg:
- Sunndal kommune v/ rådmann

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Sunndal kommune

Bosetting og integrering av flyktninger med særlig vekt på barn og unge sin situasjon

Forvaltningsrevisjon

Møre og Romsdal Revisjon IKS er et interkommunalt selskap som eies av Aukra, Eide, Frænа, Gjemnes, Molde, Nesset, Rauma, Sunndal, Vestnes, Kristiansund, Smøla, Halsa, Surnadal, Rindal, Averøy, Tingvoll, Aure og Møre og Romsdal fylkeskommune. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for eierkommunene. Selskapet ble etablert 1.2.2017.

Forord

Møre og Romsdal Revisjon IKS har utført undersøkelse om bosetting og integrering av flyktninger med særlig vekt på barn og unge sin situasjon etter bestilling fra Kontrollutvalget i Sunndal kommune.

Forvaltningsrevisjon er del av kommunestyrets tilsyn med kommunens forvaltning (kommunens egenkontroll), og er hjemla i kommuneloven § 77 og § 78, og forskrift om revisjon. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Forvaltningsrevisjonen skal blant annet:

- undersøke om kommunens virksomhet skjer i tråd med gjeldende lover og regler og kommunens egne planer og vedtak
- sikre at kommunen drives på en måte som ivaretar innbyggernes behov og rettigheter best mulig
- bidra til bedre måloppnåelse og økt kvalitet på tjenestene i kommunen (Kontrollutvalgsboken)

Revisjonen er utført av våren/sommeren 2017.

Anny Sønderland avsluttet sitt arbeidsforhold i Møre og Romsdal Revisjon IKS 31.8.2017. Hun gjennomførte prosjektet som oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor fram til dette tidspunktet.

Møre og Romsdal Revisjon IKS ønsker å takke Sunndal kommune for godt samarbeid.

Molde, 12.9.2017

Anny Sønderland
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Einar Andersen
Forvaltningsrevisor

SAMMENDRAG **5**

1. INNLEDNING **7**

1.1 BAKGRUNN 7
1.2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER 7
1.3 AVGRENSNING AV UNDERSØKELSEN 8
1.4 METODE OG DATA 8
1.5 KORT OM BOSETTING OG INTEGRERING AV FLYKTNINGER 9
1.6 HØRING 12

2. SAMORDNING AV TJENESTER OG TILTAK **13**

2.1 PROBLEMSTILLING OG REVISJONSKRITERIER 13
Problemstilling *13*
Revisjonskriterier *13*
2.2 FAKTA OG BESKRIVELSE 13
Generelt *13*
Organisering, ansvarsfordeling og samordning *13*
Bofellesskap nåværende og tidligere enslige mindreårige *16*
Kapasitet og kompetanse *17*
Involvering - brukertilpassing *18*
Frivillighet, kultur og fritidstilbud *19*
2.3 VURDERING OG ANBEFALING 21
Vurdering *21*
Anbefaling *22*

3. INTRODUKSJONSPROGRAMMET **22**

3.1 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER 22
Problemstilling *22*
Revisjonskriterier *23*
3.2 FAKTA OG BESKRIVELSE 23
Introduksjonsprogrammet i Sunndal *23*
Samarbeid om introduksjonsprogrammet *25*
Individuell plan *25*
Foreldrerollen *27*
3.3 VURDERING OG ANBEFALING 28
Vurdering *28*
Anbefalinger *29*

4. ØKONOMIFORVALTNING OG RESSURSBRUK **29**

4.1 PROBLEMSTILLING 29
4.2 FAKTA OG BESKRIVELSE 29
4.3 VURDERING OG ANBEFALING 32
Vurdering *32*

5. VEDLEGG **34**

Vedlegg 1: Kilder til revisjonskriterier *34*
Vedlegg 2: Organisering Sunndal kommune *39*
Vedlegg 3: Befolkningsdata m.m. *42*

Sammendrag

Kontrollutvalget i Sunndal kommune har bestilt forvaltningsrevisjonsprosjekt om bosetting og integrering av innvandrere. Fokus i prosjektet skal være på barn og unge som kommer sammen med sine foreldre og hvordan disse integreres i lokalsamfunnet.

Basert på bestilling fra kontrollutvalget er følgende problemstillinger undersøkt:

- Har Sunndal kommune hensiktsmessig system for samordning av tjenester og tiltak?
- Sikrer Sunndal kommune at introduksjonsprogrammet tilrettelegger for integrering?
- Økonomiforvaltning og ressursbruk

Anbefaling

Gjennomført undersøkelse viser at det er forbedringspunkter. Det gis tre anbefalinger:

1) Sunndal kommune bør vurdere kapasiteten i de ulike enhetene og videreutvikle samarbeidet herunder informasjonsutvekslingen.
2) Sunndal kommune bør vurdere om det ytterligere kan gjøres mer for å legge til rette for frivilligheten og kultur og fritidstilbudet.
3) Sunndal kommune bør vurdere om det i større grad bør legges til rette for samarbeid om introduksjonsprogrammet.

Samordning av tjenester og tiltak

Revisjonens undersøkelse viser at Sunndal kommune i stor grad har en hensiktsmessig organisering med en klar ansvarsfordeling. Flyktninger får tjenester fra ulike enheter og skal ha tjenester på like linje med andre innbyggere. Revisjonens undersøkelse viser at Sunndal kommune kan ha et forbedringspotensial når det gjelder kultur for samhandling og samordning mellom tjenestene.

Revisjonens undersøkelse viser at Sunndal kommune i stor grad har tilfredsstillende kompetanse. Det blir gjennomført kompetanseutvikling, og behovet for mer kompetanse på noen områder blir påpekt. Informasjonsutvekslingen kan bli bedre.

Undersøkelsen viser at kapasiteten kan være noe ulik i de ulike enhetene. Flyktninger skal, slik det blir understreket i undersøkelsen, ha tilbud på linje med andre innbyggere. Samstundes viser undersøkelsen at det vil kunne kreve noe ekstra fra enkelte tjenester.

Undersøkelsen viser at det kan være grunnlag for å se nærmere på om informasjonsutvekslingen og kapasiteten i alle enheter er tilfredsstillende.

Sunndal kommune involverer flyktningene. Det kommer fram at det er tett kontakt mellom flyktningene og innvandrertjenesten og at brukermedvirkning blir vektlagt som for andre brukere av kommunale tjenester. Brukerinvolvering og brukertilpasning skal være sentralt i all kommunal tjenesteyting herunder nyttiggjøre/etterspørre de ressursene som flyktningene representerer.

Det kommer fram i undersøkelsen at det er utfordringer knyttet til at flyktningene er ulike, og at tilbudet ut fra dette i enda større grad bør tilpasses den enkelte for å lykkes med integrering.

Sunndal kommune legger til rette for frivillighet blant annet gjennom egen stillingsressurs ved flyktningkontoret. I forhold til integrering av barn og unge kommer det fram at fritidstilbudet er sentralt. Undersøkelsen viser at en større satsing på ungdom som integrerer ungdom kan

være aktuelt. Sunndal kommune bør vurdere om det ytterligere kan gjøres mer for å legge til rette for frivilligheten og kultur og fritidstilbudet.

Introduksjonsprogrammet
Undersøkelsen viser at introduksjonsprogrammet får positive tilbakemeldinger. Målt i andel som går over til utdanning eller arbeid, har kommunen et godt resultat. Det blir framhevet at arbeid og utdanning er det viktigste i forhold til integrering, og det er også dette Sunndal kommune har fokus på. De voksne flyktningene får et systematisk opplegg.

Flere enheter er involvert i gjennomføringen av introduksjonsprogrammet. Ulike enheter deltar ikke i utformingen av programmet med unntak for den delen de får ansvaret for. Sunndal kommune gjennomfører og rullerer individuell plan. I planen vektlegges arbeid og utdanning. Programrådgivere i samarbeid med bruker/flyktning er sentral ved utarbeiding av individuell plan.

Sunndal kommune bør videre vurdere om det i større grad bør legges til rette for samarbeid om utformingen av introduksjonsprogrammet.

Undersøkelsen viser at det er fokus på foreldrerollen, og at det blir gitt opplæring om dette. Det kommer fram at det er utfordringer knyttet til ulike tradisjoner/ kulturer, at foreldrene ikke alltid vet hva som blir forventet av de i Norge, og at det er usikkerhet knyttet til om kommunen når fram med informasjon. Sunndal kommune bør fortsatt prioritere dette arbeidet.

Introduksjonsprogrammet har ikke fokus på barn og unge. Barn og unge får indirekte fokus gjennom tiltak rettet mot foreldrerollen, og gjennom fokus på de voksnes integrering gjennom arbeid og utdanning.

Økonomiforvaltning og ressursbruk
Revisjonens undersøkelse viser at Sunndal kommune har fokus på kostnadskontroll. Tjenesten har et mindreforbruk og har opparbeidet fond. Revisjonen har ikke gått nærmere inn på bakgrunnen for mindreforbruket. En grunn er at det statlige tilskuddet kan komme ett år, mens utgiftene kan komme senere.

Det er månedlig rapportering til rådmannen og tertialrapportering til politisk nivå.

Integreringstilskuddet er ikke øremerka midler. Dette gir mulighet for lokale prioriteringer og tilpasninger innenfor overordna føringer. Når kommunen bosetter flyktninger, er dette noe som har betydning for så å si hele den kommunale drift/tjenesteyting.

Integreringstilskuddet blir ført på innvandrertjenesten, og det er system med avtaler, som godkjennes av rådmannen, og refusjon av utgifter mellom enheter. Dette gjelder også internt i enheten.

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Sunndal kommunestyre vedtok ***Plan for forvaltningsrevisjon 2016 til 2019*** i møte 5.10.2016 (sak 64/2016). Kontrollutvalget bestilte med bakgrunn i planen følgende prosjekt i møte 31.10.2016 (sak 40/2016):

1. Kontrollutvalget bestiller følgende forvaltningsrevisjonsprosjekt:
   «Bosetting og integrering av flyktninger med særlig vekt på barn og unge sin situasjon»
   - Samordning av tjenester og tiltak
   - Kvalifisering og integrering
   - Økonomiforvaltning og ressursbruk
2. Undersøkelsen skal bygge på aktuelle problemstillinger som er skissert i saksframstillingen.
3. Prosjektet bestilles utført hos Møre og Romsdal Revisjon IKS.
   Prosjektplan utarbeides og legges fram for kontrollutvalget.

I protokoll til sak 40/2016 opplyses det følgende under overskriften: «Kontrollutvalgets behandling»:

> Kontrollutvalget ønsker å gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt som retter seg mot bosetting og integrering av innvandrere med fokus på barn og unge som kommer sammen med sine foreldre og hvordan disse integreres i lokalsamfunnet. De skal ha tilbud i barnehage, grunnskole og videregående skole. (Asylmottak er ikke tema i dette prosjektet.) Fokuset er på barns behov og vilkår som en sårbar gruppe.

Kontrollutvalgets behandla prosjektplan i møte 31.1.2017 (sak 05/2017) og gjorde slikt vedtak:

> Kontrollutvalget godkjenner den fremlagte prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet "Bosetting og integrering av flyktninger med særlig vekt på barn og unge sin situasjon" med de merknader og tilføyelser som måtte fremkomme i møtet. Prosjektplanen danner grunnlaget for gjennomføringen av prosjektet.
>
> Kontrollutvalget forventer å bli orientert om status i prosjektet og ta stilling til eventuelle endringer i prosjektplanen undervegs.

1.2 Problemstillinger og revisjonskriterier

Problemstillinger
Det skal utarbeides problemstillinger for den enkelte forvaltningsrevisjonen.

Basert på bestilling fra kontrollutvalget har dette prosjektet følgende problemstillinger:

- Har Sunndal kommune hensiktsmessig system for samordning av tjenester og tiltak?
- Sikrer Sunndal kommune at introduksjonsprogrammet tilrettelegger for integrering?
- Økonomiforvaltning og ressursbruk

Nærmere konkretisering framgår i de ulike kapitlene som omhandler disse problemstillingene.

Revisjonskriterier
Med utgangspunkt i problemstillingene skal det etableres revisjonskriterier. Revisjonskriterier er de krav, normer og/ eller standarder som kommunen skal revideres/ vurderes i forhold til.

Revisjonskriteriene skal være begrunnet i, og utledet fra, autoritative kilder innenfor det reviderte området.

Med bakgrunn i kildene vil revisjonen utlede konkrete revisjonskriterier som er relevante for de aktuelle problemstillingene som blir valgt. Nærmere konkretisering framgår i de ulike kapitlene.

1.3 Avgrensning av undersøkelsen

Sunndal kommune yter tjenester overfor flyktninger og innvandrere på flere tjenesteområder, der oppfølging av asylsøkere, bosetting av flyktninger og tilbud om introduksjonsprogram er de mest sentrale områdene. Forvaltningsrevisjonsprosjektet vil rettes mot flyktninger som er bosatt i Sunndal kommune på forespørsel fra IMDi (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) og som har rettigheter i forhold til introduksjonsloven.

Revisjonen vil i samsvar med kontrollutvalget bestilling vektlegge situasjonen for barn og unge. Revisjonen har fokus på interne forhold i kommunen inklusiv NAV, og har ikke vektlagt samarbeid med sentrale aktører som næringsliv, fylkeskommune og helseforetak i denne undersøkelsen.

Innvandreres levekår og barnefattigdom blant innvandrere har ikke fokus i undersøkelsen.

Flyktningkontoret disponerer kommunale og private boliger til flyktninger som blir bosatt etter avtale med IMDI og som selv ikke har klart å finne egnet bolig på det private markedet. Boligen er ment å være et midlertidig bosted inntil flyktningen selv skaffer seg annen bolig enten ved kjøp eller leie. (Hjemmesiden) Sunndal kommune har Boligsosial handlingsplan for Sunndal kommune 2015-2018 Prioriterte målgrupper for 2015-2018, blant annet flyktninger. Revisjonen går ikke nærmere inn på forhold knyttet til boligsituasjonen.

Revisjonen tok opp med sekretariatet om prosjektet også skulle omfatte enslige mindreårige asylsøkere, og fikk positiv tilbakemelding på dette. På bakgrunn av dette ble det blant annet gjennomførte samtaler med fire personer som har vært mindreårige asylsøkere, men som nå er over 18 år. Revisjonen har valgt å legge inn faktaopplysninger om dette i rapporten.

1.4 Metode og data

Undersøkelsen skal baseres på Norges Kommunerevisorforbunds (NKRF) standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001). Metodene som vil bli benyttet i prosjektet er dokumentanalyse, intervju/ samtaler og spørreundersøkelse. Revisjonen har intervjuet sentrale personer i kommunen. I tillegg har revisjonen brukt dokumenter utarbeidet av Sunndal kommunen, og statistikk utarbeidet av SSB, IMDi og Sunndal kommune. Revisjonen har som del av prosjektet gjennomført en spørreundersøkelse, og hatt samtaler med et utvalg flyktninger.

Spørreskjema ble sendt til 40 personer. Det kom inn 29 svar. En eller flere fra følgende enheter fikk tilsendt undersøkelsen:

- Barnehagetjenesten
- Grunnskoletjenesten
- Helse og barneverntjenesten

- Innvandrertjenesten
- NAV Sunndal
- Pleie og omsorgstjenesten
- Kulturtjenesten
- Plan-, miljø- og næringstjenesten

Revisjonen vil påpeke at resultatet fra spørreundersøkelse må tolkes med forsiktighet. Noen uttrykte at det kan være vanskelig å svare på spørsmålene, fordi kunnskapen om feltet var for lite. Det blir også nevnt at noen spørsmål er vanskelig å svare på da det er store variasjoner blant flyktningene når det for eksempel gjelder kunnskap om norsk kultur.

Det har vært samtale med:
- rådmann og leder for Innvandrertjenesten (oppstartsmøte)
- flyktningkonsulent
- programansvarlig introduksjonsordninga
- økonomisjef og økonomikonsulent
- leder EM-avdeling (enslige mindreårige)
- representanter fra ungdommens kommunestyre (en som gikk på videregående, og en som gikk på ungdomsskolen)
- fire som har vært enslige mindreårige flyktninger og som nå er over 18 år - to jenter og to gutter. En ansatt ved flyktningtjenesten deltok som tolk.

Det blir ikke vanligvis utarbeidet tallmateriale som gjør en i stand til å skille ut flyktninger/flyktningbarn i statistikk. Revisjonen har heller ikke vektlagt å framskaffe slikt tallmateriale ut over det som framgår i KOSTRA. Fra kommunens side blir det for skole for eksempel framhevet at dette er positivt og et tegn på at flyktninger ses på som ordinære elever.

1.5 Kort om bosetting og integrering av flyktninger

Innvandrer er definert som person som flytter til et annet land med sikte på varig opphold. En person kalles asylsøker når han eller hun har søkt om beskyttelse (asyl) i Norge, og ikke har fått søknaden sin endelig avgjort. En flyktning er en person som fyller kravene til å få beskyttelse (asyl) i Norge. (https://www.udi.no/ord-og-begreper/) Hovedmålet for integrering er at alle som bor i Norge skal få bruke ressursene sine og bidra til fellesskapet.(Regjeringen.no)

Hvert år inngår staten ved Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) en rammeavtale med norske kommuner om bosetting av et visst antall flyktninger. Bosetting av flyktninger er en frivillig oppgave for kommunene, og i de avtalene som inngås, spesifiseres antallet, mens antall familiegjenforeninger ikke lar seg tallfeste og dermed kommer som tillegg.

Sunndal kommune har bosatt over 760 flyktninger siden 1988. (Hjemmesiden) Av disse bor fortsatt 347 + 52 barn som er født etter bosetting i kommunen.

En oversikt over innvandrere etter et utvalg nasjonaliteter for perioden 2013 til 2015 i Sunndal kommune vises i vedlegg 3. Flyktningene kommer i første rekke fra **Eritrea deretter Somalia, Afghanistan, Iran, Irak og Etiopia**. Flytninger utgjør over halvparten av innvandrerne i kommunen.

Andel innvandrerbefolkning i Sunndal kommune ligger samlet sett lavere enn Møre og Romsdal og kommunegruppen (vel 10 % i 2016), mens andel innvandrerbefolkning i alderen 0-16 år ligger på nivå med landet uten Oslo og høyere enn Møre og Romsdal og kommunegruppen (vel 15 % i 2016).
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage var ca. 19 % i 2016, og andel elever i grunnskolen som får morsmålsundervisning var knapt 6 %. Dette er høyere enn landet, Møre og Romsdal og kommunegruppen.
Vi viser til vedlegg 3 der en del data og statistikk blir presentert. Dette er i første rekke bakgrunnsinformasjon.
For perioden 2005-2019 er det fattet følgende vedtak om bosetting i Sunndal kommune:

År	Vedtak i Kommunestyret inkludert EM (enslige mindreårige flyktninger)	Bosatt inkl. EM (enslige mindreårige)	Familiegjenforente i tillegg
2005	Inntil 15	15 inkludert 1 EM	0
2006	Inntil 15	12	14
2007	Inntil 20	8	12
2008	Inntil 20	19 inkludert 4 EM	5
2009	Inntil 20	14 inkludert 4 EM	6
2010	30	30 inkludert 6 EM	9
2011	20	21 inkludert 5 EM	17
2012	25	27 inkludert 4 EM	11
2013	25	42 inkludert 4 EM	7
2014	37	37 inkludert 3 EM	13
2015	40	40 inkludert 8 EM	17
2016	40	40 inkludert 8 EM	7
2017	45 + 5 EM (IMDi har senere redusert antallet til 30 inkludert 4 EM)		

Kilde: Sunndal kommune

Sunndal kommune ble nominert til IMDi Midts Bosettingspris 2015, på bakgrunn av blant annet:

- Ekstraordinær innsats for å bosette mange flyktninger i 2015.
- Planmessig og langsiktig bosettings- og integreringsarbeid med god forankring i kommunen og kommunens ordinære planverk.

Folkehelseprofil for Sunndal 2017 viser at andelen barn (0-17 år) som bor i husholdninger med lav inntekt er høyere enn landet som helhet. Lav inntekt defineres her som under 60 prosent av nasjonal medianinntekt.

Generelt om integrering
Introduksjonsordningen er det største integreringspolitiske tiltaket i Norge noensinne. Antall deltakere i ordningen er nær tredoblet siden 2005. Seks av ti personer som har deltatt, er i arbeid eller utdanning etter endt program. Dette er målsettingen med ordningen. Menn under 30 år når målet om at minst 70 prosent skal være aktive på arbeids- eller utdanningsmarkedet. Blant kvinnene gjelder dette kun halvparten. Yngre deltakere gjør det bedre enn eldre. SSB

Innvandrere i Norge deltar i arbeidslivet i høyere grad enn i mange andre OECD-land, men også i Norge har innvandrere lavere yrkesdeltakelse enn befolkningen for øvrig. Det er store forskjeller i sysselsettingen mellom personer med ulik landbakgrunn, botid i Norge, innvandringsgrunn, og mellom kvinner og menn. De som har kommet til Norge som flyktninger, som har lavt utdanningsnivå og kort botid i Norge, har lavere sysselsetting enn snittet blant innvandrere. (IMDi)

Innvandreres levekår bedres med økt botid i Norge, men i gjennomsnitt har de dårligere levekår og lavere inntekt enn resten av befolkningen. Innvandrerbarn er i større grad rammet av barnefattigdom. (IMDi)

Norskfødte med innvandrerforeldre gjør det bedre enn foreldregenerasjonen. Det er likevel store forskjeller i for eksempel yrkesdeltaking og inntektsnivå mellom innvandrere fra ulike land. (SSB)

Barn og unge med innvandrerbakgrunn er overrepresentert når det gjelder mottak av barnevernstjenester. Det er særlig barn og unge som er født utenfor Norge som er overrepresentert. Det er særlig innvandrere i aldersgruppen 13-17 år som skiller seg ut med en stor andel som fikk tiltak fra barnevernet. (Enslige mindreårige flyktninger faller innenfor denne kategorien.) (IMDI Barnevern)

Frafallet (i videregående skole) er større, til dels mye større, for gutter enn for jenter i alle grupper, og større på yrkesfaglige enn på studieforberedende utdanningsprogrammer. Frafallet er aller størst for innvandrergutter. (SSB)

Innvandrerbefolkningen er svært sammensatt når det gjelder alder, kjønn, opprinnelsesland, sosioøkonomisk status, innvandringsgrunn og oppholdstid. Det er derfor store helsemessige forskjeller mellom ulike innvandrergrupper. Helseutfordringer blant innvandrere må også sees i lys av at innvandrere i snitt har dårligere levekår enn resten av befolkningen. (IMDi Helse) Alle innvandrergrupper bruker betydelig mindre alkohol enn befolkningen ellers. Dermed er alle problemer knyttet til alkoholinntak redusert i disse gruppene. (Folkehelseinstituttet)

Definisjoner

I rapporten nyttes noen betegnelser. Revisjonen ser det som formålstjenlig å forklare betydningen av de mest nyttede betegnelses. Informasjonen undere er i hovedsak hentet fra UDI sin hjemmeside: www.udi.no/ord-og-begreper/

Asylsøker

Asylsøker er en person som har søkt om beskyttelse (asyl) i Norge, og ikke har fått søknaden sin endelig avgjort. En person er bare asylsøker fra han eller hun har meldt seg for politiet i Norge og søkt om beskyttelse (asyl), fram til UDI eller UNE har behandlet søknaden og fattet et endelig vedtak. Når asylsøkere har fått endelig svar på søknadene sine, kalles de ikke lenger asylsøkere. Hvis de får positivt svar på søknaden, får de oppholdstillatelse som flyktning eller på humanitært grunnlag. Hvis de får endelig avslag på søknaden fra UDI eller UNE, må de reise ut av Norge.

Flyktning

En flyktning er en person som fyller kravene til å få beskyttelse (asyl) i Norge. En person vil få oppholdstillatelse som flyktning i Norge hvis han eller hun har en velbegrunnet frykt for forfølgelse på grunn av etnisitet, avstamning, hudfarge, religion, nasjonalitet, medlemskap i en spesiell sosial gruppe eller på grunn av politisk oppfatning (dette kalles å være en konvensjonsflyktning), eller står i reell fare for å bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdigende behandling eller straff hvis de må reise tilbake til hjemlandet.

Overføringsflyktninger (kvoteflyktninger)

Overføringsflyktning er personer som vanligvis er registrert som flyktninger hos FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR), men som ikke kan tilbys en varig løsning i det landet de befinner seg og som derfor presenteres for overføring til et tredje land. For mange flyktninger er det umulig å returnere til hjemlandet sitt eller å bli integrert i landet de oppholder seg i. Det er UNHCR som fremmer søknadene for overføringsflyktningene, og UDI bestemmer hvem av dem som får komme til Norge. UDI organiserer reisen for dem og har avklart på forhånd hvilken kommune de skal bo i.

Enslig mindreårig asylsøker
Enslig mindreårig asylsøker er en person under 18 år, som kommer til Norge uten foreldre eller andre med foreldreansvar og søker beskyttelse (asyl) i Norge. Disse får alltid en advokat som følger den mindreårige gjennom hele prosessen. Alder er avgjørende for hvor den mindreårige skal bo mens søknaden blir behandlet. De som er mellom 15 og 18 år, skal bo i et asylmottak for enslige mindreårige asylsøkere. Dette er spesielle asylmottak for ungdom. De som er under 15 år, skal barnevernet sørge for at blir tatt vare på.

Familieinnvandring
Familieinnvandring kalles også familiegjenforening eller familieetablering. De som søker om familieinnvandring er vanligvis ektefelle, samboer eller barn av en som bor i Norge. Andre typer familiemedlemmer som kan søke er foreldre som har barn i Norge, de som skal gifte seg med en i Norge (forlovede), fosterbarn og helsøsken.

Innvandrer
Innvandrer, person som flytter til et annet land med sikte på varig opphold. I statistiske sammenhenger i Norge betegner gjerne innvandrer en person som bor fast her i landet og som har to utenlandsfødte foreldre.

1.6 Høring

Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv bestemmer i § 8, 2 ledd at administrasjonssjefen skal gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som fremgår av en forvaltningsrevisjonsrapport.

Et utkast til rapport har vært forelagt Sunndal kommune ved rådmann. Utkastet ble gjennomgått i høringsmøter 8.9.2017. I etterkant av møtet ble justert utkast sendt til kommunen. Rådmann har i e-post av 12.9.2017 informerte om at kommunen ikke har merknader til justert høringsdokument.

2. Samordning av tjenester og tiltak

2.1 Problemstilling og revisjonskriterier

Problemstilling

Har Sunndal kommune hensiktsmessig system for samordning av tjenester og tiltak?

Flyktningene mottar tjenester fra flere kommunale enheter. For å sikre at brukerne får et helhetlig og tilstrekkelig tilbud er det derfor viktig med nødvendig samordning av tjenestene. Revisjonen har i tillegg til organisering av arbeidet og hvordan samarbeidet fungerer, valgt å se på kapasitet og kompetanse og involvering av flyktningene.

Kontrollutvalget ønska særlig fokus på barn og unge som kommer sammen med foreldre. Revisjonen har valgt også å se noe på situasjonen for enslige mindreårige herunder bofellesskap.

Revisjonskriterier

Sunndal kommune:

- har en hensiktsmessig organisering med klar ansvarsfordeling
- har kultur for samhandling og sikrer samordning
- sikrer kapasitet og kompetanse i aktuelle enheter
- involverer flyktningene
- legger til rette for frivillighet og kultur og fritidstilbud

Vi viser til vedlegg 1 der kilder til revisjonskriterier framgår.

2.2 Fakta og beskrivelse

Generelt

I den gjennomførte spørreundersøkelse ble det bedt om svar på ulike spørsmål/påstander ut fra den kjennskap en hadde til kommunens arbeid overfor flyktninger med særlig fokus på barn og unge. Det kom fram følgende resultat fra spørreundersøkelsen når det gjelder noen generelle spørsmål:

		Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
	Gj. snitt	1	2	3	4	5	6	
Kommunens samlede oppfølging er tilfredsstillende	4,6			1	4	8	1	15
Tilbudet til barn med spesielle behov er tilfredsstillende	4,6			2	6	11	1	9
Det er fokus på barn og unges særlige utfordringer	4,4			2	9	6	2	9
Min enhet bidrar til integrering	4,6			5	8	9	6	

Fokus på barn og unges særlige utfordringer skårer lavest. Mange svarer vet ikke om kommunens samlede oppfølging er tilfredsstillende.

Organisering, ansvarsfordeling og samordning

Sunndal kommune er organisert i 3 stabsenheter og 10 tjenester. Innvandrertjenesten er en av disse tjenestene. Se vedlegg.

I IMDi Midts nominering til Bosettingsprisen 2015, beskrives tjenesten slik:

- Både bosettings-, mottaks- og kvalifiseringsarbeidet er godt forankret i kommunens politiske og administrative ledelse. Innvandrertjenesten er en helhetlig overbygning som innbefatter både mottaksdrift, flyktningetjeneste og voksenopplæring. Dette har gitt mange effektiviseringsgevinster og gode muligheter for faglig utvikling.

Det kommer fram i samtale at det er politisk forankra at innvandrertjenesten er likestilt andre tjenester, og at det skal være et kommunalt tilbud. (asylmottak) Kommunen har en bevist satsing på mangfold, næring og solidaritet.

Det er i dag (ifølge rådmannen) en stor ledergruppe. Det er gjort politisk vedtak om gjennomgang av organiseringa, og det er gjort noe arbeid knyttet til dette. Ny organisering av Sunndal kommune er satt på vent. Rådmannen vi ha fokus på drift og vil arbeide videre med organiseringen senere inklusiv sikre mer vektlegging på utvikling.

Det er etablert ulike samarbeidsfora, se vedlegg. Innvandrertjenesten deltar i følgende fora:
- Helse – og barneverntjenesten og innvandrertjenesten møtes hvert kvartal
- Innvandrertjenesten og politiet møtes hvert kvartal

Det kommer fram fra Innvandrertjenesten at disse to fora fungerer godt, og at alle partene uttrykker at det er nyttig. Leder i Innvandrertjenesten sitter også i politirådet i kommunen.

Sunndal kommunestyre behandlet i møte 5.10.2016 (sak 59/2016) Samordningsprosjektet. Samordningsprosjektet skal sikre helhetlig tilbud til barn med spesielle behov. Leder for innvandrertjenesten har deltatt i prosjektet. Det ble gjort vedtak knyttet til følgende områder:
- Habilitering, rehabilitering, individuell plan og koordinator.
- Organisering av et helhetlig opplærings- og avlastningstilbud for barn og unge, med barnet og familien i fokus.
- Psykisk helsearbeid for barn og unge

«Samordningsenhet» er etablert for barn med særskilt behov og behov for individuell plan. Enheten skal samordne ressurser. Kommunen har koordinerende enhet i tillegg. Samordningsenheten trår inn når det er barn og unge med spesielle og omfattende behov. Prosjektet har munnet ut i endrede rutiner på dette feltet. Ett av resultatene er samordningsenheten.

Leder for innvandrertjenesten har sittet i prosjektgruppa, og det ligger til rutinene at Innvandrertjenesten skal delta i samordningen dersom brukeren faller inn under deres tjeneste. Leder for innvandrertjenesten er inne når det er tjenlig, er rådgiver og gir innspill. Tjenesten melder inn saker.

Flyktningkonsulenten er organisert i stab til leder for innvandrertjenesten. Det er 2,5 programrådgivere på introduksjonsprogrammet. For de som går på grunnskole er kontaktlærer ansvarlig for det faglige. Programrådgivere vil da ha mer ansvar for fritid, og arbeidslinja.

Det framgår på hjemmesiden at andre offentlige tjenester tilbys på lik linje med alle landets innbyggere. Dette blir også understreka i samtale.

Kommunen har etablert en innføringsklasse i grunnskolen. Elevene deltar på timer som gym, sammen med de andre elevene. Alle barna får tilbud om barnehageplass. Asylmottaket har

egen barnehage, og om det ikke er plass i ordinær barnehage får barna tilbud der. Det kommer fram at det er høy barnehagedekning for denne gruppen.

Det kommer fram i samtale at det er en fordel at kommunen også har ansvaret for mottaket, blant annet med egen barnehage der alle får tilbud, noe som ikke er et krav. Det blir pekt på at innføringsklassen er kortvarig for å gjøre barna/ungdommen tryggere og beherske norsk bedre. Når ungdommen går over i vanlige klasser, går integreringen lettere.

Innvandrertjenesten og NAV samarbeider og har samarbeidsavtale. Kommunestyret vedtok i møte 31.8.2016 (sak 52/2016), etablering av egen prosjektstilling ved NAV. Det kommer fram i saken at NAV opplever at personer med innvandringsbakgrunn tar stadig mer tid.

Revisjonen ba spesielt om oversikt over organisering og ansvarsfordeling når det gjelder psykisk helse for barn og unge. I eget vedlegg følger en orientering fra kommunen.

Det kom fram følgende i spørreundersøkelsen:

		Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
	Gj. snitt	1	2	3	4	5	6	
Ansvarsfordelingen er avklart	4,7	1		1	5	9	4	8
Organiseringen av tjenestene er hensiktsmessig	4,8		1	1	4	9	5	8
Det er tilfredsstillende system for samarbeid og samordning.	4,3		1	5	4	9	2	7
Samarbeidet mellom tjenestene fungerer tilfredsstillende	4,1		1	5	10	9		4
Sunndal kommune har kultur for samhandling av tilbud/tjenester til barn og unge	4,2	2	2	3	6	7	5	3
Det er gjensidig råd og veiledning mellom enhetene om spesielle behov som barn kan ha, for å forebygge problemer og fremme integrering	4,0	2	2	2	8	5	3	6

Resultatet fra undersøkelsen viser: Hensiktsmessig organisering får høyest skår. Det høyeste i undersøkelsen. Ansvarsfordeling får også høy skår. Samarbeid, samordning, kultur for samhandling og råd og veiledning mellom enhetene skårer lavere.

Følgende kommentarer ble gitt i spørreundersøkelsen:

- Innvandrertjenesten har et avklart og uttalt ansvar. Er usikker på om alle tjenester oppfatter disse innbyggerne som sidestilte brukere av kommunens øvrige tjenestetilbud i alle sammenhenger.
- Det har vært et kontinuerlig arbeid gjennom årene for at arbeidet med flyktninger ikke skal være en særomsorg. Vi ser nå at flere og flere forstår og aksepterer at flyktninger i utgangspunktet skal ha det samme tilbudet på samme plass som andre innbyggere.
- Innvandrertjenesten legger godt til rette for dialog. Opplever at det er noe å hente i samarbeid med helse.
- Har ikke erfaring med en systemisk oversikt. Tar kontakt ved behov, og opplever det som tilfredsstillende. Kan se at noe kommunikasjonssvikt kan oppstå. Samordning av «myke» tjenester er en generell utfordring i kommunen.
- Sunndal kommune hadde i 2016 et prosjekt som gikk på bedre samhandling for barn og unge med spesielle behov. Der var også innvandrertjenesten med, så det er fokus på forbedring.
- Mye godt tverrfaglig samarbeid, men jobbes med å bli bedre. Helsestasjon har nylig hatt fagmøte med voksenopplæringen. Viktig å få ett innblikk i hva andre tjenester jobber med. Disse møtene vil vi fortsette med.

- System for samarbeid og samordning kunne vært bedre. Jobber med å få tilfredsstillende system.
- Gjensidig råd og veiledning kunne blitt bedre på tvers av enhetene.
- Vi opplever tidvis en uenighet med NAV om tilbudet til våre brukere. Dette til tross for at vi har en samarbeidsavtale.
- Samarbeidet med NAV kan til tider være utfordrende.
- Samarbeidet med NAV kan alltid bli bedre. Samarbeidet med NAV trekker ned.
- Har alltid et ønske om at «sårbare» grupper skal prioriteres oppfulgt på et «lavere nivå» enn barneverntjenesten.

Når det gjelder tilbudet til barn med spesielle behov, nevner en at det er et godt samarbeid med innvandrertjenesten, og at det blir tilført ressurser gjennom IMDI ved behov.

Bofellesskap nåværende og tidligere enslige mindreårige

Det var åtte enslige mindreårige (under 18 år) i 2016. Det er tre mindreårige nå. To bor i bofellesskap, en bor hos tante/verge. De som er under 15 år bosettes av barnevernet.

Det er pr. i dag 14 personer som ble bosatt som enslige mindreårige og har fylt 18 år, og som bor i en type bofellesskap. Det er i praksis hybler med felles stue, kjøkken og bad. De betaler boutgiftene selv.

Noen enslige mindreårige kommer fra mottaket i Sunndal, noen fra andre mottak. Bofellesskapene for flyktningene i kommunen har vanligvis fra to til fem personer i boligen. *Avdelingen for enslige mindreårige asylsøkere* har tilsyn med enslige mindreårige og tidligere enslige mindreårige flyktninger. For de som er over 18 år, vil det være en vurdering av behovet.

Avdelingen for enslige mindreårige asylsøkere skal legges ned.

Tilsynet i bofellesskap omfatter botrening, matlaging, husvask etc. Det kommer fram i samtale at ungdommen kan trenge en del hjelp som leksehjelp. Det blir vist til at noen kommuner har egne bofellesskap som er bemanna bedre, og at et forbedringsområde i Sunndal kommune kan være mer bemanning i bofellesskapet, særlig i startfasen. Det blir pekt på at tilsyn kan være tilstrekkelig når det er forholdsvis voksne ungdommer, og at det er stor forskjell på en på 15 år og en på 17/18 år. (Kommunen har mottatt ekstra midler til enslige mindreårige.)

Det kommer fram i samtale at flyktningene i bofellesskap også har tilgang til flyktningkontoret og miljøarbeidere. Ungdommene har voksenkontakt på dagtid og 0,5 til 1 time fast på ettermiddag og kveld. Det opplyses at ressurser er tilgjengelig på avdeling for enslige mindreårige asylsøkere på asylmottaket. Beboere i bofellesskap kan nytte dette ved behov. Sunndal kommune opplyser at kommunen skal vurdere organiseringen av tilbudet når avdeling for enslige mindreårige asylsøkere legges ned 1.12.2017.

Det kommer fram i samtale at enslige mindreårige flyktninger gjerne trenger flere tjenester fra «hjelpeapparatet». Dette kan gjelde både for fysisk og psykisk helse. Mange kan for eksempel slite tungt med å få sove, blir deprimert etc. Det blir også understreket at noen greier seg godt. Med flyktningstatus blir de del av introduksjonsprogrammet, og noen går over til videregående skole. Når det gjelder fritidsaktiviteter, blir det vist til at det en egen ansatt som

er aktivitetsansvarlig. (Det hender også at flyktninger blir med når asylmottaket arrangerer turer.)

Revisjonen fikk følgende innspill fra brukere/flyktninger:
De bor i bofellesskap med andre fra samme land, guttene for seg og jentene for seg (Fire i hver enhet). Bofelleskapet har tilsyn fra asylmottaket, og de er der ½ til 1 time daglig noe som ikke gir mye tid til samtale. Dette er ikke som i andre kommuner, der det er ansatte som man kan prate med. Disse får også lært språket bedre.

Det kommer fram forslag om at en burde bo sammen med andre fra andre nasjonaliteter slik at en måtte snakke norsk sammen. De lærer norsk på skolen og går hjem og snakker sitt eget språk. Når en bor sammen med andre fra samme land, får en ikke praktisert norsk. Det kan nå gå lang tid før en klarer å uttrykke seg på norsk.

På spørsmål om hva som var bra da de kom til Sunndalsøra nevnes i første rekke skolen.

På spørsmål om hva som var vanskelig nevnes det norske språket, det norske samfunnet og at en ikke kjente noen. Det blir nevnt at det å være uten foreldre er vanskelig. (De vi snakket med har i dag kontakt med sine familier via telefon.)

God kommunikasjon med de ansatte blir nevnt som viktig. Det blir pekt på at det kan være vanskelig å forstå hverandre.

God utdanning blir nevnt som viktig for å bli integrert i det norske samfunnet. De trekker også fram at en trenger mer hjelp og støtte fra nordmenn for å bli integrert. De møter på en ny kultur når de kommer til landet.

Kapasitet og kompetanse

Sunndal kommune ble nominert til IMDi Midts Bosettingsprisen 2015, på bakgrunn av blant annet:

- Sunndal kommune har høy bevissthet på at de ansattes kompetanse er viktig for at kvalifiseringsstrategien deres skal lykkes. Dette kommer blant annet til utrykk i deres virksomhetsplan, der det er stort fokus på utvikling og deling av kompetanse både internt og eksternt.

Det kom fram følgende i spørreundersøkelsen:

		Helt uenig				Helt enig		Vet ikke
	Gj.snitt	1	2	3	4	5	6	
Vår enhet har tilfredsstillende kapasitet til oppfølging	4,0	1	2	4	8	4	3	6
Vår enhet har tilfredsstillende kompetanse herunder kulturforståelse	4,4			5	8	8	3	4
Det er lett å få bistand fra andre tjenester i kommunen	4,4		1	2	10	11	2	3
Vår enhet får tilfredsstillende informasjon	3,8	1	4	5	3	9	1	5

Resultatet fra undersøkelsen viser: Kompetansen og bistand fra andre får bedre skår enn kapasiteten. Informasjon skårer dårligst. Informasjon får dårligste skår i undersøkelsen.

Følgende kommentarer ble gitt i spørreundersøkelsen:

Kompetanse

- De barnehagene med høyest andel bosatte flyktninger har deltatt i et kompetansehevingsprogram, kalt Kompetanse for mangfold i regi av fylkesmannen og HiVolda. Et tema som må videreutvikles og holdes varmt videre.
- Det er fremdeles for lite kunnskap om traume og flerkulturell forståelse i mange tjenester.
- Vi har vel alltid et utviklingspotensial. (kompetanse) (barnehage)
- Tjenesten deltar på kurs og samarbeidsmøter.
- Enkelte ansatte i PPT har mer kunnskap enn andre. Prioriterer de med høyst kunnskap til arbeid med denne gruppen. Mangler vi kompetanse, tar vi ansvar for å innhente det i de saker det er nødvendig.
- Mye bra kompetanse blant de ansatte (helsestasjon), men kan bli bedre. Spesifikk kurs/videreutdanning innen kulturforståelse er ønskelig.
- Innvandrertjenesten er en viktig og dyktig samarbeidspartner for oss. Særlig har mottaksbarnehagen mye god kompetanse og tett forbindelse med bl.a. IMDi.
- Det ønskes regelmessig **informasjon** fra innvandrertjenesten om flyktningene som bosettes i kommunen.
- Direktoratet og NAV kan bli bedre på informasjon.
- Siden det kan være vanskelig å svare på noen av spørsmålene, tyder det på at min enhet ikke får nok informasjon. (barnevern)

Kapasitet

- Barnehagetjenesten har i utgangspunktet lav kapasitet. Dette er likevel ei prioritert gruppe for oss.
- Helse- og barneverntjenesten har ikke avsatt egne ressurser til oppfølging av flyktninger hverken barn eller voksne. Helsestasjon- og skolehelsetjenesten følger derfor det ordinære tilbudet til alle i aldersgruppen.
- PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste) har ingen ventelister og tar saker som blir henvist fortløpende. Opplever vi at saken bør prioriteres, gjør vi det så langt det lar seg gjøre.
- Helsestasjonstjenesten har pga. sykemeldinger og utskifting av personell måttet tatt en del etterarbeid ifht. kartlegging og oppfølginger. Dette har vært en tidkrevende prosess.

Involvering - brukertilpassing

Det kom fram følgende resultat fra spørreundersøkelsen:

		Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
	Gj. snitt	1	2	3	4	5	6	
Flyktningene får påvirke tjenestene/tilbudet	4,2	1		3	6	7	1	10
Det blir lagt til rette for brukermedvirkning/involvering	4,5			4	6	10	3	6
Ressursene som flyktningene representerer etterspørres/benyttes	4,3		1	1	4	4	1	17
Flytningenes forskjellige behov og ønsker blir tatt hensyn til	4,7				10	7	3	9

Resultatet fra undersøkelsen viser: Hensyn til behov og ønsker får høyest skår. Mange krysser av for vet ikke, flest når det gjelder om ressursene som flyktningene representerer etterspørres/benyttes.

Følgende kommentarer ble gitt i spørreundersøkelsen:

Flyktningene får påvirke tjenestene/tilbudet

- Flyktninger får påvirke tilbudet i samme grad som andre familier. Det legges vekt på bruk av tolk, og fokus på holdningsskapende arbeid.
- Får samme tilbud som ordinær helsestasjon- og skolehelsetjeneste.

- Får påvirke som alle andre brukere/foreldre.

Brukermedvirkning/involvering
- Brukermedvirkning/involvering er på linje med det ordinære for aldersgruppen.
- Det gjennomføres samtaler og møter.
- I barnevernet blir brukermedvirkning/involvering prioritert.

Flyktningenes ressurser etterspørres
- Enkeltpersoner har språkpraksis og blir brukt som tolker. En del fastboende har jobb som tospråklige lærere og tolker.
- Det er et forbedringspotensial. Men vi opplever at flere får opp øynene for at de er en ressurs.

Flyktningenes behov og ønsker
- Flyktningenes behov og ønsker kommer fram i de individuelle planene som er et levende dokument gjennom tiden i introduksjonsprogrammet. Behov blir også kartlagt ved kontakt med ansatte: lærer, flyktningkonsulent, miljøarbeidere og programrådgivere.
- Flyktningenes behov og ønsker blir tatt hensyn til som alle andre brukere.
- Behov ja, ønsker/forventninger behøver ikke alltid å være i tråd med det som er realistisk.
- Vi forsøker å tilrettelegge så godt vi kan innenfor våre rammer.
- Tilbudet påvirkes av hvilke tjenester det er behov for. Flyktninger får elles tilbud om det ordinære helsestasjons- og skolehelsetjenestetilbudet. Det samme gjelder barnevern.

Det kommer fram at innvandrertjenesten har tett kontakt med bruker. Det er kontinuerlig tilbakemelding, også brukerundersøkelse. Flyktningene kan klage til fylkesmannen.

Det kommer videre fram at deltakere (på introduksjonsprogrammet) blir sett på som en ressurs, særlig i barnehage pga. språket.

Revisjonen fikk følgende innspill fra bruker/flyktninger:
Det er ingen arena for å vise nordmenn hva flyktningene kan.

Likestillingen har ikke kommet like langt i andre land, og mange kvinner har lite skolegang og vil trenge mer tid for å lære språket. Det kan være en lang prosess å tilpasse seg. Arbeidslivet vil ha de som kan godt norsk. Om en ikke kan språket, kan en bidra med andre ting. De med lavere skolegang, må gis muligheter slik at de kan være en ressurs for framtida.

Frivillighet, kultur og fritidstilbud

Sunndal kommune ble nominert til IMDi midts Bosettingsprisen 2015, på bakgrunn av blant annet at kommunen gir deltakere fritidstilbud og tilknytning til lokale lag og organisasjoner.

Det kom fram følgende resultat fra spørreundersøkelsen:

		Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
	Gj.snitt	1	2	3	4	5	6	
Sunndal kommune legger til rette for at frivillighetsfeltet som en sentral del av integreringsarbeidet.	4,1	2		2	7	7	1	8
Sunndal kommune legger til rette for kultur- og fritidstilbudet som en sentral del av integreringsarbeidet.	4,6			3	6	8	3	8

Resultatet fra undersøkelsen viser at tilrettelegging for kultur- og fritidstilbudet skårer høyere enn tilrettelegging for frivillighetsfeltet.

Følgende kommentarer ble gitt i spørreundersøkelsen:

- Det er en god ordning med flyktningevenn og språkkafe i regi frivillige lag og organisasjoner
- Gjennom arrangement med fri inngang og aktører fra mottaket skaper vi arena for deltaking, eksempelvis barnas verdensdager.
- Det kunne vært mer samhandling mellom kommune og frivilliglag/organisasjoner når det gjelder deltakelse i kulturskole/idrettslag etc. spesielt rundt subsidiering av medlemsavgift/deltakeravgift.
- Frivillighetssentralen gjør en stor jobb i forhold til å legge til rette for frivillighetsfeltet.
- Etter initiativ fra og midler fra en frivillig organisasjon skal jordmor høsten 2017 arrangere barselgruppe for innvandrerkvinner og norske for å fremme norsk språk og integrering. Et samarbeidsprosjekt med innvandrertjenesten.
- Kommunen legger til rette, med det viser seg vanskelig å få vedvarende trykk på dette. Innvandrertjenesten har nå ansatt en person på flyktningkontoret som skal ha spesielt fokus på dette. Det har også bred plass i informasjonsarbeidet, da dette er et svært fremmed område for flyktninger.
- Enslige mindreårige får såkalt kulturkort som de kan benytte til kulturtilbud. Innvandrertjenesten har godt samarbeid med kulturtjenesten.
- Foreldrenes økonomi kan påvirke barns muligheter til deltakelse.

Det kommer fram følgende under spørsmål om spesielle *utfordringer:*

- Det å styrke foreldrerollen, spesielt i forhold til lag/organisasjoner og fritidsaktiviteter og ansvaret som foreldrene har i den forbindelse med frivillig arbeid.
- Det å skape felles arena for aktivitet der det er mulig for alle å delta og der voksne følger opp.
- Fokus på norsk kultur. Viktig at det har mulighet til å delta i fritidsaktiviteter på linje med jevngamle norske.

Det kommer fram i samtale at kommunen sliter med å få voksne med på fritidstilbudet. En person i halv stilling skal følge opp kontakt med frivillige og næringslivet. Leder for innvandrertjenesten underviser om frivilligheten i Norge. Det blir påpekt at det må læres for eksempel å følge ungene til aktivitet, og at for ungene er nettverk viktig.

Innspill fra brukere/flyktninger:
Fritidsaktiviteter som blir nevnt er fotballtrening, gå tur med en venn, svømmehall, bibliotek, og det å delta som frivillig. Alle får tilbud om å være med på for eksempel fotballtrening.

Arena for å lære språket og bli kjent blir nevnt som viktig. Dette fungerer ikke alltid på for eksempel fotballtrening og biblioteket.

Det kommer fram at det er vanskelig å bli kjent med ungdommer på samme aldre. Det blir stilt spørsmål ved om de norske ungdommene ønsker å bli kjent med flyktningene. De norske er for seg og flyktninger for seg. Det blir stilt spørsmål ved hvorfor det er slik.

Alle med unntak av en har flyktningevenn. Det er ingen ungdommer som er flyktningevenn.

Det kommer fram at det i første rekke de eldre som prøver å hjelpe.

Det blir vist til at Sunndal kommune har språk-kafe der nordmenn og innvandrere møtes for samtale. Dette startet våren 2017. Det er ingen arena for å vise nordmenn hva de kan.

Deltakere i introduksjonsprogrammet har fem uker ferie i året. Det er eget sommerprogram i tillegg, som er del av introduksjonsprogrammet. Selv om det for eksempel kunne være ønskelig å jobbe gratis i ferien for å bli kjent med nordmenn og arbeidslivet, har ikke dette latt seg gjennomføre.

Innspill fra ungdommer i Sunndal kommune:
Fritidsaktiviteter blir trukket fram som viktig område for integrering: «Alle kan for eksempel bli med på fotball, da snakker en mer og mer sammen og lærer å omgås.»

Det kommer fram at det gjerne er grupperinger der innvandrere samles for seg, både på skolen og ellers. Det blir pekt på at mange etnisk norske er flinke til å ta kontakt.

Spesiell utfordringer er knyttet til hverdagsintegrering. Dette krever at de behersker norsk. De må snakke mer norsk hver dag. Det blir understreket at Sunndalssamfunnet er basert på fellesskap og integrering. Den generelle kulturen er ikke dømmende, selv om det kan finnes unntak. Det er noe forskjellig hvor åpne folk er. Når det gjelder fordommer, blir det pekt på at dette ikke er rasisme, men skyldes at flyktninger representerer noe som er uvant. Det blir påpekt at en prøver å være forståelsesfull, men det er ikke alltid en klarer å sette seg inn i situasjonen andre er i.

Det blir påpekt at det også må være plass til flyktningenes kultur, og at det ikke bare må være slik at de skal lære norsk kultur. Mange liker å holde på for seg, men det å vise fram hverandres kultur (kulturmix) kan være bra. Det kommer fram at unge jenter kan ha andre utfordringer enn guttene.

Når det gjelder fritidsaktiviteter, prøver kommunen å få med flyktninger. Det blir vist til eksempel på ungdommer tas med av voksne til fritidsaktiviteter. Det blir påpekt som viktig at ungdom integrerer ungdom, og at flyktninger deltar der ungdommen er. (I Sunndal er for eksempel fotball viktig.) Kjelleren (ungdomsklubben) blir vist fram som et positivt eksempel der flyktningene trives. Der er det for eksempel dans, og mange er glade i å danse. Det var mer grupperinger der før, men gjennom biljard m.m. blir en kjent, noe som er «kjempehyggelig».

Det blir videre pekt på at flyktningevenn må være 16 eller 18 år og slik sett bare angår den litt eldre aldersgruppen. Det burde vært gjort noe for å få yngre ungdommer til å være med.

Integrering har ikke vært tema på ungdommens kommunestyre.

2.3 Vurdering og anbefaling

Vurdering

Revisjonens undersøkelse viser at Sunndal kommune i stor grad har en hensiktsmessig organisering med en klar ansvarsfordeling. Flyktninger får tjenester fra ulike enheter og skal ha tjenester på like linje med andre innbyggere. Revisjonens undersøkelse viser at Sunndal

kommune kan ha et forbedringspotensial når det gjelder kultur for samhandling og samordning mellom tjenestene.

Det gis uttrykk for at enslige mindreårige og tidligere enslige mindreårige i bofellesskap kan trenge noe mer oppfølging. Ressurser er tilgjengelig på avdeling for enslige mindreårige asylsøkere på asylmottaket, og beboere i bofellesskap kan nytte dette ved behov. Sunndal kommune skal vurdere organisering og oppfølging av enslige mindreårige i bofellesskap når avdeling for enslige mindreårige asylsøkere legges ned 1.12.2017.

Revisjonens undersøkelse viser at Sunndal kommune i stor grad har tilfredsstillende kompetanse. Det blir gjennomført kompetanseutvikling, og behovet for mer kompetanse på noen områder blir påpekt. Informasjonsutvekslingen kan bli bedre.

Undersøkelsen viser at kapasiteten kan være noe ulik i de ulike enhetene. Flyktninger skal, slik det blir understreket i undersøkelsen, ha tilbud på linje med andre innbyggere. Samstundes viser undersøkelsen at det vil kunne kreve noe ekstra fra enkelte tjenester.

Undersøkelsen viser at det kan være grunnlag for å se nærmere på om informasjonsutvekslingen og kapasiteten i alle enheter er tilfredsstillende.

Sunndal kommune involverer flyktningene. Det kommer fram at det er tett kontakt mellom flyktningene og innvandrertjenesten og at brukermedvirkning blir vektlagt som for andre brukere av kommunale tjenester. Brukerinvolvering og brukertilpasning skal være sentralt i all kommunal tjenesteyting herunder nyttiggjøre/etterspørre de ressursene som flyktningene representerer.

Det kommer fram i undersøkelsen at det er utfordringer knyttet til at flyktningene er ulike, og at tilbudet ut fra dette i enda større grad bør tilpasses den enkelte for å lykkes med integrering.

Sunndal kommune legger til rette for frivillighet blant annet gjennom egen stillingsressurs ved flyktningkontoret. I forhold til integrering av barn og unge kommer det fram at fritidstilbudet er sentralt. Undersøkelsen viser at en større satsing på ungdom som integrerer ungdom kan være aktuelt. Sunndal kommune bør vurdere om det ytterligere kan gjøres mer for å legge til rette for frivilligheten og kultur og fritidstilbudet.

Anbefaling

- Sunndal kommune bør vurdere kapasiteten i de ulike enhetene og videreutvikle samarbeidet herunder informasjonsutvekslingen.
- Sunndal kommune bør vurdere om det ytterligere kan gjøres mer for å legge til rette for frivilligheten og kultur og fritidstilbudet.

3. Introduksjonsprogrammet

3.1 Problemstillinger og revisjonskriterier

Problemstilling

Sikrer Sunndal kommune at introduksjonsprogrammet tilrettelegger for integrering?

Revisjonskriterier

- aktuelle virksomheter deltar i arbeidet herunder i utformingen av introduksjonsprogrammet
- individuelle planer sikres
- det tilrettelegges for foreldre og styrking av foreldrerollen

Nyankomne flyktninger og familiegjenforente som har behov for grunnleggende kvalifisering, deltar i introduksjonsprogram i kommunen de er bosatt i. Målet er at de skal lære seg norsk og komme raskt ut i arbeid eller utdanning. Dette forutsetter et godt samarbeid mellom kommunale etater, næringslivet og frivillige organisasjoner i kommunen. (IMDi)

Alle deltakere i introduksjonsprogram og norskopplæringen skal ha en individuell plan. Planen skal si noe om mål med deltakerens program og opplæring, og hvilke aktiviteter og tiltak som må til for å nå disse. Kommunen skal revidere planen jevnlig. Programrådgivere har ansvar å koordinere og veilede.

3.2 Fakta og beskrivelse

Introduksjonsprogrammet i Sunndal

Innvandrertjenesten i Sunndal kommune tilbyr nyankomne flyktninger introduksjonsprogram. Flyktninger bosatt etter avtale med IMDI blir innsøkt av flyktningkontoret. Introduksjonsprogrammet har ca. 100 deltakere. De aller fleste kommer ut i arbeid eller utdanning etter endt introduksjonsprogram. (Kommunestyresak 52/2016)

Sunndal Voksenopplæring er en kommunal skole for elever over 16 år. Sunndal Voksenopplæring er en avdeling i Innvandrertjenesten i Sunndal kommune. Det overordnede målet ved Sunndal voksenopplæring er å styrke innvandrernes mulighet for deltakelse i yrkes - og samfunnsliv, og deres økonomiske selvstendighet. Sunndal Voksenopplæring skal tilrettelegge for utdannelse og arbeid for mennesker med ulik etnisk og utdanningsmessig bakgrunn. Skolen skal bidra til å fremme inkludering og kulturelt mangfold. Skolens tilbud omfatter i hovedsak tre sentrale områder, norsk og samfunnskunnskap for minoritetsspråklige, introduksjonsprogram og eksamensrettet grunnskoleopplæring. Sunndal Voksenopplæring samarbeider med grunnskoletjenesten, flyktningekontoret og Sunndal asylsøkermottak. (Hjemmesiden)

Introduksjonsprogrammet er en egen avdeling organisert under voksenopplæringen. Rektor for voksenopplæringa er leder for programrådgiverne som arbeider med introduksjonsprogrammet.

Sunndal kommune har 2,5 stillinger som programrådgivere. Ansvaret for flyktningene fordeles mellom programrådgiverne.

Bakgrunn for IMDi Midts nominering av bosettingsprisen 2015 var blant annet høy overgang til arbeid eller utdanning for deltakere i introduksjonsprogrammet:

- Sunndal kommune har et mål om at minst 70 % av introduksjonsdeltakerne skal gå over til utdanning eller arbeid etter fullført introduksjonsprogram. De har også en ambisjon om at resultatene fra norskopplæringen skal ligge over landsgjennomsnittet.

- Sunndal kommune sin kvalifiseringsstrategi følger to hovedlinjer – arbeidsrettet introløp og utdanningsrettet introløp. Nedenfor følger noen av tiltakene som er igangsatt for de ulike kvalifiseringsløpene:
    - o Praksisplasser til de som ikke følger utdanningslinjen
    - o Aktiv bruk av språkpraksis i norskopplæringen
    - o Basisfag som en del av grunnopplæringen
    - o Satsing på grunnskole for voksne
    - o Gir tilbud til kvinner i permisjonsperioden
    - o Gir deltakere fritidstilbud – tilknytning til lokale lag og organisasjoner
    - o Opplæring i digitale ferdigheter

Resultater fra introduksjonsprogrammet i Sunndal kommune 2013-2016
Tabellen under viser andel som går fra introduksjonsprogrammet til arbeid/utdanning.

År	Andel overgang arbeid/utdanning
2013	73 %
2014	77 %
2015	69 %
2016	68 %

Kilde: Sunndal kommune

Det var 89 aktive deltakere i introduksjonsprogrammet pr. 31.12.2016. 31 personer avsluttet deltakelsen i introduksjonsprogrammet i 2016: 68 % (21 personer) gikk direkte over til arbeid/ utdanning, 6 % (2 personer) overført til NAV, 26 % (8 personer) til *annet*.
Kategorien *annet* er personer som avslutter deltakelse av ulike årsaker og som ikke får oppfølging av NAV hverken i form av økonomi eller tiltak (Grunnskole: to personer, Sykdom: en person, Flyttet til ny kommune: to personer, Arbeidssøker uten tilknytning til NAV: en person, Forsørget av ektefelle to personer).

Sunndal kommune opplyser at kategorien *Arbeid/ utdanning* og *Annet* til sammen utgjør 94 % som er økonomisk selvstendige, enten selv eller via familie, og der de aller fleste er under utdanning eller i jobb pr. dato. Dette gjør at tallet som måler måloppnåelse innenfor IMDI/ NIR på 68 % kan fremstå som noe misvisende.

Kommunen starter med introduksjonsprogrammet fra første bosettingsdag. Det er heldagsprogram over to år med mulighet til forlengelse inntil ett år. Deltakerne får lønn (introduksjonslønn). Flyktningetjenesten kjøper tjenester fra voksenopplæringa.

De fleste flyktningene kommer fra mottaket i Sunndal. Dette blir sett positivt på da disse allerede er elever og er godt kjent.

I spørreundersøkelsen svarte en følgende når det gjelder forbedringsområde:
- Tidlig arbeidsretting for å øke mulighetene for selvforsørgelse. Bidra til at næringslivet ser de ressursene som innvandrerne representerer.

Innspill fra brukere/flyktninger:
Det å lære det norske språket og utdanning blir pekt på som særlig viktig.
Introduksjonsprogrammet får positiv omtale blant annet det å få lære om det norske samfunnet. Det blir pekt på at det ikke er nok bare med skole, og at praksis også er viktig for å komme ut i samfunnet og delta i samfunnet.

Kvinnenes situasjon blir tatt opp. Vi viser i den sammenhengen til avsnitt om involvering – brukertilpasning i kapittel 2.2.

Samarbeid om introduksjonsprogrammet

Introduksjonsprogrammet ved programrådgiverne har ansvar for helårsprogrammet.

Det er utviklet samarbeidsrutiner mellom ansatte i voksenopplæringen og ansatte i introduksjonsprogrammet (programrådgiverne). Ansvars og oppgavefordelingen omfatter samarbeidsmøter, rutiner i forbindelse med helårlig og fulltids program for deltakerne, kartleggingsrutiner, rutiner for utarbeiding av individuell plan og fraværsrutiner.

Introduksjonsprogrammet skal kvalifisere flyktningene til videre utdanning og arbeid i Norge. Det er individuell plan som bestemmer innholdet i programmet for hver enkel deltaker. Hva trenger deltakeren av kvalifisering for å nå målet sitt? Introduksjonsprogrammet skal da fylle differansen mellom medbragt kompetanse og den kompetansen som trengs for å nå målet. Det kommer fram at det er svært tett samarbeid mellom flyktningkontor, introduksjonsprogrammet og voksenopplæringen om tilbudet.

NAV bidrar i liten grad. Ny samarbeidsavtale legger vekt på å styrke dette.

Det kommer fram i spørreundersøkelsen at andre enheter ikke bidrar i *utformingen* av introduksjonsprogrammet. Noen peker på at det kunne være ønskelig å delta.

Flere peker på at de deltar i *gjennomføringen*:

- Flere fra helse- og barneverntjenesten deltar som forelesere i helserelaterte tema i introduksjonsprogrammet.
- Flere fra helsestasjon som jordmor, helsesøster og sykepleiere blir benyttet til undervisning i tema helse.
- Kulturtjenesten har deltatt med informasjon om ulike tema årlig.

Det blir pekt på at de deltar i utformingen av egne bolker som barnevern og vold.

Det kommer fram i spørreundersøkelsen at «introduksjonsprogrammet» jobber gjennom foreldrene, og ikke mot barn og unge.

Det kommer fram at introduksjonsprogrammet har fokus på integrering gjennom utdanning og arbeid, og at dette blir sett på som den beste integreringa.

Det er mindre frafall blant flyktninger enn i videregående skole generelt. Dette forklares med at det er mange som er voksne. Det blir framhevet at voksenopplæringa klarer å gi grunnskoleeksamen på 2 år, noe som elles tar 10 år. Kommunen har gode resultater, og opplegget blir etterspurt av andre kommuner.

Individuell plan

Introduksjonsprogrammet ved programrådgiverne har ansvaret kartlegging og utarbeiding av individuell plan og er koordinator for deltakerne under hele programtiden.

Det skjer i første omgang en **kartlegging** av blant annet språk, utdanning og yrkeserfaring. Familie, herunder eventuelle barn, livssituasjonen og helse inngår også i kartleggingen.

I **individuell plan** er det definerte mål. Planen er av og for deltaker. Mål kan være arbeid eller utdanning. Det langsiktige målet er at alle skal ut i jobb. Fritid kan inngå i individuell plan.

Det er eget skjema/mal for både kartlegging og individuell plan. Tolk er med både ved kartlegging og i arbeidet med individuell plan.

Det er ikke spesielt fokus på spesielle utfordringer som flyktningene kan ha, men det tas tak i om det blir oppdaga. Det blir pekt på at alle har noe med i bagasjen, og at det er ei sårbar gruppe. Tjenesten bistår ved behov. Flyktningene har også omsorg for hverandre. Ved spesielle behov strekker tjenesten seg langt. Det første halvåret kan det være mer fleksibelt.

Det blir pekt på at andre enheter må håndtere for eksempel helseutfordringene. Programrådgivere kan hjelpe til med å ta direkte kontakt med lege for avtale. Helsesøster er til stede ved voksenopplæringen en gang i uka. Her kan de som går på programmet ta kontakt direkte ved behov.

Det kommer fram at det er stor bevissthet rundt at vilkåra skal være som for arbeidslivet elles, og at arbeidslivets regler skal følges.

Det blir i dag stilt mange krav til hva som skal inngå i planen. Det kommer fram at dette kan gjøre planen mindre nyttig som verktøy, at dette i første rekke ivaretar administrative krav og i mindre grad brukerens behov. Det blir gjennomført en evaluering 2 ganger i året sammen med bruker.

Det kommer fram fra programrådgiver at andre enheter blir kontakta i arbeidet med individuell plan ved behov. De deltar ikke i utgangspunktet i arbeidet med planen. Det er eksempel på at deltaker med spesielle helseutfordringer får avsatt tid i programmet til behandling/trening. Det er sjelden det tas spesielle hensyn.

Det skal minimum være norsk og samfunnsfag og arbeidsretta kurs/ praksis. Det er tett kontakt med arbeidslivet for å få til praksis, både i kommunen og næringslivet.

Fylkesmannen har planlagt tilsyn med individuell plan i kommunene. Sunndal kommune vet ikke om de blir tatt ut. Fylkesmannen blir benyttet som rådgiver i forhold til å oppfylle lovkrav. Det kommer fram at kommunen nå får god hjelp.

Det skal fattes enkeltvedtak om individuell plan, som skal kunne påklages. Praksis med å fatte enkeltvedtak har tidligere ikke vært prioritet i Sunndal kommune, men dette blir nå gjennomført.

Det vanlige er at kommunen og bruker blir enig om individuell plan. De snakkes sammen, og opplegget er kjent i miljøet. Noen få kan trenge 3 år. Dette er noe kommunen kan bruke ved behov. Det er i alt 93 personer per dags data. Målgruppa er 18-55 år. 31 avslutta introduksjonsprogrammet i 2016. 2 av disse gikk over til NAV.

Barn og ungdom er ikke del av individuell plan. Det betyr ikke at det ikke er fokus på dette. Det blir vist til at det er egne kurs i introduksjonsprogrammet 2 timer per uke, og at det ofte er foreldrekurs, jf. neste avsnitt.

Det blir samtidig understreka at individuell plan ikke har noe med foreldrerollen å gjøre, og at planen skal omfatte jobb og utdanning.

Foreldrerollen

I forbindelse med foreldrekurs i introduksjonsprogrammet tas det inn kompetanse utenfra som barnevern, krisesenter, grunnskole, barnehage, jordmor, politi, kulturtjenesten. Det blir lagt vekt på å lære spillereglene som gjelder i Norge, møte presis etc. Dette gjentas gjerne i samfunnsfagtimene.

Det kom fram følgende resultat fra spørreundersøkelsen:

		Helt uenig					Helt enig	Vet ikke
	Gj. snitt	1	2	3	4	5	6	
Kommunen tilrettelegger for foreldre herunder styrking av foreldrerollen	4,5		1	1	5	9	1	11
Flyktningenes kunnskap om norsk kultur herunder rammer for oppdragelse er tilfredsstillende	4,1	1	2		3	5	2	15
Foreldrene vet hva som blir forventet av de	4,1		3	2	3	3	3	14

Undersøkelsen viser at kommunens tilrettelegging får høyere skår enn flyktningenes kunnskap om norsk kultur og forventning til foreldre. Mange krysser av for vet ikke.

Følgende kommentarer ble gitt i spørreundersøkelsen:

- Første møtet med forventning til foreldrerollen møter de i Bikuben barnehage. Her arbeider foreldre inn i barnehagene på omgang. Gjennom dialog med personalet her, vet vi hva som vektlegges og forsøker å videreføre dette i de ordinære barnehagene etter bosetting. Det gis også opplæring gjennom introduksjonsprogrammet.
- Tilrettelegging for foreldre og styrking av foreldrerollen skjer gjennom ordinært foreldresamarbeid. Dette er individuelt tilpasset.
- Vi informerer så godt vi kan og bruker tolk ved behov. (barnehage)
- Styrking av foreldrerollen skjer gjennom det ordinære helsestasjonsprogrammet.
- Mitt inntrykk er at flyktninger kan svært lite om det norske samfunnet. (oppdragelse, forventning)
- Introduksjonsprogrammet holder kurs for foreldre.
- Dette er et prioritert område i introduksjonsprogrammet. Intro kjører obligatoriske dialogbaserte foreldrekurs to perioder hvert år.
- Kunnskapen om norsk kultur/oppdragelse er tilfredsstillende, med det er alltid noen som velger å ikke følge rådene.
- Det er godt samarbeid mellom introduksjonsprogrammet og aktuelle tjenester. Introduksjonsdeltakerne deltar bl.a. på et kurs, 2 timer pr uke m/tolk, om foreldrerollen i Norge. Aktuelle temaer er barnehage, grunnskole, videregående skole/høyere utdanning, ungdomsliv, barnevern, krisesenter, vold mot barn, psykisk helse m.m.
- Er ofte i dialog med ansatte i introduksjonsprogrammet der vi diskuterer foreldrerollen til flyktningene. Vi har også vært inne og kurset foreldrene om norsk skole, og om skolens krav og forventninger. (skole)

Det kommer videre fram følgende i spørreundersøkelsen:

- Det er et ønske å få foresatte til å forstå betydningen av integrering for sine barn.
- Det å jobbe med integrering av far og mor, kanskje spesielt mor, er viktig.
- Det er svært viktig at både foreldre og barn lærer norsk raskest mulig.

- Få foreldre med svake norskferdigheter ut i arbeidslivet. Dette er et viktig grunnlag for familiens totale integrering i lokalsamfunnet.
- Jf. også 2.2 avsnitt om Frivillighet, kultur og fritidsaktiviteter.

Det kommer fram i samtale at foreldrerollen er viktig - også det som skjer i mottak. Foreldrerolla er viktig for ungene, og når foreldre er i jobb, gir det et bedre grunnlag for ungene.

Det kommer videre fram i samtale at Sunndal kommune har god oversikt, og at innvandrertjenesten vet hvem som er aktive. Det er en del foreldre som er redd for at ungene skal bli for norsk. Dette er det vanskelig for foreldre å godta. Det er ungene som må bære dette, både det å tilfredsstille foreldre og tilpasse seg det norske samfunnet.

Det er mye fokus på vold i nære relasjoner.

Det kan være noen utfordringer knyttet til kunnskap og praksis. Foreldrene vil det beste for barna og har med seg andre tradisjoner. Flyktningene har fokus på læring og utdanning for sine barn og vil kunne være mottakelig for informasjon når noe kan påvirke læringen.

Det blir pekt på at kommunen ikke har lykkes så godt som ønskelig med informasjonen. Det er en utfordring å vite om det når inn. Det kan være en indre justis blant flyktningene.

Familiegjenforening kan gi særlige utfordringer. Kvinnene og mennene kan komme rett fra andre kulturer og har ikke vært innom asylmottak. Det kan bli en stor overgang for mange. Forventningene til kvinner og menn i Norge er ulik de forventningene flyktningene har hatt i hjemlandet.

Det kommer fram fra innvandringstjenesten at de er opptatt av å skape god integrering. Det innebærer å være tydelig i krav og forventninger slik at flyktningene har en reell mulighet til å forstå det samfunnet de er på vei inn i.

Introduksjonsprogrammet har fokus på integrering gjennom utdanning og arbeid. Dette blir sett på som den beste integreringa.

3.3 Vurdering og anbefaling

Vurdering

Undersøkelsen viser at introduksjonsprogrammet får positive tilbakemeldinger. Målt i andel som går over til utdanning eller arbeid, har kommunen et godt resultat. Det blir framhevet at arbeid og utdanning er det viktigste i forhold til integrering, og det er også dette Sunndal kommune har fokus på. De voksne flyktningene får et systematisk opplegg.

Flere enheter er involvert i gjennomføringen av introduksjonsprogrammet. Ulike enheter deltar ikke i utformingen av programmet med unntak for den delen de får ansvaret for. Sunndal kommune gjennomfører og rullerer individuell plan. I planen vektlegges arbeid og utdanning. Programrådgivere i samarbeid med bruker/flyktning er sentral ved utarbeiding av individuell plan.

Sunndal kommune bør videre vurdere om det i større grad bør legges til rette for samarbeid om utformingen av introduksjonsprogrammet.

Undersøkelsen viser at det er fokus på foreldrerollen, og at det blir gitt opplæring om dette. Det kommer fram at det er utfordringer knyttet til ulike tradisjoner/ kulturer, at foreldrene ikke alltid vet hva som blir forventet av de i Norge, og at det er usikkerhet knyttet til om kommunen når fram med informasjon. Sunndal kommune bør fortsatt prioritere dette arbeidet.

Introduksjonsprogrammet har ikke fokus på barn og unge. Barn og unge får indirekte fokus gjennom tiltak rettet mot foreldrerollen, og gjennom fokus på de voksnes integrering gjennom arbeid og utdanning.

Anbefalinger

- Sunndal kommune bør vurdere om det i større grad bør legges til rette for samarbeid om introduksjonsprogrammet.

4. Økonomiforvaltning og ressursbruk

4.1 Problemstilling

Flyktningetjenesten i Sunndal kommune har som mål å drive virksomheten innenfor tildelte statlige overføringer. Det blir i årsplan skissert følgende målsettinger:

- fokus på kostnadskontroll
- månedlig rapporteringer til rådmannen
- tertialrapportering til politisk nivå

Revisjonen vil i første rekke beskrive de økonomiske virkemidlene, bruken av disse og kommunens oppfølging av skisserte mål.

4.2 Fakta og beskrivelse

Tabellen nedenfor viser statstilskudd som Sunndal kommune har fått i årene 2015 og 2016.

Tabell 6.1: Statstilskudd – tilskudd fra IMSi 2015-2017

	2015	2016
Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	14 492 178	13 733 470
Tilskudd til bosetting av enslige mindreårige flyktninger	2 582 550	6 549 784
Barnehagetilskudd	121 000	244 900
Tilskudd til bosetting av personer med alvorlige funksjonshemminger og adferdsvansker	573 095	431 620
Integreringstilskudd for år 2-5	20 800 800	26 261 200
Tilskudd til bosetting av personer over 60 år	0	0
Ekstratilskudd til bosetting	1 050 000	1 100 000
Integreringstilskudd for år 1	11 710 000	10 102 000
I alt	**51 329 623**	**58 422 974**

Kilde: IMDi

Tall for 2017 er ikke klar. Det avhenger av antall, alder, type, eventuelle utfordringer og behov hos de flyktningene som blir bosatt. Dette har kommunen ingen oversikt over våren 2017 siden det er IMDi som fordeler flyktninger.

Det gis et tilskudd i fem år på ca. 230 000 per voksen til kommunen, og noe mer for barna. Barn født før bosetting og innen et halvt år etter ankomst gis det integreringstilskudd i 5-års periode. Dette er frie midler, altså ikke øremerket til flyktninger.

Flyktningetjenesten kan søke om ekstramidler om det for eksempel er barn som har spesielle behov.

Kommunen har mottatt ekstra midler til bosetting av enslige mindreårige. Det er ny ordning fra 2017. Det blir pekt på at kommunen ved bosetting også får midler via det ordinære rammetilskuddet til kommunene på lik linje med andre innbyggere, og at dette skal dekke «ordinære» tjenester.

Etter 5 år får kommunen ved bosetting midler bare via det ordinære rammetilskuddet. I inntektssystemet for kommunen blir utgiftsbehovet for hver kommune beregnet. Innvandrere 6-15 år, eksklusiv Skandinavia, og flyktninger uten integreringstilskudd inngår som kriterium. Dette kommer som et tillegg til innbyggertilskuddet.

I KOSTRA gis en oversikt over sentrale økonomiske data for introduksjonsordningen, jf. tabellen nedenfor.

Tabell 6.2: Introduksjonsordningen - nøkkeltall, KOSTRA konsern, reviderte tall per 15.06.2017

Sunndal kommune	2012	2013	2014	2015	2016
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned, kr	12 070	13 485	14 070	13 176	13391
Gjennomsnittlig deltakelseslengde (måneder)	10	7	9	9	8
Samlet utbetaling til introduksjonsstønad, kr	8 086 880	8 212 508	11 016 561	11 620 977	12 855 525
Mottakere av introduksjonsstønad i prosent av antall innbyggere	0,93	1,21	1,22	1,37	1,68
Brutto driftsutgifter til introduksjonsordningen pr. innbygger	189	1 369	1 777	1 891	2 329

Det blir gitt «introduksjonslønn» til den enkelte på 2 G. Grunnbeløpet (G) i folketrygden er per 1. mai 2017 kr 93 634. Dette betyr brutto 187 268 kroner i året som det blir skatta for. Kommunen har kommet til at det er mest hensiktsmessig at alle får samme beløp fra de er 18 år. (Retningslinjene tilsier 2/3 av beløpet for de som er mellom 18 år og 25 år, men kommunen *kan* gi mer.) Foreldre får ikke noe ekstra for barna ut over kontantstøtte og barnetrygd.

Kommunen mottok statstilskudd til flyktninger på vel 29 mill. kroner i 2016. Dette er ført på innvandrertjenesten. Det blir budsjettert med et mindreforbruk. Regnskapet viser et større mindreforbruk enn det er budsjettert med, jf. tabell 6.3.

Tabell 6.3 Budsjettert og resultatført innsparing for Innvandrertjenesten Sunndal, hele tusen kroner.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Budsjett	- 244	-851	-198	-2852	-4049	-7173
Regnskap	- 3923	-5123	-6897	-19611	-19565	
Avvik	3679	4272	6699	16759	15516	

Kilde: Sunndal kommune

Disse midlene omfatter mer enn flyktningetjenesten. Midler til blant anna asylmottaket inngår også.

Det går fram av PS 80/16 Årsplan og budsjett 2017 og økonomiplan 2018-2020 for Sunndal kommune (Kommunestyret 14.12.2016) at budsjettet for 2016 er korrigert til - 5 523 000 kroner. Det er budsjettert med et mindreforbruk i 2017 på 7 173 000 kroner. I perioden 2018-2020 er det budsjettert med et mindreforbruk på 6 673 000 kroner alle årene.

Om bosetting skjer 1. jan eller 31. desember, får kommunen støtte for hele året. Skjer mye av bosettingen på høsten, vil det bli «overskudd».

Årsoverskudd eller deler av dette, blir avsatt til **flyktningefond**. (disposisjonsfond) Det framgår av protokoll ved behandling av årsregnskap for 2016, at av det samla mindreforbruket i 2016, er 9,8 mill. kroner vedtatt avsatt til flyktningefond. Per 31.12 2016 var flykningefondet 13,6 mill. kroner.

Det kommer fram i samtale at dette burde vært periodisert, og gå i balanse. Kommunen skal endre navnet flykningefondet til ***periodisering av flykningmidler.***

Andre enheter i kommunen blir styrket via integreringstilskuddet. Utgifter blir refundert fra flyktningetjenesten i samsvar med rundskriv. Innvandrertjenester «kjøper» også vaktmestertjenester fra eiendomstjenesten i kommunen tilsvarende 110 % stilling. Det blir inngått avtale mellom enhetene som blir godkjent av rådmannen.

Skoletilskudd ble faset ut fra 31.12.2013. Det var tidligere øremerka skoletilskudd per barn. Dette er nå inkludert i integreringstilskuddet. Grunnskoletjenesten får midler etter oppgitt antall barn med bakgrunn i tilskuddet som tidligere ble sendt direkte til grunnskoletjenesten. Kommunen (og skolene) får nå noe mer enn tidligere for barna. Dette gjelder tilbud utover det vanlige skoletilbudet.

På tilsvarende måte går det tilskudd til barnehagene (fordeling per barn) etter søknad.

Det kommer fram i samtale at barn og unge får tjenester på lik linje med andre dekt over enhetenes budsjett, og at det er forholdsvis lite ekstra som går spesielt til barn og unge.

Voksenopplæringen er ført under eget ansvar (2050). Størsteparten av denne tjenesten er finansiert av statstilskudd til undervisning.

For flyktninger som har vært bosatt mindre enn 5 år, blir NAV sine utgifter refundert fra Innvandrertjenesten. Om noen for eksempel har mange barn, vil introduksjonslønn, barnetrygd, bostøtte ikke alltid være tilstrekkelig. Noen har helseplager og vil ikke være aktuelle for arbeidslivet. De over 55 år har ingen rettigheter til deltakelse, men kommunen foretar en individuell vurdering om hva som er formålstjenlig. (De vil få tilbud om å delta på skole for å lære norsk og samfunnskunnskap.) For disse er alternativet NAV.

Sunndal kommune har som ledd i fattigdomsprosjekt kulturbilletter. Dette blir også gitt til flyktningbarn for en periode. Dette får i så fall NAV refundert.

Det kommer fram at det kan være diskusjon rundt hva det skal gis støtte til. Det kommer fram at det er fokus på at støtte skal være på linje med hva som gis til befolkningen ellers.

Midler ut over dette til andre enheter blir fordelt etter søknad og eventuelle vedtak fattet i kommunestyret, administrative avtaler som utgifter til vaktmester og renhold, tolkeutgifter i

alle kommunale tjenester, utgifter i barnevernet, NAV etter refusjonskrav, Kulturtjenesten, frivillige organisasjoner, Næringsselskapet (prosjektmidler), Sunndal videregående skole (prosjektmidler) o.a.

Flyktningefond/disposisjonsfond blir brukt til «ekstraordinære» forhold som etablering av innføringsklasse, 2-årig prosjektstilling ved NAV, samarbeid med videregående skole om etablering av tilbud til voksne. Kommunestyret disponerer midlene.

Kommunestyret gjorde for eksempel i møte 31.8.2016 følgende vedtak i sak 52/2016 Arbeid og aktivitet etter endt introduksjonsprogram – prosjektstilling ved NAV:

- Kommunestyret vedtar at det opprettes en 2-årig prosjektstilling ved NAV til kr 750.000 pr år i 2017 og 2018. Finansiering skjer ved bruk av disposisjonsfond. Prosjektstillingen evalueres etter endt periode på to år.

Kostnadskontroll og rapportering
Når det gjelder kostnadskontroll, blir det vist til at Innvandringstjenesten er del av det kommunale rapporteringssystemet. Tjenesten har til enhver tid kontroll på all økonomi.

Det er tertialrapportering til politisk nivå, og månedlig rapporteringer til rådmannen via VISMA (budsjett/regnskapssystem/ressursstyring). I VISMA framgår kommentarer til avvik som enheten rapporterer på. Det kommer fram at det er ønskelig med fokus på vesentlige avvik. Rådmannen har lagt fram sak til politisk nivå for endring og forbedring av rapporteringssystemet.

Det er egen årsmelding for hver tjeneste. Denne går til økonomi- og planutvalget. Det blir pekt på at dagens plan- og styringssystem er omfattende.

Det er ikke egen plan for flyktningetjenesten. Det er skepsis til dette da flyktninger skal bruke det vanlige tjenestetilbudet. Det blir pekt på at det ikke er så mye spesielt for flyktninger. De vanlige tjenestene skal brukes.

4.3 Vurdering og anbefaling

Vurdering

Revisjonens undersøkelse viser at Sunndal kommune har fokus på kostnadskontroll. Tjenesten har et mindreforbruk og har opparbeidet fond. Revisjonen har ikke gått nærmere inn på bakgrunnen for mindreforbruket. En grunn er at det statlige tilskuddet kan komme ett år, mens utgiftene kan komme senere.

Det er månedlig rapportering til rådmannen og tertialrapportering til politisk nivå.

Integreringstilskuddet er ikke øremerka midler. Dette gir mulighet for lokale prioriteringer og tilpasninger innenfor overordna føringer. Når kommunen bosetter flyktninger, er dette noe som har betydning for så å si hele den kommunale drift/ tjenesteyting.

Integreringstilskuddet blir ført på innvandrertjenesten, og det er system med avtaler, som godkjennes av rådmannen, og refusjon av utgifter mellom enheter. Dette gjelder også internt i enheten.

Revisjonen har i denne rapporten ikke gått inngående inn i budsjett og regnskap og forvaltningen av midlene. Revisjonen har derfor ikke grunnlag for å gi vurderinger knyttet til forvaltningen av midlene, men vil påpeke at det er eksempel på andre kommuner som fører statstilskuddet sentralt for deretter å fordele midler mellom ulike tjenester. I hvilke grad dette ville være mer tjenlig for Sunndal kommune, har revisjonen ikke grunnlag for å si noe om.

Bruken av midlene/prioriteringen vil være en politisk beslutning.

5. Vedlegg

Vedlegg 1: Kilder til revisjonskriterier

- Lov av 15.5.2008 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (Utlendingsloven)
- Lov av 4.7.2003 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere Introduksjonsloven
- Lov av 25.9.1992 om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven)
- Rundskriv G-01/2016 til lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)
- NOU 2011: 14 Bedre integrering - Mål, strategier, tiltak
- IMDi; Hvem har rett til hva slags opplæring (sist oppdatert 3.3.2016)
- IMDi; Integreringen i Sunndal kommune - tall og statistikk over integreringen i kommunen Helsedirektoratet, Veileder IS-1022: Veileder for helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente
- *Lov av 17.7.1998 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)*
- *Lov om voksenopplæring*
- *Lov om barnehager*

Kommunens plikter etter introduksjonsloven (IMDi.no)
Det er kommunene som er ansvarlige for at flyktninger og innvandrere får det tilbudet de har krav på etter introduksjonsloven. Kommunen har blant annet følgende plikter:

- Kommunen skal gjøre et skriftlig vedtak om hvorvidt flyktninger og innvandrere har rett til introduksjonsprogram eller opplæring i norsk og samfunnskunnskap eller ingen av delene. Alle vedtaksmalene finnes i Nasjonalt introduksjonsregister og på siden vedtaksmaler.
- Introduksjonsprogram skal tilbys innen tre måneder etter bosetting i kommunen, eller etter at personen selv har bedt om det. Det er kommunens ansvar at de som har rett til introduksjonsprogram får dette tilbudet.
- Oppfølging av individuell plan. Kommunen må sørge for at det opprettes en felles individuell plan for både norskopplæringen og introduksjonsprogrammet. Kommunen har det overordnede ansvar for at tiltakene i planen følges og at planen tas opp til ny vurdering med jevne mellomrom. Ved vesentlige endringer i planen skal det fattes nytt vedtak. Voksenopplæringen er ansvarlig for at opplæring i norsk og samfunnskunnskap utføres etter egen læreplan.
- Kommunen har plikt til å drive internkontroll av ordningen. Regjeringen har utarbeidet en veileder for kommunene for dette arbeidet. Fylkesmannen skal føre tilsyn med kommunene, og sørge for at de tilbyr deltakerne det de etter loven har rett på.

Om introduksjonsprogrammet
Nyankomne flyktninger og deres familiegjenforente som har behov for grunnleggende kvalifisering, deltar i introduksjonsprogram i kommunen de er bosatt i. Målet er at de skal lære seg norsk og komme raskt ut i arbeid eller utdanning. Dette forutsetter et godt samarbeid mellom kommunale etater, næringslivet og frivillige organisasjoner i kommunen.

Introduksjonsloven § 4 bestemmer at introduksjonsprogrammet «*minst*» skal inneholde «*tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til yrkeslivet*».

Alle deltakere i introduksjonsprogram og norskopplæringen skal ha en individuell plan som skal utformes på bakgrunn av en kartlegging. (§ 6) Planen skal si noe om mål med deltakerens program og opplæring, og hvilke aktiviteter og tiltak som må til for å nå disse. Planen skal utarbeides i samråd med vedkommende. Kommunen skal revidere planen jevnlig.

I mal for individuell plan inngår også «Eventuelle andre tiltak som inngår som en del av introduksjonsprogrammet» Herunder beskrivelse av tiltaket, ansvarlig, og avkryssing for

gjennomføring. Det inngår også spørsmål om «Deltaker har fritids- og integreringstiltak/aktiviteter som ikke inngår som en del av introduksjonsprogrammet.» Videre framgår «Rett til å klage på innholdet i den individuelle plan». Denne retten følger av introduksjonsloven § 22 og forvaltningsloven § 28. Klagen skal sendes til kommunen. Dersom kommunen ikke endrer den individuelle plan, skal kommunen sende klagen videre til fylkesmannen.

IMDi skriver følgende om tverrfaglig samarbeid:

- For å oppnå god kvalitet i tilbudet til deltakerne er man avhengig av godt tverrfaglig samarbeid med flere enheter/virksomheter. Det kan være aktuelt at programrådgiveren, norsklæreren og programdeltaker lager planen med ev. bistand fra NAV, helsepersonell osv. Det tverrfaglige samarbeidet foregår i møter og ved å ha jevnlig kontakt. På den måten får man mulighet til å samarbeide og samordne når det er sammenfallende behov, og oppdage om det er behov for å justere planen underveis. Det tverrfaglige samarbeidet vil gi felles kunnskap, slik at det satses på riktig tiltak til rett tid. Det vil på samme tid virke positivt for programdeltakeren å erfare at ulike samarbeidspartnere drar i samme retning til beste for deltakeren.

Kommunen gjennom en flyktningetjeneste eller programrådgiver, NAV og voksenopplæringen har forpliktende ansvar for introduksjonsprogrammet. Andre som kan ha sentrale roller er frivillige organisasjoner og næringslivet. (Samarbeid, roller, ansvar – introduksjonsprogrammet)

Rundskriv Q-27/2015 beskriver forpliktelser og ansvar for henholdsvis kommune og Arbeids- og velferdsetaten for oppfølging av deltakere i introduksjonsordningen, herunder inngåelse av samarbeidsavtale.

Programrådgiver har ansvar for å:

- veilede: gjennomføre kartlegging av deltakeren, utarbeide individuell plan sammen med deltakeren, ha oppfølgingsansvar for deltakeren og for å revidere planen i hele programperioden, følge opp deltakeren i overgang ordinær utdanning eller arbeid, informere og henvise til aktuelle instanser for godkjenning av utdanning og realkompetansevurdering, sikre at deltakeren skaffer til veie relevante dokumenter og bistå deltakeren i å få oversatt medbrakte vitnemål, attester og lignende.
- koordinere: samordne tiltak og kontakt mellom andre kommunale aktører og arbeidsgivere, avklare oppgave og ansvarsfordeling, danne tverrfaglige team og møteplasser ved behov
- saksbehandle: gi informasjon til deltakeren om ordningen, rettigheter og plikter, fatte vedtak og håndtere klager

IMDi tar opp sider ved foreldrerollen. Det blir vist til utfordringer med å mestre foreldrerollen i et nytt land.

Veileder (IS-1022) for helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente:

- Asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente har samme rett til helsetjenester som den øvrige befolkningen.
- Helsepersonell har ansvar for å vurdere behovet for å bestille kvalifisert tolk i møte med pasient med begrensede norskkunnskaper.
- Skoler og barnehager er viktige arenaer i barns oppvekst som bør inkluderes i samarbeid med helse- og omsorgstjenestene. Gjensidig råd og veiledning om spesielle behov som barn med flyktningeerfaring kan ha er viktig for å forebygge problemer og fremme integrering.
- bør avsette fagressurser – tverrfaglige flyktningehelseteam (vist til at kommuner har gode erfaringer med dette)
- Helsedirektoratet anbefaler at alle kommuner som forbereder seg på å ta imot flyktninger eller asylsøkere nå oppretter flerfaglige flyktningehelseteam hvor også spesialisthelsetjenesten kan inngå. Teamet bør ha en aktivt oppsøkende tilnærming og kan være bemannet med lege, psykolog, sykepleiere, helsesøster og

personer med sosialfaglig og flerkulturell kompetanse. Personer med psykososiale problemer bør få rask snarlig kartlegging og oppfølging.

- Sosial støtte og aktivisering er viktig for å skape struktur og forebygge psykososiale problemer. Psykiske lidelser hos asylsøkere og flyktninger henger i stor grad sammen med påkjenninger i eksilsituasjonen, blant annet manglende sosialt nettverk, mangel på meningsfulle oppgaver i hverdagen, endring av sosioøkonomisk status mv. Slike faktorer kan ha mer å si for den psykiske helsen enn påkjenninger opplevd før og under flukt eller migrasjon
- Kommunene bør i samarbeid med mottakene legge til rette for at **frivillighetsfeltet,** idrettslag, ungdomsklubber og andre aktivitets- og kulturtilbud, kan bidra inn i mottakene og ellers være en sentral del av integreringsarbeidet i bosettingskommunene.
- Identifisering av ressurspersoner blant asylsøkere og flyktninger som kan være aktive bidragsytere i denne sammenhengen kan være hensiktsmessig. I den grad det er mulig bør asylsøkere og flyktninger få mulighet til å ha innflytelse på de rammene de lever under, så vel som sin egen situasjon for å motivere til egeninnsats og økt mestring.
- Helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal gi et helsefremmende og forebyggende tilbud til alle gravide, barn og unge 0-20 år.

Internkontroll

Kommunen skal i henhold til introduksjonslovens § 24 føre internkontroll. Kommunen må sette i gang systematiske tiltak som skal sikre at kommunens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i introduksjonsloven eller i forskriftene til introduksjonsloven.

En rekke dokumenter om kommunal egenkontroll finnes tilgjengelig på nettsidene til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (Veileder om plikt til kommunal internkontroll med ordningene i introduksjonsloven Q-1221B)

Rådmannen har ansvar for betryggende kontroll jf. kommunelovens § 23:

- Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Kommunen kan sikre egen etterlevelse av krav i lov og forskrift gjennom blant annet:

- Klargjøring av ansvarsfordeling lokalt.

Årsplaner – Sunndal kommune

I kommunens årsplaner er det en rekke tiltak rettet for integrering, under gis noen eksempler:

- **Grunnskolen:** *Årsplan 2015:* Videreutvikle samarbeidet med innvandrertjenesten omkring minoritetsspråklige elever og deres familier. *Årsplan 2016:* Etablere innføringsklasser for grunnleggende norskopplæring for minoritetsspråklige og samarbeide med innvandrertjenesten omkring minoritetsspråklige elever, deres familier samt grunnskoleopplæring for voksne.

- **Barnehage:** *Årsplan 2016*: Implementere og sikre gode rutiner for mottak av minoritetsspråklige barn og familier. Fagnettverk for språk/flerspråklighet med erfaringsdeling med innvandrertjenesten.

- **NAV Sunndal:** *Årsplan 2015*: Styrke samarbeidet med innvandrertjenesten tidlig i introduksjonsprogrammet til den enkelte. Fokus på «Arbeid først», høvelig arbeid, krav og forventninger i arbeidsmarkedet samt arbeidskraftbehov lokalt, regionalt og nasjonalt.

- **Innvandrertjenesten:** *Årsplan 2015:* Arbeide aktivt for å sikre alle brukerne et godt aktivitets – og fritidstilbud. Øke samarbeidet med næringsliv og frivilligheten. Bevisstgjøre andre offentlige tjenester på ansvaret de har overfor flyktninger og asylsøkere. *Årsplan 2016:* Mål: God helse blant flyktninger og

asylsøkere i Sunndal. Tiltak: Arbeide aktivt for å sikre alle brukere et godt aktivitets- og fritidstilbud. Arbeide med psykisk helse gjennom tverrtjenestlig arbeid. Mål: Være et regionalt kompetansesenter innen fagområdet. Tiltak: Samarbeide med Kulturtjenesten for å få frivilligheten inn i integreringsarbeidet.

- **Kultur – fritid:** *Årsplan 2016:* Hovedmål: Sunndal kommune skal prioritere ungdomsarbeid og gode oppvekstmiljø. Mål: Kulturtjenesten skal bidra til et trygt og stimulerende ungdomsmiljø, Tiltak: Utvikle tilbudet ved Sunndal ungdomssenter. Nå et medlemstall på 100. Arrangere Barnas verdensdager 2016 – i samarbeid med andre…

- **Helse- og barneverntjenesten:** *Årsplan 2015:* Samarbeid helse- og barnevern-, barnehagen-, grunnskole, kultur-, innvandrertjenesten, samt PPT, NAV og Sunndal videregående skole for å sikre arbeid med systematisk utvikling av planer og tverrfaglig praksis overfor barn i aldersgruppen – 1-20 år, samt deres familier og øvrige omgivelser. *Årsplan 2016:* Økt fokus på psykisk helse ved barneungdoms- og videregående skole med helsesøster mer til stede ute på skolene. Delta aktivt i prosjekt…(samarbeidspartnere blant annet innvandrertjenesten) Opprettelse av samordningsenhet… brukere med store og sammensatte behov. Mål: Gode helsetilbud til asylsøkere og flyktninger. Tiltak: (smittsomme sykdommer), videreføre «Åpent kontor» og helseinformasjon ved Voksenopplæringen.

Kulturplan 2009-2019 (Kulturplan 2009-2019 Rettet etter vedtak K.sak 51/09) omtaler og har tiltak knyttet til kultur og integrering og frivilligheten, blant annet spre informasjon og kunnskap, fadderordninger, etablere frivillighetens hus.

Kommuneplan 2014-2020 Samfunnsdelen har blant annet som mål god helse og livskvalitet for alle. Strategier er blant annet: samarbeide med lokale lag og organisasjoner.

Tidlig tverrfaglig innsats er et satsingsområde i Sunndal kommune. Både barnehagene, skolene, barnevernet, helsestasjon og skolehelsetjenesten ser en økning i antallet barn med utfordringer knyttet til psykisk helse. Det er nødvendig med tidlig, tverrfaglig innsats for å avdekke og følge opp dette. Ulike tverrfaglige prosjekt planlegges oppstartet i planperioden.

Aktiv hverdag for alle. Innbyggere som av ulike årsaker ikke er i arbeid eller har noe annet fast å gå til, står i fare for å bli isolert og falle ut av samfunnet. For disse er det viktig å få til faste møteplasser. Videreutvikling av lavterskel-tilbudet «Aktiv hverdag» vil være et viktig bidrag på veien mot arbeid og aktivitet for personer som av ulike årsaker har falt ut av utdanning eller arbeid.

Kommunestyret behandlet «Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Sunndal kommune» i møte 17.3.2016. Det ble vedtatt at det skal utarbeides risiko- og sårbarhetsanalyse for innvandrertjenesten i løpet av høsten 2016. Kommunen ved ass. rådmann opplyser at det er avholdt planleggingsmøte i november 2016, og selve analysen hadde sitt oppstartmøte 18. januar 2017.

Innvandrertjenesten utarbeider, på like linje med andre enheter, årsplan for sine tjenester. Disse blir behandlet som del av budsjett/økonomiplan. Innvandrertjenesten har skissert mål og tiltak.

Sunndal kommune har Handlingsplan for vold i nære relasjoner Sunndal kommune 2013-2016 Handlingsplanen skal rulleres. Ansvaret er lagt til helse og barnevern.

En bredt sammensatt arbeidsgruppe har utarbeidet Statusrapport for folkehelse i Sunndal kommune 2015:

- For å styrke forebygging og minske behandling på lengre sikt, bør kommunen ha tidlig innsats mot barn og unge og familier som sliter i svangerskaps- og nyfødtperioden som innsatsområde, med følgende:
  - Videreføring av det tverrfaglige arbeidet med å gripe tidlig inn i forhold til problemutvikling. At innsats settes inn på et tidlig tidspunkt er av avgjørende betydning både for den enkelte og for samfunnet. Jo tidligere et problem oppdages og innsats settes inn, desto større er sannsynligheten for en positiv utvikling. Den samfunnsøkonomiske gevinsten av tidlig innsats er høy, fordi færre vil utvikle alvorlige problemer.
  - Godt kvalifisert og nok personale i helsestasjon, barnehager og skole. Å gripe tidlig inn er i seg selv ikke tilstrekkelig. Tidlig innsats krever faglig trygghet, oversikt og tilgang på kunnskap og kompetanse

Integrering er ett tema: Sunndal voksenopplæring er en kommunal skole for innvandrere over 16 år og er en avdeling i Innvandrertjenesten i Sunndal kommune. Det overordnede målet ved Sunndal voksenopplæring er å styrke innvandrernes mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnsliv, og deres økonomiske selvstendighet, tilrettelegge for utdannelse og arbeid for mennesker med ulik etnisk og utdanningsmessig bakgrunn. Skolen skal bidra til å fremme inkludering og kulturelt mangfold. Opplæring skal gjøre integreringen lettere både for innvandrere og asylsøkere som er kommet hit, og for lokalsamfunnet generelt. Språkopplæring og samfunnskunnskap er avgjørende for hvor god integreringen blir for den enkelte. Kulturforskjeller har også betydning for integreringen. Til forskjell fra de fleste norske foreldre er det ikke vanlig å følge sine barn på fritidsaktiviteter og lignende i mange andre kulturelle samfunn. Foreldre med andre kulturelle bakgrunnen «mister» med dette en viktig møteplass med norske foreldre. Integrering er vanskeligere jo eldre man er, der er derfor vanskelig å integrere voksne flyktninger tilstrekkelig i lokalsamfunnet. Det gjøres et godt integreringsarbeid i Sunndal og utviklingen viser at vi får stadig flere innvandrere i vår kommune. En videre satsing for å sette innvandrerbefolkningen i stand til å ta seg arbeid i Sunndal, vil gi verdifull arbeidskraft.

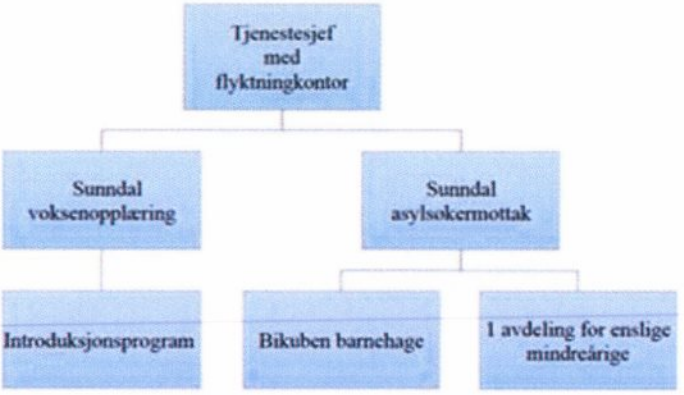
Sosiale møteplasser er ett tema: Sosiale møteplasser bidrar til å gi sosial kapital og nettverk som legger til rette for samarbeid til felles nytte og tillitsbygging. Sosial kapital bygger broer eller skaper bånd mellom mennesker. Tilliten gjør at samfunnet fungerer bedre og mer effektivt.
Mangfoldet av arenaer og møteplasser i et lokalsamfunn er viktig for å sikre høy sosial kapital.
Biblioteket er en viktig arena, der møtes alle generasjoner og kjønn, de marginaliserte, arbeidsledige og ulike etniske grupper. Det er derfor viktig at biblioteket er synlig og lett tilgjengelig for alle.

Vedlegg 2: Organisering Sunndal kommune

Sunndal kommune er fra 2015 organisert i 3 stabsenheter og 10 tjenester
Årsverk 2015 i parentes. I alt 710.

Stab (27):
Service- og informasjonsavdelinga
Økonomiavdelinga
Personalavdelinga
Tjenester:
Barnehagetjenesten (75)
Grunnskoletjenesten (135)
Helse og barneverntjenesten (29)
Innvandrertjenesten (77)
NAV Sunndal (7)
Pleie og omsorgstjenesten (251)
Kulturtjenesten (23)
Kommunalteknisk tjeneste (31)
Eiendomstjenesten (44)
Plan-, miljø- og næringstjenesten (11)

Innvandrertjenesten

Sunndal voksenopplæring er en avdeling i Innvandrertjenesten i Sunndal kommune. Introduksjonsprogrammet er organisert under voksenopplæringen.

Ulike samarbeidsfora
I Handlingsplan for vold i nære relasjoner Sunndal kommune 2013-2016 står oversikt over ulike samarbeidsforum. I Sunndal var følgende samarbeidsforum etablert (2013):

- *BAPP-grupper* (Barn av foreldre med psykiske og eller rusproblemer) (Samarbeid mellom Barneverntjenesten, helsestasjon og PPT)
- *Barneverntjenesten og politiet* møtes hver måned
- *Barnevetjenesten og Sunndal ungdomsskole* møtes hver måned
- *Barneverntjenesten, jordmor og helsestasjon* møtes hver måned
- *Hjelpetjenestene for barn og unge og barnehagene* møtes hvert kvartal.
- *Helse – og barnevern tjenesten og innvandrertjenesten* møtes hvert kvartal
- *Innvandrertjenesten og politiet* møtes hvert kvartal
- *NAV og politiet* møtes hver måned
- *NAV og pleie- og omsorgstjenesten v/psykisk helsearbeid* møtes annenhver måned
- *Sunndal videregående skole, NAV og politi møtes* 2 ganger pr år
- *TIGRIS* (Tidlig Intervensjon i forhold til rusbruk rundt Graviditet og I Småbarnsperioden)

- (Samarbeidsmøter mellom Barneverntjenesten, jordmor, helsestasjon og NAV 4 ganer pr år)

Samordningsenheten har kommet til og ble etablert etter et prosjekt for barn og unge med spesielle og omfattende behov. Sunndal kommunestyre gjorde 5.10.2016 blant annet slikt vedtak:

- Organisering av et helhetlig opplærings- og avlastningstilbud for barn og unge, med barnet og familien i fokus. Det opprettes et team på tvers av tjenesteenhetene, med ansvar for det helhetlige tjenestetilbudet til barnet/ungdommen i skoletiden og i- og utenfor barnehage- og skoletid. Et større og sterkere fagmiljø skal sørge for samordning og bedre kvalitet i de samlede tjenestene. Kultur- og fritidstilbud og støttekontaktordningen skal sees i sammenheng med de øvrige tilbudene.
- Psykisk helsearbeid for barn og unge Helse- og barneverntjenesten gis det overordnede ansvaret for å følge opp og koordinere videre arbeid, følge opp foreslåtte tiltak og utarbeide temaplan for barn og unges psykiske helse.

Psykisk helse og flyktninger/asylsøkere - Ansvar og organisering

Revisjonen ba om en oversikt over ansvar og organisering av psykisk helse for flyktninger i kommunen. Vi fikk slik tilbakemelding fra helsesjef 7.7.2017:

Helsestasjonsarbeidet følger Lov om helsetjenesten i kommunene. Arbeidet er lagt opp etter disse to veilederne i tillegg til smittevernloven.

- Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon og skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom.
- Veileder for helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente (IS-1022).

Organisering psykisk helse: Helse- og barneverntjenesten: Psykologtjeneste – psykisk helse for barn og unge. Pleie- og omsorgstjenesten: Psykisk helse for voksne

Helse- og barneverntjenesten består av flere avdelinger, der Psykologtjeneste er en avdeling.

Psykologtjenesten består av psykolog i 75 % stilling og 100 % stilling sykepleier psykisk helse for barn og unge. Avdelingen ble opprettet ved tilsetting av psykolog i 50 % stilling i juni 2015. Dette er derfor et nytt tilbud som har vært under innarbeidelse siden den ble opprettet.

Helsestasjonen: Helsestasjonen har 4 helsesøsterstillinger, familieveileder, jordmor, lege og merkantilt personale som alle jobber med asylsøkere og flyktninger i sine daglige oppgaver. De samarbeider tverrfaglig i kommunen eller med 2. linjetjenesten etter hvilke behov den enkelte har. Helsestasjonen har i tillegg ansatt 1,5 helsesøster/sykepleier som jobber spesielt med asylsøkere og flyktninger i kommunen. De har kontorlokaler ved Sunndal asylmottak, og har arbeidssted delvis der og delvis ved Sunndal helsestasjon.

Sykepleier/helsesøster oppgaver:

- Helsestasjonen jobber generelt mye med psykisk helse i form av støttesamtaler, veiledning om medikamentbruk pga. psykisk helse, veiledning og råd.
- Åpen kontortid ved mottaket 2 dager pr. uke for «drop-in» samtaler.
- Åpent kontor 1 t/uke ved Voksenopplæringen for henvendelser. Samarbeider med personalet ved Voksenopplæringen ved behov.
- Samarbeider både fast og etter behov med ansatte ved mottaket, legene, Bikuben barnehage.
- Sykepleier ved EM-avdelingen samarbeider tett med sykepleier ansatt i prosjektstilling i f.t. psykisk helse ved EM-avdelingen.
- BUP (Barne- og Ungdoms Psykiatrisk tjeneste) samarbeid, sørger for henvisninger, oppfølging
- VPS (Ungdoms Psykiatrisk Sengepost) i Ålesund. Samarbeid og oppfølging.

Hjelpetjenestemøte ved mottaket:

- Ved behov innkaller leder ved EM-avdelingen til Hjelpetjenestemøte (flere ganger i året) med psykologtjenesten, sykepleier/helsesøster ved EM, PPT, Voksenopplæringen, barnevernleder, ansatt ved ordinæravdelingen og en ansatt ved EM-avdelingen.
- Hjelpetjenestemøter (barneverntj, PPT, helsestasjon, Bikuben barnehage, ordinær avdeling) ved asylmottaket 4. ganer i året. Fokuset er samarbeid, også innenfor psykisk helse.

Psykologtjenesten:
- Månedlig tilbud om veiledning i gruppe til alle ansatte ved mottaket, inkludert helsetjenesten for asylsøkere/flyktninger.
- Ansatte ved mottaket har gruppesamtaler med enslige mindreårige.
- Undervisning vår og høst til EM (Enslige Mindreårige) om psykisk helse i samarbeid med prosjektstillingen i forhold til psykisk helse ved EM-avdelingen. Tilbudet er under utprøving i forbindelse med prosjektstillingen.
- Månedlig veiledning for alle ansatte ved helsestasjonen inkludert helsetjenesten for asylsøkere/flyktninger.
- Tilbud til bosatte i kommunen på lik linje med øvrige barn og unge.

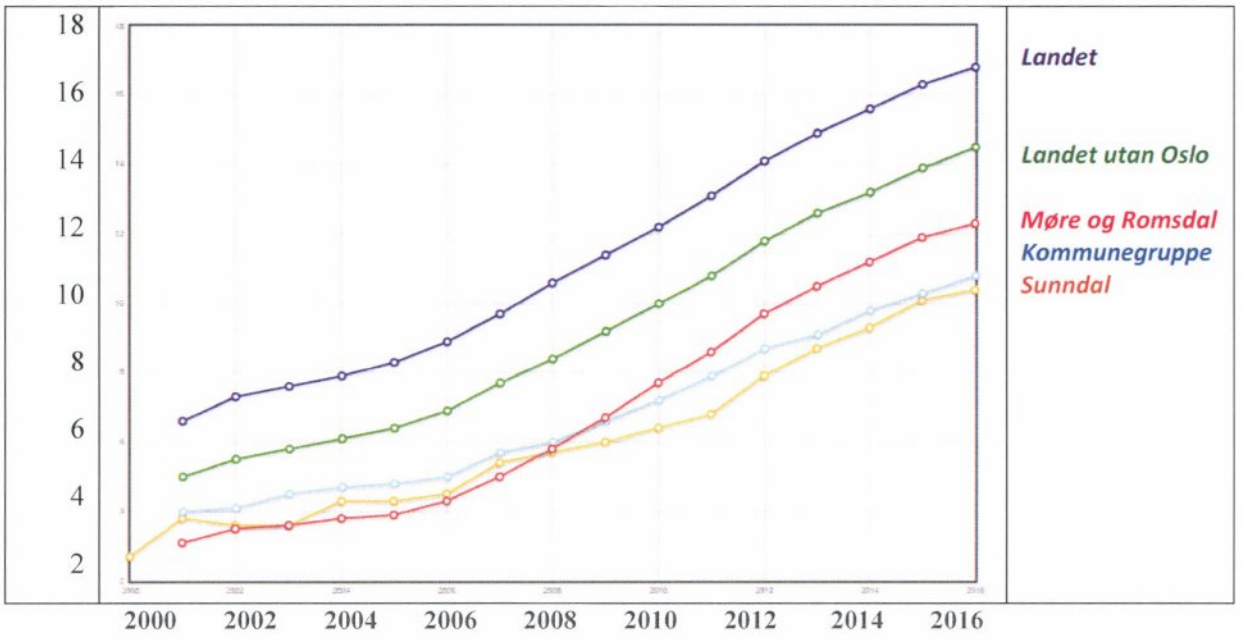
Samarbeid med psykisk helse for voksne:
- Psykologtjenesten og psykisk helse for voksne har startet et samarbeid som er under utvikling.
- Sykepleier/helsesøster ved mottaket og psykisk helse for voksne samarbeider om tilbud til voksne asylsøkere ved Øran Aktivitetshus.

Pleie- og omsorgssjef gav følgende informasjon til revisjonen:

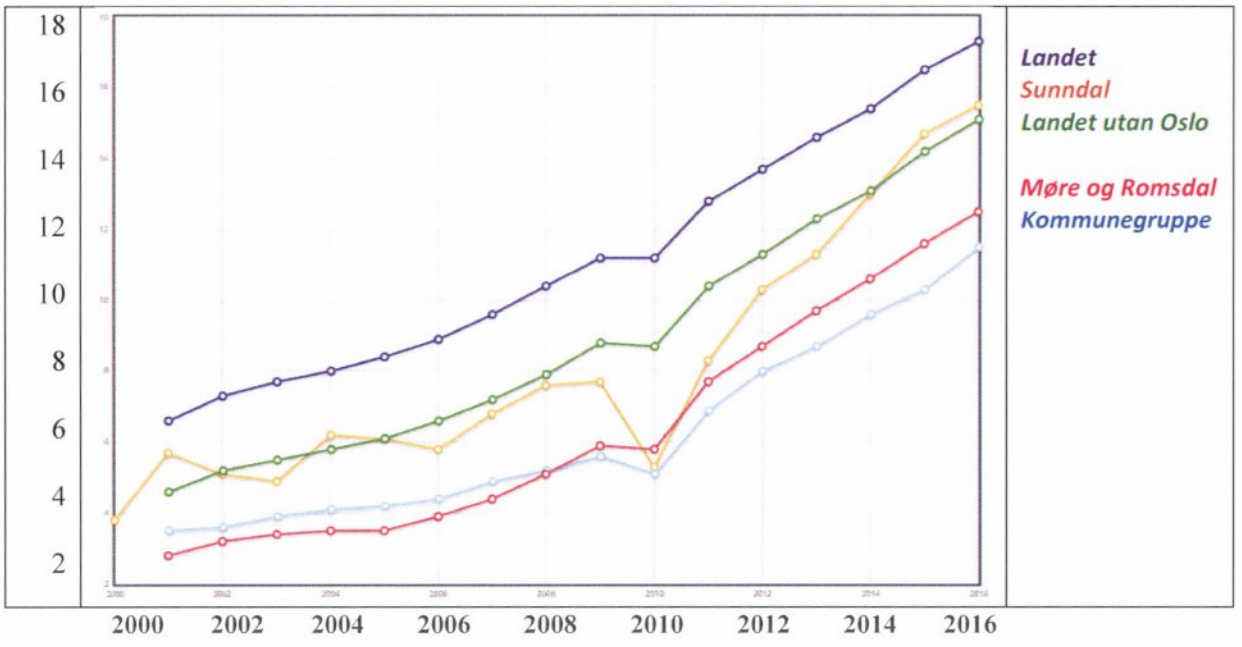
- Pleie- og omsorgstjenesten har en egen sone for psykisk helse. Vi har ansvar for alle over 18 år. Mange brukere har samtidig problemer med psykisk helse og rus. Det er derfor et tett samarbeid med NAV. Det er laget felles plan for psykisk helse og rus- denne ble vedtatt nå i vår. Det er utarbeidet samarbeidsrutiner mellom Sone for psykisk helse og NAV.

Vedlegg 3: Befolkningsdata m.m.

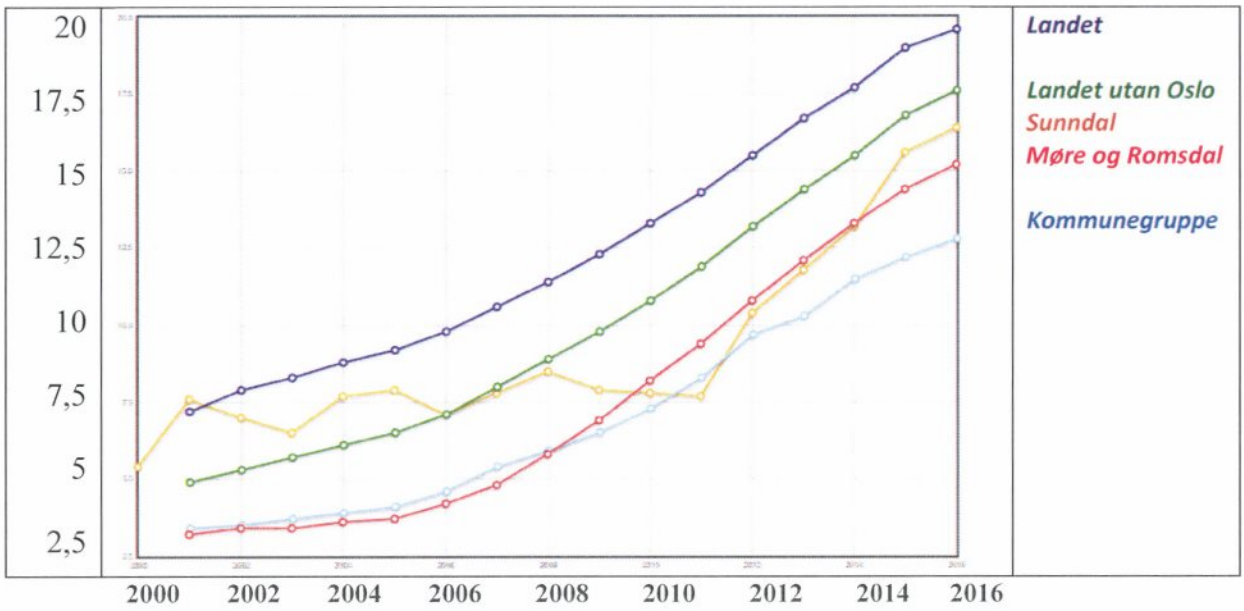
Figur 1: Andel innvandrerbefolkning, 2000 til 2016, KOSTRA , konsern, reviderte tall per 15.06.2017

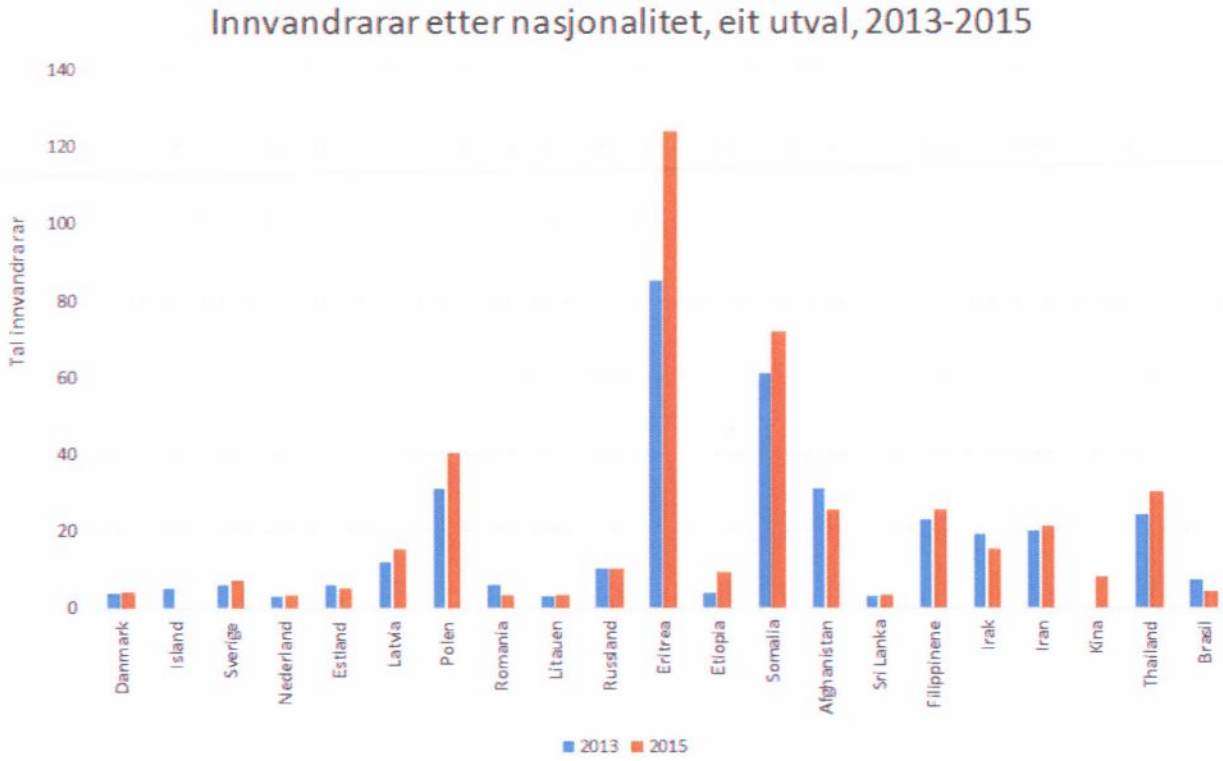
Figur 2: Andel innvandrerbefolkning 0-16 år, KOSTRA konsern, reviderte tall per 15.06.2017

Figur 3: Andel innvandrerbefolkning 0-5 år, KOSTRA konsern, reviderte tall per 15.06.2017

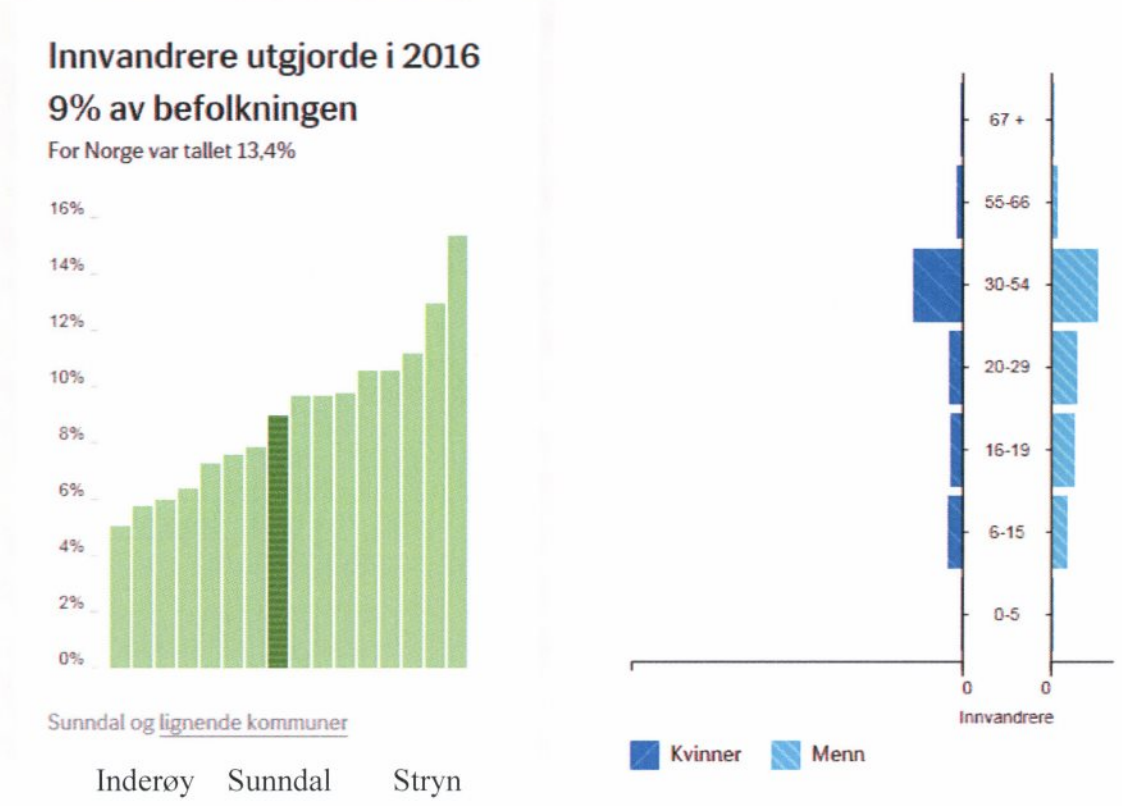
Figur 4: Innvandrere i Sunndal etter nasjonaliteter, et utvalg, 2013 og 2015.

Kilde: Møre og Romsdal fylkeskommune kommunestatistikk 2015 (basert på tall fra SSB)

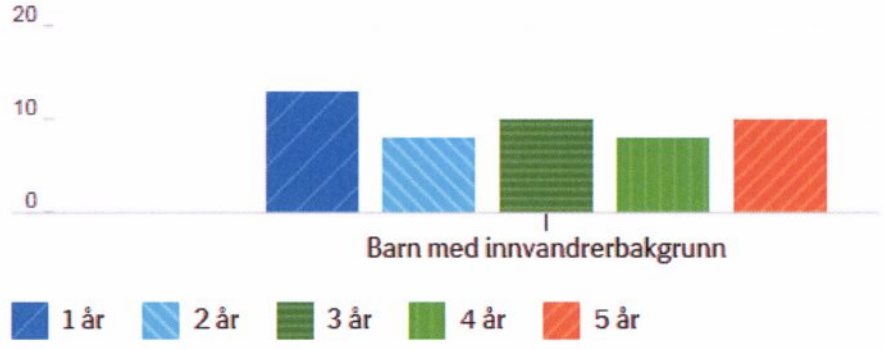
Kommentar: Flyktningene kommer fra **Eritrea, Etiopia, Somalia, Afghanistan, Irak og Iran**. Flytninger utgjorde vel 60 % av innvandrerne i dette utvalget i 2015 *(grovtelling)*

Figur 5: Andel innvandrere i Sunndal og lignende kommuner i 2016 og aldersfordelingen fordelt på kvinner og menn. Kilde: Statistikk IMDi

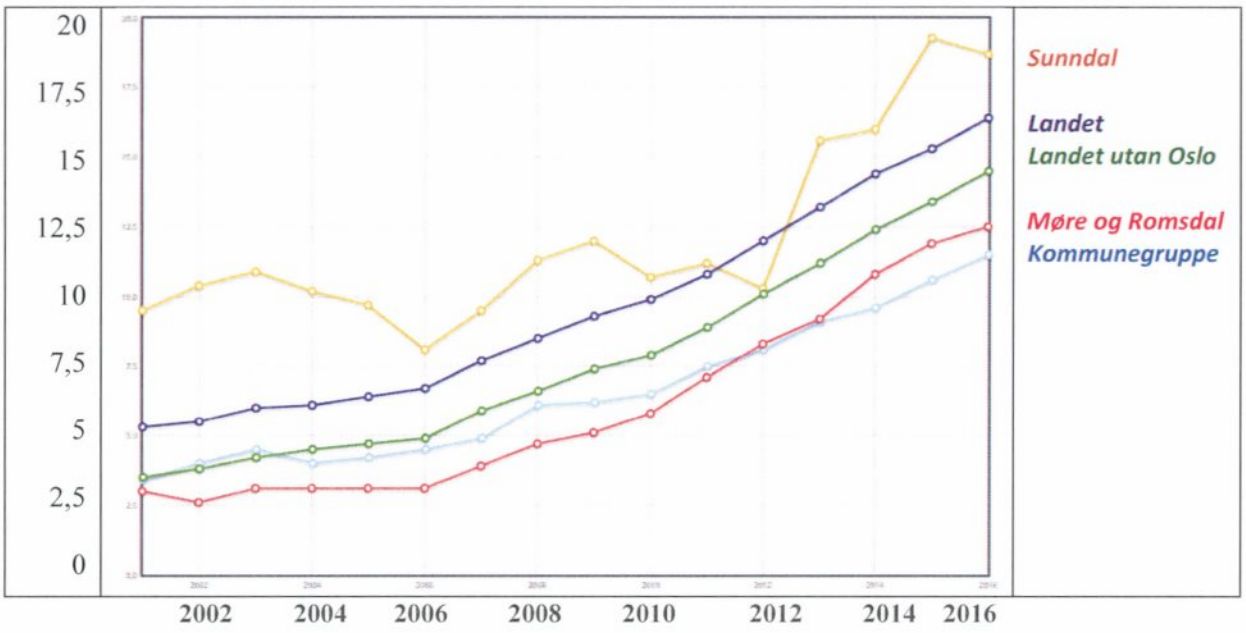
Kommentar: her sammenlignes Sunndal med 15 andre kommuner, derav Inderøy med lav andel og Stryn med høy andel innvandrere.

Figur 6: Andel barn med innvandrerbakgrunn fordelt på alder, Sunndal, 2016

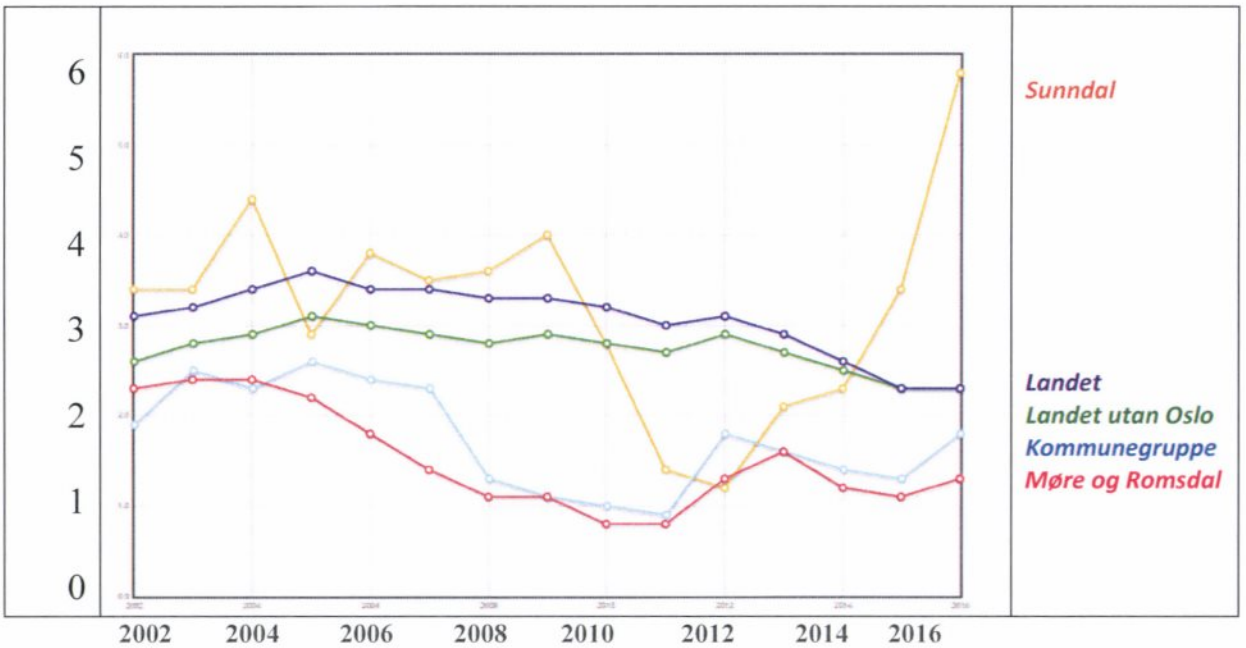
Kilde: Statistikk IMDi

Figur 7: Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass, KOSTRA konsern, reviderte tall per 15.06.2017

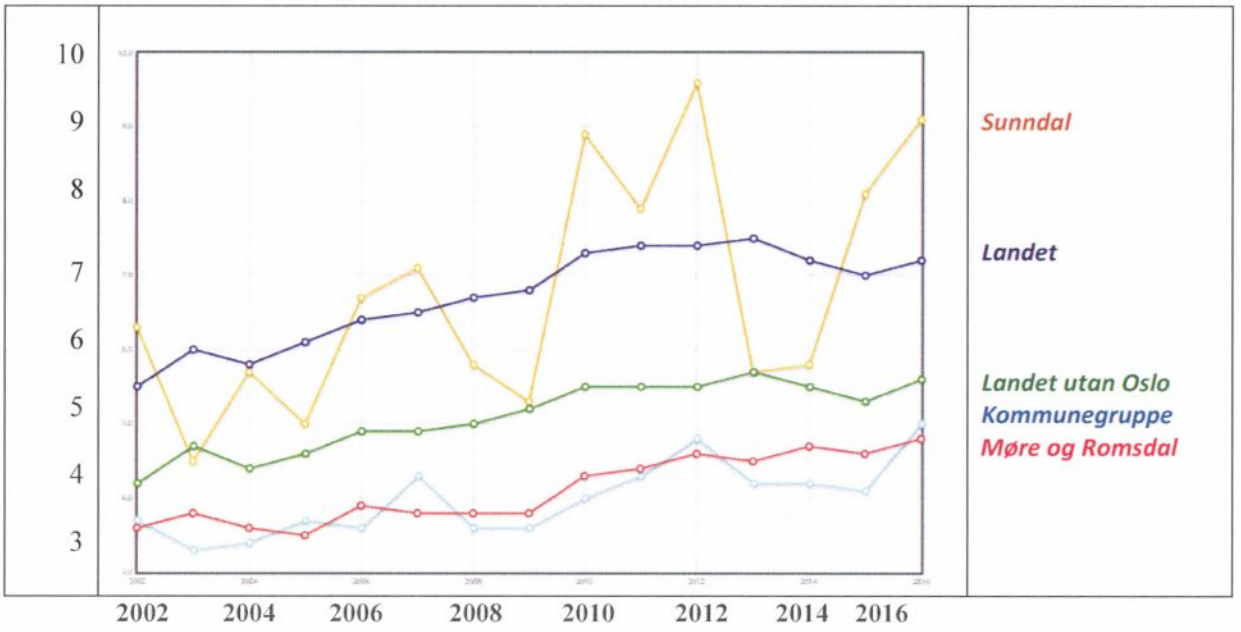

Figur 8: Andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring, KOSTRA konsern reviderte tall per 15.06.2017

Indikatoren viser andelen av elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

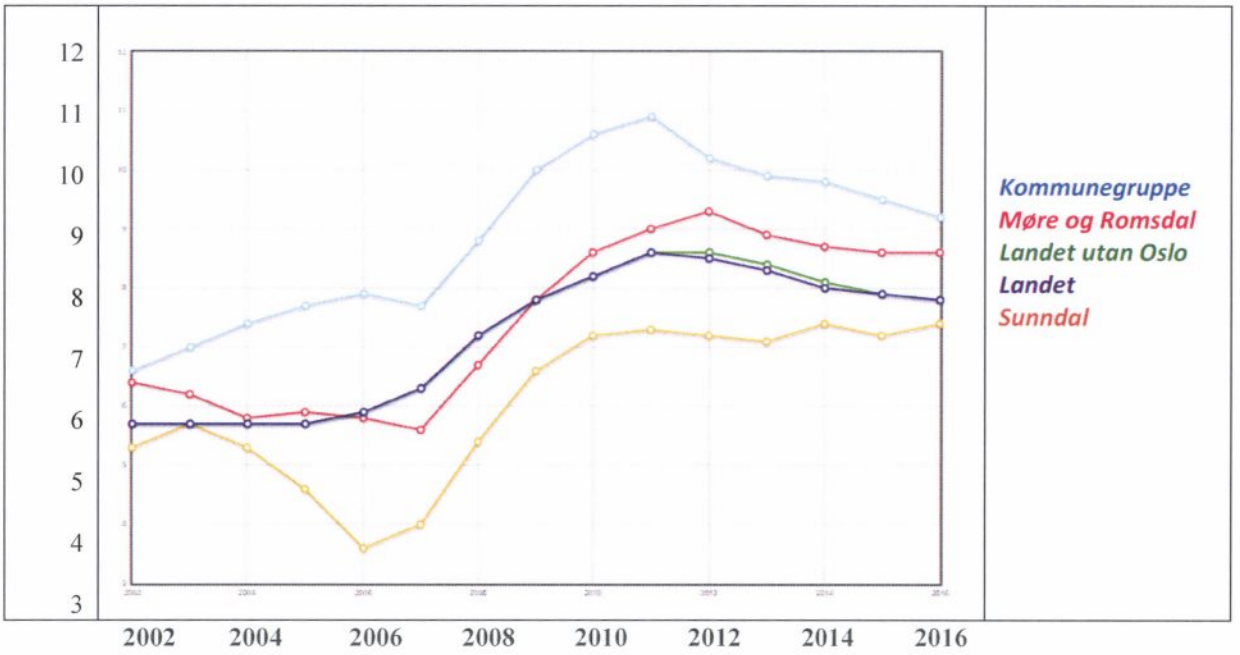

Figur 9: Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring, 2002-2015, KOSTRA konsern reviderte tall per 15.06.2017

Kommentar: De elevene som etter kartlegging viser at de har for svake norskferdigheter til å følge ordinær læreplan i norsk har rett til opplæring etter Opplæringsloven § 2-8. Dette innebærer særskilt norskopplæring, og om nødvendig morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring. Denne retten gjelder til man har tilstrekkelig ferdigheter i norsk til å følge ordinær opplæring.

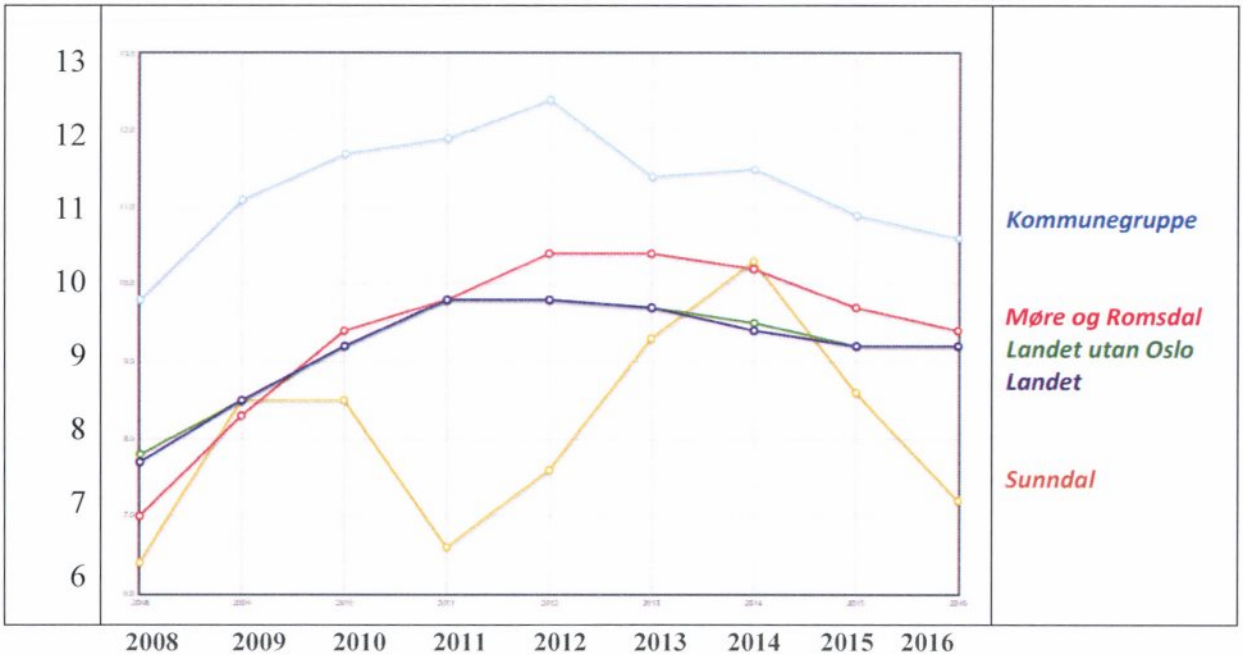
Figur 10: Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning; 2002-2016, KOSTRA konsern reviderte tall per 15.06.2017

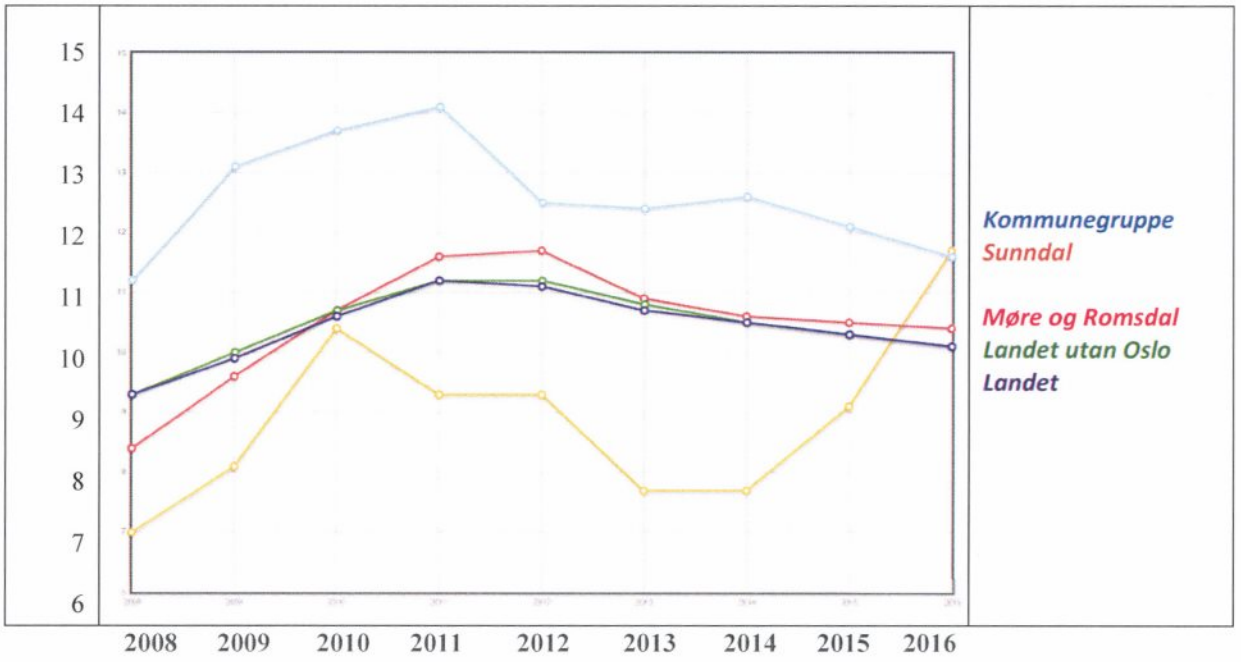
Figur 11: Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 1.-4. trinn, KOSTRA konsern reviderte tall per 15.06.2017

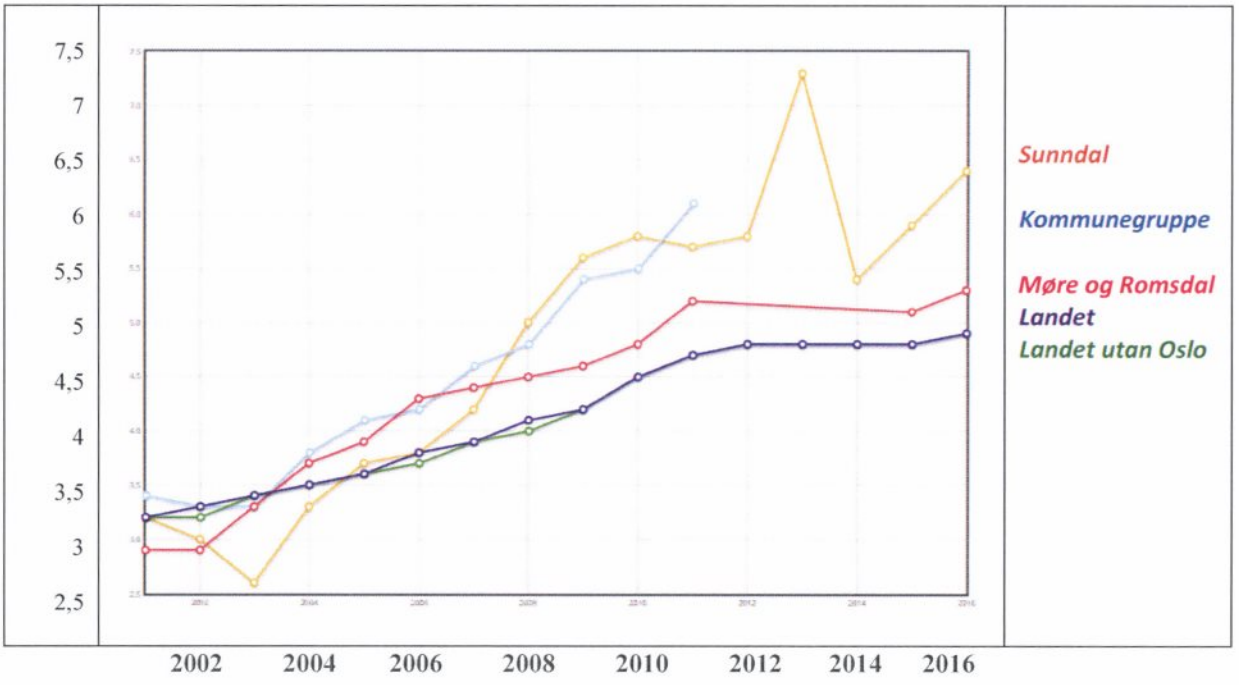
Figur 12: Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 5.-7. trinn, 2008-2016, KOSTRA konsern reviderte tall per 15.06.2017

Figur 13: Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn, KOSTRA konsern reviderte tall per 15.06.2017

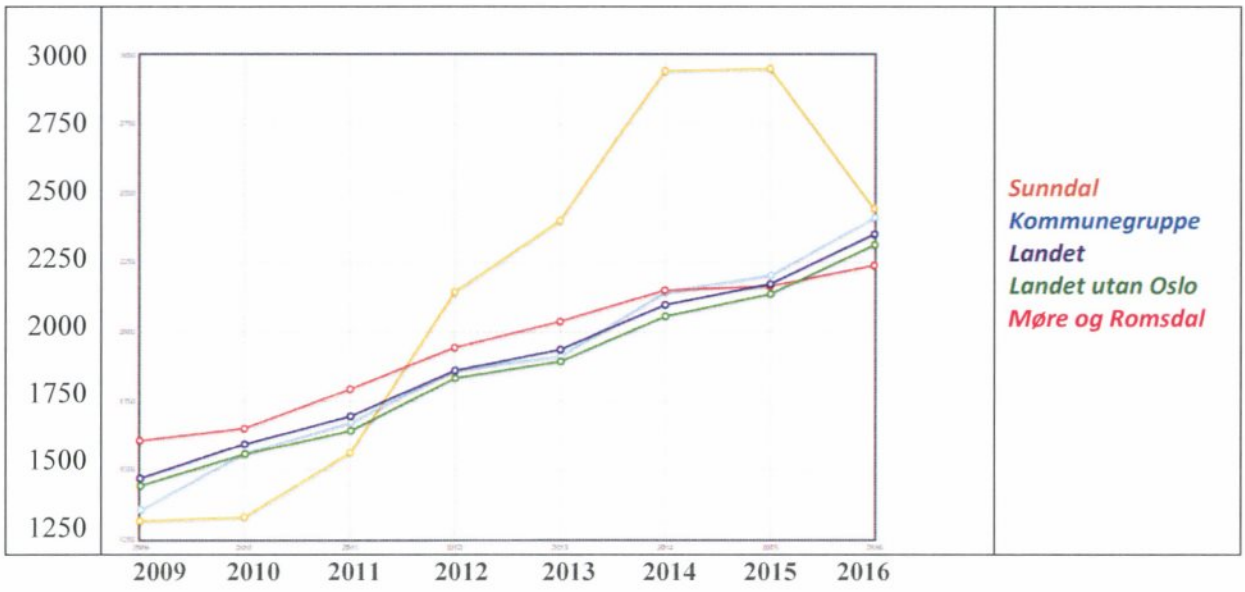

Figur 14: Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år, KOSTRA konsern reviderte tall per 15.06.2017

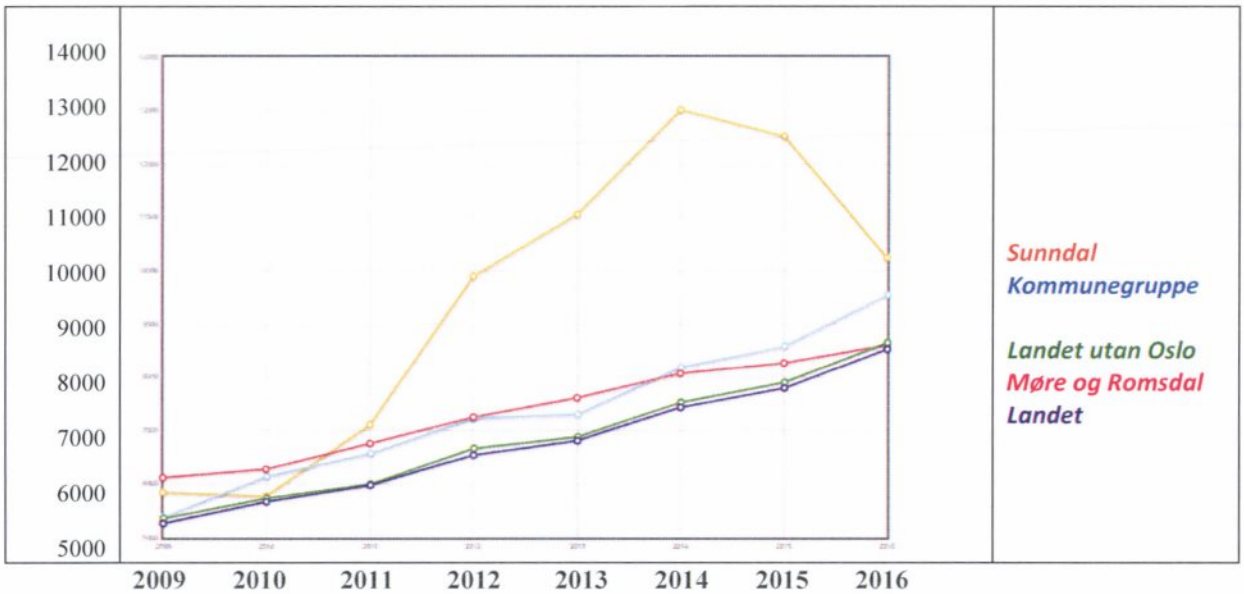

Kommentar: Fra 01.01.11 og våren 2017 har det vært 11 innvandrerbarn i tiltak.

Figur 15: Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste pr. innbygger 0-20 år, KOSTRA konsern reviderte tall per 15.06.2017

Figur 16: Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste pr. innbygger 0-5 år, KOSTRA konsern reviderte tall per 15.06.2017

Figur 17: Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213), per innbygger, KOSTRA konsern reviderte tall per 15.06.2017

Deltakere i introduksjonsprogrammet, Sunndal kommune, SSB

	2012	2013	2014	2015	2016
Menn	40	50	49	56	
Kvinner	27	37	37	41	
I alt	67	87	86	97	

2015		
	Landet	Sunndal
Sysselsatte og/eller under utdanning	58	74,2
Registrert arbeidsledige og/eller på tiltak	11	6,4
Annen eller ukjent status	31	19,4
I alt, prosent	100	100
Faktiske tall	3716	25

SSB

Kommentar: på landsbasis var det 58 prosent av dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere, var i arbeid eller utdanning i 2015, ett år etter endt program. Dette gjaldt 66 prosent av mennene og 49 prosent av kvinnene. I Sunndal var det 3 som gikk over til NAV i 2016. Dette gav 87 % måloppnåelse. Sunndal kommune opplyser at slår en sammen kategorien arbeid/utdanning 74 % og annet 19 % blir det til sammen 93 % som er selvstendig økonomisk, enten selv eller via familie, og der de aller fleste er under utdanning eller i jobb.

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2017-1563/04
Arkiv: 216
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 11.09.2017

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 25/17	Kontrollutvalget	21.09.2017

BESTILLING AV SELSKAPSKONTROLL – KRISTIANSUND OG NORDMØRE HAVN IKS

Sekretariatets innstilling

1. Kontrollutvalget i Sunndal bestiller selskapskontroll av Kristiansund og Nordmøre Havn IKS og ber revisjonen gi tilbakemelding til kontrollutvalget om utførelsen og resultatet av kontrollen.

2. Selskapskontrollen blir gjennomført i samarbeid med kontrollutvalget i Hemne kommune.

3. Kontrollen skal omfatte utøvelsen av kommunens eierskap i selskapet (eierskapskontroll) og driften av selskapet (forvaltningsrevisjon).

4. Selskapskontrollen blir bestilt hos Revisjon Midt-Norge.

Saksopplysninger

Hjemmelen for selskapskontroll følger av kommunelovens § 77 nr. 5 som fastsetter at kontrollutvalget skal "*påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m*".
Kommuneloven § 80 gir kontrollutvalg og revisor rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for å kunne utøve deres kontroll av interkommunale selskaper og aksjeselskaper der en kommune alene eller sammen med andre kommuner/fylkeskommuner eier alle aksjer. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.

Det er kontrollutvalget som skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m., jf. Forskrift for kontrollutvalg § 13 og kommunelovens § 77 nr. 5. Stadig mer av den kommunale virksomheten organiseres utenfor den ordinære kommunale forvaltning. Slike fristilte organisasjoner kan utgjøre en utfordring for folkevalgt styring, innsyn og kontroll på grunn av at de ligger utenfor kommunestyrets direkte styring og administrasjonssjefens internkontroll. Hvordan kommunestyret forvalter sitt eierskap er viktig for å sikre kvalitet på tjenester og god forvaltning av kommunens verdier. Formålet med eierskapet og eventuelle prinsipper for hvordan eierstyringen utøves, er et viktig utgangspunkt for kontrollutvalget når de skal påse at eierskapet forvaltes i tråd med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Selskapskontrollen kan omfatte både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Eierskaps-kontroll vil si å se hvordan kommunen utøver sitt eierskap. Slik kontroll er obligatorisk for kommunene å utføre. Det vil være naturlig at undersøkelsen ser på kommunens styring av

selskapet gjennom havnestyret og havnerådet og eventuell annen kontakt mellom eier og selskap. Forvaltningsrevisjon skal sikre at selskapet drives på en økonomisk og etisk forsvarlig måte og at det oppfyller sine mål.
Kommunestyret i Sunndal vedtok Plan for selskapskontroll 2016 – 2019 i møte 05.10.2016 i sak 65/16. Vedtaket inneholdt også en bestemmelse om at kontrollutvalget gis fullmakt til å prioritere selskap og selskap som ikke inngår i planen dersom utvalget finner det nødvendig.

Kontrollutvalget i Sunndal behandlet i møte 31.01.2017, sak 09/17 om en skulle bestille en selskapskontroll av Kristiansund og Nordmøre Havn IKS (KNH) på bakgrunn av oppslag i Tidens krav. I følge artikkelen i Tidens Krav har Kristiansund og Nordmøre Havn IKS krevd inn 18 mill. kr for mye i anløpsavgift. Dette er påstander som Hurtigruten ASA har fremført overfor Kystverket. Kystverket har på dette grunnlag utført tilsyn med KNH. Kystverket står fast ved at det er krevd inn over 18 millioner for mye i anløpsavgift.
Havnerådet som er eierorganet, tar ut ca. 200 000 kr årlig i møtegodtgjørelser, som egentlig skulle ha vært belastet kommunene.

Det er 11 kommuner som er medeiere i KNH. Sunndal kommune er nest største eier med sin eierandel i KNH på 9 %. Kristiansund kommune er største eier med 38 %.

Vedtaket i Kontrollutvalget 31.01.2017, sak PS 09/17:
Kontrollutvalget ønsker på bakgrunn av saken å vurdere en selskapskontroll i selskapet, men velger foreløpig å sette saken opp på oppfølgingslisten.

Vedtaket i Kontrollutvalget 31.03.2017, sak PS 12/17:
Kontrollutvalgssekretariatet bes undersøke om andre eierkommuner er interessert i en eierskapskontroll i Kristiansund og Nordmøre Havn IKS.

Status pr. 12.09.2017:
Brev ble sendt alle eierkommunene 02.06.2017. Kontrollutvalgene i Nordmørskommune som er medeiere (8), svarer pr. telefon at de ikke er interessert. Gjemnes kommune (6 %) skal drøfte dette i kontrollutvalgsmøte 20.9.17.
Kontrollutvalget i Hemne kommune (5 %) er de positiv til å delta.
Kontrollutvalget i Hitra kommune (6 %) er de positiv til å delta dersom minst 50 % av eierne deltar.
Den 02.06.2017 svarer Møre og Romsdal Revisjon IKS på en forespørsel fra sekretariatet 19.05.2017 om omfang og praktisk gjennomføring av en eierskapskontroll.

Vedlegg:
- Brev til eierkommunene fra kontrollutvalget i Sunndal, datert 02.06.2017.
- Svar fra Møre og Romsdal Revisjon IKS til Kontrollutvalget i Sunndal, datert 02.06.2017.
- Svar fra Kontrollutvalget i Hemne kommune, datert 23.08.2017.
- Svar fra Kontrollutvalget i Hitra kommune, datert 05.09.2017.
- Svar fra adv. Oddvar Overå til FKT ang. spørsmålet om revisors uavhengighet, datert 22.12.2010.
- Epost og brev fra Hurtigruten ASA til Kontrollutvalget i Sunndal, datert 20.06.2017.

VURDERING
Det er viktig at det gjennomføres selskapskontroll i tråd med § 77 nr. 5 i kommuneloven. Kontrollutvalget skal "*påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m*". Dette gjelder både de selskap som kommunen er 100 % eiere i og de som en er deleiere i. Sunndal kommune har vedtatt en eierskapsmelding og det er viktig å påse om og på hvilken måte kommunen følger denne. Det er også viktig at en ser på hvordan

forvaltningen av selskapet foregår. Derfor inneholder selskapskontrollen både en ren eierskapskontroll og en del som går mot forvaltningsrevisjon.

Budsjettet for kontroll og tilsyn i Sunndal kommune tar høyde for ett forvaltningsrevisjonsprosjekt eller en selskapskontroll pr. år. En har allerede i 2017 bestilt og fått levert (sak PS 24/17) en forvaltningsrevisjonsrapport. Skal en bestille en selskapskontroll i tillegg, må dette enten skje ved en tilleggsbevilgning fra kommunestyret eller at en utsetter bestillingen til 2018. Slik det ser ut nå er det kun Sunndal, Hemne og evt. Gjemnes av de 11 eierkommunene som er interessert i å bestille en selskapskontroll.

En bør bestille en full selskapskontroll som omfatter eierskapsstyring og forvaltningsrevisjon. Dette på tross av et en ikke får fullt tilgang på alle informasjon som vedrører forvaltningsrevisjonen så lenge ikke alle eierne er med.

Eierskapskontrollen skal omfatte kontroll med forvaltningen av kommunens interesser, herunder om kommunen utøver sitt eierskap i tråd med eierskapsmeldingen og kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Forvaltningsrevisjonen skal omfatte vurderinger av selskapets økonomi, økonomiforvaltning, produktivitet og måloppnåelse.

Møre og Romsdal Revisjon IKS (MRR) er kommunen sin revisor. Selskapet er også revisor for KNH. Det strider ikke mot habilitetsreglene å bestille selskapskontrollen hos MRR, men sett fra et uavhengighetsståsted, forvaltningsloven og forvaltningsskikk er det ikke å anbefale. Da er det heller å anbefale å bestille selskapskontrollen hos Revisjon Midt-Norge som er revisor for Hemne kommune.

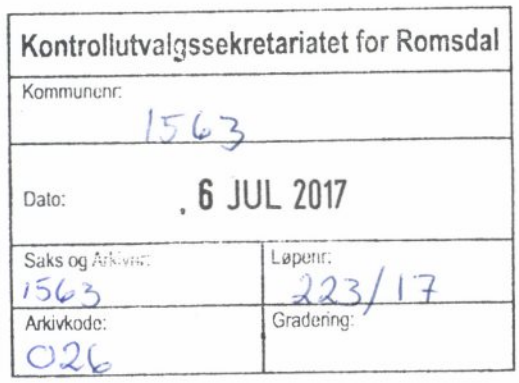
Sveinung Talberg
Rådgiver

Aspen, Jane Anita

Fra: Helga Grødal <helga.grodal@sunndal.kommune.no>
Sendt: 6. juli 2017 11:54
Til: Postmottak - Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Emne: ANLØPSAVGIFT I KRISTIANSUND OG NORDMØRE HAVN IKS I PERIODEN 2012-2017 - KRAV OM TILBAKEBETALING - TIL ORIENTERING
Vedlegg: ANLØPSAVGIFT I KRISTIANSUND OG NORDMØRE HAVN IKS I PERIODEN 2012-2017 - KRAV OM TILBAKEBETALING - TIL ORIENTERING.PDF; Krav om tilbakebetaling anløpsavgift - brev til Kristiansund og Nordmøre havn IKS fra Hurtigruten AS, datert 20.06.2017.PDF

Videresendes til Kontrollutvalget i Sunndal, etter beskjed fra rådmannen i Sunndal.

Mvh
Helga Grødal
arkivleder
Sunndal kommune

Fra: Stein Lillebo (Stein.Lillebo@hurtigruten.com)
Sendt: 20.06.2017 14:44:36
Til: post@kystverket.no; postmottak@hitra.kommune.no; postmottak@hemne.kommune.no; Postmottak Halsa Kommune; Post Gjemnes kommune; Servicekontoret Averoy; Postmottak Aure kommune; Postmottak Tingvoll kommune; Post Surnadal; Post; Postmottak Smøla Kommune; Postmottak Kristiansund kommune
Kopi:

Emne: ANLØPSAVGIFT I KRISTIANSUND OG NORDMØRE HAVN IKS I PERIODEN 2012-2017 – KRAV OM TILBAKEBETALING – TIL ORIENTERING
Vedlegg: Krav om tilbakebetaling anløpsavgift_20062017.pdf
Til Kystverket og kontrollutvalgene i eierkommunene i Kristiansund og Nordmøre havn IKS

Vi viser til Kystverkets henvendelse til kontrollutvalget i Kristiansund kommune av 24. april 2015 vedrørende anløpsavgiften i Kristiansund og Nordmøre havn IKS, herunder anmodning om gjennomføring av forvaltningsrevisjon av avgiftsområdet.

Vi viser videre til Samferdselsdepartementets vedtak av 3. mai 2017, hvor departementet stadfestet Kystverkets vedtak av 27. juni 2016 om at Kristiansund og Nordmøre Havn IKS skal tilbakeføre for mye innkrevd anløpsavgift fra og med 1. januar 2012. Samferdselsdepartementets vedtak viser at Hurtigrutens og Kystverkets innvendinger mot avgiftsnivået i Kristiansund og Nordmøre Havn IKS var berettigede.

Til orientering har Hurtigruten i dag oversendt vedlagte brev til Kristiansund og Nordmøre Havn IKS med krav om tilbakebetaling av Hurtigrutens andel av overfakturert anløpsavgift i perioden fra 1. januar 2012 og frem til dagens dato.

Hurtigruten håper at kontrollutvalgene i eierkommunene nå vil følge saken nøye og påse at havnen oppfyller departementets vedtak, herunder ved å tilbakeføre for mye innkrevd anløpsavgift til Hurtigruten og andre brukere av havnen som har blitt utsatt for overfakturering.

Mvh/Best regards
Stein Lillebo
Prosjektleder Maritime Operations
Hurtigruten AS

Phone:+47 91529616

HURTIGRUTEN

HURTIGRUTEN AS
Fredrik Langes Gate 14
Postboks 6144 Langnes
9291 Tromsø
NO 914 904 633 MVA

Telefon: +47 970 57 030
Booking: 810 30 000
www.hurtigruten.com
firmapost@hurtigruten.com

Kristiansund og Nordmøre havn IKS
Astrupsgate 9
6509 Kristiansund

Kopi: Kystverket, samt kontrollutvalget i Hitra, Hemne, Halsa, Gjemnes, Averøy, Aure, Tingvoll, Surnadal, Sunndal, Smøla og Kristiansund kommuner

Vår ref: Deres ref: Dato: 20. juni 2017

ANLØPSAVGIFT I KRISTIANSUND OG NORDMØRE HAVN IKS I PERIODEN 2012-2017 – KRAV OM TILBAKEBETALING

Vi viser til Samferdselsdepartementets vedtak av 3. mai 2017, hvor departementet stadfestet Kystverkets vedtak av 27. juni 2016 om at Kristiansund og Nordmøre Havn IKS skal tilbakeføre for mye innkrevd anløpsavgift fra og med 1. januar 2012. Vi viser også til artikkel i Tidens Krav datert 1. juni 2017, hvor havnen erkjenner å ha krevd inn 26,6 millioner for mye i anløpsavgift fra 1. januar 2012 og frem til i dag.

Hurtigruten legger til grunn at havnen vil rette tidligere feil ved å foreta oppgjør direkte overfor brukerne. Vi viser til Kystverkets vedtak, og også til styreleders uttalelser i ovennevnte artikkel i Tidens Krav om at havnen skal utbetale beløp «*direkte til brukerne*».

Hurtigruten viser i denne forbindelse til anløpsavgiftsforskriften § 7, andre ledd, hvor det eksplisitt fremgår at «*Kommunen kan fremføre overskudd og underskudd fra avgiftsregnskapet til påfølgende år. I løpet av en periode på 3-5 år skal ikke inntektene overstige kostnadene for årene samlet*». Anløpsregnskapet skal følgelig gå i null over en periode på 3-5 år. Det fremgår også av bestemmelsen at det kun er lovlig å fremføre overskudd (eller underskudd) innenfor en periode på maksimalt 5 år.

Kystverkets vedtak fastslår at Kristiansund og Nordmøre Havn IKS i de 5 årene fra 2012 til og med 2016 har tatt altfor høye anløpsavgifter. Siden dere hvert år har krevd inn mer anløpsavgift enn dere har vært berettiget til, kan dere følgelig ikke justere inn dette overskuddet ved å sette avgiften til null i påfølgende år, fordi dette eventuelt blir år 6, 7, 8 og så videre. Det overfakturerte beløpet må derfor betales tilbake direkte til Hurtigruten og eventuelt andre brukere av havnen.

I perioden fra 1. januar 2012 og frem til i dag har vi betalt NOK 5 222 317 i anløpsavgift for våre anløp til Kristiansund. Vi krever herved tilbake vår andel av det som er overfakturert i perioden 1. januar 2012 til 26. juni 2016. Vi legger til grunn at dere selv vil regne ut hvilken prosentandel av avgiftsbeløpet for hvert av årene som skal betales tilbake til Hurtigruten.

Beløpet bes tilbakebetalt i sin helhet til Hurtigrutens konto 5082.05.12097 i NOK senest 14 dager etter datoen for dette brevet.

Vi ser frem til å høre fra dere.
Med vennlig hilsen

Tor Geir Engebretsen
SVP Maritime Operations
Hurtigruten AS

KONSEK
Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS

Sekretariat

Vår saksbehandler: Torbjørn Berglann, tlf. 400 67 058
E-post: torbjorn.berglann@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 2017000058-3
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 05.09.2017

Invitasjon til å delta i felles selskapskontroll av Kristiansund og Nordmøre Havn IKS

Kontrollutvalget i Hitra kommune behandlet i sak 21/17 invitasjon til å delta i felles selskapskontroll av Kristiansund og Nordmøre havn IKS. Utvalget fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget i Hitra kommune er positiv til å delta i felles selskapskontroll av Nordmøre og Kristiansund havn IKS dersom minst 50% av eierne deltar.

Dette til orientering.

Med hilsen
Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS

Torbjørn Berglann
rådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Invitasjon til å delta i felles selskapskontroll av Kristiansund og Nordmøre Havn IKS

Behandles i utvalg	Møtedato	Saknr
Kontrollutvalget i Hitra kommune	04.09.2017	21/17

Saksbehandler Torbjørn Berglann
Arkivkode FE - 037, TI - &58
Arkivsaknr 17/58 - 2

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling
Kontrollutvalget i Hitra kommune er positiv til å delta i felles selskapskontroll av Nordmøre og Kristiansund havn IKS.

Vedlegg
Invitasjon til å delta i selskapskontroll

Behandling:
Leder la fram saken.

Følgende omforente forslag til vedtak ble lagt fram i møtet:

Kontrollutvalget i Hitra kommune er positiv til å delta i felles selskapskontroll av Nordmøre og Kristiansund havn IKS dersom minst 50% av eierne deltar.

Vedtak:
Kontrollutvalget i Hitra kommune er positiv til å delta i felles selskapskontroll av Nordmøre og Kristiansund havn IKS dersom minst 50% av eierne deltar.

Saksutredning
Kontrollutvalget har mottatt en henvendelse fra Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal på vegne av kontrollutvalget i Sunndal kommune. Kontrollutvalget i Sunndal har i sin sak 19/17 vedtatt å undersøke hvorvidt det er interesse hos eiernes kontrollutvalg for en felles selskapskontroll med dette selskapet.

Hitra kommune er deltaker i det interkommunale selskapet Kristiansund og Nordmøre Havn IKS med en eierandel på 6 %. Selskapet har som formål "... å sørge for rasjonell havnedrift gjennom effektiv og miljøvennlig sjøtransport, føre oppsyn med trafikken i havnedistriktet, og forvalte havnens eiendommer og innretninger på en økonomisk og miljømessig god måte". Dette inkluderer forvaltning av

havneanlegg i Hitra kommune.

I overordnet analyse for selskapskontroll ble selskapet prioritert i kategorien "middels" og ble satt på fjerdeplass i prioriteringslisten over selskap som er aktuelle for selskapskontroll.

Kommunestyret har gitt kontrollutvalget fullmakt til å prioritere mellom ressurser til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll samt å endre på prioriteringene dersom risikobildet eller samarbeid med andre eierkommuner skulle tilsi det.

I brevet fra Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal fremheves det at bakgrunnen for ønsket om selskapskontroll blant annet er konflikten mellom selskapet og Hurtigruten ASA, og Kystverkets uttalelser om denne, som potensielt vil medføre store utgifter for selskapet.

Det er sekretariatets oppfatning, og en uttalt intensjon fra lovgivers side, at kontrollutvalgene i eierkommuner bør søke å samarbeide om selskapskontroll der selskaper eies i fellesskap. Vi finner også støtte i den overordnede analysen som ble gjennomført for Hitra kommune for at dette kan være et aktuelt selskap for kontroll.

Dersom kontrollutvalget slutter seg til en slik kontroll kan dette gå på bekostning av kontroll med de selskapene som er prioritert i plan for selskapskontroll. Ut fra en helhetsvurdering mener sekretariatet at dette er uproblematisk. Alternativt kan det være behov for å be kommunestyret om ekstra ressurser til dette dersom kontrollen blir gjennomført av et annet revisjonsselskap enn Revisjon Midt-Norge. Dette vil kontrollutvalget måtte eventuelt ta stilling til når det er kjent hvor mange kontrollutvalg som ønsker å delta og hvordan selskapskontrollen blir organisert.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Sekretariatet anbefaler å sende en positiv tilbakemelding angående deltakelse i selskapskontroll av Kristiansund og Nordmøre havn IKS.

En endelig forpliktelse til å delta vil først bli gjort med et konkret bestillingsvedtak. Kontrollutvalget må da ta stilling til ressursbehov og eventuelle konsekvenser for prioriteringene i plan for selskapskontroll.

KONSEK
Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal

Vår saksbehandler: Sverre B. Midthjell, tlf. **908 30 248**
E-post: sverre.midthjell@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 2017000085-3
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 23.08.2017

Henvendelse om selskapskontroll i Kristiansund og Nordmøre havn IKS

Kontrollutvalget i Hemne kommune – behandlet i møte 21.8.2017, sak 24/17, henvendelse på vegne av kontrollutvalget i Sunndal om selskapskontroll i Kristiansund og Nordmøre Havn IKS.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:
Kontrollutvalget er positivt til å delta i selskapskontroll av Kristiansund og Nordmøre havn IKS.

På vegne av kontrollutvalget i Hemne takker vi for henvendelsen og ser frem til et mulig samarbeid om et slikt prosjekt.

Vedlagt er saksfremlegg med utvalgets behandling av saken.

Med hilsen
Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS

Sverre B. Midthjell
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Vedlegg
Henvendelse om selskapskontroll i Kristiansund og Nordmøre havn IKS

MØRE OG ROMSDAL REVISJON IKS

Kontrollutvalget i Sunndal kommune
v/ Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Rådhusplassen 1, 6413 Molde

Deres referanse:	Vår referanse:	Arkivkode:	Sted/dato
	Einar Andersen	R11	Molde, 2.6.2017

Sunndal kommune – selskapskontroll i Kristiansund og Nordmøre Havn IKS

Kontrollutvalget i Sunndal kommune v/ Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal redegjør i e-post av 19.5.2017 om selskapskontroll som vurderes gjennomført. Det stilles noen generelle spørsmål til gjennomføring av selskapskontroll i selskaper som eies sammen med andre kommuner. Konkret gjelder dette ett IKS der Sunndal kommune har en mindre eierandel.

Selskapskontroll
Selskapskontroll deles i to komponenter – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Eierskapskontroll er den obligatoriske delen av selskapskontroll, jf. forskrift om kontrollutvalg § 14 første ledd. Den omfatter kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser, herunder å kontrollere om den som utøver eierinteressene gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Forvaltningsrevisjon er den frivillige delen av selskapskontroll jf. forskrift om kontrollutvalg § 14 andre ledd, og er nærmere omtalt i forskrift om revisjon kapittel 3, jf. forskrift om kontrollutvalg kapittel 5 og RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon. Den omfatter systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger, jf. forskrift om revisjon § 7 første ledd.

Kommuneloven har i § 80 bestemmelser om selskapskontroll. Paragrafen lyder:

> *I interkommunale selskaper etter lov 29. januar 1999 nr. 6 og i aksjeselskaper der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjer, og i heleide datterselskaper til slike selskaper, har kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.*

Kontrollutvalgsforskriften har i § 14 bestemmelser om selskapskontrollens innhold:

> *Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kapittel 3.*

Når kommunestyret har vedtatt plan om selskapskontroll, skal kontrollutvalget vedta og eventuelt bestille kontrollene. I departementets merknad til § 14 i kontrollutvalgsforskriften heter det at "*dersom flere eierkommuner ønsker å gjennomføre forvaltningsrevisjon i samme selskap, kan det være hensiktsmessig at slik kontroll eller revisjon koordineres mellom selskapets eiere.*"

Kontrollutvalgets plikt til å gjennomføre selskapskontroll påvirkes ikke av eierskapets omfang eller av hvem som eventuelt er medeiere. Selskapskontrollens innhold og omfang kan imidlertid påvirkes av dette. For eksempel vil rammene for forvaltningsrevisjon være påvirket av manglende innsynsrett etter kommuneloven § 80, i selskaper som ikke fullt ut – direkte eller indirekte – er eid av kommuner. I slike tilfeller må forvaltningsrevisjon basere seg på innsyn i åpne kilder eller alternativt på et utvidet innsyn etter særskilt avtale med de øvrige eierne.

I lov og forskrift er det få føringer for gjennomføring av selskapskontroll. Mye vil være bestemt av kontrollens formål og problemstillinger.

Praktisk veileder for selskapskontroll
NKRF har utarbeidet en praktisk veileder for selskapskontroll, som sist ble revidert i 2012. Det anbefales i veilederen at selskapets organer (daglig leder, revisor og styre) også blir kontaktet ved eierskapskontroller. For å unngå unødig belastning på selskapet ved gjentatte kontroller fra flere eiere, bør også samordning søkes ved eierskapskontroller. Det opplyses at det i forbindelse med samordnede selskapskontroller kan være hensiktsmessig at det for eksempel er kontrollutvalget i den største eierkommunen eller i vertskommunen, som initierer selskapskontrollen og samordner initiativet. Dette fratar ikke enhver eier mulighetene å igangsette kontroller på eget initiativ, uavhengig av de øvrige eierne.

Veilederen legger opp til at selskapskontrollen følger bestemte prosedyrer og med et fast sett av maler og skjemaer. Det gis forslag til praksis for forsvarlig gjennomføring av kontrollen. Den veiledning som gis er ikke ment å være den eneste hensiktsmessige måten å gjennomføre og rapportere eierskapskontroll på. Det pågår et arbeid i selskapskontrollkomiteen i NKRF med å revidere veilederen.

For ytterligere informasjon viser vi til NKRF sin hjemmeside og medlemsside.

Med hilsen

Einar Andersen
Forvaltningsrevisor
917 08 199 mobiltlf.
einar.andersen@molde.kommune.no

Kontrollutvalget i Sunndal kommune

Sekretariatet:
Telefon: 71 11 14 52 - direkte
Telefon: 71 11 10 00 - sentralbord
Telefaks: 71 11 10 28
Mobil: 99160260
E-post: sveinung.talberg@molde.kommune.no

- Kristiansund kommune v/kontrollutvalget
- Averøy kommune v/kontrollutvalget
- Aure kommune v/kontrollutvalget
- Surnadal kommune v/kontrollutvalget
- Smøla kommune v/kontrollutvalget
- Gjemnes kommune v/kontrollutvalget
- Hitra kommune v/kontrollutvalget
- Hemne kommune v/kontrollutvalget
- Tingvoll kommune v/kontrollutvalget
- Halsa kommune v/kontrollutvalget

Deres referanse:	Vår referanse:	Arkivkode:	Sted/dato
	2017-191/STA	1563-030	Molde, 02.06.2017

SELSKAPSKONTROLL I KRISTIANSUND OG NORDMØRE HAVN IKS

Selskapskontroll er hjemlet i kommuneloven § 77 nr. 5 og nærmere omtalt i forskrift om kontrollutvalg §§ 13 til 15. Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll. Herunder skal det kontrolleres om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kapittel 3. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll.

Kontrollutvalget i Sunndal vedtok i møte 22.09.2016 sak PS 30/16 Plan for selskapskontroll 2016-2019. Kommunestyret har i møte 05.10.16, sak PS 65/16 vedtatt planen etter innstilling fra kontrollutvalget:
Kommunestyret godkjenner kontrollutvalget sitt forslag til Sunndal kommunes plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019. Kontrollutvalget gis fullmakt til å prioritere selskap og selskap som ikke er tatt inn i planen, dersom utvalget finner dette nødvendig.

Kontrollutvalget i Sunndal vedtok i møtet 11.05.17, sak PS 19/17 å gjøre en henvendelse til eierkommunene i Kristiansund og Nordmøre Havn IKS og høre om det er felles interesse for en selskapskontroll i dette selskapet.

Bakgrunnen for denne selskapskontrollen er de påstander Hurtigruten ASA har kommet med om feil i beregningen av havneavgifter samt de konklusjoner Kystverket har kommet med og som Samferdselsdepartementet støtter.

For å gjennomføre en full selskapskontroll er en avhengig av tilslutning fra de andre eierkommunene. På eget initiativ kan kontrollutvalget i Sunndal gjennomføre en begrenset eierskapskontroll vedrørende sitt eierskap og i tråd med vedtatt eierskapsmelding.

På bakgrunn av tilbakemeldingene fra de andre eierkommunene vil kontrollutvalget i Sunndal vurdere hva som er gjennomførbart.

En ber om en snarlig tilbakemelding. Kontrollutvalget i Sunndal sitt neste møte er 21.9.17.

Med hilsen

Trond M. Hansen Riise
leder

Sveinung Talberg
Rådgiver

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2017-1563/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 12.09.2017

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 26/17	Kontrollutvalget	21.09.2017
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

FORSLAG TIL BUDSJETT FOR 2018 FOR KONTROLL OG TILSYN

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2018 med en ramme på kr 962 000 inkludert kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester for kontrollutvalget, vedtas.

Saksopplysninger

I henhold til § 18 i Forskrift for kontrollutvalg skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapets budsjettinnstilling til kommunestyret. Kontrollutvalget fremmer med dette en sak om budsjett for kontrollutvalgets virksomhet for 2018 i Sunndal kommune.

Kontrollutvalgets budsjett for 2018 vil inneholde utgiftene til selve driften av utvalget, samt utgifter knyttet til kjøp av sekretariatstjenester for kontrollutvalget og kjøp av revisjonstjenester.

Sunndal kommune kjøper sekretariatstjenester for kontrollutvalget hos ***Kontrollutvalgs-sekretariatet for Romsdal***. Dette er i henhold til avtalen om interkommunalt samarbeid. Styret for ***Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal*** behandlet i møte 04.09.2017 budsjettrammen for sekretariatet for 2018. Beløpet for kjøp av sekretariatstjenester for 2018 er i henhold til Sunndal kommunes andel av sekretariatets budsjett.

Sunndal kommune kjøper revisjonstjenester fra Møre og Romsdal Revisjon IKS. Dette er i henhold til inngått avtale om interkommunalt samarbeid.

Budsjettforslaget skal synliggjøre kontrollutvalgets egne kostnader og kostnader knyttet til revisjon og sekretariatstjenester. Kontrollutvalgets budsjettforslag skal uendret følge det samlede budsjettframlegget til kommunestyret. Budsjettforslaget fra kontrollutvalget kan bare endres av kommunestyret, men formannskapet kan, i sitt samlede budsjett, foreslå et annet beløp enn det kontrollutvalget foreslår.

Det er lagt opp til at kontrollutvalget avvikler 6 møter i året.

Budsjettforslaget spesifiseres som følger:

Konto	Tekst	**Budsjett 2018**	**Budsjett 2017**	**Regnskap** Pr. 30.juni 2017
1080	Godtgjørelse utvalgsleder	20 000	20 000	0
1080	Godtgjørelse folkevalgte	30 000	30 000	17 000
1080	Tapt arbeidsfortjeneste	10 000	17 000	0
1099	Arbeidsgiveravgift	8 000	10 000	0
1100	Faglitteratur, aviser, abonnement	2 000	2 000	2 000
1115	Bespisning	6 000	4 000	3 000
1150	Opplæring og kursutgifter	50 000	30 000	0
1160	Bilgodtgjøring + diett (oppg.pl.)	5 000	12 000	0
1170	Utgiftsdekning reise	10 000	10 000	0
1195	Kontingenter	3 000	3 000	0
	Sum kontrollutvalgets egen virksomhet	**152 000**	**138 000**	
1475	Kjøp tjenester M&R Rev. IKS	588 000	626 000	
1475	Kjøp tjenester KU-sekretariatet	222 000	238 000	
	Sum kontrollutvalg, sekretariat og revisjon	**962 000**	**1 002 000**	

Vedlagt følger:

- Kostnadsfordeling sekretariatstjenester for 2018
- Kostnadsfordeling revisjonstjenester for 2018

VURDERING

For å gi kontrollutvalget gode arbeidsbetingelser må kommunestyret stille nødvendige ressurser til disposisjon. Kommunestyret skal vedta et samlet budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen der utgifter til utvalgets egen virksomhet, sekretærbistand og revisjon fremkommer.

Kontrollutvalget må ha mulighet og midler til å skaffe seg kunnskap og delta i erfaringsutveksling og samlinger sammen med andre kontrollutvalg. I kommunal- og regionaldepartementets 85 anbefalinger for styrket egenkontroll i kommunene er det pekt på opplæring av kontrollutvalg som et viktig område.

Det knyttes følgende kommentarer til de største postene:

1150 – Opplæring og kursutgifter
Dette gjelder i hovedsak deltakelse på NKRF sin årlige konferanse for kontrollutvalg. Det er beregnet kr 10 000 pr. deltaker der en som oftest deltar med 2-3 personer. I tillegg kommer evt. deltakelse på FKT sin årlige konferanse med 1-2 personer og ett intern kurs for kontrollutvalget.

1475 – Kjøp revisjonstjenester fra MRR IKS
Representantskapet i Møre og Romsdal Revisjon IKS skal behandle budsjettet for 2018 i møte 3. oktober. Budsjettet er godkjent av styret i MRR IKS. Fra fjerde kvartal 2018 skal revisjonen fakturere etter medgått tid. Det er derfor stipulert et beløp for fjerde kvartal 2018, som er det samme som for de tre første kvartalene. Samlet er budsjett for 2018 det samme som budsjett for 2017. Da budsjettet til Møre og Romsdal Revisjon IKS ikke var vedtatt når budsjettforslag for kontroll og tilsyn 2017 ble lagt frem høsten 2016, stemmer ikke tallet i kolonnen for 2017 med det som ble vedtatt budsjett.

1475 – Kjøp av tjenester KU-sekretariatet

Styret for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal behandlet i møte 4.9.2017 budsjettrammen for sekretariatet for 2018. Beløpet for kjøp av sekretariatstjenester for 2018 er i henhold til Sunndal kommunes andel av sekretariatets budsjett. Sunndal kommunes andel er på 10 prosent av budsjettet. Kommunenes andel av budsjett for 2018 er noe lavere enn for 2017, da det er budsjettert med bruk av disposisjonsfond.

Kontrollutvalgssekretariatet ser det som viktig at kostnader til kontroll og tilsyn blir synliggjort i kommunens regnskap. Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget slutter seg til de vurderinger som her er gjort og anbefaler utvalget å be kommunestyret om å vedta kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2018 med en netto ramme på kr 962 000 som inkl. kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester for kontrollutvalget. Saken legges derfor fram med ovennevnte forslag til vedtak.

Sveinung Talberg
Rådgiver

KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATET FOR ROMSDAL

KOSTNADSFORDELING 2018 OG 2017

Kommune	Folketall 01.01.17	Fordeling %	Budsjett 2018	Folketall 01.01.16	Fordeling %	Budsjett 2017
Aukra	3 547	5,0	111 250	3 518	5.0	118 750
Eide	3 454	5,0	111 250	3 467	5.0	118 750
Fræna	9 741	14,0	311 500	9 717	14.0	332 500
Gjemnes	2 611	4,0	89 000	2 593	4.0	95 000
Molde	26 822	38,0	845 500	26 732	38.0	902 500
Nesset	2 963	4,0	89 000	2 970	4.0	95 000
Rauma	7 503	11,0	244 750	7 492	11.0	261 250
Sunndal	7 126	10,0	222 500	7 160	10.0	237 500
Vestnes	6 577	9,0	200 250	6 611	9.0	213 750
Sum	**70 344**	**100,0**	**2 225 000**	**70 260**	**100,0**	**2 375 000**
Sum inntekter			**2 225 000**			**2 375 000**

Spesifikasjon av driftstilskudd for 2018 pr kommune/fylkeskommunen

Driftstilskudd pr kommune*	1.-3. kvartal 2018	Estimat 4. kvartal 2018	Sum 2018	*2017*
Møre og Romsdal Fylkeskommune	3 375	1 125	4 500	*4 500*
Molde	1 392	464	1 856	*1 856*
Vestnes	413	138	550	*550*
Rauma	455	152	607	*607*
Nesset	227	76	303	*303*
Aukra	248	83	330	*330*
Fræna	571	190	761	*761*
Eide	252	84	336	*336*
Gjemnes	206	69	274	*274*
Sunndal	441	147	588	*588*
Kristiansund	1 910	637	2 547	*2 547*
Averøy	520	173	693	*693*
Tingvoll	369	123	492	*492*
Surnadal	611	204	814	*814*
Rindal	297	99	396	*396*
Halsa	251	84	335	*335*
Smøla	323	108	430	*430*
Aure	419	140	559	*559*
SUM	**12 278**	**4 093**	**16 371**	***16 371***

*: for 3 kvartaler. 4. kvartal blir fakturert i henhold til medgått tid. Estimat: tilsv. tidligere fast fakturering.

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2017-1563/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 13.09.2017

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 27/17	Kontrollutvalget	21.09.2017

PLAN FOR KONTROLLUTVALGET SIN VIRKSOMHET 2017-2019

Sekretærens innstilling

Kontrollutvalget godkjenner «Plan for kontrollutvalgets virksomhet 2017-2019», med de endringer som fremkommer i møtet

Saksopplysninger

Etter lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 77 er kommunene pålagt å ha et kontrollutvalg. Utvalget er kommunestyret sitt kontrollorgan og skal på vegne av kommunestyret, forestå det løpende tilsynet med kommunens forvaltning.
Utvalgets uavhengige stilling i forhold til andre folkevalgte organ og administrasjonen, er ivaretatt gjennom strenge krav til valgbarhet.

Kommunestyret har vedtatt et eget reglement for kontrollutvalget i Sunndal kommune. Første paragraf i reglementet sier:

§ 1. Kontrollutvalgets formål
Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontroll- og tilsynsorgan. Utvalget skal gjennom sitt arbeid sørge for at innbyggerne og øvrige interessenter har tillit til Sunndal kommune, og at kommunen leverer sine tjenester effektivt og målrettet i henhold til lov, forskrifter, statlige føringer og kommunestyrets intensjoner og vedtak.

Kontrollutvalgets reglement ligger på www.kontrollutvalgromsdal.no, og ble vedtatt av Sunndal kommunestyre 09.11.2011 i k-sak 83/11 og revidert i kommunestyret 02.09.2015 i k-sak 72/15.

Kontrollutvalgets oppgaver knytter seg både til tilsyn med den kommunale forvaltningen og til tilsyn med revisjonens arbeid. Kommunale foretak omfattes også av tilsynet.
Forskrift om kontrollutvalg har bestemmelser om kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon (kap. 4), forvaltningsrevisjon (kap. 5) og selskapskontroll (kap. 6). I tillegg er kontrollutvalget gitt oppgaver i forbindelse med valg av revisor (§ 16), ansettelse, suspensjon og oppsigelse av revisor (§ 17) og budsjett for hele kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen (§ 18). Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har et eget kompetent sekretariat (§ 20).

I tillegg til kommuneloven og forskrift om kontrollutvalg, så har utvalgene flere dokument som danner rammeverk for kontrollutvalgets virksomhet;

- Reglement for kontrollutvalget, som revideres av avtroppende kontrollutvalg
- Engasjementsavtale mellom kontrollutvalget og Kommunerevisjonsdistrikt 2, som skal erstattes med en ny avtale med Møre og Romsdal Revisjon IKS
- Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019, vedtas innen ett år etter start av valgperiode

- Plan for selskapskontroll 2016-2019, vedtas innen ett år etter start av valgperiode
- Årsmelding, blir sendt til kommunestyre
- Virksomhetsrapport, legges frem av avtroppende kontrollutvalg

Virksomhetsplanen
En har valgt å dele virksomhetsplanen inn i følgende deler:

- Kontrollutvalgets møteplan.
- Kontrollutvalgets tilsyn med forvaltningen.
- Kontrollutvalgets oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon.
- Kontrollutvalgets oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon.
- Kontrollutvalgets oppgaver knyttet til selskapskontroll.
- Kontrollutvalgets oppgaver knyttet til egen budsjettbehandling.
- Kontrollutvalgets oppgaver knyttet til tilsyn med revisjonsordningen.
- Kontrollutvalgets oppgaver knyttet til rapportering.
- Kontrollutvalgets opplærings- og erfaringsutveksling.

Sekretariatet vurderer at det kan være behov for å lage en plan for kontrollutvalgets virksomhet, som kan konkretiseres i en årlig tiltaksplan.

Tiltaksplanen vil ha en nærmere spesifisering av planlagte tiltak og oppgaver.

Vedlegg:
- Plan for kontrollutvalget i Sunndal sin virksomhet 2017-2019.

VURDERING
I dag utarbeider kontrollutvalget en virksomhetsrapport ved avslutning av valgperioden, og som legges frem til kommunestyret. Det rapporteres altså, men det mangler en plan å rapportere ut fra. Sekretariatet ser det som hensiktsmessig at det for hver valgperiode lages en Plan for kontrollutvalgets virksomhet. Det er naturlig at denne lages av det nye kontrollutvalget i løpet av første år etter nytt valg. Denne planen sendes da til kommunestyret for godkjenning, slik det gjøres med plan for forvaltningsrevisjon og plan for selskapskontroll. På denne måten kan kommunestyret også involveres i å sette rammer for kontrollutvalgets virksomhet i gjeldende valgperiode. Dette forutsettes iverksatt fra valgperioden 2020-2023.

Planen vil være gjeldende for en valgperiode, så da kan den ikke være konkret på tiltak og aktiviteter, da disse vil ha en kortere planleggingshorisont. En vet ikke hvilke forvaltningsrevisjonsprosjekt eller kontrolltiltak som skal gjennomføres 2-3 år frem i tid. Det vil derfor være behov for å ha en årlig tiltaksplan, som gjerne kan justeres i løpet av året. Her vil det komme frem hva kontrollutvalget vil fokusere på dette året f.eks.; bestilte forvaltningsrevisjoner, oppfølging av forvaltningsrevisjonsprosjekt, orienteringer fra administrasjonen, virksomhetsbesøk, orienteringer fra administrasjonen osv.
Til en viss grad fungerer i dag Møteplan, som vedtas i første kontrollutvalgsmøte hvert år som en kortversjon av en tiltaksplan. Men sekretariatet vurderer at det er behov for å videreutvikle denne noe.

Sveinung Talberg
Rådgiver

Plan for kontrollutvalget sin virksomhet

2017-2019

Kontrollutvalget i Sunndal kommune

Vedtatt av kontrollutvalget i Sunndal 21.09.2017, sak 27/17

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING, side 3

2. UTVALGETS SAMMENSETNIN, side 3

3. MØTEPLAN, side 4

4. KONTROLLUTVALGETS HOVEDOPPGAVER, side 4
   4.1 TILSYN MED FORVALTNINGEN, side 4
   4.2 OPPGAVER KNYTTET TIL REGNSKAPSREVISJON, side 4
   4.3 OPPGAVER KNYTTET TIL FORVALTNINGSREVISJON, side 5
   4.4 OPPGAVER KNYTTET TIL SELSKAPSKONTROLL, side 5
   4.5 OPPGAVER KNYTTET TIL BUDSJETTBEHANDLINGEN, side 7
   4.6 OPPGAVER KNYTTET TIL TILSYN MED REVISJONSORDNINGEN, side 7
   4.7 OPPGAVER KNYTTET TIL RAPPORTERING, side 7

5. OPPLÆRINGS- OG ERFARINGSUTVEKSLING. Side 7

KONTROLLUTVALGET I SUNNDAL KOMMUNE

1. INNLEDNING

Etter lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 77 er Sunndal kommune pålagt å ha et kontrollutvalg. Utvalget er kommunestyret sitt kontrollorgan og skal på vegne av kommunestyret, forestå det løpende tilsynet med kommunens forvaltning.
Utvalgets uavhengige stilling i forhold til andre folkevalgte organ og administrasjonen, er ivaretatt gjennom strenge krav til valgbarhet.

Kommunestyret har vedtatt et eget reglement for kontrollutvalget i Sunndal kommune. Første paragraf i reglementet sier:

§ 1. Kontrollutvalgets formål
Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontroll- og tilsynsorgan. Utvalget skal gjennom sitt arbeid sørge for at innbyggerne og øvrige interessenter har tillit til Fræna kommune, og at kommunen leverer sine tjenester effektivt og målrettet i henhold til lov, forskrifter, statlige føringer og kommunestyrets intensjoner og vedtak.

Kontrollutvalgets reglement ligger på www.kontrollutvalgromsdal.no, og ble vedtatt av Sunndal kommunestyre 09.11.2011 i k-sak 83/11 og revidert i kommunestyret 02.09.2015 i k-sak 72/15.

Kontrollutvalgets oppgaver knytter seg både til tilsyn med den kommunale forvaltningen og til tilsyn med revisjonens arbeid. Kommunale foretak omfattes også av tilsynet.
Forskrift om kontrollutvalg har bestemmelser om kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon (kap. 4), forvaltningsrevisjon (kap. 5) og selskapskontroll (kap. 6). I tillegg er kontrollutvalget gitt oppgaver i forbindelse med valg av revisor (§ 16), ansettelse, suspensjon og oppsigelse av revisor (§ 17) og budsjett for hele kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen (§ 18). Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har et eget kompetent sekretariat (§ 20).

Kontrollutvalget vil i tillegg til Plan for virksomheten ha en egen Tiltaksplan for hvert år, med mer spesifisering av planlagte tiltak og oppgaver. Denne blir oppdatert fortløpende og er tilgjengelig på www.kontrollutvalgromsdal.no

2. UTVALGETS SAMMENSETNING

Funksjon	Navn	Parti		Navn Varamedlemmer	Parti
Leder	Trond M. Hansen Riise	V		1. Elfrid Sundquist	V
				2. Kari Kittelsen	V
Nestleder	Odd Helge Gravem	Ap		1.Arve Baade	Ap
				2. Jan Ove Løken	Ap
Medlem	Erling Rød*	Frp		1. Leda Moxnes	Frp
				2. Roger Hestø	H
Medlem	Liv Berit Gikling	Sp		1. Nils Ulvund	Sp
				2. Tove Ørsund	Sp
Medlem	Edel Magnhild Hoem	SV		1.Arve Baade	Ap

				2. Jan Ove Løken	Ap

*medlem av kommunestyret

3. MØTEPLAN

- Møteplan legges i første kontrollutvalgsmøte i hvert kalenderår
- Kontrollutvalgets møter skal holdes for åpne dører på lik linje som andre kommunale utvalg.
- Kontrollutvalgets møter avholdes på dagtid.
- Kontrollutvalget i Sunndal skal avholde minst 6 møter hvert kalenderår.
- Ved behov kan kontrollutvalget gjøre endringer i møteplanen. En oppdatert møteplan ligger til enhver tid tilgjengelig på www.kontrollutvalgromsdal.no

4. KONTROLLUTVALGETS HOVEDOPPGAVER

4.1. TILSYN MED FORVALTNINGEN

Det generelle tilsynet med forvaltningen gjennomføres med følgende tiltak:

- Orientering fra rådmannen knyttet til saker på kontrollutvalgets oppfølgingsliste.
- Kontrollutvalget får fremlagt tertialrapportene for Sunndal kommune.
- Oppfølging av politiske vedtak.
- Kopier av rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging.
- Innkallinger/protokoller fra kommunestyret og øvrige politisk utvalg ligger tilgjengelig på kommunens hjemmeside, og aktuelle saker blir tatt opp som referatsaker i kontrollutvalget sine møter.
- Kontrollutvalget kan be om informasjon om ulike områder/temaer eller fra ulike enheter. Den overordnede analysen som er utarbeidet som grunnlag for forvaltningsrevisjon, vil også være et godt hjelpemiddel for kontrollutvalgets tilsyn med forvaltningen, ved å etterspørre informasjon fra enheter og områder som ikke blir prioritert i forhold til forvaltningsrevisjon.
- Virksomhetsbesøk/alternativt orientering fra en enhetsleder

4.2. OPPGAVER KNYTTET TIL REGNSKAPSREVISJON

- Ved behandlingen av kommunens regnskap, vil kontrollutvalget avgi en uttalelse, som stiles til kommunestyret. Økonomi- og planutvalget får kopi av uttalelsen, slik at den følger innstillingen til kommunestyret.
- Alle nummererte brev eller andre typer revisjonsmerknader, som revisjonen ønsker at kontrollutvalget skal følge opp, behandles fortløpende. Nummererte brev som ikke blir godt nok fulgt opp, sendes kommunestyret til videre behandling.
- Revisjonens årsavslutningsbrev følges opp av revisjonen, med orientering til kontrollutvalget.

4.3. OPPGAVER KNYTTET TIL FORVALTNINGSREVISJON

Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019 ble behandlet i kontrollutvalget 22.09.2016, sak 29/16 og deretter sendt kommunestyret for endelig vedtak. Kommunestyret vedtok planen i møtet 05.10.2016, sak 64/16, med følgende tema:

Følgende tema er særlig aktuelle for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2019:

- Plan- og styringssystemet herunder
  - helhetlig planlegging/oppfølging, kvalitetssystem/internkontroll,
- Barn og unge herunder
  - helhetlige tjenester, forebygging
- Helse og omsorg herunder
  - psykisk helse og rus, samhandlingsreformen
- Arbeidsmiljø og åpenhetskultur herunder
  - arbeidsgiverpolitikk – roller og ansvar
  - oppfølging av handlingsplan for ledelse og arbeidsmiljø
  - ledelse, ytringsklima, avviksbehandling

Følgende tema kan også være aktuell for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2019:

- Kompetanse og rekruttering herunder
  - kommunens arbeid med å sikre kompetanse
- Omstillingsprosesser, herunder
  - omstillingskompetanse og- kapasitet.
- Brukermedvirkning herunder
  - brukermedvirkning på individ og systemnivå
- Oppfølging og opplæring av etiske retningslinjer
- Flytninger og asylsøkere herunder
  - integrering av flyktninger, økonomi

Det er kommunestyret som vedtar planen, der vedtaket ble at:

Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til Sunndal kommunes plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019, og gir kontrollutvalget fullmakt til å prioritere mellom tema som er beskrevet i planen.

Alle forvaltningsrevisjonsrapporter blir fulgt opp av kontrollutvalget i ettertid. Det vil si om hvordan rapportens anbefalinger blir fulgt opp av administrasjonen.

4.4. OPPGAVER KNYTTET TIL SELSKAPSKONTROLL

Plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019 ble behandlet i kontrollutvalget 22.09.2016, sak 30/16 og deretter sendt kommunestyret for endelig vedtak. Kommunestyret vedtok planen i møtet 05.10.2016, sak 65/16:

Aktuelle tema for eierskapskontroll i perioden 2016 til 2019 er:

- Har kommunen etablert tydelige føringer for eierskap (selskap)?
- Har kommunen etablert hensiktsmessige regler og rutiner for eierskapsoppfølgingen?

- Forvaltes kommunens eierskap i tråd med de etablerte regler og rutiner?
- Utøver eierorganet sin myndighet i tråd med lover og regler?
- Driver selskapet i tråd med kommunestyrets vedtak og intensjoner?
- I tillegg vil det være aktuelt å vurdere statusen i forhold til KS Eierforum sine anbefalinger.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon som del av eierskapskontroll i perioden 2016 til 2019 er:

- Etterlevelse av saksbehandlingsregler i forvaltningsloven
- Etterlevelse av regelverket for offentlige anskaffelser

Det er særlig aktuelt å gjennomføre selskapskontroller i aksjeselskap som eies av kommunen alene, eller sammen med andre kommuner og/ eller fylkeskommunen, og der kommune er hovedeier.

Sunndal kommune eier 94,60 % av Akvainvest Møre og Romsdal AS som har som mål-setning å foreta investeringer i selskaper som driver forskning. Bakgrunn for eierskapet er regionalpolitisk, og skal gjennom 10 % eierandel i Nofima AS søke å få mest mulig innflytelse på beslutninger til fordel for Nofimas anlegg på Sunndalsøra og Averøy. Basert på bakgrunn og mål for selskapet er det lite aktuelt å foreta selskapskontroll i Akvainvest Møre og Romsdal AS.

Det vil være aktuelt å gjennomføre selskapskontroller i aksjeselskap som Sunndal kommune eier sammen med andre kommuner og/ eller fylkeskommunen, og der Sunndal kommune er minoritetseier. Disse prosjektene bør gjennomføres som felles prosjekt sammen med de andre eierkommunene. Baser på innspill fra andre eiere er det særlig aktuelt å gjennomføre selskapskontroll i:

- ***Trollheim AS***

Sunndal kommune har eierinteresser i selskaper som er av stor betydning for utvikling i kommunen. De mest sentrale selskapene er eid sammen med private aktører. Det er aktuelt å gjennomføre selskapskontroll i:

- ***Sunndal Næringsselskap AS***
- ***Sunndal Næringseiendom AS***

Det er kommunestyret som vedtar planen, der vedtaket ble at:
Kommunestyret godkjenner kontrollutvalget sitt forslag til Sunndal kommunes plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019. Kontrollutvalget gis fullmakt til å prioritere selskap og selskap som ikke er tatt inn i planen, dersom utvalget finner dette nødvendig.

4.5. OPPGAVER KNYTTET TIL BUDSJETTBEHANDLINGEN

- Kontrollutvalget behandler forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i Sunndal kommune i første møte hver høst. I forslaget ligger rammen for kontrollutvalgets virksomhet, revisjonens virksomhet og sekretariatets virksomhet.
- Kontrollutvalgets forslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret, og det er bare kommunestyret som kan korrigere kontrollutvalgets forslag til budsjett.
- Budsjettet vedtas av kommunestyret

4.6. OPPGAVER KNYTTET TIL TILSYN MED REVISJONSORDNINGEN

- Revisjonen rapporterer om sin virksomhet gjennom revisjonens åpenhetsrapport, gjennom oppdragsavtale og engasjementsbrev og for øvrig ved behov.
- Oppdragsansvarlig revisor både for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon legger fram sine uavhengighetserklæringer.
- I første møtet hver høst orienterer revisjonen om revisjonsstrategien for revisjonsåret. Revisjonens plan for Sunndal kommune er til enhver tid tilgjengelig for kontrollutvalget.
- Kontrollutvalget skal motta et oppsummeringsnotat fra interimrevisjonen og årsoppgjørsrevisjonen.
- Vurdering av kontrollutvalgets tilsynsansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, jf. Norges kommunerevisjons (NKRF's) veiledere gjennomføres i siste møtet hvert år.
- Øvrige tiltak går fram av kontrollutvalgets tiltaksplan.

4.7. OPPGAVER KNYTTET TIL RAPPORTERING

- Kontrollutvalgets årsrapport behandles i det første møte hvert år, og oversendes deretter kommunestyret til orientering. Kontrollutvalget rapporterer til kommunestyret om resultatet av gjennomført forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i årsrapporten.
- Rapporter etter gjennomført forvaltningsrevisjon, selskapskontroll, eventuelle andre bestillinger og eventuell oppfølging av nummererte brev sendes fortløpende til kommunestyret.
- Kontrollutvalgets årsplan for hver valgperiode behandles innen ett år etter hvert kommunevalg og sendes deretter kommunestyret til orientering.

5. OPPLÆRINGS- OG ERFARINGSUTVEKSLING

Kontrollutvalgets oppgaver er mange og store og en ser behov for en jevnlig oppdatering av sine kunnskaper. Dette er vist gjennom kontrollutvalgets forslag til budsjett som inneholder en post til opplæring/kursvirksomhet.

- Kontrollutvalget ønsker å være representert med medlemmer på NKRF'skontrollutvalgskonferanse som arrangeres i februar hvert år. NKRF's kontrollutvalgskonferanse er en stor konferanse med deltakere fra hele landet.
- Sunndal kommune er medlem i Forum for kontroll og tilsyn (FKT). FKT's formål er å være en møte- og kompetanseplass for mennesker som arbeider med kontroll og tilsyn i kommuner, Sametinget og fylkeskommuner. I juni hvert år avvikles årsmøte og fagkonferanse. Kontrollutvalget ønsker å være representert med medlemmer på denne møteplassen.

- Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal inviterer hvert år til en opplæringsdag for kontrollutvalgsmedlemmer og varamedlemmer i kommunene tilknyttet sekretariatet.
- Kontrollutvalgslederne er styremedlemmer i Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal. I styremøtene gis det også mulighet for erfaringsutveksling.
- Kontrollutvalget og sekretariatet vil fortsette arbeidet med å informere om kontroll og tilsyn, bl.a. gjennom sekretariatets hjemmeside www.kontrollutvalgromsdal.no og ved å oppfordre kommunen til å orientere om kontrollutvalgets virksomhet på kommunens hjemmeside.

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2017-1563/04
Arkiv: 216
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 13.09.2017

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 28/17	Kontrollutvalget	21.09.2017

KOMMUNIKASJONS-/REVISJONSPLAN FOR REVISJONSÅRET 2017

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget tar revisjonens presentasjon av kommunikasjons-/revisjonsplan for revisjonsåret 2017 til orientering.

Saksopplysninger

Iht. til Forskrift om revisjon kap. 2, § 4 er revisor pålagt å arbeide planmessig og effektivt. Kontrollutvalget skal føre løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen, herunder påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning, jf. Forskrift om kontrollutvalg, kap. 3, § 4 og kommunelovens § 78 nr. 1.

VURDERING

Revisjon av kommunens virksomhet skal skje henhold til god kommunal revisjonsskikk, dvs. at revisjonen skal planlegges, gjennomføres og rapporteres.

Revisjonen vil i møte gi kontrollutvalget en presentasjon av revisjonsstrategi for revisjonsåret 2017.

Sveinung Talberg
Rådgiver

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2017-1563/03
Arkiv: 033
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 13.09.2017

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 29/17	Kontrollutvalget	21.09.2017

OPPFØLGINGSLISTE

Sekretariatets innstilling

Følgende saker føres opp på oppfølgingslisten: .....

Saksopplysninger

Intensjonen med oppfølgingslisten er å ha et oppsett av saker og problemstillinger som medlemmene ønsker nærmere utredet eller orientering om.

Oppfølgingsliste er et nyttig redskap for kontrollutvalget for å holde rede på status for saker man ønsker å følge opp eventuelt å ha til observasjon.
Listen kan fungere som et nyttig planleggingsredskap for aktiviteter som kontrollutvalget ønsker å gjennomføre når forholdene ligger til rette, eksempelvis befaringer.

Kontrollutvalget vedtar selv endringer i listen. Dette innebærer endring i status for den enkelte sak, det vil si følgende alternativ:

- Som nytt punkt
- Endringer i punkt (grunnet orienteringer gitt eller saken behandlet som egen ordinær sak i møte)
- Punktet går ut (saken anses for avsluttet fra kontrollutvalgets side)

Vedlagt følger:
- Ajourført oppfølgingsliste pr. 13.09.2017.

VURDERING

Dersom det er saker utvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i et senere møte, kan disse bli fremmet i møtet for oppføring på oppfølgingslisten.

Sveinung Talberg
rådgiver

KONTROLLUTVALGET I
SUNNDAL KOMMUNE

SAKSOPPFØLGING

(ajourført pr.13.09.2017)

Saker som er tatt opp:	Dato:	Ansvar:	Merknad:	Status:
Bygging av ny ambulansestasjon på Sunndalsøra – utbetaling av tilskudd	16.09.15	Adm./sekr	Kontrollutvalget behandlet i møtet 17.06.2015 sak vedr. utbetaling av kommunalt tilskudd i forbindelse med bygging av ny ambulansestasjon på Sunndalsøra. Saken ble oversendt til kommunestyret som behandlet saken i møte 02.09.2015 i sak 70/2015. Kommunestyret fattet enstemmig følgende vedtak i samsvar med kontrollutvalgets innstilling: 1.Kommunestyret tar revisjonens vurdering knyttet til Sunndal kommunes utbetaling av tilskudd til bygging av ny ambulansestasjon, til etterretning. 2.Kommunestyret ser alvorlig på at utbetaling kan skje uten at det kontrolleres mot vedtak fattet av bevilgende myndighet og ber om at rådmann ser til at kommunens rutiner på dette området innskjerpes. 3.Kommunestyret ber administrasjonen sørge for at merkostnadene endringen medførte for Helse og Sosialbygg Sunndal AS, blir bekreftet av en uavhengig sakkyndig. 4.Kommunestyret ber administrasjonen vurdere om deler av kostnadene til asfaltering skal belastes Helse og Sosialbygg Sunndal AS.	16.09.15: Kontrollutvalget ønsker å følge opp om kommunen har iverksatt kommunestyrets vedtak og vil be om en redegjørelse fra administrasjonen i utvalgets første møte i 2016. 30.11.15: Rådmannen orienterte. Det er sendt ut en forespørsel om innhenting av kostnadsberegning for de to alternativene for ambulansestasjonen. Forespørselen er datert 26.11.2015 med frist 6. desember for innlevering av tilbud. Det er kommet inn en tilbyder. Sunndal kommune har sendt krav til Helse- og sosialbygg Sunndal AS om tilbakebetaling pål. kr 50 000.- for asfaltering av uteareal. Helse- og sosialbygg Sunndal AS har foreløpig ikke etterkommet kravet. Kontrollutvalget vil ha en skriftlig redegjørelse fra administrasjonen til utvalgets første møte i 2016 om oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 70/2015. 19.01.2016: Revidert kostnadsberegning av to alternativ for ambulansestasjon på Sunndalsørs, Sold Consult AS. 01.02.2016: Brev til rådmannen der kontrollutvalget ønsker en skriftlig redegjørelse til møte 18.02.2016 18.02.2016: Rådmannen har ikke besvart denne forespørselen fra kontrollutvalget skriftlig, men redegjorde muntlig i møtet. Rådmannen forbereder nå en sak til plan- og økonomiutvalget sitt møte den 1.3.2016 med sikte på å få avsluttet denne saken. Kontrollutvalget er ikke fornøyd med svar og behandling, og vil følge denne saken videre med spørsmål til rådmannen som skal besvares skriftlig uavhengig av videre politisk behandling. 15.04.2016: Saken ble trekt fra møtet i plan- og økonomiutvalget 1.3.16 etter påtrykk fra kontrollutvalget. Svar på spørsmål fra kontrollutvalget til rådmannen er besvart i brev 21.03.2016. saken blir fremmet på nytt i møtet 15.04.2016, sak PS 14/16. Behandling i kontrollutvalgsmøte 15.04.2016: 1. Kontrollutvalget ber Sunndal kommunestyre om å

				oppnevne setterådmann til å behandle oppfølgingen av kommunestyrevedak i sak 70/2015, samt Økonomi- og planutvalget sitt vedtak i sak 3/13 jf. skriv fra rådmannen 21.03.2016. 2. Setterådmannen bes svare ut følgende spørsmål fra kontrollutvalget: • Hvilke tiltak blir sett i verk for å bedre rutinene i utredning og saksframstilling forut for politisk vedtak? • Hvilke rutiner og regler gjelder og skal gjelde heretter for bokføring mot selvkostområdene? • Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å inndrive utestående krav mot Helse & Sosialbygg Sunndal As for asfaltering rundt Ambulansestasjonsbygget? • Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å fremlegge dokumentasjon på og bekreftelse av merutgifter Helse & Sosialbygg AS har hatt for flytting til sentrum jf. vedtak i Økonomi- og planutvalget sak 3/13 pkt. 3? 3. Kontrollutvalget ber om svar på ovennevnte spørsmål innen sitt neste møte, 1.6.2016. 04.05.2016: Sunndal kommunestyre har i sak PS 34/16 oppnevnt setterådmann Knut Haugen. Han svarer i epost til kontrollutvalget 24.05.16 at han vil møte i kontrollutvalget 01.06.16 for en orientering, men at han ikke rekker noen saksforberedelse til møtet. Viser til sak PS 22/16. 01.06.16: Setterådmann Knut Haugen var tilstede i møtet og orienterte om de dokumenter han har fått fra Sunndal kommune i saken. Han etterlyser dokumenter som ikke har vært opp til politisk behandling som går på kommunikasjon og korrespondanse mellom Sunndal kommune og Helse & Sosialbygg AS. Kontrollutvalget ba setterådmannen om å kontakte Sunndal kommune for å få svar på dette spørsmålet. Kontrollutvalget presiserer at rådmannen i Sunndal kommune ikke er inhabil til å svare på spørsmål i denne saken fra hverken kontrollutvalg eller setterådmann. Setterådmannen ba om tid til å ferdigbehandle saken. Kontrollutvalget antydet et nytt møte 17.8.2016 for å rekke behandling til kommunestyret 31.8.2016. Alternativt blir saken fremmet i kontrollutvalget sitt ordinære møte 22.9.2016 og kommunestyret sitt møte 5.10.2016. Sekretæren vurderer dette nærmere i samråd med leder. Kontrollutvalget tar setterådmannens redegjørelse i møtet til

				orientering. Saken tas opp igjen i et senere møte. 05.10.2016: PS 63/16 i Sunndal kommunestyre. Kommunestyret er meget lite tilfreds med håndteringen av den kommunale økonomiske prosessen vedrørende bygging av ny ambulansestasjon. Det påpekes overfor rådmannen at denne saken må benyttes som lærdom for videre arbeid med kommunens kvalitetssystemer. Betingelsene for tilskudd kr 1.000.000 utbetalt til Helse & Sosialbygg Sunndal AS viser seg vanskelig / umulig å få dokumentert i henhold til krav i tidligere vedtak. Beløpet kan imidlertid sannsynliggjøres, og betraktes som et framforhandlet rundsum flyttetilskudd til utbygger, som anses nødvendig for å få lagt bygget til sentrum. Utførte asfaltarbeider ved ambulansestasjonen anses som en jobb som er gjort av Sunndal kommune for egen regning, og tidligere krav rettet mot Helse & Sosialbygg Sunndal AS anses for avsluttet. Kommunestyret vil videre be rådmannen om - å kvalitetssikre rutinene for håndtering av tilskuddsutbetalinger, og legge fram resultatet av dette arbeidet senest 31.03.2017. - å vurdere behovet for en mer detaljert rutine for kostnadshåndtering i selvkostområdet, og rapportere status senest 31.03.2017. 31.01.17: I tillegg til at kontrollutvalget vil følge opp rådmannens rapportering av arbeidet med å kvalitetssikre rutinene på håndtering av tilskuddsutbetalinger og kostnadsføring på selvkostområdet jf. sak 63/16 vil kontrollutvalget følge opp oversendingsframlegget som ble vedtatt i sak 97/16 i kommunestyret. 13.03.17: Epost m/brev sendt rådmannen. Kontrollutvalget kan ikke se at en sak eller redegjørelse i forhold til disse to sakene er satt på saklisten til økonomi- og planutvalget den 14.03.2017. Kontrollutvalget ber rådmannen om en redegjørelse i forhold til hva som er gjort så langt og eventuelle tiltak og konklusjoner. 27.03.17: Brev fra rådmannen pr. epost til kontrollutvalget. Saken blir fremmet for økonomi- og planutvalget til møtet 25.april. I forhold til PS 97/16 er det innhentet informasjon som vil være en del av grunnlaget til saken. Når det gjelder kvalitetssikring av rutiner blir også dette behandlet i saken. 06.09.17: (Til sak 63/16) Sak PS 31/17 i kommunestyret 10.05.2017: **Rutiner i**

				forbindelse med tilskuddsutbetalinger på selvkostområdet. Vedtak: Kommunestyret tar tilbakemdlding og status vedrørende rutiner for tilskuddsutbetalinger og kostnadshåndtering i selvkostområdet til etterretning. Rådmannens saksutredning: Det vises til vedtak i K-sak 2016/63: Kommunestyret ber rådmannen om «å kvalitetssikre rutinene for håndtering av tilskuddsutbetalinger, og legge fram resultatet av dette arbeidet senest 31.03.2017. - å vurdere behovet for en mer detaljert rutine for kostnadshåndtering i selvkostområdet, og rapportere status senest 31.03.2017.» **Rutiner i forbindelse med tilskuddsutbetaling** Rådmannen viser til forslag i det nye innkjøpsreglementet som er under utarbeiding: **20.0 Faktura og utbetaling.** Ved attestasjon og anvisning av faktura skal det i alle saker gjøres en sjekk mot aktuell kontrakt. Der det er utbetaling av tilskudd eller lignende på bakgrunn av vedtak, må det også forsikres om at de oppgitte opplysninger er riktig. Beløp, bankkontonr, mottaker, adresse osv. K-sak nummer skal påføres og faktura skal kontrolleres mot vedtaket. **Rutiner i forbindelse med kostnadshåndtering i selvkostområdet** Kommunalteknisk tjeneste legger til grunn selvkostregelverket ved all kostnadshåndtering innenfor dette området, og det anses ikke nødvendig å utarbeide særskilte rutiner for dette. Ved arbeider eller leveranser som omfatter flere fagområder, blir kostnadene fordelt på de enkelte fagene. Noen ganger er det nødvendig at dette skjer etter skjønn. I hovedsak er det enkelt å gjennomføre dette på en god måte. **Rådmannens Vurdering:** Rutinene for tilskuddsutbetaling er – som en konsekvens av denne saken – endret og kvalitetsmessig forbedret. Rådmannens vurdering er at dette vil være hensiktsmessig for å oppnå bedre kontroll og oppfølging med tilskuddssaker. Denne rutinen er lagt inn i forslaget til nytt innkjøpsreglement og blir formelt godkjent når det er klart. Kostnadshåndtering i selvkostområdet omfattes av det sentrale selvkostregelverket. Rådmannen har vurdert dette som tilstrekkelig og dekkende. I denne saken har det vært flere uheldige hendelser som rådmannen har beklaget, jfr brev til Kontrollutvalget av 21.03.16. Rutiner vil aldri dekke alle områder og alle eventualiteter 100%. Det vil alltid være et innslag av menneskelig vurderingsevne. I så måte har denne saken ført til større aktpågivenhet i administrasjonen. Det er viktig at

				kommunens arbeid er sikret ved hjelp av gode rutiner og vurderinger, samtidig som dette er hensiktsmessige rutiner som bidrar til at administrasjonen jobber mest mulig effektivt og tillitsvekkende. Rådmannen anbefaler kommunestyret å ta til etterretning tilbakemelding og status vedrørende rutiner for tilskuddsutbetalinger og kostnadshåndtering i selvkostområdet. Til sak 97/16(Lovlighetskontroll av vedtak): Sak RS 59/17 til kommunestyret sitt møte 06.09.17. 21.09.17: Brev fra Fylkesmannen, datert 05.07.2017. Se OS 21/17 til kontrollutvalget. **Kontrollutvalget ønsker å følge opp rådmannens rapportering av arbeidet med å kvalitetssikre rutinene på håndtering av tilskuddsutbetalinger og kostnadsføring på selvkostområdet innen 31.3.2017, jf. sak PS 63/16 i kommunestyret. Kontrollutvalget vil også følge opp vedtak i sak PS 97/16 i kommunestyret.**
Feil i fakturering i Sunndal kommune, U.off. ihht. Off.l. § 13, forv.l. § 13,2	30.11.2015	Komm.rev.	PS 43/15 i Kontrollutvalget 30.11.2015: Kontrollutvalget ber Kommunerevisjonsdistrikt 2 Møre og Romsdal om å foreta en undersøkelse av kommunens internkontroll knyttet til rutiner for mottakskontroll og fakturabehandling.	10.02.2016: Kontrollutvalgssekretariatet har mottatt rapport fra kommunerevisjonen. 18.02.2016: Møtet ble lukket. Revisjonen orienterte om sine funn og konklusjoner. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak i lukket møte: 1. Kontrollutvalget tar notatet fra revisjonen til orientering. 2. Kontrollutvalget forventer at rådmannen innfører rutiner og kontroller på området. Kontrollutvalget vil bli orientert skriftlig om hvilke rutiner og kontroller som blir iverksatt. 15.04.2016: Kontrollutvalget har mottatt brev fra og svar fra rådmannen 22.03.2016. Saken kommer opp i kontrollutvalget sitt møte 15.04.2016 i sak 15/16 og møtet vil bli lukket. 15.04.2016: Møtet ble lukket. Saken står fortsatt på oppfølgingslisten til møte 22.9.2016. 17.10.2016: Viser til sak PS 38/16 i møte 31.10.16 og brev fra Møre og Romsdal Revisjon IKS (MRR), datert 17.102016. Det har vært store utskiftninger i staben hos kommunen siden sist saken var oppe i kontrollutvalget 15.04.2016, sak PS 15/2016. Fra og med 1.10.2016 er det også ny revisor ved MRR. Arbeidet med

				å lage nye rutiner er likevel godt i gang. Revisor har mottatt reviderte rutiner for fakturabehandling fra rådmannen. Det er behov for å justere disse noe. Revisors arbeid med å kontrollere at rutinene er iverksatt må derfor utsettes, da de ikke er etablert ennå. 31.10.16: Jf sak PS 38/16 har ikke Kontrollutvalget mottatt en rapport fra revisjonen om rutinene på innkjøpsområdet som omhandler om mottakskontroll, attestasjon og anvisning fungerer og velger derfor å beholde denne saken på oppfølgingslisten. Kontrollutvalget tar brevet fra Møre og Romsdal Revisjon IKS, datert 17.10.2016 til orientering. Kontrollutvalget forventer at det blir framlagt en dokumentasjon av kontrollhandlinger fra revisjonen til kontrollutvalgets første møte i 2017. 31.01.17: Sekretæren mente at utvalget på 10 fakturaer, der ett funn resulterte i avvik, var for lite. Einar Andersen redegjorde for funn og at en utvidet kontroll ville medføre mer tid og kostnader. Revisjonen mente utvalget var tilstrekkelig. Det er uansett rådmannen sitt ansvar å sørge for at den interne kontrollen er etablert og fungerer tilfredsstillende. Kontrollutvalget ønsker å følge opp om rutinene fungerer etter forutsetningene og forventer at dette blir beskrevet i revisjonen sine rapporter til kontrollutvalget. Kontrollutvalget ønsker å følge saken videre ved å sette den opp på oppfølgingslisten. Kontrollutvalget tar revisjonens rapport til orientering og forventer at kommunen har kontinuerlig fokus på å etterleve krav og rutiner i økonomireglementet. Kontrollutvalget vil følge opp saken videre ved å ha den på oppfølgingslisten inntil videre. 10.05.17: Sak PS 31/17 i kommunestyret 10.05.2017: **Rutiner i forbindelse med tilskuddsutbetalinger på selvkostområdet.** Rådmannen viser til forslag i det nye innkjøpsreglementet som er under utarbeiding: **20.0 Faktura og utbetaling** 11.05.17: Kontrollutvalget ønsker å følge saken om «feil i fakturering til Sunndal kommune» videre ved å be revisor følge opp videre om rutinene er etablert og fungerer rundt kontroll av inngående fakturaer fungerer.

				21.09.17: Se RS 21/17 til kontrollutvalget. **Kontrollutvalget ønsker å følge opp saken videre.**
Prosjektregnskap til kontrollutvalget. **Sak PS 08/16.**	31.01.17	KU	I tilknytning til kontrollutvalgets behandling av årsmeldingen for 2016 i sak 03/17 , pkt. 5.2, vil kontrollutvalget følge opp om kontrollutvalget får seg forelagt prosjektregnskap slik økonomireglementet beskriver. I tilknytning til dette vurderer kontrollutvalget hvilke revisjonsbekreftelser og revisjonshandlinger en ønsker utført.	13.03.17: Brev pr. epost til rådmannen. Kontrollutvalget ber om en liste på igangsatte prosjekt siden 1.1.2012 med en budsjettramme på over 4 millioner kroner og med en forklaring og status for prosjektene. 27.03.17: Brev fra rådmannen pr epost til kontrollutvalget. Det oversendes en oversikt senest 29.03.17. 05.04.17: Brev til rådmannen. Kontrollutvalget etterlyser listen over ferdige prosjektregnskap. En ønsker en redegjørelse til denne i møtet. Finnes det ikke byggeregnskap som skal framlegges for perioden 2008-2016? 06.04.17: Kontrollutvalget fikk oversendt et byggeregnskap med sluttrapport den 6.4.17 via Altinn som vil bli behandlet i kontrollutvalget 11.05.2017, sak PS 16/17. 11.05.17: Kontrollutvalget fikk i møtet en ny liste over pågående og ferdige prosjektregnskap. Kontrollutvalget er opptatt av at vedtatte rutiner for investeringsprosjekt følges og at prosjektene med regnskap avsluttes raskere og fremmes for kontrollutvalget, ØP og kommunestyret. **Kontrollutvalget ønsker å følge opp saken videre.**
Trygghetsalarmer og rutiner. **Sak PS 08/16.**	31.01.17	KU	Gjennom oppslag i avisene Aura Avis og Tidens Krav 28.12.2016, er kontrollutvalget i Sunndal v/leder blitt kjent med en sak relatert til utløsning av trygghetsalarm og manglende varsling og utrykking. Kontrollutvalget ønsker å få en redegjørelse i saken fra rådmannen. Det ble derfor sendt et brev til rådmannen 05.01.2017 med følgende spørsmål: 1. Kontrollutvalget ønsker svar på hvilke rutiner og prosedyrer som gjelder for tildeling, bruk, opplæring, varsling og utrykking angående trygghetsalarmer. 2. Kontrollutvalget ønsker å bli orientert om avtalen Sunndal kommune har med Kritiansund kommune angående trygghetsalamer. 3. Hvilke tiltak vil rådmannen sette i verk for å sikre innbyggernes tillit til denne viktige og sårbare tjenesten?	27.03.17: Brev fra rådmannen. Vedlagt er dokumentasjon fra 1986-87 vedr formidling av trygghetsalarmer, forslag til kontrakt samt instruks for ansatte. Dette ligger langt tilbake i tid, og det har derfor tatt tid å finne disse dokumentene. Det finnes ikke dokumentasjon hvorvidt dette er politisk eller administrativt behandlet. Generell rutiner ved alvorlige hendelser i pleie- og omsorgstjenesten: Lege kobles rutinemessig inn ved alle dødsfall. Lege avgjør om politi skal kobles inn Hendelser journalføres i pasientjournal. Den er taushetsbelagt.

				Avvik meldes i kommunens avvikssystem (Compilo) Alvorlige hendelser i pasientbehandlingen meldes til fylkesmannen Evaluering etter alvorlig hendelse knyttet til trygghetsalarm er gjennomført og følgende tiltak er gjort: a) Alle rutiner/prosedyrer knyttet til håndtering av trygghetsalarm er gjennomgått, deriblant: - retningslinjene for tildeling av trygghetsalarm - drift av trygghetsalarm v/saksbehandler - drift v/ ansvarlig på vakt - Drift v/servicetekniker - rutiner ved nedetid og feil i kommunikasjonsnettet - rutiner ved brudd på veiforbindelse b) ny rutine er avtalt med alarmsentralen i Kristiansund: alle innkomne alarmer skal sendes direkte til vakttelefonen i hjemmesykepleien i Sunndal – uten noen form for siling/vurdering c) bedre opplæring og informasjon til brukeren ved tildeling av trygghetsalarm Avviksmeldinger og ROS-analyser I sum ble det meldt 519 avvik i Sunndal kommune i 2016 hvorav 419 fra pleie- og omsorgstjenesten. Det ble gjennomført 14 ROS-analyser i 2016 og totalt er det gjennomført 40 ROS-analyser i 2015 og 2016 i Sunndal kommune. Målsettinger på dette feltet er innbakt i alle tjenestene og stabenes årsplaner fom 2017. Og status for dette blir gitt i tertialrapportene som legges fram for politikerne. Kommunestyret gjorde i sak 96/16 vedtak om at Sunndal kommune skal knytte seg til regionalt responssenter i regi av Kristiansund kommune. Det presise navnet er «Regionalt responssenter for velferdsteknologi» og er en del av «Regionalt senter for Helseinnovasjon og samhandling». Daglig leder tiltrådte stillingen primo mars. Arbeidet med utforming av selve tjenesten har så langt ikke involvert den enkelte kommune. Vedtaket i Sunndal kommunestyre går ut på at kommunen skal delta i prosjektet, og innebærer at dagens analoge trygghetsalarmer erstattes med digitale alarmer. Ytterligere kvalitetsmessige vurderinger og kravspesifikasjon til tjenesten vil utarbeides i samarbeid mellom deltagende kommuner. 11.05.17: Kontrollutvalget ønsker å følge saken videre nå når kommunen

				skal tilknyttes det digitale responssenteret. **Kontrollutvalget ønsker å følge opp saken videre.**
Selskapskontroll av Kristiansund og Nordmøre Havn IKS. **Sak PS 08/16.**	31.01.17	KU	Sunndal kommune har en eierandel i dette interkommunale selskapet på 9 %. I følge artikkelen i Tidens Krav har Kristiansund og Nordmøre Havn IKS krevd inn 18 mill. kr for mye i anløpsavgift. Dette er påstander som Hurtigruten ASA har fremført overfor Kystverket. Kystverket har på dette grunnlag utført tilsyn med KNH. Kystverket står fast ved at det er krevd inn over 18 millioner for mye i anløpsavgift.	31.01.17: Kontrollutvalget ønsker å følge opp saken om eventuell selskapskontroll i Kritiansund og Nordmøre Havn IKS ved å føre den opp på oppfølgingslisten. 31.03.17: Kontrollutvalgssekretariatet bes undersøke om andre eierkommuner er interessert i en eierskapskontroll i Kristiansund og Nordmøre Havn IKS. 02.06.17: Brev til eierkommunene om invitasjon til selskapskontroll. 06.09.17: Nordmørskommunene er ikke interssert. Hemne har svart ja. Hitra har svart ja. under forutsetning at minst 50 % av eierkommunene blir med. Egen sak på saklisten til kontrollutvalget sitt møte 21.9.17. **Kontrollutvalget ønsker å følge opp saken videre.**
Sunndalsøra Samfunnshus BA - forvaltning	31.03.17	Ordf./Rådm	Kontrollutvalget er gjennom Bjørn Stomsvik(repr. for en av andelshaverne i Sunndalsøra samfunnshus BA) blitt kjent med at det i Sunndal Samfunnshus BA ikke er blitt avholdt Generalforsamling siden 2006. Det er også andre forhold i dette selskapet som en er blitt kjent med som en vil ha verifisert og bekreftet. Sunndal kommune eier i dag 58,937 % av andelene i selskapet. Kontrollutvalget ønsker å undersøke forholdene nærmere og vil sende et brev til ordføreren der en ber om en redegjørelse. Hvis disse forholdene kan bekreftes, ber kontrollutvalget om en redegjørelse fra ordføreren om hvilke tiltak som blir satt i verk for å rydde opp i forholdene. Uavhengig av ordførerens redegjørelse vil kontrollutvalget vurdere å gjennomføre en selskapskontroll av selskapet.	05.04.17: Brev til rådmannen. Kontrollutvalget ønsker en redegjørelse på hvordan eierskapsforvaltningen foregår relatert til eierskapsmeldingen og saken om Sunndalsøra Samfunnshus BA. 05.04.17: Brev til ordfører. Det listes opp 11 forhold/spørsmål. Kontrollutvalget i Sunndal ser svært alvorlig på disse påståtte forholdene. Kontrollutvalget ber ordføreren verifisere og stadfeste om disse forholdene er slik som det er beskrevet. Hvis disse forholdene kan bekreftes, ber kontrollutvalget om en redegjørelse fra ordføreren om hvilke tiltak som blir satt i verk for å rydde opp i forholdene påpekt i ovennevnte punkt. Uavhengig av ordførerens redegjørelse vil kontrollutvalget vurdere å gjennomføre en selskapskontroll av selskapet. Kontrollutvalget ber om at ordføreren og rådmannen møter i kontrollutvalget sitt møte 11.05.2017 for å redegjøre i saken. 04.05.17: Rådmannen opplyser i brev datert 02.05.17 at hun vil gi en redegjørelse i møte 11.05.17. 11.05.17: Ordføreren var tilstede i møte og redegjorde for saken og viste til svaret han hadde gitt i notat datert 8.5.2017 til kontrollutvalget som svar på kontrollutvalgets brev med spørsmål av 05.04.2017. Det er fortsatt flere uavklarte

				spørsmål i saken og kontrollutvalget avventer engasjert advokat fra Sunndal kommune sin vurdering av saken. Sunndal kommune er nå i ferd med «å rydde opp». En skal få bedre rutiner på eierskapsforvaltning og rådmannen skal arbeide videre med dette i eierskapssekretariatet. 14.06.17: Sak i Sunndal kommunestyre 14.06.17: **PS 48/17** **Sunndalsøra samfunnshus BA - mandat til årsmøtet** Vedtak: Sunndal kommunestyre gir sin representant i årsmøtet for Sunndalsøra samfunnshus BA følgende mandat til kommende årsmøte: Det velges et nytt styre med 5 medlemmer. Det nyvalgte styret for Sunndalsøra samfunnshus skal gis i mandat og oppgave å: 1. Utrede en oppløsning av foretaket Sunndalsøra samfunnshus BA, med målsetting om full kommunal overtakelse av eiendommen og driften av denne 2. Styret skal anbefale om videre drift eller avvikling og salg til kommunen er best. 3. Vurdere selskapets vedtekter og eventuelt endre selskapsform slik at selskapet kan drives lovlig, og en eventuell oppløsning blir mulig 4. Gjennomgå avtalene som ble inngått i forbindelse med byggingen av Sunndal folkebibliotek og Sunndal kulturhus, og vurdere om disse er tilfredsstillende fulgt opp av og for selskapet 5. Kalle inn til ekstraordinær generalforsamling for selskapet så snart disse oppgavene er utført, og legge sakene fram for denne. 21.09.17: Se RS 32/17 til kontrollutvalget. **Kontrollutvalget ønsker å følge opp saken videre.**

SUNNDAL KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2017-1563/04
Arkiv: 033
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 13.09.2017

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 30/17	Kontrollutvalget	21.09.2017

EVENTUELT

Virksomhetsbesøk

Kontrollutvalgets behandling i møte 31.03.2017, sak PS 13/17:
Kontrollutvalget ønsker i forkant av møtet 11.05.2017, fra kl. 0900-1030, å gjennomføre et virksomhetsbesøk hos Sunndal Energi KF. Sekretariatet undersøker mulighetene og rapporterer tilbake.

Kontrollutvalgets vedtak
Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med fremlegg framsatt i møtet av leder. (5 voterende)

Det passet ikke for daglig leder v/Sunndal Energi KF den 11.05.2017. Derfor ble besøket utsatt. Til møtet 21.09.2017 var det så mange saker på saklista at det ble liten tid til et besøk. Kontrollutvalget har etter planen ett møte igjen i 2017. Det er 07.12.2017. Da er det, slik det ser ut nå, ikke så mange saker på saklisten. Derfor kan en gjennomføre besøket før dette møtet hvis det passer for daglig leder v/Sunndal Energi KF.

Sveinung Talberg
rådgiver